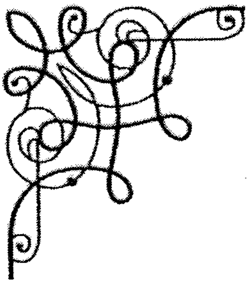
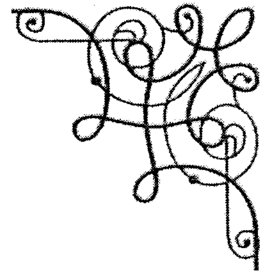
دیوانی شەیدا

عابد بابان

۲۰۱۱

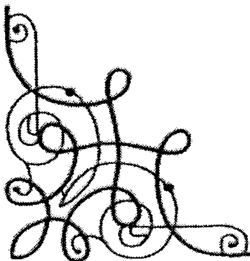
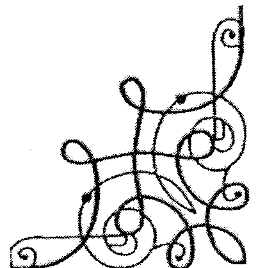

دیوانی شه‌یدا

عابد بابان

۲۰۱۱

☆ ناوی کتێب: دیوانی شەیدا

☆ هۆنراوەی: عابد بابان

☆ ساڵی نووسین: ١٩٩٧- ٢٠١١

☆ ئامادەکردن و پیت چنینی: شاعیر

☆ قەبارە: ٢٦٨ لاپەڕە

☆ چاپخانەی رۆژهەڵات- هەولێر

☆ تیراژ: ١٠٠٠ دانە

☆ چاپی یەکەم- ٢٠١١

☆ لە بەڕێوەبەرایەتیی گشتیی کتێبخانە گشتییەکان

ژمارەی سپاردنی (٩١١) ساڵی (٢٠١١)ی پێدراوە

هەتا شـیعرێکی مـن مابـێ لـە مـاڵی ئێـوە میـوانم

بەئومێدم کە سوودێ وەرگرن چێــژێ لـە دیـوانم

لە مەکتەبخانەکەی گەل یادگاریـی پاشی مەرگم بێ

ئەگەرچی هەر لە ریزی کۆمەڵی خۆشیـی نەدیوانم

(شەیدا)

بەناوی خوای بەخشندەی میهرەبان

پێشەکیی:-

پێش دەسپێکردنی هەر شتێك، سوپاس و ستایش بۆ پەروەردگاری تەوانا و درووود و رەحمەتی خوا بۆ سەر گیانی حەزرەتی پێغەمبەری خۆشەویست ﷺ.

هەرچەندە گۆڕانکارییەکانی رۆژگار، کاریگەرییان لەسەر تێکڕای لایەنەکانی نووسین دروست کردووە و چەمکی شیعریش لەو گۆڕانانە بێبەش نەبووە، بەڵام ئەوەی جێگای خۆشحاڵییە ئەوەیە کە گەوهەری شیعری کلاسیکی کوردیی، پیرۆزیی و سەنگینیی خۆی لەدەست نەداوە و رەشەبای سەختی ئەو گۆڕانکارییانە نەیتوانیوە رەگ و ریشەی شیعری کلاسیك لەبن بێنێت و سەرچاوەکەی وشك بکات.

وەك دەبینین ئەمڕۆ چەند شێوازێکی نوێ لە (شیعر) هاتۆتە کایەوە و بۆتە شیعری باوی سەردەم و بەپێی رادەی باش و خراپیی بەرهەمەکەش -زۆر تا کەم- کۆمەڵە خەڵك و لایەنگرێکی لەخۆی کۆکردۆتەوە، بەڵام تەنها ئەرك و کارێك کە زۆر سەخت و گران بێت لەم بوارەدا، بڕیاردانە لەسەر شیعرییەتی ئەم جۆرە هەڵبەستانەی کە لەمڕۆدا برەویان پێدراوە و دەدرێت، کە بێگومان لەقاڵبدانی ئەم جۆرە شیعرانە، پێویستی بە کۆمەڵێك کەسی شارەزا و لێزان هەیە کە بتوانن ئەم هاوکێشەیە یەکلا بکەنەوە، کە ئەمەش دەبێ بە گەڕانەوە بۆ پێناسەی شیعر و لایەنەکانی تری وەك: زانستی رەوانبێژیی و زمانەوانیی و.. هتد، بڕیار لەسەر ئەم یەکلاکردنەوەیە بدرێت، بەبێ لەبەرچاوگرتنی لایەنی سۆزداری و دڵ راگرتن و بارودۆخ و سەردەمەکانی سەرهەڵدان و گەشەسەندنی ئەم جۆرە شیعرە، کە بێگومان ئەمە دەبێتە هۆی دان نەنان بە راستییەکان و خۆپاراستن لە نووسین و وتنی زۆر راستیی زانستیی و ئەدەبیی و وێژەیی، کە ئەمەش کاریگەریی خراپ لەسەر چەمکی ئەدەبیات بە گشتیی و شیعر بەتایبەتیی دروست دەکات.

ئەوەی جێی خۆشحاڵییە ئەوەیە کە دەبینین ناوبەناو بەرهەمی شیعری کلاسیکیی

لە هەندێك شوێن و لەسەر دەستی چەند شاعیرێك سەرهەڵدەدات و دەبێتە درێژەپێدەری کاروانی شیعری کلاسیکی کوردیی و -کەم تا زۆرێك- ئەم کانیاوە دەژیێنێتەوە و تینوێتیی دەیان و سەدان تامەزرۆی شیعر دەشکێنێت.

من لێرەدا نامەوێ هەروا بە باڵای ئەم بەرهەمە شیعرییەی خۆمدا بڵێم و تەنها بە رووکەش و رواڵەت شان و شکۆی زۆری بۆ پەیدا بکەم، بەڵکو هەڵسەنگاندنی ئەم دیوانە شیعرییە -کە بەرهەمی چواردە ساڵی تەمەنمە- دەکەوێتە ئەستۆی کەسانی خوێندەوار و شارەزایانی بواری شیعر و وێژەی کوردیی، ئەگەر ئەوان پەسەندیان کرد و بە باش لەقەڵەمیان دا، ئەوا منیش خۆشحاڵ دەبم بەوەی کە ئەم بەرهەمە لە یەکێك لە تاقەکانی کتێبخانەی ئەدەبی کوردیی، لە ریزی دیوانی شاعیرانی نەتەوەکەمدا جێگەی بکرێتەوە و شوێنێکی بۆ تەرخان بکرێت، ئەمەش نەك بۆئەوەی (من وەك شاعیرێك) دەربخات و بە خەڵك و جەماوەرم بناسێنێت، بەڵکو بۆئەوەی کەسانی تامەزرۆ بە شیعر و وێژەی کوردیی، سوود لە شیعرەکانم ببینن و تام و چێژیان لێ وەربگرن، خۆ ئەگەر تای تەرازووش بەم لایەدا نەشکایەوە و کەمی هێنا، بێگومان ئەوکاتە منیش سەنگ و هێزی بەرهەمەکەی خۆمم بۆ دەردەکەوێت و لەخزمەت خوێنەران و شاعیرانی بەرز و گەورەی نەتەوەکەمدا داوای چاوپۆشیی دەکەم و دەزانم کە دەبێ هەوڵی زیاتر لەم بوارەدا بدەم.

من لە نووسینی شیعردا رێرەوی شیعری کلاسیکی کوردیم گرتۆتەبەر و هزر و بیری ئەدەبیم لەگەڵ ئەم شێوازەدا گونجاو و تەبایە، بەبێ‌ئەوەی زۆرم بۆ خۆم هێنابێت لە نووسینی شیعرەکانمدا، ئەمەش خوێنەری هەست ناسك و بیرتیژ دەتوانێ بریاری لەسەر بدات و هەڵیسەنگێنێ.

شیعرەکانیشم لە بواری شیعری (ئاینیی و پاڕانەوە و عەشق و سۆز و نیشتیمان پەروەری و هتد..) خۆیان بینیوەتەوە و لەم خولگەیەدا دەسوورێنەوە، لێرەدا دەمەوێ ئەوەش بڵێم کە من شیعرم بۆ رەگەزی بەرامبەر نەوتووە و ئەم لایەنە لە شیعرەکانمدا

ڕەنگی نەداوەتەوە و بەرجەستە نەبووە، ئەمەش بەو واتایە نایەت کە من لایەنی بەرامبەر بە ناسەنگین بزانم و لام ناشایستە بێت، وە دەبێ ئەو ڕاستییەش بزانین کە مرۆڤ ناتوانێ بە زۆرلەخۆکردن شیعر بۆ هیچ کەسێك بلێت و بیکاتە ئامانج لە سۆزی دەروون و شیعرەکانیدا، بەڵکو ئەوە تەنها پەروەردگاری مرۆڤە کە دەتوانێ خۆشەویستیی لە دڵێکەوە بۆ دڵێکی تر بگوازێتەوە و بیانکاتە (بولبول و گوڵ، تووتیی و شەکەر، شەمع و پەروانە)و هەردوولا یاخود تەنها لایەك گیرۆدەی عەشق و ئەوینی ئەوی تر بکات و دەریای دەروونی بجۆشێنێت و لە بەرامبەردا ئەویش گەوهەری شیعر و هۆنراوەی پڕ لە سۆز و خۆشەویستیی بۆ بخاتە لاوە، ئەم دوو لایەش یان دوو هاوەڵی خۆشەویستی یەکتر دەبن، یاخود مورید و پیرێکی تەریقەت، یان هاوڵاتییەك و نیشتیمانێك دەبن و.. هتد، کە هەریەکێك لەمانە دەبێتە (عاشق)و ئەوی دیکەش دەبێتە (مەعشووق)و بەم جۆرەش گڕی دەروونی عاشق کلپە دەکات و دێتە جۆش و خرۆش، ئیتر بێباك لەوەی کە مەعشووقەکەی بە حاڵی بزانێت یان نا؟! بەڵکو تەنها بەهۆی سۆزی دەروونی گەرمی خۆیەوە شیعری بۆ دەنووسێت و لە تاریکیی شەودا بەئاگا دێت و بە دڵ پەنا دەباتە بەر (خامە) خوێناوییەکەی و لە وەختی سەحەردا (بای بەیان) دەکاتە قاصید و پەیامی شیعر و خۆشەویستیی بۆ دڵدارەکەی پێدا دەنێرێت.. منیش لە بواری نووسینی شیعری مەحەبەت ئامێز و سۆزداریدا خامەم خستۆتەگەڕ و بەپێی پێویست و لەکاتی گوشاری دڵ و دەرووندا هۆنراوەم هۆنیوەتەوە و کوڵی دڵی خۆمم دامرکاندۆتەوە، کە لە هەندێك کات و ساتی تایبەت و تەنیاییدا شیعرم بۆ برادەر و دۆستی زۆر خۆشەویست و گیانی بە گیانیی خۆم نووسیوە و خەم و ناسۆر و نارەحەتیی دڵ و دەروونم پێ ڕەواندۆتەوە و ئەگەرچی بە تەنها دێڕە شیعرێکیش بووبێت شادیی و ئاسوودەییم پێ بەخشیوە و لە ئاکامدا زنجیرە شیعرێکی شایستە بە دیمەن و شێوەی یاریان لێ دروست بووە و ئەم دیوانەیان لێ پێکهاتووە، کە زۆرێك لە نووسینە

شیعریـــیەکانم بەرهـــەمی (قوتابخانـــەی عەشـــقی مـــەجازیی)ن و ســـەردەمێکی زۆر قوتابیی ئەم قوتابخانەیە بووم و دەرس و موتالاّم ئەنجام ئـەدا، تـا گەیشـتمە ئـەوەی چەند هەنگاوێك بەرەوپێش بچم و بگوازمەوە بۆ قوتابخانەیـەکی بـالاّتر و بـە یـار و مەعشووقێکی تر ئاشنا ببم و پێنووسی شیعرم بۆ وەسف و گەورەیی ئەو بخەمە کار و گەوهەر و مرواریی هۆنراوە بهۆنمـەوە، کـە سـەدان و هـەزاران موریـد و پـەیڕەوانی تەریقەت لەخزمەت ئەم زاتەدا بەهرەمەند بوون و بوونەتە زانا و صۆفیی و شـاعیر و خواناس، کە ئەویش (حەزرەتی شێخ محەممەد عوسمان سیراجەددینی نەقشبەندی)یـە.. بۆیە لێرەدا دەڵێم:- ئەگەرچی شیعرەکانم لە ئاستی گەورەیی و شکۆی ئـەودا نـەبن، بەڵام ناتوانم ئەو راستییە بشارمەوە کە ئەم زاتـە بـەرزە بـووە ئوسـتادی عەشـقم و تێکەڵ بە کاروانییانی رێبـازی عەشـقی حـەقیقیی کـردم و خسـتمیە سـەر رێگـەی راستەقینەی خواناسیی و بە دنیای عەشـقی خـودایی ئاشـنای کـردم، کـە ئەمـەش قۆناغی دووەم و جیهانێکی تر بوو لە ئەوین و سۆز و شیعر نووسینم.

شانازیی ئەم بەرهەمە شیعریی و سەروەت و سامانە مەعنەوییەشم، دەگەڕێتەوە بۆ مەرحوومی باوکم: (جەنابی مامۆستا مەلا عبداللّەی کاتب- فەنایی) کە هاندەری یەکەمم بـوو بـۆ گرتنەبـەری رێبـازی پـیرۆزی تەریقـەت و خواناسـیی راسـتەقینە، کە خۆی قوتابییەکی بالاّدەست و قالّبووی بۆتەی (مەدرەسەی عەشـقی حـەقیقیی)و خزمەت ئەم ئوستاد و پیرە رۆشن دڵە بوو، کە تا دوا ساتی ژیانی، خامـەی رەوانـی دانەنا و دەستی لەم رێبازە پیرۆزە بەرنەدا.. بۆیە مـنیش ئەگـەر سـۆزێکی قـووڵ و راستەقینە و تام و چێژێکی شیرین لـە شـیعرەکانمدا بەرجەسـتە بووبێـت، بێگومـان دەگەڕێتـەوە بـۆ ئوسـتادی قوتابخانەکـە و بـەرزیی سەرچـاوەکە و رێبـازە پـیرۆز و نەخشینەکەی تەریقەتی نەقشبەندیی، وەگەرنا منێکی ناشارەزا مەلەوانی ئەم دەریـا بێ‌بنە نیم و زووبەزوو دەخنکێم، چ جای ئەوەی بە تەنها خۆم بتوانم تاکە گەوهـەر و مرواریـیەکیش لەم دەریایە بەدەس بێنم!.

هەروەها بەهۆی سۆز و شەوقی دڵ و دەروون و لەکاتی تایبەتیدا چەند پارچە شیعرێکیشم بە هەردوو زمانی کوردیی و عەرەبیی بۆ خۆشەویستیی حەزرەتی پێغەمبەری ئازیز ﷺ نووسیوە و رازی دڵم پێشکەش بە مەقامی بەرز و باڵایان کردووە، وە بەپێی پێویست و لە کات و ساتی تایبەتیشدا چەند شیعرێکم بۆ هاوەڵ و دۆست و خۆشەویستانی خۆم نووسیوە و ناردوومە بۆیان، وە چەند شیعرێکیشم بۆ خاك و نیشتیمان هۆنیوەتەوە و لە هەندێك موناسەباتیشدا چەند شیعرێکم بە چەندین هۆی جیاجیا و هەڵوێست وەرگرتن لە بەرامبەر ناهەقیدا نووسیوە.

زمانی شیعر نووسینیشم بریتییە لە: نووسین بە زمانی شیرین و پاراوی کوردیی بە هەردوو شێوە زاری (سۆرانیی و هەورامیی)و هەروەها زمانی عەرەبیی، بەڵام ئەوەی جێگەی داخ بێت لەلام ئەوەیە کە شارەزایی تەواوم لە زمانی فارسیدا نیە تا بتوانم بەم زمانەش شیعر و هۆنراوە بهۆنمەوە.

شیعرەکانیشم بەپێی (پیتەکانی ئەبجەد) ریزبەند کردووە و دامناون، ئەوەی کە زۆریش گرنگ و جێگەی بایەخ بووە لەلام لە نووسینی شیعرەکاندا، ئەوەیە کە بە وردیی (بەروار و کات)و (شوێن)ی هەریەکێك لە شیعرەکانم دیاریی کردووە و ریزبەندیی بەروارەکانیشم لە هەریەکێك لە بەشەکانی (پیتی ئەبجەد) لەبەرچاو گرتووە و نەمهێشتووە ئەم لایەنە تیایاندا فەرامۆش بکرێت، کە بێگومان ئەم کارەش لە سوود گەیاندن بە بەرهەمی شیعر و ئەدەبی کوردیی خاڵیی نیە و سەنگینیی خۆی هەیە و ناکرێ ئاوڕی لێ نەدرێتەوە، چونکە دیاریکردنی کات و شوێن لە هەر بەرهەم و بابەتێکدا دەبێتە هۆی زیاتر دەوڵەمەندکردن و رێکوپێکیی بابەتەکە. سەرەڕای ئەوەی کە بەپێی گونجان و ناوەرۆکی شیعرەکان، ناونیشانم بۆ هەریەکێك لە شیعرەکان دەسنیشان کردووە و کردوومەتە پێناسەیەك بۆیان. بەهۆی خۆشەویستیشم بۆ هەندێك لە شاعیران و شیعرەکانیان، سێ پارچە شیعریشم لە شیعری شاعیران کردووە بە (پێنج خشتەکیی)و لەیەکم ئاڵاندوون، کە هیوادارم

لە بەرزیی و سەنگینیی شیعرەکانیانم کەم نەکردبێتەوە.. وە هەندێك شیعری چوارینە و تاکیشیان لەخۆگرتووە. لە هەمان کاتیشدا ناوبەناو هەندێك شیعرم لە چەند گۆڤار و رۆژنامە و سایتێکدا بڵاوکردۆتەوە، کە لە جێگەی خۆیاندا ئاماژەم پێکردوون.. تا ئێرە چەند دێڕێك بوو لەسەر ئەم بەرهەمە شیعرییە و شێوازی نووسینم لە شیعردا.

بێگومان ئەگەر ئەم بەرهەمەی من بکەوێتە بەردەستی خوێنەران و بڵاوبکرێتەوە، زەمەنێك لە رۆژگار و مێژوو بۆخۆی تەرخان دەکات و بۆ چەندین ساڵ دەمێنێتەوە، رەنگە کەسانێکی شیعردۆستیش هزر و بیری ئەدەبییان لەگەڵ ئەم بەرهەمەی مندا یەك بگرێتەوە و ئاوێتەی یەك بن و بیانەوێ چەند دێڕێك یان چەند لاپەڕەیەك لەسەر ئەم بەرهەمە و ژیانی من بزانن و بنووسن، جا بۆئەوەی خوێنەران و دۆستانی ئەم بەرهەمە ماندوو نەبن و بە ئاسانیی بتوانن زانیاریی لەسەر شیعرەکانم یان ژیانی خۆم بەدەست بێنن، من هەر لە ئێستاوە چەند دێڕێك لەسەر ژیانی گشتیی خۆم دەخەمە بەر دیدی خوێنەران، چونکە وەك دەزانین ئەم لایەنە (زانیاریی تەواو لەسەر ژیان و کات و سەردەم) لە هەندێك لە بەرهەمی شیعریی شاعیرانی پێشوودا فەرامۆش کراوە و بە هەر هۆیەك بووبێت پشتگوێ خراوە و وەك پێویست ئاوڕی لێ نەدراوەتەوە، کە ئەمەش ئەگەرچی وای کردووە نووسەران و لێکۆڵەرانی دوای خۆیان زیاتر بجووڵێن و هەوڵ و کۆششی فراوانتر بخەنەگەڕ بۆ ئەم مەبەستە، بەڵام لە هەمان کاتیشدا بۆشاییەکی گەورەی لە بەرهەم و دیوانە شیعر و تەنانەت ژیان و کەسایەتیی و ئاستی زانستیی و کۆمەڵایەتیی ئەو شاعیرە پێشووانە بەجێهێشتووە و -کەم تا زۆر- کاریگەریی خراپی لەسەر بەرهەمەکانیان داناوە.

جا هەرچەندە نە خۆم تەمەنێکی ئەوەندە زۆرم لەم دنیایەدا بەسەربردووە تا خوێنەر کەڵك لە ژیان و بەسەرهاتی من وەربگرێ و نە ئەم بەرهەمە شیعرییەشم لە ئاستێکی ئەوەندە باڵادا دەبینمەوە تا من بە شیعرەکانم بناسرێمەوە و ببنە

نیشانەیەك لەسەر من، بەڵام هەر لەبەرئەوەی کە زەمەنێکم لە ژیانی ئەم دنیا پڕ لە چەرمەسەری و ئاڵۆزە داگیر کردووە بۆ خۆم و دەست و پەنجەشم پێنووسیان گرتووە و بەرهەمێکیان لێ دروست بووە، بۆیە ئەگەرچی کەمیش بێ، هەر ناچارم چەند دێڕێك لەسەر ژیان و ئاستی خوێندن و خوێندەواریی خۆم لەم بەرهەمەدا بخەمە روو، چونکە ئەگەر هات و بەرهەمەکەم لای خوێنەران و ئەدەب دۆستان پەسەند کرا و وەرگیرا، ئەوکات ژیاننامە و بەسەرهاتەکانی ژیانم ئەرزشێك پەیدا دەکەن و لە سوودگەیاندن بە خوێنەر خاڵیی نابن.

کورتەیەك لە ژیاننامەی شاعیر:-

ناوی تەواوم: (عابد عبدالله مصطفی)یە و لە ساڵی (١٩٧٧) لەدایك بووم، لە (نووسین)دا ناوی خۆم لە (عابد بابان)دا کورت کردۆتەوە، نازناوی شیعریشم (شەیدا)یە، کە ئەمەش پەسەندی مەرحوومی باوکمە.

لە تەمەنی شەش حەوت ساڵیدا لەخزمەت باوکم لە (مزگەوتی شێخ بابا عەلی) لە گەڕەکی سەرچیمەن لە سلێمانی دەستم کردووە بە خوێندنی (سیپارە)و بە شێوەی (حونجە) قورئانی پیرۆزم خەتم کردووە، پاشان لە ساڵی (١٩٨٥)دا دەستم کردووە بە خوێندن و لەبەرکردنی دەرسە سەرەتاییەکانی ئەو سەردەمەی زانستی فەقێیەتی و تا کتێبی (جامی)و (سیوطی)یم لەخزمەتدا خوێندووە، پاشان لەخزمەت زانایانی تریشدا خوێندوومە، کە ئەم مامۆستا بەڕێزانەن:-

١- مامۆستا مەلا خالید لە (خانەقای شێخ مەولانا) گەڕەکی هەواری تازە لە سلێمانیی، ساڵی ١٩٨٩.

٢- جەنابی مامۆستا مەلا محەممەد ئەمینی کانیسانان لە گەڕەکی (خەبات) لە سلێمانیی، ساڵی ١٩٩١.

٣- مامۆستا مەلا فەرەج لە (مزگەوتی حاجی حان) لە سلێمانیی، ساڵی ١٩٩٢.

٤- مامۆستا مەلا ئەحمەد لە (مزگەوتی بن تەبەقی عیرفان) لە سلێمانیی، ساڵی ١٩٩٢.

٥- مامۆستا شێخ خالید لە (مزگەوتی دارۆغا) لە سلێمانیی، ساڵی ١٩٩٤.

لەپاش ئەوەی کە بەشێك لە خوێندنی فەقێیەتیم بەو شێوەیە لەخزمەت ئەو مامۆستا بەڕێزانەدا خوێند، بۆ زیاتر درێژەدان بە فێربوونی زانست و هەوڵدان بۆ زانیاریی زیاتر لە زانستەکاندا، لە بەرواری (١٩٩٠/١١/١٠) لە مەدرەسەی دینیی لە مزگەوتی گەورە لە سلێمانی وەرگیرام و قۆناغی ناوەندیی و بەشێکی دواناوەندیم لێرە تەواو کرد و پاشان بەهۆی گواستنەوەی مەدرەسەکە بۆ بینای نوێ بەناوی (مەدرەسەی شافیعی)، لەم قوتابخانەیەدا کۆتاییم بە خوێندنی دواناوەندیی هێنا بۆ ساڵی (١٩٩٥- ١٩٩٦)، کە لەم مەدرەسەیەشدا زۆرێك لە کتێبەکانی تری زانستی فەقێیەتیم لە خزمەت چەندین مامۆستای بەڕێز و پایەبەرزدا خوێند و لێیان سوودمەند بووم.

لەپاش ئەوەی قۆناغی دواناوەندیم تەواو کرد، لە بەرواری (١٩٩٦/١٢/١) لە (پەیمانگای پێگەیاندنی پێشنوێژ و وتارخوێنان) لە شاری (هەولێر) لەگەڵ کۆمەڵێك قوتابیی تر وەرگیراین و، بە سەرکەوتوویی کۆتاییمان بەم قۆناغە هێنا بۆ ساڵی (١٩٩٧- ١٩٩٨).. لەم قۆناغەشدا لە شاری هەولێر بەپێی پێویست ڕۆژانە لەدوای دەوامی ڕەسمیی دەچوومە خزمەت هەندێك مامۆستای بەڕێز و لێیان سوودمەند دەبووم، کە ئەم مامۆستا بەڕێزانەن:-

١- مامۆستا مەلا عبداللەی قەڵات لە (مزگەوتی عومەری کوڕی خەططاب) لە هەولێر، ساڵی ١٩٩٨.

٢- مامۆستا مەلا محەممەدی وەرتیی لە (مزگەوتی شەهید ئیبراهیم) لە هەولێر، ساڵی ٢٠٠٢.

پاشان لە (کۆلێژی شەریعە و خوێندنی ئیسلامیی- زانکۆی صلاح الدین، هەولێر)

بەشی (بنەماکانی ئاین) وەرگیرام بۆ ساڵی (٢٠٠٢- ٢٠٠٣)و، ئەم قۆناغەشم بە سەرکەوتوویی کۆتایی پێهێنا بۆ ساڵی (٢٠٠٥- ٢٠٠٦).

٣- لە ساڵی (٢٠٠٨)یشدا بەشێکم لە کتێبی (جمع الجوامع) لە خزمەت (د. عثمان هەڵەبجەیی) لە هەولێر خوێندووە.

ئەمە کورتەیەك بوو لە ژیانی زانستیم.. لە بواری نووسین و شیعر دانانیشدا، بێگومان هۆکاری سەرەکیی سەرهەڵدانی نووسینی شیعر و هۆنراوەشم دەگەڕێتەوە بۆ سەردەمی وەرگیرانم لە (پەیمانگا) کە بەو هۆیەوە لە شاری سلێمانیی دوور کەوتمەوە و پاشانیش لە (١٩٩٧/٤/٣) ماڵمان لە سلێمانییەوە هاتە هەولێر و لێی نیشتەجێ بووین، ئیتر بەهۆی دوورکەوتنەوەم لە برادەران و لەو شارە خۆشەویستە و یادی یادگارییە خۆشەکانی سەردەمی منالیی و گەڕەکە کۆن و دلگیرەکانی سلێمانیی، هەستی شیعر نووسینم جووڵا و دەستم کرد بە نووسینی شیعر و هۆنراوە -کە بەو هۆیەشەوە چەند پارچە شیعر و (قەصیدە)یەکیشم بۆ شاری سلێمانی نووسیوە- لەگەڵ ئەوەشدا ناوبەناو شیعر و بابەتم لە گۆڤاری (پەیڕەو)دا بلاودەکردەوە، کە لە هەمان کاتدا بووم بە (خاوەن ئیمتیاز)ی گۆڤارەکە و لەم بوارەدا کارم دەکرد و، وردە وردە هەنگاوم نا تا گەیشتمە ئەم ئاستەی ئێستا و کۆکردنەوەی ئەم بەرهەمە شیعرییەم و بلاوکردنەوەی، کە هیوادارم جێگای ڕەزامەندیی ئەدیبان و شاعیران و خوێنەران بێت و سوودبەخش بێت.. سەرەڕای ئەو هۆکارانەی سەرەوەش کە باسمان کرد، ناوبەناو شیعری شاعیرانی بەرزی کوردم دەخوێندەوە و تام و چێژ و سوودی زۆرم لێ وەردەگرتن، کە ئەم لایەنەش کاریگەریی خۆی هەبوو لەسەر ئاستی شیعرەکانم.

لە بواری (خێزانیی)شدا لە بەرواری: (٢٠٠٤/٧/٢٩) ژیانی خێزانیم پێکهێناوە، کە (بینایی) هاوسەری ژیانمە و، خاوەنی دوو جگەرگۆشەین بەناوی (لانە)و (عبداللە)، کە بەهۆی سۆز و خۆشەویستیم بۆیان، ئەمانیش لە بەشێکی شیعرەکانمدا جێگای خۆیان کردۆتەوە و بەشێکیان لە شیعرەکانم داگیر کردووە.

لێرەدا تەنها ئەوەندە ماوە بە چەند دێڕێکی کورت کۆتایی بەم نووسینەم بێنم و هەرچی زووترە خوێنەرانی خۆشەویست بەم بەرهەمە ئاشنا بکەم و پێشکەشیان بکەم، ئەگەر هەر کەموکوڕی و هەڵەیەکیشی تێدابوو، داواکارم لێیان بە گەورەیی خۆیان چاوپۆشیی لێ بکەن و ببەخشن، چونکە تەنها خوای گەورە لە کەموکوڕی و هەڵە دوور و پارێزراوە، ئیتر بەو هیوایەی توانیبێتم بەرهەمێکی جوان و بەکەڵکم پێشکەش بە کتێبخانەی ئەدەبی کوردیی و گەل و نەتەوەکەم کردبێت.

عابد بابان (شەیدا)

هەولێر- پایتەختی هەرێمی کوردستان

٢٠١١/٧/١

بەشی سۆرانیی

هاواری رۆڵەیەك [*]

هەولێر- ١٩٩٧/٦/١

بابە وا رۆڵەی حەزینت پڕ بە دڵ هاوار ئەکا

پێت ئەڵێ تا کەی فیراقی تۆ دڵم بێزار ئەکا

بۆچی رۆڵەی بێ گوناهت خستە نێو بازاڕی غەم

چی بوو تاوانی! لەبەرچی تەرکی نێو گوڵزار ئەکا

نەتئەزانی رۆڵەکەی بێ سووچ و بێ تاوانەکەت

ناگرێ بەرگەی غەمی دڵ بۆیە شین و زار ئەکا

دڵ بە یادی شەوقی جارانی لە گوڵزاری ژیان

چاوەڕوانی تۆیە تا رۆژێ کە رۆحم بار ئەکا

ئەشکی چاوم وا لەبەر ناڵە و فوغان و دەردی دڵ

روومەتی زەردم ئەنەخشێنێ لە شێوەی نار ئەکا

رۆژ و شەو دەشت و بیابانی غەمی دڵ رێگەمە

بۆیە حاڵی بێکەسیم شێوەی لە هی (رێبوار) ئەکا

بەسیە (شەیدا) داد و بێدادی دڵەی بێ تینەکەت

دادی تۆ نادا، هەتا کەی وا بە کوڵ هاوار ئەکا!

***

---

[*] ئەم هۆنراوەیەم لەسەر زمانی هاوڕێی خۆشەویستم: کاك (زاهید فەقێ صالح) نووسی کە بۆ برادەرێکی خۆشەویستی خۆی نارد بەناوی (رێبوار) لە هەولێر، کە باوکی لە جەنگی ئێران و عێراقدا شەهید بووبوو.

سۆزێك بۆ گۆڤاری دەنگی زانا [*]

هەولێر- ١٩٩٧/٨/٢٠

حیـــبری خامـــەی عیلمـــە کـــاری بۆتـــە و ئیکســـیر ئـــەکا
دەســـت و پەنجـــەی عالمـــە مـــاڵی وەتـــەن تـــەنویر ئـــەکا

دەنگـــی زانـــا زینـــدووە بـــۆ ناحـــەزانی دینەکـــەم
بـــۆ رژانـــی خـــوێنی دوژمـــن کـــاری شـــیر و تـــیر ئـــەکا

هـــەروەکو قەڵغانـــە بـــۆ دینـــی مـــوبینی (مُصـــطَفی)
دەفعـــی شمشـــێری عـــەداوەت زووبـــەزوو تەیســـیر ئـــەکا

بـــۆ ظهـــوور و نەصـــرەتی ئـــەم دینـــە پاکـــە بێگومـــان
مـــەردی مەیدانـــە بـــە حەققـــەت دوژمنـــی یەخســـیر ئـــەکا

(شـــارِح)ە بـــۆ ســـەر رمـــووز و مەنبـــەعی ئـــەحکامی دیـــن
(فِقْــە)و ئایـــات و ئەحادیســـی (نَبِـــیّ) تەفســـیر ئـــەکا

بـــۆ رەواجـــی عـــیلم و نەشـــری زانیـــاریی پـــڕ هونـــەر
مەدرەســـەی زانســـتە، رۆڵـــەی کـــورد بـــە رۆشـــنبیر ئـــەکا

گـــەر لەســـەر ســـاحەی خـــەباتیش بێتـــە نێـــو مەیدانـــەوە
بـــۆ نـــەجاتی قـــەومی کـــوردم رۆژ و شـــەو تـــەدبیر ئـــەکا

حەقیـــەتی داوای حـــەق و مـــافی گەلـــی کـــوردم بکـــا
چـــونکە دوژمـــن فێـــرە دایـــم کـــورد بـــە کـــورد تـــەنفیر ئـــەکا

مـــن ئومێـــدم وایـــە ئـــەی دڵ (دەنگـــی زانـــا) کـــپ نـــەبێ
تـــا لـــە سەرچـــاوەی دەروونـــی میللـــەتم تەئســـیر ئـــەکا

[*] ئەم هۆنراوەیە لە گۆڤاری (دەنگی زانا)ی زمانحاڵی یەکێتی زانایانی ئاینی ئیسلامیی کوردستان- ژمارە (٦٢،٦٣)ی ساڵی ٢٠٠٢ بڵاوکراوەتەوە.

بۆیــە خامــەم وا بــە کــوڵ کەوتۆتــە مــەدح و وەســفی ئــەو
چــونکە دەنگێکــی حەقــە، ناحــەق بــە حــەق تــەدمیر ئــەکا
ئــەو کەســەی (شــەیدا)یــە بــۆ تەحســینی گــوڵزاری وەتــەن
هــەر لــە ڕێــی زانســتی دینــا داری عــومری پــیر ئــەکا

***

قاصیدی دڵ

هەولێر- ٢٠٠٠/٢/٢٨

یــاران نەویــد و مــوژدەی قاصــید بــەهاری هێنــا
قــووتی هــەموو ژیــان و لــەیل و نــەهاری هێنــا
نــوقڵ و نــەبات و قەنــدی لێــوی بــەباری هێنــا
هــەم شــەهد و شــەکری بــاخ و گــوڵزاری یــاری هێنـا
ئــەحواڵی شــەوق و شــادیی ئــەو لــەیلی پــاری هێنــا

ئــەمڕۆ لــە نیــوەڕۆدا دیــتم کــە قاصــیدێ هــات
قودوومی بوو لە خزمەت یارێ کـە وەسـڵی هـەیهات!
وەك شەوقی ماهی تابان لە نیـوە شـەو کـە هـەڵهات
بــە شۆڕشــی خرۆشــا خــاکی عێــراق و شــامات
مــەیلی ویصــاڵی دولبــەر بــۆ دڵ فشــاری هێنــا

لـەو کاتـەدا کـە لاشـەم مـوقیمی دەشـت و دەر بـوو
ڕەنجـی هـەموو ژیـانم بـێسـوود و بـێسـەمەر بـوو
لە دەشـتی بێکەسـیدا کـە غـەم ئەنیسـی سـەر بـوو
لـەو یـاری دیـدە مەسـتم، دڵ چـاوەڕێی نـەزەر بـوو
وەرزی بــەهاری عــومرم، مــەیل و قــەراری هێنــا

ئۆخەی کە قاصیدێکی دڵسۆز و باوەفا بوو
نیگاهی غەمڕەوێنی بۆ دەردی دڵ شیفا بوو
جەلسەی حوزووری بۆ دڵ، پڕ عەیش و پڕ صەفا بوو
خۆش ئەو دەمەی کە حاڵم بێ مەینەت و جەفا بوو
وەختێ کە باسی دیدە و چاوی خوماری هێنا

بێ ئیختیار و بێ دەس، دڵ کەوتە بەزم و شایی
بە ڕەمزی ناز و غەمزە کە کەوتە خودنومایی
تانەی ئەدا لە تەختی جەمشید و پادشایی
وتی بە قاصیدم دڵ، منم بە حەق فیدایی
خۆش ئەو دەمەی پەیامی ئەو گوڵعوزاری هێنا

لە کۆڕی بادەنۆشان بێ ئیعتیبار و کەم بووم
بە زەوقی دڵ نەخۆشان مەحروومی نێو حەرەم بووم
بە قەولی خۆفرۆشان زەلیلی زیل و بەم بووم
طەرید و دەرکراوی بەردەرکی زین و مەم بووم
نەوید و موژدە بۆ من هات ئیعتیباری هێنا

لە فەسڵی پایزا بوو کە بەرگی گوڵ وەریبوو
درەختی باخی عومرم چون وەرزی بێ بەری بوو
دڵ هەر بە ڕەنگی بولبول، مەیلی گوڵ ئاوەری بوو
سەرمەستی بۆنی میسك و هەم عوود و عەنبەری بوو
بۆ حاڵی زاری (شەیدا) موژدەی بەهاری هێنا

شەوی دەیجوور (*)

هەولێر: ١٥-١٦/٣/٢٠٠٠

عەجەب ئەمشەو کە نەیـژەن هێرشـی هێنـا بەسـەر نـەی‌دا
لە موتریب دەنگ و ئاوازی تەڵـەب کـرد، سەربەسـەر نەیـدا
وتی مەجلیس بـەبێ سـاقیی، مەحاڵـە خـۆش و بـاقیی بـێ
کە ئەو بێ، فەزڵی غەم ئەدرێ بەسەر جـامی جـەم و کـەی‌دا
کەچی بۆ بەختی شوومی جەمعی مەجلیس دەرنەکەوت ساقیی
دەری مەیخانــە شــێوا، عاشــقان کــەوتن لــە حەوشــەیدا
شەوی دەیجوورە ئەمشـەو ئـەی فەلـەك یـاخود شـەوی یەلـدا
کـە شـەوقی شـەمعی دڵـدارم لـە سـاحەی دڵ نیـە پەیـدا
لـە شـەودا مـاهی تابـانی بـە غـەمزە و نـازەوە دەرخسـت
فیراقــم دی لــە چـاوی پـڕ خومــار و مەسـتی بـێ مەیـدا
لــە بــازاڕی ســەخادا بــۆ غــەم و هــەم قــووتی ئــەهلی دڵ
بــە شــێوەی فــەخرەوە تانــەی لــە سفرەی حاتــەمی تــەی‌دا
سەراســەر عاشــقانی رووییــی وا تێرکــرد لــە خــوانی خــۆی
کەچــیی تــەنها نــەمابوو لوقمــەیێ بــۆ مــن لــە ســفرەیدا
دڵەی بیمــار و خەســتەی خســتە بــەردەس جــەوری جــەڵلادێ
بــەبێ رەحمیــی بــە قــەتڵی واجــبم دولبــەر شــەهادەی‌دا
منــی دێوانــە کوشــتەی دەســتی جــەڵلادێکی دڵــڕەق بــووم
کە رەحــم و ســۆزی ئینســانیی نــەبوو هــەرگیز لــە ســینەیدا

(*) ئەم هۆنراوەیـە لـە ژمـارە (٥٥)ی (گـزنگ)ی گۆڤـاری یـەکێتی نووسـەرانی کـورد، لقـی کـەرکووك- بڵاوەتەوە لە کانوونی یەکەمی ساڵی ٢٠٠٧.

بەجارێ جەستەمی تێکەڵ بە خاك و خۆڵ و خوێنم کرد
بە تیری تیژی ژەهراویی لە دەشتی چۆڵ و بێ پەیدا
فیراقی کردە رێگەی عاقیبەت بۆ قەلبی بیمارم
گڕی بەردایە لاشەم، لەززەتی بینی لە کڵپەیدا
وتی وەسڵت بە گوڵ ئەمشەو نیە، بێ شك بە فەردایە
دەسا یارانی دڵ، حیکمەت چیە لەم صوبح و شامەیدا
ئەبێ ئاخۆ چ بێ! سوودی رەقیبی پەست و بەدکارم
لە خوێنی ئاڵی لاشەی عاشقێکی وەك منی (شەیدا)

***

بادی سەبا

هەولێر- ٢٠٠٧/٣/١٥

مەرحـــەبا بـــادی ســـەباکەم مەرحـــەبا

مەرحـــەبا پشـــت و پەناکـــەم مەرحـــەبا

گـەر بەخزمـــەت یـــاری دڵ ســەنگم گـەیی

پێـــی بڵـــێ توخـــوا ئەوەنـــدە دڵ نـــەبا

یا بە نازی چاوی مەســتی دوور لــە مــەی

بـــا نــەدا خـــەرمانی عـــومری دڵ بــە بـــا

دڵ گرفتـــاری خـــەمی هیجـــری گوڵـــە

دیـــدە غـــەممازێ! عـــەجایب دڵڕوبـــا

موددەتێ بوو بەرگی گـوڵ پـەژموردە بـوو

ئێســـتە وا فەســـڵی بــەهارە ســا ســەبا

فرســـەتی کـــەم مـــاوە، زوو فریاکـــەوە

تـــا نەگاتـــە پـــایز و وەرزی وەبـــا

بەڵکو بـەم دوو ڕۆژە عـومرەی مـاوە گـوڵ

مـــاڵی دڵ ڕۆشـــن بکـــا وەك کارەبـــا

چونکە بۆ حیفظی دڵەی (شەیدا) لــە غــەم

بـــەرگی گـــوڵ هـــەر لایقـــە، (نِعْـمَ الْعَبَـا)

***

خەیاڵی گوڵستان

هەولێر- ٢٠٠٧/٧/١

ئەمڕۆکە دڵ خەیاڵی خەوی بێ سنوور ئەکا
مەیلی وڵاتی گوڵستان و شوێنی دوور ئەکا
ئەمڕۆ چ نارێ بەربووەتە ئەو چناری دڵ
وا قەصدی وەسڵی روویی گوڵ و هەم چنوور ئەکا
گۆمێ کە ئەشکی چاوی من دروستی کردووە
شێوەی لە رەنگ و دیمەنی دەریایی سوور ئەکا
زولفێ کە بۆتە بەندی دڵ و تەوقی گەردنم
مەیلی نەمانی ئەهلی دڵ و نەفخی صوور ئەکا
نەغمە و فوغان و شیوەن و ئاواز و سۆزی دڵ
وەك دەنگی زبری زیل و بەمە، لوورەلوور ئەکا
یاران دەخیلە عەرزی گوڵ و لەیلی دڵ بکەن
بۆچی ئەوەندە لەم دەمە وا خوار و ژوور ئەکا
دایم بەداخ و دەردە لەگەڵ عەندەلیبی دڵ
تەمسیلی زوڵم و خەنجەرەکەی سەلم و توور ئەکا
بەینێکە ئاهی گەرم و مەراقی فیراقی گوڵ
دێت و بە ماڵ و مەسکەنی دڵدا عوبوور ئەکا
کەی دێ بە شەوق و زەوقەوە ئەو رۆژە وا بڵێن
ئەو یاری عیشقە ساحەیی دڵ پڕ لە نوور ئەکا
بۆ حاڵی زاری عاشقی (شەیدا) لە راهی عەشق
گوڵ کاری بۆنی خۆش و بەرامەی بوخوور ئەکا

***

گەشتی خەیاڵ

هەولێر- ٢٠٠٩/١/١٥

وا بەرەو گەشتی خەیاڵی باخی گوڵ ئەمبا سەبا

سا وەرن یاران هەموو هەر بێینە سەر ئەم باسە با

من بەدەس فیتنەی رەقیب و گێژەڵووکەی باری خەم

موددەتێکە ون بووە لێم هودهودی شاری سەبا

چاوەڕێی موژدە و نەسیمێکم کە بێ وەختی سەحەر

لەو دیاری عیشق و شاری یار و لەیلی دڵڕوبا

تا بکا سارێژی زامی کۆن و تازەم سەربەسەر

گەرد و تۆزی غەم لە ساحەی سینە و دڵ لاببا

خۆزگە صەییادی دڵەی زارم لە باخی عەشقدا

نەیئەدا خەرمانی عومری پڕ لە شەوقی دڵ بە با

رۆژی وەسڵی عاشقان و زەمزەمەی مەستانە بێ

کەس نەبینێ ئەم دڵەی (شەیدا) لەگەڵ گوڵ ناتەبا

***

گریانی دڵ

هەولێر- ١/١٠/٢٠١٠

بە گریانی دڵـەی بولبـول سـیفەت، بـاخ و چـەمەن گریـا

بە چـۆڵیی بـاخی گـوڵ بـوو، باخـەوانی یاسـەمەن گریـا

لە کۆهی بێستوونی عەشـقی ئـەو شـیرینە، وەك فـەرهاد

ئـەوەن گریـا دڵـەی میحنەتـزەدەم، دار و دەوەن گریـا

کـە گـوڵ تـیری بـە لاشـەی بولبـولی بـێ ڕۆحـەوە بینـی

وەها زامی بەسۆ بوو تیری، گوڵ خۆی چـەن بەچـەن گریـا

محەببـەت فێـری کـردم حورمـەت و ڕێـزی تەمـەن بگـرم

بـەڵێ هـەر بۆیـە دڵ بـۆ پـایزی وەرزی تەمـەن گریـا

نەسیم ئەمڕۆ لە خەو هەستا سـەحەر، بـردی پـەیامی دڵ

وەڵامی گوڵ نـەبوو پەیدا و دڵ شـەق بـوو ئەمـەن گریـا

گەلـێ پەروانە بۆ شەوقی جەماڵ و حوسنی شـەم سـووتان

کەچیی باکی نەبوو ئـەم لـەم هـەموو گریانـە چـەن گریـا

خەڵاتی گوڵ لەبۆ ئەم عاشقەی (شەیدا)یە هـەر خـەم بـوو

کەچیی ئەم بۆ بەراتی نـوقڵ و هـەم دووڕی یەمـەن گریـا

❋❋❋

رازی دڵ(*)

ئەستەمبووڵ- خانەقای حەزرەتی شێخ ٢/٨/٢٠٠٠

مەدەد پیری دڵ ئاگا، دوور لە گیانت / منم کوشتە و شەهیدی پەنجەکانت

ئەگەر جارێ لە کوشتەی خۆت بپرسی / ڕەوایە بۆ بڵندیی عیزز و شانت

بە شێوەی قەهر و طەردی دڵ مەفەرموو / نیە چارێ لەبۆ دەردی گرانت

بە سەر سەرگەردی گەرد و گەردنت بم / بە گیان و دڵ فیدای ڕۆحی ڕەوانت

هەموو عومری شەو و ڕۆژم لە دنیا / بەقوربانی سەعاتێکی شەوانت

سەرم کەوتۆتە بەرپێت و زەلیلم / وەریگێڕە بە هەردوو دەستی جوانت

بە جەزبت جازیبەی نەفسم بکێشە / کەمەندکێشی‌کە بۆ نێو دیوەخانت

تەوەججوهـ کە لە نەفسی سەر جەبینم / هەتا عالەم نەڵێ تیفلی جەبانت

زەلیلی نەفس و شەیطان و هەوایە / بەجێماوە لە جەمعی کاروانت

دەبا ساحەی دڵەی وێرانەکەی من / ببێتە جێگە دەستی میهرەبانت

بە شەرتێ تۆ قبوولم کەی، عەزیزم / بە دڵ من دێمە ڕیزی ڕێڕەوانت

ئەگەر زامی دڵم سارێژ ئەکەی تۆ / لەبەرچی داتە بەر تیری کەوانت!

مەگەر نەتزانی من عاشق بە ڕووتم / بەجارێ بوومە شێت و ڕەوزەخوانت

ئەگەر هیممەت بفەرمووی، من یەقینم / لەبۆ تۆ وەك یەکە مان و نەمانت

لە بابی لوطفی پیرانەت لەگەڵ دڵ / دەلیلی بەسطە تێری کەی لە خوانت

بجووڵێنە بە لوطفت دەستی هیممەت / لەسەر لەوحەی دڵەی تێکەڵ بە ژانت

دەخیلت بم بە جورمی من نەگۆڕی / گوڵاڵەی سوور و ڕەنگی ئەرخەوانت

بە یادی تۆوە دڵ هەر چاوەڕێیە / لەبۆ سروە و نەسیمی دەم بەیانت

بە دڵ عەرزت ئەکا (شەیدا): عەزیزم / ئەتۆ باخی گوڵ و من باخەوانت

(*) ئەم هۆنراوەیە لە ژمارە (٢٣)ی گۆڤاری (پەیڕەو) ساڵی ٢٠٠٠ بڵاوکراوەتەوە.

شێوانی بەزمی دڵ(*)

هەولێر ١-٢/٩/٢٠٠٢

ئەمشەو کە لەپڕ ساغیر و پەیمانە پەکی کەوت
زەوقی دڵی پیری مەی و مەیخانە پەکی کەوت

تیری غەمی گوڵ بوو کە نیشانەی دڵی پێکا
بەم داخەوە ماڵی دڵی وێرانە پەکی کەوت

گوڵ پاکی وەریی، رەنگی نەما دیمەنی گوڵزار
شێوا چەمەن و بولبولی تاقانە پەکی کەوت

شەم شەوقی نەما، ماهی موبارەك گوزەری کرد
دوو باڵی شکا بەم شەوە پەروانە پەکی کەوت

دولبەر کە نیقابی روخی کێشا بە سەریدا
بەزمی طەرەب و جیلوەیی جانانە پەکی کەوت

وا دەستی بەسەر عەقڵ و دڵی ئەهلی غەما گرت
سەرمایەیی سەد عاقڵ و فەرزانە پەکی کەوت

دوو زولفی رەشی یارم ئەوەن تێکەڵ و پڕ بوو
نەیتوانی کە صاف و صەفی کا شانە پەکی کەوت

شیرین کە بەدەس عەشقەوە تاڵیی غەمی نۆشی
لەم بەردەرەدا کۆکەنی دێوانە پەکی کەوت

خوێنی دڵی من تێکەڵی نێو کووپەیی خوم بوو
هەر بۆیە کە وا صەنعەتی خومخانە پەکی کەوت

(*) ئەم هۆنراوەیە لە گۆڤاری (شارەزوور) ژمارە (١٧)ی ئازاری ٢٠٠٧ بڵاوکراوەتەوە.

ئـەی دڵ وەرە گـوێ بگـرە لـە نـەی، چـەندە حەزینـە
بڕوانــە کــە چــۆن شۆڕشــی مەســتانە پــەکی کــەوت
بـەم هیجرەتـی پـڕ میحنەتـە ئـەم لەیلـە کـە کـردی
میهــری دڵ و گــوڵ، ئولفــەتی رەندانــە پــەکی کــەوت
هــەر وازی نــەهێنا دڵــی (شــەیدا) لــە رەهــی عەشــق
تا خەســتە بــو وەك مــورغی ســبەینانە پــەکی کــەوت

***

داوی محەببەت

هەولێر- ۲۰۰۳/۱۰/۱۰

دڵــم کەیلــە لــە خوێنــاوی محەببــەت
عـــــەزابم دی لـــــەپێناوی محەببـــــەت
خـــەیاڵی مـــن ویصـــالی دولبـــەرم بـــوو
کەچیی لـێم بـوو بـە تـاڵاوی محەببـەت
لـــەلایێ جـــەرگ و دڵ ئـــەبڕێ بـــەجارێ
بـــە تیغـــی پـــڕ لـــە زاخـــاوی محەببـــەت
لەلایێ تـر ئەگـەر مـەیلی ببـێ لـەیل
غـەمیشی خۆشـە هـەر داوی محەببـەت
گەلــێ تاڵیی غـــەمم نۆشـیی لـە ژینـا
بە رەنگــێ کەوتمــە نێــو راوی محەببــەت
کە بوومە عاشقێکی شـێت و (شـەیدا)
ژیـــام و بوومـــە فـــەوتاوی محەببـــەت

***

تالاوی جەفا

هەولێر- ٢٠٠٤/٢/١٣

ئـەی دڵ چـیە ئـەم بـاری غـەم و شـیوەن و زارت
بۆچ دەرد و غەمە قووتی هەموو لەیل و نـەهارت
کوانـێ فـەرەح و شـەوقی دڵ و وەرزی بـەهارت
کوا هودهودەکەی شاری سـەبا وەك دەمـی پـارت
تا کەی لە چەمەن شین و لە جێگەی گوڵە خـارت!

ئەمڕۆکـە سـەبا مـەیلی نیـە، پـەرش و بـڵاوە
چـون ڕەونـەقی بـازاڕی چـەمەن پـاکی شـکاوە
بولبـول نیـە شـەوقی، کـەڕ و کـاس و حەپەسـاوە
پەروانە لە دووریی مـەهی شـەم، ڕەنگـی نـەماوە
ئـەی دڵ وەرە سـەیریکە کـە چـۆن عـاجزە یـارت

سـا بەسـیە ئـیتر شـین و گـرین، ناڵـە و ڕۆڕۆ
سوودی چیە ئـەم حاڵـەتی غـەمباری‌یـە بـۆ تـۆ
گەر گوێ لە فوغانت نەگرێ لەم دەمـە گـوڵ، خـۆ
وا چاکە نەکەی دەنـگ و هـەرا، چـون نیـەتی بـۆ
میهری لـەگـەڵـتـدا نیە ئـەو لـەیـلـی عـەیـارت

چەند ساڵە کە گیرۆدەیی عیشق و غەمی لەیلی
عومرێکە لە تاڵاوی جەفا دڵ پڕ و کەیلی
لەم عالەمە تۆراو و بەبێ ئولفەت و مەیلی
دایم وەکو ئەستێرەیی پڕ وەیلی سیوەیلی
هەر کۆڵی غەم و تیری گوڵ و میحنەتە بارت

کەی لایقە ئەم جەور و جەفا و میحنەت و دەردە
لەو یاری وەفادار و دەروون بێ غەش و گەردە
ئەو ئاهی دڵی گەرم و هەناسەی غەم و سەردە
بۆ عاشق و (شەیدا)یەکی وەك تۆ کە نەوەردە
لەو دەشت و بیابانە، کە فەوتاوی بە زارت

***

هەنگامی سەفەر

هەولێر ٢-٣/١١/٢٠٠٨

ئەمڕۆ لە خەوی غەفڵەتی گوڵ، دڵ بەخەبەر هات
بولبول لە چەمەن وا بە خەم و شین و چەمەر هات
پێی زانی کە شێوانی چەمەن کاری رەقیبە
بۆ زامی دڵی، نەشتەری موژگان و سوپەر هات
پەژموردەیە وەك بولبولی دێوانە، دڵی من
هەر بۆیە بە داخ و غەمە، خوێنی لە جگەر هات
لەکوێیە سەبا هودهودەکەی شاری سەباکەم
وا عومری عەزیزم چووە، هەنگامی سەفەر هات
تا کەی بە غەمی لەیلەوە من سەرفی تەمەن کەم
وا وادەیی رۆیشتنە هەم کاتی حەزەر هات
عومرێ بو کە من مونتەزیری پەیکی سەبا بووم
ئەمڕۆکە شوکور طەلعەتی بوو وەختی سەحەر هات
هەر لەو دەمەدا پیری مەی و نەشئەگەری دڵ
وەك ماهی موبارەك بە مەهی شەوق و نەزەر هات
یەك یەك هەموو مەستانی حەرەم پاکی لەخۆ چوون
ساقیی کە لە سووچی دەری مەیخانەوە دەرهات
ئۆخەی دڵی (شەیدا)یی منیش کامی بەدیی بوو
باخی ئەمەل و عەشقی گوڵ و لەیلی وەبەر هات

❋❋❋

نەسیمی پار

هەولێر- ٢٠٠٩/٥/١

ئەی گوڵ دەسا نەسیمێ با بێ بە نەزمی پارت
بۆ حاڵی بولبولی دڵ، سووتاوی نوور و نارت
با بەزمی غەم نەمێنێ بۆ مەست و دڵفگارت
پڕ شەوق و باصەفا بێ، هەم لەیل و هەم نەهارت
ئامادە بێ چەمەن با بۆ فەسڵی نەوبەهارت

ئەی دولبەری دڵارا، عەشقت کە قووتی ژینە
بۆ حاڵی عاشقی رووت، هۆی ئافەت و برینە
بەزم و بیساتی نازت، ئەسبابی شۆر و شینە
مەیلێ بفەرمو جارێ، ئەحواڵی دڵ ببینە
تاوێ لە دڵ نەزەرکە بەو چاوی پڕ خومارت

عومرێکە من کە وێڵی عەشقم لە دەشت و سارا
غەم قووتی رۆژ و شەومە، ژینم نەما لە شارا
بێبەش لە شەوق و شادیی لەم فەسڵی نەوبەهارا
رەحمێ بە دڵ بفەرموو، لوتفێ بە من نیگارا
یەك لەحزە دەرخە ماهی حوسن و قەدی نیگارت

من عاشقی جەماڵ و ئەو حوسنی ماهی تـۆ بـووم

بەند و ئەسیری تـەوقی زولفـی سـیاهی تـۆ بـووم

بۆ تیری میحنەت و غەم، پشت و پەناهی تۆ بـووم

بۆ رۆژی مەقدەمی تۆ، پـەرژینی راهـی تـۆ بـووم

(شەیدا)ی ویصالی رووتم بـەو چـینی گوڵعـوزارت

***

بارانی خەم (*)

هەولێر- ٢٠٠١/١٠/٢٥

فەلـەك ئەمڕۆکـە بـارانی خـەم و شـینی بەسـەرما کـرد
بـە بـێ‌بـاکیی چـها تـیری بـەنێو بەنـدی جگـەرما کـرد
عەزیزم، گـەر بـە دیققـەت تـێ‌بفکـری تـۆ لـە ئـەحوالّم
ئەزانی دەردی غەم چۆن بەرهەمی عـومری بـە ئـاوا کـرد
لە رێبازی فنوونی بـەزمی عەشـقا بـێ‌خەبـەر بـووم مـن
کەچیی مەعشووقەیێ هات و لە من وا خۆی بە لەیلا کرد
لە مەکتەبخانەیی دڵ، ئەلف و بێ یـەك فێـر نـەبووبوم مـن
کـە فکـر و هـۆشی گیرۆدەیـی دەرس و موتـالآ کـرد
منـی کێشـایە نێـو بـازاڕی عەشـق و بـەزمی دڵـداریی
بە ناهەق بێکەسێکی وەك منـی بـێ‌مـاڵ و مـەئوا کـرد
وتی لـەم بـەحرە هـەر ژیـرێ نەچێـژێ قـەترەیێ، شـێتە
دڵەی دێوانەمی بـەم دەنگوباسـە شـێت و (شـەیدا) کـرد

* * *

(*) ئەم هۆنراوەیەم لە وەڵامی نامەیەکی برای بەڕێـز: کاك (عەدنان سەیوانیی) لە سلێمانیی نووسی.

مەزهەری دنیا

هەولێر- ٢٠٠٨/٦/١٢

چ سەیرە مەزهەری دنیا کە مەنصووری بەدارا کرد
چها بێئەسڵ و فەسڵیشی بە جەمشید و بە دارا کرد
لە ساحەی گوڵشەنی حوسنی وەفادا بێوەفایێکە
حەبیب و عاشقێکی بەو شکەوتی ژەهری مارا کرد
لەگەڵ پیرێکی صیددیقا غەم و ناسۆری پێنۆشیی
کە خۆی و هاوەڵی گیانیی بە ناچاریی بە غارا کرد
ئەگەر دنیا لە دینا بایەخێکی زۆری ببوایە
نە لایق بوو کە ئەو کارەی لەگەڵ صیددیق و یارا کرد
بە زاهیر گوڵشەنێکی پڕ لە ڕەنگ و دیمەنە، ئەمما
لە باطیندا ببینە چی لەگەڵ لەیل و نەهارا کرد
ئەوەی ڕۆژ و شەوێ تووشی نەهات و دەرد و میحنەت بوو
لەلای وایە کە ڕۆژ و شەو ستارەی نەحسی کارا کرد
لە کۆڕی ئەهلی دنیادا مەساری سەیری وا گۆڕیی
کە وا لوتفی لەگەڵ جەمعێکی پەست و بێشومارا کرد
ئەوەی ژیرە لە ژینا هەروەکو ئەم عاشقەی (شەیدا)
بە دڵ ئەم ماڵی دنیایەی بە ناخی ئەرزی تارا کرد

***

مەشقی عەشق

هەولێر- ٢٠٠٨/٧/٧

عەزیزم دڵ بە شەوقی مەشقی عەشقی تۆ بووە موعتاد
لە مەیخانەی غەمی تۆدا وەها خستوویە تۆشە و زاد
ئەگەر وەسفت لە من پرسن، ئەڵێم زاتێکە شاهی من
کە ئوستادی ئەزەل بەخشیوییە پێی خەرقەیی ئیرشاد
وتم یاران مەکەن لۆمەم کە تەرکی بەزمی دنیا کەم
ئەسیری عەشقی شیرینێکی بێوێنەم، وەکو فەرهاد
جەوانمەردێکی خاوەن هیممەت و بازوو لە مەعنادا
بە زاهیر گەرچی پیرێکە سەر و سیما سپیی، ئوفتاد
وتم قوربانە دیدەم نابەڵەد بووم تازە من فەوتام
دەسا لەو وەختە بۆلای من کەسێکت بۆچی رانەسپارد
لە وادەی هاتن و شێوەی رەقیبم بێخەبەر بووم من
هەتا من ئاورِم دا، ئەو بەهاری عومری کرد بەرباد
بە ئاسانیی کە خۆم تەسلیمی شمشێری برِندەی کرد
وەهام زانی کە تۆ بۆ من رەوانەت کردووە جەللاد
کە دیتم حازرە بۆ قەتڵی دڵ، جانا وتم تازە
لە تۆڵەی خوێنی من هیچ رامەوەستە و گەردنت ئازاد
لە دنیادا چ تاوان و خەتایێکی هەیە خورشید
بە رووناکیی کە شەوقی رووی نەبینێ کوێری مادەرزاد
کە شەمسی رووی درەخشانت نەبینم، کەی خەتابارم
منی (شەیدا)ی جەماڵی تۆ، وەکو پەروانە بێفەریاد

***

زامی کۆن و نوێ

هەولێر- ١٩٩٩/٣/٥

ئەی دڵەی تێکەڵ بە زامی کۆن و ئازارێکی تر

تۆ بڵێی یاری عەزیزم بێتەوە جارێکی تر

یا جەماڵ و حوسنی رووی دەرخا وەکو نووری قەمەر

لابدا پەردەی رەشی پڕ ئێشی شەوگارێکی تر

یا ئەبێ هەردەم وەکو دێوانە بم، سەحرا نوشین

بێجگە خاری غەم نەبینم رەنگی گوڵزارێکی تر

من لەگەڵ دڵداری دڵدا وەك شەم و پەروانە بووین

ئێستە وا کەوتوومە نێو گێژاوی رووبارێکی تر

بۆ بەتەنها من لەچاو یارانی نێو صەحنی حەرەم

پێم رەوا هەرگیز نەبینن غەیری غەم کارێکی تر

بۆ دڵم پۆڵایە من! سەرباری ئەشکەنجەی رەقیب

وا بە رۆژ و شەو بچێژم زوڵمی غەددارێکی تر

بۆ وەڵامێ رووم لە قاصید کرد، وتی سەرباری غەم

تازە لەم دنیا مەحاڵە وەسڵی تۆ جارێکی تر

گەر تەماداری نەجاتت بێ لە شین و زاری دڵ

بۆ عیلاجی زامی سەختی تۆ نیە چارێکی تر

هەر ئەبێ قووتی شەو و رۆژت غەمی جانانە بێ

بێجگە شیوەن قەت نەکەی تۆ دەنگ و هاوارێکی تر

دەی ئەبێ چی بێ گوناهم، داستانی عەشقی من

بۆ بگاتە مەجلیسی نامەحرەم و شارێکی تر

پێـی وتم قاصـید ئـەبێ دڵ دەیـت و بسـپێری سـەرت
ئێرە ڕێگـەی عەشـقە نـەك دووكـان و بـازاڕێكی تـر
مـن ئەوەنـدەم خـاری غـەم لـەم ڕێ بـە دڵـدا ڕۆیـوە
تـازە بـێ بـاكم لـە نـووكی تیـژی دەم خـارێكی تـر
دەی كە وابێ شەرتە دوو دیـدەم هـەتا بـازاڕی حەشـر
قەت نەكا سەیری جـەماڵی وەجـهـ و ڕوخسـارێكی تـر
گەرچـی ئێسـتا نیشـتەجێی مـاڵ و دیـاری غوربـەتم
ڕۆح و دڵ بەنـدن بـە ڕەنـگ و دیـمەنی شـارێكی تـر
شاری یار و موڵـكی بابـان و وڵاتـی ئـەهلی عەشـق
بۆیە ئەم (شەیدا) شەهیدی عەشـقە نـەك بـارێكی تـر

***

بولبولی دڵ

هەولێر ٩-٢٠٠١/٨/١٠

سەردەمێ بوو بولبولی سەرمەستی ئاوازی سەحەر
هەر لە دووریی رەنگی گوڵ عومری عەزیزی بردە سەر
بۆ کلۆڵی و حاڵی شێواوی بەدەس فەوتانی گوڵ
خاك و خۆڵی هیچ دەر و دەشتێ نەما نەیکا بەسەر
وا دڵەی زاری منیش ئەمڕۆ لە دووریی مەیلی لەیل
بولبول ئاسا شین ئەکا، لەیلیش لە حاڵی بێخەبەر
هەروەکو مەجنون بە یادی وەسڵی لەیلا رۆژ و شەو
دەشت و هەرد و کۆ ئەپێوێ، وێڵ و تەنها دەربەدەر
هەر تەماداری نەسیمێکە لەخزمەت گوڵ کە بێ
پڕ بکا سینە و دەماغی، عەتر و عەنبەر سەربەسەر
بۆ سەرا سەرچاوەیی ئاوی حەیات و وەسڵی گوڵ
عاشقی دێوانە هەر ناچارە رێ بگرێتە بەر
لازمە رۆح و سەر و ماڵی فیداکا عاقیبەت
ئەم دیاری عیشقە رێگایێکی دوورە و پڕ خەتەر
هەرکەسێ رێبازی عەشقی دڵبەری کرد ئیختیار
تازە تا ماوە ئەبێ خۆشیی لە دڵ دەرکاتە دەر
مەرحەلەی عەشقی مەجازیی طەی بووە، قوربانتم
با نەمامی گوڵشەنی عەشقی حەقیقیی بێتە بەر
ئەم دڵەی (شەیدا) سیفەت وادەی بە دڵبەر داوە خۆ
تا بمێنێ لەم جیهانە بەرنەدا رێگەی سەفەر

***

کوورەی دەروون

هەولێر- ٢٠٠٣/١١/٨

فیراقی تۆ غەمە دیدەم، ویصالت هەر لە غەم غەمتر
نسیبی نەگبەتیی حاڵی منە میهرت بە دڵ کەمتر
هەتاکو زەڕڕەیێ شادیی لە دڵدا جێگەیێ ئەگرێ
کەچیی لەملا هوجوومی غەم لە دەوری حازرە و جەمتر
ئەگەرچی من دەمێ بوو مەحرەمی ئەسراری عەشقت بووم
بەڵام ئەمڕۆ رەقیب لێت بۆتە ئەهلی راز و مەحرەمتر
ئەوانەی قەدری تۆ قەت وەك منی دێوانە نازانن
ئەبینم هەر ئەوانن وا لەپێش و خاص و ئەقدەمتر
دەسا توخوا سەبا با بێ لە تۆوە نەشئەیێ بۆ دڵ
لە سروەی پڕ لە شەوقی صوبحدەم بێ‌ترس و ئەسلەمتر
لە میحنەتخانەکەی شێواوی بەزمی مەجلیسی یارم
مەگەر هەر کوورەیی دڵ بێ لە کووپەی خوم جەهەننەمتر
شەهیدی عەشقم و خوێنی جگەرمە شاهیدی دەعوا
وەها بۆیە بووە خوێنم لە رەنگی سووری خوم خومتر
عەجەب ئاهوو میسالێکە! ئەوەن غەمازە یاری من
لە ئاهووی چین ئەچێ، بەڵکو لەویش ئازاتر و رەمتر
منیش ئەمڕۆ کە (شەیدا)ی حوسن و شێوەی ئەو پەریزادەم
چ باکم قەتڵی دڵ! یا هیجری گوڵ، زۆرە وەیا کەمتر

***

قەصیدەیەك بۆ شاری سلێمانیی(*)

هەولێر- ٢٠١٠/٣/٢١

دەستم بە چاكی دامەنت ئەی بادی نەوبەهار
ئەی پەیكی عاشقانی هەموو دێ و دەشت و شار
ئەمڕۆكە ڕۆژی تازەیی نەورۆزە، شاخ و كێو
ڕەنگاوە پاكی سەوزە هەموو قەددی دار و بار
بۆ جەمعی عاشقانی چەمەن، صوبحی صادیقە
بەو خەندە لەسەر لێوی گوڵ و بەرگی لالەزار
بەو تەرزی جوان و لەنجە و بەو راز و نازەوە
ڕۆژێكی خۆشە، هەستە بڕۆ بۆ هەواری یار
یەك لەحزە رامەوەستە لە ڕێگا دەخیلتم
نەك پەیكی كەس نەناسی ئەجەل بێت و بێتە خوار
تەقدیمی عەرزی من بكە وەختی گەیشتنت
بەو شارە دلڕفێنە و جێ نەقشی كردگار
دەمدەم بە سۆز و نەغمەوە یادێكی من بكە
تا بێتەوە یادم زەمەنی كۆن و یادگار
بەو شاری عەشق و میهرە بڵێ عاشقێكی خۆت
تیفلێكی شیرەخۆرەیی تۆ، دوور و نادیار

(*) لەبەرئەوەی كە هەموو تەمەنی منالیم لە شاری (سلێمانیی) بەسەربرد و چەندین یادگاریی جوان و ڕەنگینم و گەڕەكە كۆنانەی ئەو شارە خۆشەویستە هەیە لەگەڵ دۆست و برادەرانم، لە هەمان كاتیشدا زەمەنێكە ی دووركەوتوومەتەوە، بە ئەركی سەرشانی خۆم و وەفای ئەزانم كە بەتایبەتیی (قەصیدە)یەكی بۆ بنووسم و شكەشی بكەم، چونكە ئەم شارە خۆشەویستە بۆتە بەشێكی گرنگ لە ژیانم و ئاوێتەی یەكتر بووین.

ئـەمڕۆ لـە شـاری پایەتـەختی قـەومی کـورددوە
نامـەی بـە شـان و کـۆڵی منـا داوە، ئەشـکبار
تـا بـەم بەیانـە بیگەیـەنم مـن بـە بارەگـات
بەشکو ببێ کـە خـۆری ئەمـەل شـەوقی ئاشـکار
وەك پەیکی صوبحی حەزرەتی (نالیی) لە شـامەوە
بێ بـۆ حـوزووری (سـالم)ی غەمدیـدە بـۆ هـەوار
لـەو شـاری عیشـقە، داخـی گـرانم کـە (سـالم)ێ
بـۆ مـن نـەماوە تـاکو بـدا جـوابی پرسـیار
ئەم جۆرە تەبعی شیعرە کە وا ئێمـە فێـری بـووین
بـاوی نـەماوە لـەم دەمـە، کردوویـە کـۆچ و بـار
نەزمێکی باوی تر لـە ئـەدەب زاوە، کـرچ و کـاڵ
لـەم باخی شیعر و وێـژەیـە وا بـۆتـە دڕك و خـار
بـەزمێکی سـەیر و تازەیـە هاتۆتـە کایـەوە
ئەم جۆرە خـەوش و خاڵـە کـە کەوتۆتـە لا کـەنار
جێگەی لـە کـۆڕ و مـەجلیس و دیـوانی وێـژەیا
نابـێ، بـە داخ و دەردەوە! ناڕێـك و لـەنگ و لار
ئەو شـاری پـڕ لـە عیلمـە کـە وەك مۆزەخانەیـە
بۆ بەزمی شیعر و نەزمی ئـەدەب بۆتـە نـەونیگار
یـا بـۆ خـەڵاتی دیـدە، کتێبخانەیـێکە هـەر
هەم بۆ رەواجی سەنعەت و فـەن، پـڕ لـە ئاسـەوار
دیسـان دەخیلـە دەسـتی مـن و چـاکی دامـەنت
هەسـتە بـە لار و لەنجـە بـڕۆ ئـەی نەسـیمی پـار
بۆ شـاری پایەتـەختی ئـەدەب، سینە پـڕ هونـەر
یارانی دووری، دڵ بـە غـەمن پـڕ لـە ئـاه و نـار

یانی وڵاتی سەردەمی (بابان)ی هۆزەکەم
باپیرە گەورەکانی من و ئەهلی شوێنەوار
هەروەك رەئیسی تایفە بوون، پاکی یەك بەیەك
پشت و پەنایی بێنەوا و میللەتی هەژار
ئەهلی وەفا و دۆسی قەڵەم بوون بە راستیی
خاوەن مەقام و خادیمی زانست و دەس بەکار
هەرگا کە چوویتە باوەشی ئەو شاری عیشقەوە
یەك یەك بپرسە حاڵی قەدیمانی دۆس و یار
ئینجا بە یادی کۆنەوە گەشتێکی دڵ بکە
ساتێ بە سووچی کووچەیی (سەرچیمەن)ی دیار
هەروا لە بیری سەردەمی تافی منالییا
بەزم و هەرایی تیپی منالانی شێت و هار
مزگەوت و حوجرەخانەیی (شێخ بابە عەلی)یەکەم
جارێ سەرێکی لێبدە بۆ کەیف و دەفعی زار
هەروا مەوەستە تاکو ئەگەیتە (قەزازەکان)
لەولاوە جادەیی (صابونکەران)ی ئەهلی کار
دیسان بڕۆ بەدەم خەیاڵی رێوە بۆ (سەرا)
هەم جادەیی (ئەسحابە سپیی) ببڕە بێقەرار
ئینجا بە قەصدی دیتنی (مزگەوتی گەورە)وە
هەم یادی کۆنی مەدرەسەکەی حەوشی، وەك هەوار
سالانی کۆنی من لە قوتابخانەکەی لەگەڵ
جەمعی کوڕانی، ساڵی نەوەد، کۆڕی خوێنەوار
یا شوێنی (کاکە ئەحمەدی شێخ) پیری قادریی
جێگەی فەقیر و حافظ و، مزگەوت و هەم مەزار

هەروا بە یادی دیـەنی (مزگـەوتی حـاجی حـان)

بـۆ مـن کـە بۆتـە مەرکـەزی زانسـت و یادگـار

دوایی بـڕۆرە حەوشـەیی (مزگـەوتی مەڵکـەنیی)

بـەڵکو نـەمامی عـومری عـەزیزم نـەبێ خەسـار

نابـێ نەچـیتە گوڵشـەنی (مزگـەوتی خانـەقا)

جێگـە و مـەقامی حـەزرەتی مـەولایی نامـدار

نەققاشی رەنگ و نەقشی طەریقەت لە خاکی کورد

بەو بوو کە جەمعی رۆڵەیی کورد بوون بـە تاجـدار

ئێستەش کە ئێمە هەر لەسەر ئەو نەهج و رێگەیەین

تـاکو سـەدایی پـەیکی ئەجـەل دێ بـەرەو خـوار

دیسـان بپێـوە جـادە و کـۆلانی (سەرشـەقام)

ئەمما دەروونی خاکی وەتـەن قـەت نەکـەی شـەقار

بازاڕی کۆن و پڕ لـە رەنگـی (حـەوزە وشـکەکە)

هەروا لە چـینی سـادە و دەسـگێڕ و هـەم عـەتار

پاشان بڕۆرە قیسمەتی نـاو (قەیسـەریی نـەقیب)

مەڵبەندی چینی کاسب و توججـاری ئـەهلی شـار

هەرچـەندە ئێسـتە رۆشـنە، ئـەمما لـە کۆنـەوە

دووکان و بەینی رێگەیی، باریـك و تـەنگ و تـار

دیـوار و سـەقف و بـانی کـە سـووتا لەبیرمـە

ئەو دەم کە شەوقی نووری کەمی پاکی بوو بە نـار

هەروا شەقامی (مەولـەوی)یـو، (بەربەلەدیەکـە)

مەڵبەنـدی میوەهـاتی هـەموو وەرزی دەم بـەهار

پاشـان بـە شـانی جـادە و بـازاڕی (ئـۆرزیی)

سووکێ بە لەنجە سەرکەوە بەو تـەرزی جـوان و لار

تاکو ئەگەیتە جادەیی دڵگیری (تووی مەلیك)
ڕێگەی گەڕانی گەنج و هەموو چینی هەرزەکار
کاتێ ئەچووینە ئەم گەڕەك و دەوری جادەیە
جەمعی کوڕانی جادەگەڕ و پاسکیل سوار
پیاسە و گەڕانی ڕۆژ و شەوی (کانی ئاسکان)
تێیدا کە ماهی دیدە ئەبوو شەوقی ئاشکار
یا بۆ هەوایی پاك و شنە و شەوق و زەوقی دڵ
سارێژی زامی کۆمەڵی یارانی دەردەدار
وەك ئێمە داخی ناخی دەروونت بە با بدە
ساتێ بڕۆرە مەخزەنی گوڵ، باخی (سەرچنار)
چەن خۆشە بەزمی کۆنی منداڵیی بخەیتەوە
یادم، لە گردی دڵکەشی (سەیوان)و (مامە یار)
وەرزی بەهار و ئاگری نەورۆزی دەشت و کێو
شاخ و چیایی (گۆیژە)و (ئەزمڕ)ی دیار
یاخود شەوانی خۆشی بەرات و بەراتیکە
یادی زەمان و دەوری منداڵیی بە چەن هەزار
چاکم لەبیرە، لەو دەمە تیفلێکی سادە بووم
لاوێکی جوان و بێغەم و دڵخۆش و لێو بەبار
ئێستاکە داخ و دەردی گرانم، دەمێکە من
دوورم لە شاری یاری دڵ و لەیلی نازدار
تا هەم بە یادی دیمەنی، (شەیدا)م و عاشقم
دەستم بە چاکی بادی سەحەر، لەیل و هەم نەهار

***

تامی ویصال

هەولێر- ٢٠٠٨/٢/١٠

من وەها مەستم بە بادەی دەستی پیری مەیفرۆش
بۆیە بێباکم لە غەم بەم حاڵە ساغم یا نەخۆش
گەر وەفاکا لەم دەمە ساقیی لەگەڵ ئەهلی غەما
کۆڕی عەشق و بەزمی ئەهلی دڵ بەجارێ دێتە جۆش
من نیازم وایە ئەمڕۆ بچمە خزمەت یاری خۆم
مەرحەمەت کە بەستەیێ قوربانتم ئەی گوڵفرۆش
سا دەخیلت بم وەرە ساقیی بە هاواری دڵم
تووخودا رەحمێ بە حاڵی من بکەی ئەمجارە تۆش
تیفلی بەستەزمانی دڵ، هەوری جەفا بوو دایەنی
هەر بە شیری غەم کرا رۆژی لەدایکبوونی، گۆش
من کە بێبەش بم لە رەنگی گوڵ بە وێنەی عەندەلیب
سا ئەبێ چی بێ گوناهم گەر نەمێنێ عەقڵ و هۆش
تا بەکەی هەر مات و، بەرگی غەم لەبەرکەم رۆژ و شەو
بێکەس و داماو و بێدەر، دەربەدەر وەك کۆنەپۆش
خۆ منیش هەقمە لە دنیادا وەکو یارانی تر
بۆ جەمێکیش بێ بکەم تامی ویصال و عەیش و نۆش
عالەمێ گیرۆدەیی داوی بەڵاتە، دیدەکەم
با نەبێ بازاڕی عەشقت هەرگیزا مات و خەمۆش
دەی ئەگەر ئەمڕۆکە تۆ رەحمێ بە حاڵی دڵ نەکەی
کەی ئەبی بۆ حاڵی زاری عاشقی (شەیدا)، پەرۆش

***

قووتی غەم[*]

هەولێر- ٢٠٠٢/٢/١

عـــەزیزم دیدەکـــەم، مـــاڵی دەروون وێرانـــە بـــۆ عاشـــق
جیهـــانی بـــێ محەببـــەت، کولبـــەیی ئەحزانـــە بـــۆ عاشـــق
ئەگـــەر ســـەیرێکی حـــاڵی ئـــەهلی ئـــەم دنیایەکـــەی جانـــا
ئەبینی عەیش و نۆشی بـێ مـەزەی دڵ، ژانـە بـۆ عاشـق
ئەگـــەر دەســـتی رەقیبـــی بـــێ مـــرووەت لێـــی نەشـــێوێنێ
بە شەوقی مەیلی لەیلا، کونجی غەم سـەیرانە بـۆ عاشـق
لە گۆشەی مەدرەسەی عەشـقی حـەقیقیی یـا مەجازیـدا
فیـــداکردن بـــە مـــاڵ و رۆح و ســـەر، ئاســـانە بـــۆ عاشـــق
لە دووری رەنگی گوڵ هەم دەوری شوعلەی شەمعە شایانە
بەتـــەنها هـــەر مـــەقامی بولبـــول و پەروانـــە بـــۆ عاشـــق
بە عیشوە و نازی دڵبەر، وەسڵی گوڵ گەر رێکەوێ خۆشـە
بە دەستی ئەو، شەهادەت خەرمەنی ئیحسانە بـۆ عاشـق
ســـەر و مـــاڵی فیـــداکا بـــۆ ویصالـــی یـــار و لەیلاکـــەی
بە شەرتێ ئەم قبووڵی کا، بـە حـەق هەرزانـە بـۆ عاشـق
هـــەتا رۆژی قیامـــەت عـــادەتی ئـــەم بەزمـــە هـــەر وایـــە
لە رێگەی عەشقی دڵ، فـەوتان و سـەردانانە بـۆ عاشـق
خەیاڵی خاوە (شەیدا) گەر تەمای خۆشـیی لـە دڵـدا بـێ
ئەزانێ چونکە قووتی غـەم لـە جێگـەی نانـە بـۆ عاشـق

***

---

[*] ئەم هۆنراوەیەم بۆ هاوڕێی خۆشەویستم: کاك (عەدنان سەیوانیی) لە سلێمانیی نووسی.

کەرکووک (*)

هەولێر- ٢٠٠٨/١/١

ئەسەف ئەمڕۆکە ساڵێ پڕ غەمی لێ رابرا کەرکووک
کە وادەی چارەنووسی نادیاری دواخرا کەرکووک
هەموو کورد چاوەڕێ بوو سەردەمێ بێت و بڵێن ئەمڕۆ
(سەد و چل) مۆمی (دەسکردی گەل)ی لێ هەڵکرا کەرکووک
کەچیی تازە بەتازە ئەچنەوە سەر ئەلفوبێی ئەووەڵ
ئەمێستا وەك هەتیو بێنازە، بێ باب و برا کەرکووک
دەمێکە هەولێ فەوتانی لەئارادایە ئەم خاکە
کە چەن وادەی درۆ و قەول و بەڵێنی پێدرا کەرکووک
ئەوا ئەمڕۆ بە پیلانی گەلانی دژ بە مافی کورد
بە تیری دەستی دوژمن جەرگ و سینەی کون کرا کەرکووک
بە فێڵی دوژمنانی قەومی کورد و خاکی، ئەمجارەش
عەجایب زوڵم و غەدرێکی بەناهەق لێکرا کەرکووک
لە دڵ سافیی گەل و، کینەی دڵ و سینەی رەقیبی گەل
بەبێ ئاگا پەتی سێدارەیی بۆ هەڵخرا کەرکووک
دەمێکە خوێنی لێ ئەڕژێت و لاشەی زار و زامارە
دەسا هاکا کە وتیان خەستە بوو هەڵواسرا کەرکووک
بەڵام حەیف و خەسارە، چاوی ئەم حاڵە ببینێ گەل
بڵێن وا گیانی شیرین و سەری لێ سەندرا کەرکووک

(*) ئەم هۆنراوەیە لە سایتی (کوردستان نێت) رۆژی ٢٠٠٨/١/٢٢ لەژێر ناونیشانی (چارەنووسی کەرکووک و ماددەی سەدوچل) بڵاوکراوەتەوە.

مەگەر رۆڵەی بەجەرگ و گیان لەسەردەستی نەمابێ کورد
ئەنا هەرگیز مەحاڵە دژ بڵێ مافی خورا کەرکووك
ئەبێ هەردەم بەگوڕ بێ بابەگوڕگوڕ، گڕ لەخۆگرتوو
بسووتێنێ رەقیبانی لە کڵپەی ئاگرا کەرکووك
سەراسەر خاکی کوردستانەکەم ماڵێکی خامۆشە
بە خەم گیراوە رۆژ و شەو وڵات و، وەك چرا کەرکووك
ئومێدێ ماوە، نیوەی ئەووەڵی ئەمساڵە ئێمەی کورد
بە ئازادیی کە بیبینین لە بەرگێکی ترا کەرکووك
بەبێ کەرکووکی بووکی خێرنەدیوی خاکی کوردستان
مەحاڵە سەرکەوێ گەل تا نەڵێن وا سەرخرا کەرکووك
لە ئەووەڵ رۆژی دنیا و لەدایکبوونی ئەم خاکە
بە هەویە و ناسنامەی میللەتی کورد ناسرا کەرکووك
بەڵێ (شەیدا)یەکی عاشق بە ئەم خاك و وڵاتەم من
کە ئەمڕۆ بۆتە مەیدانی خەبات و چوارچرا کەرکووك

***

فەسڵی خەزان

هەولێر- ١٩٩٩/١٠/٢٥

وا دیسان فەسڵی خەزان و شیوەنە بۆ زاری دڵ
وەرزی بارانی غەمە بۆ وەزعی ناهەمواری دڵ
دەشتی لاشەم پاکی خاری لێ رواوە داخەکەم
من کە شك نابەم حەکیمێ تا بکا تیماری دڵ
هەر لە بەختی خۆمە وا کەوتوومە بەردەستی رەقیب
زۆری دا بەم داخ و دەردە، ئەزیەت و ئازاری دڵ
شەوقی ماهی دولبەرێ، خستمیە داوی عەشقەوە
بۆیە ئاوا بێکەس و وێرانە ئەمڕۆ شاری دڵ
گەر بەیانی حاڵی دڵکەم من لەخزمەت یاری خۆم
گەر مەدەدکا رەنگە لابا ئافەتی شەوگاری دڵ
تیری غەم بوو صەیدی پێکا، هەڵوەریی گوڵ بۆیە وا
تێکشکاو و پارە و لەت لەت بووە شاکاری دڵ
نوقمی هاژە و گێژەڵووکەی بای خەزانە لاشەکەم
سەربەسەر پاکی رماوە، شەق بووە دیواری دڵ
بولبولی دڵ توشنەیی ئاوی حەیاتە رۆژ و شەو
چونکە دایم بۆتە قووتی (لاَیَمُوت)ی، خاری دڵ
سا منی (شەیدا) بە کۆڵێ راز و نازی عەشقەوە
لای چ لەیلێ هەڵبڕێژم میحنەت و ئەسراری دڵ

❊❊❊

بۆ جوانیی شاری سلێمانیی

سلێمانیی- ٢٠٠٢/٨/٢٨

چ خۆش و دڵکەشە ئەم شـارە ئـەی دڵ

ببینـە چـەندە پـڕ گوڵـزارە ئـەی دڵ

بەشی تـۆ گەرچـی خـەرمانی خەمانـە

هەتا سەر خۆ نیـە ئـەم بـارە ئـەی دڵ

ئەمێسـتاکە وەهـا دڵخـۆش و شـادی

بـە چەشـنی بولبـولی ئـاوارە ئـەی دڵ

لە وەختێکا بەخزمەت گـوڵ بگـا ئـەو

ئـیتر وادەی نـەمانی خـارە ئـەی دڵ

ئەتۆش ئـاواتی عـومرت وەسـڵی یـارە

ئەمیش خۆ شاری لەیل و یارە ئـەی دڵ

ئەگەرچـی مـاهی حوسـنی نادیـارە

بەڵام شێوەی لـە دڵـدا دیـارە ئـەی دڵ

نیشـانەی دولبـەری وا پێوەیـە شـار

سەراسەر مەخـزەنی ئەسـرارە ئـەی دڵ

بڵێـی ڕۆژێ دڵـەی (شـەیدا) نـەمێنێ

خـەم و ناسـۆری لـەو دڵـدارە ئـەی دڵ

***

مەوجی ئەشك

هەولێر- ٢٠٠٣/١٠/١٧

ئەبێ کەی بێتەدی یارەب ویصالی گوڵ، بەهاری دڵ
ببێتە زەمزەمە و جۆش و خرۆش و شۆری شاری دڵ
وتم ئەی دڵ دەبا ئەحواڵی عەشقت بشنەون یاران
وتی ئاخر ئەترسم من لە لۆمەی غەیر و یاری دڵ
سەراسەر هەوری بێئامانی بەختم سەرمی پۆشیوە
بەدەم خوێناوی ئەشکم مەوج ئەدا ئەمڕۆ کەناری دڵ
هەتا کەی بەرهەمی عومری عەزیزم بێسەمەر بێ من
لەبەرچی بێئەمەل بم من لە ئەو ڕاو و شکاری دڵ
لە سووچی خەستەخانەی عەشقی، ئەو لەیلی وەفادارم
بکا لوتفێ، نیگاهێکی شیفایە بۆ گوشاری دڵ
دەبا مەیلێ لەگەڵ ئەم عاشقی دێوانە بنوێنێ
کە تا سەر شەوق و شادیی بێ ئیتر لەیل و نەهاری دڵ
هەتا دولبەر نەکا ڕەحمێ بە حاڵی ئەم دڵەی (شەیدا)
مەحاڵە بسرەوێ تاوێ لە مەوجی غەم، بیحاری دڵ

***

هەمدەمی گڵ

هەولێر- ٢٠٠٤/٢/١٤

فیدای خاکی چەمەن بم چونکە وا بۆتە قەرینی گوڵ
دڵەی بەردم ببێتە هەمدەمی گڵ بۆ سەرینی گوڵ
بە دوو دیدە و گلێنەی چاوەکانم شەم ئەپارێزم
بە گیان و رۆحی شیرینم ئەکەم پەرژینی ژینی گوڵ
لە باسی شۆڕشی پڕ جۆشی لەیلادا سەبا فەرمووی
ئەگەر ئەمڕۆ نیازت وایە تۆ ساتێ ببینی گوڵ
ئەبێ دایم ببیتە هەمدەمی بولبول، وەگەرنا خۆ
بە ئاسانیی بەدەستت ناکەوێ عەشق و ئەوینی گوڵ
بەڵێ وەختێ ئەگاتە وەسڵی مەعشووقی دڵی، هەرکەس
کە لەم بتخانە دەرچێ، بێتە سەر رێباز و دینی گوڵ
لە ئەسراری محەببەت، بێ‌دڵانی سادە تێناگەن
لە گوڵشەن عیللەتی نادانییە هەڵسانی قینی گوڵ
بەجارێ تێك ئەچێ چەرخی فەلەك، عالەم ئەشێوێنێ
شکانی رەونەقی روی مەه میسال و ئەختەرینی گوڵ
خرۆشا بەزمی گوڵشەن، گوڵعوزاران کەوتنە شیوەن
بە دەنگی دڵتەزێن و نەغمە و نالەی حەزینی گوڵ
دەسا چی‌بکەم لەدەس بێدادی‌یو جەوری رەقیبی غەم
کە بەم ناوەختە ئەکولێنێتەوە زام و برینی گوڵ
هەتا وادەی حەیات و ژینی دڵ ماوە لە دنیادا
ئیلاهی تێك نەچێ روخسار و شێوەی نازەنینی گوڵ

لــه ســاحەی گیانفیــدایی دڵبــەرا، دڵ ئــارەزووی وایــە
کــە عــومری قــەت نەگاتــە پــایز و وەرزی وەرینــی گــوڵ
شوکور وا بوو بــەهۆی چــارە و شــیفای زامــی دڵــەی زارم
بەدەم ئــاواز و نەغمــەی ســازی ســینەم، پێکــەنینی گــوڵ
منی (شــەیدا) تــەمادارم لــە گۆشــەی گوڵشــەنی حوســنا
نسیبی ئەم دڵــەی بولبــول ســیفەت بــێ، ئافــەرینی گــوڵ

عالەمی دڵ

هەولێر- ٢٠٠٥/٤/٢٥

عەجەب بەزمێکە یاران عالەمی دڵ
دەبێ بارانی رەحمەت لێیەوە نازڵ
لە رێی ئوستادی مەکتەبخانەکەی عەشق
لەخزمەت مورشیدێکی پیری کامڵ
ژیانی بێ محەببەت ژانە بۆ دڵ
لەلای مەردی رەشید و رەند و عاقڵ
ئەوەندە با نەبێ گوڵ لەم زەمانە
لە حاڵی بولبولی دێوانە غافڵ
دەبا بۆ شەوق و زەوقی ئەهلی مەجلیس
بڵێن تەشریفی تاوێ بێتە مەنزڵ
لەبۆ دەردی دڵی داماوی عالەم
بکا چارێ کە نووری حەق بدا قوڵ
لە سینەی کۆڕی رەندانی حەقیقەت
بە جۆرێ بێتە جۆش و قرچە و کوڵ
بەڵێ بولبول بە ئاسانیی لە باخا
بەبێ دڕکی جەفا ناگاتە سەر چڵ
بە بێ باکیی لە رێی عەشقا بە شادیی
ئەبێ دانێ سەری بۆ ئارەزووی گوڵ
بە ئومێدم منیش لەو لەیلیِ گوڵڕەنگ
لە عەشقی ئەم دڵەی (شەیدا) نەکا سڵ

* * *

شووشەی شکاو

هەولێر- ٢٠٠٩/٣/١٨

لــە ئــاه و حەســرەت و گــڕی مەحببــەتا کــولاوە دڵ

لە دەرد و میحنەت و غــەمی گــولا دەمــێ ژیــاوە دڵ

بە سەیری تێمەگەن کە دڵ نــەماوە مــەیل و ئولفــەتی

فیراقــی یــاری دلبــەرە کــە رەونــەقی نــەماوە دڵ

ئومێد و شەوقی دڵ ئــەبێ چ بــێ لــە یــاری بــێ وەفــا

لە صەحنی نێو حەرەمسەرایی گــوڵ کــە دەرکــراوە دڵ

بە باری میحنەت و جەفا قبوولی عەیش و نۆشی غەم

لە بــاخی عەشــقی گــوڵ کــەمێ نســیبی پێــدراوە دڵ

هەتا ویصاڵ و مەیلی گوڵ لەنێو چەمەن نەبیــێتــەدیی

مەحاڵــە چــابیێتەوە، کــە شووشــەیێ شــکاوە دڵ

(شەیدا)ی جەماڵی دلبەرم هەتاکو ماوە عــومری مــن

بــە تــیری دەســت و پەنجــەیی وەهــا کــە پێکــراوە دڵ

***

وەرزی گوڵزار

هەولێر- ٢٠٠٩/٥/١

مژدەبێ ئەی دیدە ئەمڕۆ مەستی بێئازارە دڵ

وەرزی گوڵزاری بەهار و گوڵشەنی بێخارە دڵ

میحنەتی دڵ وا بەسەرچوو، رویئەتی گوڵ هاتەوە

هەر تەماداری نەسیمی مەیل و لوتفی یارە دڵ

هەر لەبۆ عاشق لە مەکتەبخانەکەی ئوستادی عەشق

مەخزەنی راز و نیاز و مەحرەمی ئەسرارە دڵ

بولبولی دڵ مەیلی نێو باخ و گوڵستانی هەیە

شەوقی سەیرانی بەهار و دیمەنی گوڵزارە دڵ

من نەمردم وا دیسان چاوم بە گوڵشەن کەوتەوە

لەم ژیانە گەر ویصالی گوڵ نەبێ، بێزارە دڵ

عاشقی (شەیدا) بەئومێدی نیگاهی دولبەرە

تا بمێنێ، مەیلی لەیل و تەرکی گشت ئەغیارە دڵ

***

دڵ و گوڵ

هەولێر- ٢٠٠٩/٥/٢٤

سەیری بەزمی دڵ بکەن یاران کە لەیل و یارە گوڵ
هەمدەمی راز و نیازی عاشقی بێدارە گوڵ
ئەو بە خوێنی ئەهلی دڵ ئاوی دراوە، رەنگی سوور
لەب شەکەر، تیری جگەر، مەعشووقەیی خونخوارە گوڵ
بولعەجەب بەزمێکی سەیرە سیڕڕی گەنج و رەمزی عەشق
فیتنەگەر بۆ حاڵی سەد مەجنوونی دڵ ئەفگارە گوڵ
خاری گوڵشەن ئەزیەت و ئازاری بۆ کەس خۆ نیە
لەم جیهانی عەشقەدا جێداری دڕك و خارە گوڵ
عالەمێ شێواوی حوسن و خیلقەتی ئەو دیمەنەن
یەك بەیەك ئاشفتەحاڵی عەشقن و سەردارە گوڵ
من هەتا ئێستاکە نەمدیوە عەجایبتر لەمە
هەم شیفا بۆ زامی دڵ گوڵ، هەم جەفاکردارە گوڵ
لەم گوڵستانی وەفا و پڕ صەفایی حوسنەدا
دڵ نیگاری رەمزی عەشقە و مەخزەنی ئەسرارە گوڵ
سالیکی رێ بۆ بڕینی مەرحەلەی رێبازی عەشق
رۆح و گیان و دڵ ئەبەخشێ، مەستی بێ ئازارە گوڵ
عالەمێ سەرقاڵی باسی باخ و گوڵزاری گوڵن
شایەنی وەسف و مەدیح و گوڵشەنی ئەشعارە گوڵ
عاشقی (شەیدا) وەکو بولبول ئەناڵێ رۆژ و شەو
لەم جیهانی عەشقەدا بێ باك و کەم گوفتارە گوڵ

***

لە سایەی دڵبەردا[*]

هەولێر- ١٩٩٨/٦/١١

کـە مـن مـەفتوونی چـاوی پـڕ لـە نـازم
لەسـایەی تـۆوە (خـاوەن ئیمتیـاز)م
ئەگەرچـی وەك پەپوولـەی بـەر چـرا بم
لـەژێر بـاڵی هومـادا صـەقر و بـازم
کـە مـن دیلـم بـە داوی خـاڵی هینـدووت
وەکـو قەقنـەس ئەسـووتێم و ئەسـازم
فـەقیرم وەك ئەسـیرم دوور لـە چـاوت
بـە غـەمزەی چـاوەکانی تـۆ ئـەنازم
کە عەشقت ئاگرە و لاشەی منـیش پـووش
خـەریکی مامەڵـەی بەنـزین و غـازم
لـە موڵـکی بێکەسـیدا بـێ پـەنا خـۆم
ئەسـیری ئـێش و ئـازار و گـودازم
چ موژدێکـە منـیش وەك قەیسـی عـامیر
بڵـێم مـەجنوونی لەیلاکـەی حیجـازم
رەقیـب بـا وانـەزانێ تـۆم نـەماوە
عـەلا رەغمـی عـەدوو هـەر سـەرفرازم
کـە ئـەمڕۆ غـەمڕەوێنی دڵ نـەماوە
منـیش هـەر بۆیـە نـاکۆك و نەسـازم
بـەلام بـەم حاڵـەوەش (شـەیدا) بـە یـادت
هەمیشـە سـینە گـەنجی دەرکـی رازم

---

[*] مەرحوومی باوکم ئەم هۆنراوەیەی بە زمانی منەوە نووسی بەهۆی بوونم بە خاوەن ئیمتیازی گۆڤاری پەیڕەو.

حەیرانی شار

سلێمانیی- ١٩٩٩/٣/١٠

بزانە ئـەی دڵـەی دێوانـە مـن حـەیرانی ئـەم شـارەم
بە دایم ئارەزوومەندی سـەفا و سـەیرانی ئـەم شـارەم
منی چەند ساڵە تیفلی شیرەخۆرەی پاکی ئـەم خاکـەم
وەهـا بۆیـە خـەریکی شـیوەن و گریـانی ئەم شـارەم
بـە یـادی سـەردەمی بـەزمی منـاڵیم و گڕوگـاڵم
ئەمێستا روو لە باخی دڵفریـب و جـوانی ئـەم شـارەم
ئەسیری عەشقی لەیلێکم کە ئەو بێ ڕەحم و مەیلێکـە
لـە یـادی یادگـاریی دڵکەشـی جـارانی ئـەم شـارەم
ئەگەرچی من غولامی دەرکی گەنجینەی غـەمم، ئـەمما
لە ڕێگەی عەشقی گوڵ سەرقافڵەی کاروانی ئەم شارەم
لـە کۆچـی دوا هەناسـەی مەرگـدا ئـاواتی دڵ وایـە
سپەردەی خاکی پاکی گردەکەی سـەیوانی ئـەم شـارەم
لە وەختێکا کە مـن پـێم ناوەتـە بـازاڕی بـەزمی دڵ
قوتابیی مەدرەسەی عەشقم، لە (شەیدا)یانی ئەم شارەم

***

چاری دەردی دڵ[*]

هەولێر- ١٩٩٩/٦/٤

چاری دەردی دڵ حەواڵەی دەستی دڵشادێ دەکەم
ئاهی خۆم تەقدیمی جەلسەی مەرد و شازادێ دەکەم
ناعیلاجم روو لە رێگەی خاوەن ئیرشادێ دەکەم
(بیبیێ یا نەیبیێ، من داد و بێدادێ دەکەم
گوێ بداتێ یا نەداتێ ئاه و فەریادێ دەکەم)

بۆئەوەی بگرێ دەسم دائیم لە لارێ (بِالخصُوص)
چونکە شەیتان و نەفس هاتوونە رێگەم وەك لصووص
من ئەگەر یارم نەبێ هەرگیز بە دڵ نابم خەلووص
(حەققی ئیخلاصە بەجێهێنانی ئادابی خولووص
پێ بزانێ یا نەزانێ، من بە دڵ یادێ دەکەم)

ئێستە وا کەوتوومە نێو گێژاوی جەنگ و کێشەکێش
من بەتەنهام و ژمارەی دوژمنم زۆر و لەپێش
نەفسی بەدکارم بە زۆریی پێم ئەدا ئازار و ئێش
(بێستوونی عیشقی شیرینێك ئەوا هاتۆتە پێش
گەر لە حەق بێم و نەیەم تەقلیدی فەرهادێ دەکەم)

---

[*] ئەم هۆنراوەیەم بە شێوەی پێنج خشتەکیی لەسەر پارچە شیعرێکی (مەحوی) نووسی، کە لە ژمارە (٢٠)ی ۆڤاری (پەیڕەو) ساڵی ٢٠٠٠ بڵاوکراوەتەوە.

شـیر و تـیری بۆچـی‌یـه یـارم ئه‌گـه‌ر گـه‌ردن نـه‌بێ
ئیختیـاری چـی ئـه‌کا بـۆ عاشـقی، کوشـتن نـه‌بێ
گـه‌ردنم وا خسـته بـه‌ڕێی تـا لـه ده‌سـتی ون نـه‌بێ
(ئاوی تێغی وه‌قفی هـه‌ر توشـنه له‌بێکـه مـن نـه‌بێ
کارگه‌ر بێ یـا نـه‌بێ لـه‌م مـه‌ظلـه‌مـه دادێ ده‌کـه‌م)

زۆر ده‌مێکـه مـن ئـه‌بینم مـالّی دڵ کـاول بـووه
تیغـی ئیمـانم بـه‌جارێ خـاو و خه‌سـته و کـول بـووه
جازیبه‌ی نه‌فسم به‌هێـزه، ده‌سـت و قاچـم شـل بـووه
(ده‌رسی عیشقم هه‌ر له‌کن په‌روانـه یـا بولبـول بـووه
بیگه‌مێ یا نه‌یگه‌مێ هه‌ر مه‌شقی ئوسـتادێ ده‌کـه‌م)

من به‌ده‌س شه‌یطـان و نه‌فسم که‌وتـه به‌ندی داو و گـیر
شه‌ش ده‌رم گـیرا بـه‌جارێ زۆر عـه‌جیب و بـێ‌نـه‌ظـیر
لێـره‌دا بێهووده‌یـه هێـزی مـه‌تاڵ و شـیر و تـیر
(کوشتنی ئیسفه‌ندیاری نه‌فسـه به‌سـته‌ی رایـی پـیر
گه‌ر مـه‌ده‌دکا یا نـه‌کا لـه‌و شـاهه ئیمـدادێ ده‌کـه‌م)

من له عومرم کرده‌وه‌ی چاکم نـه‌بوو غـه‌یری قصـوور
ئه‌م ژیانـه‌م وا بـه‌ڕێ‌کـرد سـه‌رکه‌ش و دڵ پـڕ غـروور
جه‌سته‌که‌ت حازرکه (شه‌یدا) بۆ گه‌زنده‌ی مار و مـوور
(به‌م نـزیکانه له‌به‌رمـه (مـه‌حوی)یـا رێگێکـی دوور
بێته ده‌سـتم یـا نـه‌یێ هـه‌ر کۆششـی زادێ ده‌کـه‌م)

***

دڵتەنگیی

هەولێر- ٢٠٠٠/٥/٨

عـەزیزم بۆچـی مـن دایـم حـەزین و دڵ نەخۆشـت بم

زەلیلـی دەسـتی جـەللاد و رەقیبـی خۆفرۆشـت بم

لـە حـاڵی پەسـت و وێـرانم بپرسـە بـۆ وەفـا جارێ

ئـەزانم چـونکە تـا مـاوم ئـەبێ زار و پەرۆشـت بم

بەتەنها من لە بازاڕی گوڵت مەحرووم و بێبـەش بـووم

وەکو بولبول دەسـا بـا تێکـەڵی جـۆش و خرۆشـت بم

ئەگەر رێم کەوتە نێو باخ و چەمەن، رەحمێ بە حاڵم کە

هەتا کەی هـەر منـی دێوانـە شـێواو و خەمۆشـت بم

لـە مەیخانـەی غـەمی دایـم سـەراپا ئـاوەدانی تـۆ

منی دڵ کەیلی میهرت، چی ئەقـەومێ بادەنۆشـت بم

لە ریزی کۆمەڵی عوشاقی حوسنت با منیش رێگـەم

ببێ (شەیدا)ی جەماڵی بـێ میسـال و، کۆنەپۆشـت بم

***

هەراسانیی

هەولێر- ١٥/٧/٢٠٠٠

دەمێکە بێخەبەر ماوم لە ئەوزاعی گوڵ و یارم
لە حاڵی خۆم هەراسانم، بە دەردی دڵ گرفتارم
ئەمێستا من کە گیرۆدەی غەمم، شێواوە حاڵی دڵ
لە دەشتی بێکەسیی کەوتووم و وەك گەستەی دەمی مارم
نەمانم چاترە لەم مانە گەر دەستی قەزا بیکا
کە دەرچێ رۆحی شیرینم لە لاشەی زەرد و بیمارم
وەکو مەجنوونی بێکەس، دەربەدەر کوشتەی غەمی لەیلا
بە تیری دەستی دولبەر کەوتووم ئێستا بریندارم
بە بێهۆ دەربەدەر بووم، کەس نەبێ یارەب بە حاڵی من
لە ساحەی غوربەتا کەوتووم و کەس نایەت بە هاوارم
عەجەب یارێکی بێرەحم و وەفا بوو گوڵ لەگەڵ مندا
نەبوو جارێ بکا رەحمێ بە ناڵە و ئێش و ئازارم
کە من (شەیدا)ی جەماڵی یارم و بێمیهرە ئەو، ئەمما
بە مژدەی وەسڵی روخساری، هەتا ماوم تەماکارم

***

بەختی کلۆڵ

هەولێر ١٧-١٨/١٠/٢٠٠٠

کلۆڵە بەختەکەم، خۆشم کلۆڵم / لە بەزمی بادە دەنگ نادا دەهۆڵم

بە رۆژ و شەو هەموو گریانە کارم / نەماوە هێزی سەدبەندیی مژۆڵم

بەڵێ بێ‌هەمدەمم من بۆیە دایم / گەڕیدە و وێڵی دەشت و هەرد و چۆڵم

وەکو دێوانە رێگەی عەشقە رێگەم / بە مەشقی عەشقەوە کەشکۆڵ لەکۆڵم

ئەوا عومرێکە وەك مەجنوونی بێکەس / بەشوێن لەیلا سیفاتێکا گەڕۆڵم

لە ساحەی نائومێدیی مەیلی یارم / لە پێ کەوتووم، شکاوە دەست و قۆڵم

لە جێگەی بەزمی مەیخانەی محەببەت / موقیمی کونجی غەم یا شیو و دۆڵم

ببینن لاشەکەی لەت لەت کراوم / کە وا تێکەڵ بە خوێن و خاك و خۆڵم

بە ئەشکی گەرمی دیدەم دائەمرکێ / سەهۆڵبەندانی لاشەی وەك سەهۆڵم

نیازم وایە وەك فەرهادی کۆکەن / بە هەردا دەم کەچیی داماو و کۆڵم

لە سووچی ماڵی غەمباریی بەتەنها / فەقیر و بێ‌بەها لات و کزۆڵم

ئەڵێ (شەیدا) ئەبێ خێرۆمەنێ بێ / بکا رەحمێ بە ئەم حاڵی شڕۆڵم

***

نەغمەخوانیی

هەولێر- ٢٠٠١/٥/٢٦

وتم ئـەی دولبـەری مـن، بۆچـی ناپرسـی لـە ئـەحواڵم!

مەگـەر تـۆ سـەرد و بـێ میهـری وەیـاخۆ مـن سیاسـاڵم

ئـــەبینم سەربەســـەر یـــارانی مەیخانـــە دڵ ئاســـوودەن

کەچـیی رەشپۆشـە ئـەمڕۆ ئاسمـانی سـاف و سـاماڵم

لەنێو بەزمی مەحەببەتـدا هـەموو سـەرخۆش و سەرمەسـتن

بەتەنها هـەر مـنم وێـڵ و سـەرئەفگەندە و کـەڕ و لاڵـم

بە سۆزی عەشـقی تـۆوە بولبـولێکی نەغمـەخوانت بـووم

کەچـیی ئێسـتاکە گـیراوە سـتارەی سـەعدی ئیقبـاڵم

ئیشـارەی چـاوەکەی مەسـتت نیشـانەی شـیددەتی قینـە

مەفـەرموو نـازە لاریـی دوو بـرۆم و چـاوەکەی کـاڵم

شەهیدی دەستی تـۆم و دڵ فیـدای گیـان و سـەری خـۆتم

گـەواهی صـیدقی دەعوامـە لیبـاس و پەنجەکـەی ئـاڵم

ئەڵێن مـەجنوون بـە دەردی عەشـقەوە رۆیـی لـە دنیـادا

منـی دێوانـە گـیرۆدەی دو زولـف و خەرمـەنی خـاڵم

لە باخی بێ بـەری عـومری سەراسـەر شـین و زاریـی مـن

ئـەتۆ بـووی مایـەیی دەردی دڵ و پـەژموردەیی حـاڵم

وتم توخـوا دەخیلـت بم هـەتا کـەی عیشـوە ئەفرۆشـی

وتـت نـا وامەزانـە، دولبـەرێکی خـۆش خـەت و خـاڵم

دەسا گەر خۆش خەت و خاڵیی وەها بێ، دولبـەرا شـەرتە

لە رێگەی عەشقی دڵدا هەر فیدای تـۆ بـێ سـەر و مـاڵم

دڵەی (شەیدا) بە رۆژ و شەو ئـەناڵێنێ لـە شـەوقی گـوڵ

ئـەڵێ ئۆخـەی وەکـو بولبـول، شـوکور بێهـوودە نانـاڵم

مات و بێنەوا

هەولێر- ٢٠٠١/٩/١٤

ئەی دڵ ئـەتۆ فـەقیر و مـن مـات و بێنـەوا خـۆم
تۆ هەمدەمی غەم و من مەلوول و موبتـەلا خـۆم
لە خەسـتەخانەیی دڵ، بـێ مەرهـەم و شـیفا خـۆم
مەحروومی بادە تۆی و من بێکـەس و گـەدا خـۆم
لـەنێو حەرەمسـەرادا بـێ نـرخ و بـێ بـەها خـۆم

مەجنوونی دەشت و دەر بووم عالەم بە شێتی زانیم
نەمـدی بـە غـەیری لـەیلا کەسێکی تـر روانـیم
لـــە رێ بـــڕین قصـــوورم نـــەکرد هـــەتا تـــوانیم
بە بێ سەمەر بەسەرچوو نەمامی عـومری جـوانیم
لـە دەشـتی پـڕ بـەڵادا شـەهیدی کەربـەلا خـۆم

مـن باخـەوانی بـاخی گوڵـزار و گوڵشـەنێ بـووم
بە مەیلی دڵ بە دایـم مـوقیمی مەسـکەنێ بـووم
لە شەوقی عەشقی شیرین، فەرهادی کۆکەنێ بـووم
رەفیق و هەمدەمی نەی، حـەریفی نەیـژەنێ بـووم
ئێستاکە بێ ئـەنیس و بێـدەنگ و بـێ سـەدا خـۆم

سـەرمایەیی ژیـانم دولبـەر بـو غـارەتی کـرد
خاڵیی لە غەم بو تێکەڵ بە دەرد و مەینەتی کـرد
دڵێکی کون کونم بـوو، وێـران و لـەت لـەتی کـرد
بە بێ دەلیل و مەتڵەب، بێ شان و شـەوکەتی کـرد
بـێ هەمـدەم و حـەبیب و بـێ یـار و ئاشـنا خـۆم

له باخی حوسنی عەشقا، تەیرێکی بێ زەرەر بـووم
بە دایـم ئینتیـزاری شـنەی دەمـی سـەحەر بـووم
هەمڕەنگی بولبولی گوڵ بێ‌ئیسم و بێ‌ئەسەر بووم
بە فەوتی پیری ساقیی، بێ‌بـاب و بـێ‌پـدەر بـووم
کوژراوی تیری دەستی صەیــادی بـێ‌وەفـا خـۆم

یـاران دەخیلــە توخـوا ڕەحمـێ بکـەن بـە حـاڵم
شـــێواوە هەســـت و هۆشـم، شـــپرزەیە خـەیاڵم
بە ژان و ئێشـی زامـم، شـەو تـا سـەحەر ئـەناڵم
موحتاجی دەسـتی یـار و شـنەی دەمـی شـەماڵم
قوربانی موژدەبەخشــێ، سەوداسـەری سـەبا خـۆم

سەد شوکری بێ‌نیهایەت، بـێ‌باکـە دڵ لـە عالـەم
چون هەر هەوێنی عەشقە بـۆ تیفلـی دڵ دەمـادەم
قەصدم وەهایە ئەمڕۆ خـەرمانی خـەم بـە بـا دەم
بۆ غەیری پیری ساقیی سـەر دانەخـەم هـەتا هـەم
ئەگەرچی دڵ شکستە و زەلیل و ڕەنج بـە بـا خـۆم

ڕەقیـــب وەبــاڵی جورمـت هــەڵبگرە بــۆ قیامــەت
بێ‌سوودە بۆت بە بـێ‌شـك لـەو ڕۆژەدا نەدامــەت
ڕۆژێکە بــۆ ڕەقیبــان پــڕ تــرس و هـەم مەلامـەت
تەنها گرۆهی عـەشقە دڵخـۆش و سـەر سـەلامەت
لــەو ڕۆژەدا ئـەبینی خـاوەن مـەقام و جـا خـۆم

یــاران ببیـــنن ئــەمڕۆ گوڵشــەن کــە چــەن بــڵاوە
بە تیری غــەم کــە بــەرگی گــوڵ ڕەونــەقی نــەماوە
دەریــایی خــوێنی جــەرگی جەمعێکــە هەڵســتاوە
(شەیدا)ی جەماڵی دولبەر، خنکاوی خوێن و ئــاوە
بێ دەست و دەســتگیر و غــەوواص و نــاخودا خــۆم

***

گەشانەوەی دڵ[*]

هەولێر ٢١-٢٢/٩/٢٠٠١

به نامەی جـوان و رەنگینـت موفـەڕڕەح بـوو دڵ و گیـانم
نـەما ئـازاری جەسـتەی پەسـت و ژاکـاوم، شـكا ژانم
به بێشك بەرهەمی خامەت نموونەی دوڕڕ و گەوهەر بـوو
بـە چـاوی دڵ سـەرنجم دا بـە وێنـەی نرخـی مـەرجانم
وەڵامـی نامەكـەی پـڕ سـۆز و میهـرت واجبـە بـۆ مـن
ئـەبێ ئـەركی وەفـاداریی بـە حـەق لابـەم لەسـەر شـانم
ئەگـەر هـەر لێـرەوە تـاكو سـلێمانیی بپێـوم مـن
بە پێ هەم پێ بەپێ، بێشـك بـە كەسری شـەئنی نـازانم
ئـەزانم چـونكە لانـەی عاشـق و مـاڵی حەبیبانـە
بـە حـەق سـەرقافڵەی شـارانە شـار و مـوڵكی بابـانم
منیش وەك ئەهلی دڵ ئەهلی وەفام و تەركی غـەم ناكـەم
هەتا ئەو رۆژە دێ پـەیكی ئەجـەل، لـەم شـارە[1] میـوانم
ئەگەرچـی مـات و بێـدەنگم لـە مـاڵی غوربـەتا ئـەمما
بـە دڵ موشـتاقی شـێوە و رەنـگ و دیـداری رەفیقـانم
بـە ناچـاریی كـە هـەردەم عاشـقی بـاخی گوڵـە بولبـول
منـیش عاشـق بـە داری ئەرخـەوانی گـردی سـەیوانم
مەكەن لۆمەی دڵـی (شـەیدا) كـە رۆژ و شـەو ئـەناڵێنێ
كـە دووركەوتۆتـەوە ئـەمڕۆ لـە یـار و شـاری جـارانم

***

---

[*] ئەم هۆنراوەیەم لە وەڵامی نامەیەكی برای بەڕێز: كاك (عەدنان سەیوانیی) لە سلێمانیی نووسی.

[1] مەبەست شاری (هەولێر)ە.

غەزەلخوانیی

هەولێر- ٢٠٠٣/١٠/٢٢

عەزیزم دیدە بیستوومە، فیدای ئەو زەرف و نامەت بم
لە ئەحواڵی منت پرسیوە ئاخۆ من سەلامەت بم
هەتا هەم من لە سایەی میهر و سیلەی چاوەکانی تۆ
ئەبێ مەمنوونی ئەم لوتف و دەم و لەفز و کەلامەت بم
ئەتۆ گوڵ، من لە عەشقی تۆ وەکو بولبول غەزەلخوێنم
بە گیان و دڵ فیدای ئەو قەولی شیرین و بەتامەت بم
ئەگەر بێت و ویصالی من لەماڵی ئاخیرەتدا بێ
دەسا شەرتە بە شادیی چاوەڕێی ڕۆژی قیامەت بم
منی (شەیدا)ی جەماڵت چیم لە عەیش و نۆشی ژین داوە
بە سەرگەردانی گەردی مەقدەمی ئەم صوبح و شامەت بم

***

شەربەتی خوێن (*)

هەولێر- ٢٠٠٤/٢/١

گەرچی ئەمڕۆ جەژنی قوربانە لە عالەم، داخەکەم
دیمەنی خاکی وڵاتی من بەجارێ بوو بە خەم
چاوەڕێی فەسڵی بەهار و گوڵشەنێ بوو ڕۆژی عید
سەد حەیف زۆری نەبرد دەوری هەموو لێ بوو بە تەم
بولبولانی سەرچڵی گوڵشەن ئەوا شیوەن ئەکەن
مات و خامۆشن هەموو پەروانەکانی دەوری شەم
تیفلی بەستەزمان و بێ تاوان و بێگەردی گەلم
بوو بە جێ پەنجە و نیشانەی دوژمنی خاکی حەرەم
وەك پەڕی ژاکاوی گوڵ، پاکی بە تیرێ هەڵوەریی
غەرقی خوێن و خاك و خۆڵی سووری گوڵشەن بوون بە جەم
سا ئەوەی زامی دڵی ئەم خاکە ئەکولێنێتەوە
ڕەببی نوقمی گۆمی خوێنی سینە بێ سەر تا قەدەم
دەی ئیتر بەس شیوەن و ڕۆڕۆکە ئەی دڵ ڕۆژ و شەو
چونکە هەرگیز بێ چەقەڵ نابێ هەتاکو ماوە چەم
خۆ شەپۆلی خوێنی جەستەی ئەم شەهیدانەی وڵات
چەن ستەم کرداری ڕامالێی لەگەڵ جەور و ستەم

(*) ئەم هۆنراوەیەم بەهۆی تەقینەوە و (کارەساتی دڵتەزێنی ١/ی شوباتی ٢٠٠٤ لە شاری هەولێر) نووسی، کە بەرامبەر بوو بە یەکەم ڕۆژی جەژنی قوربانی پیرۆز، بە داخەوە کۆمەڵێك هاوڵاتی بێلایەنی بێتاوان بوون بە قوربانیی، کە کاریگەرییەکانی جەنگی ناوخۆ ئەم کەلێنانەی لەنێو ریزی جەماوەردا دروست دەکرد، ئەم شیعرە لە سایتی (کوردستان نێت) ڕۆژی ٢٠٠٨/٢/١ بڵاوکراوەتەوە.

وا شەهیدانی وەتەن یەکدەنگ هەموو هاوار ئەکەن:
بەس بەفیڕۆدەن خەباتی ئێمە بۆ سوودی عەجەم
دەی ئیتر با یەکگرن ئەمڕۆ بە کوێرایی ڕەقیب
پایزی (زەرد)و بەهاری (سەوز)ی کوردستانەکەم
من لە (شەیدا)یانی ڕزگاریی وەتەنم و، میللەتم
هەر ئەبێ ڕۆژێ ببێتە خاوەنی ناو و عەلەم

***

سەحرای عەشق

هەولێر- ٢٠٠٩/٢/١١

چەن ساڵە کە گیرۆدەیی عیشقی نەفەرێکم
بەم دەردەوە ئوفتادەم و وێنەی فەنەرێکم
عومرێکە لە سەحرایی غەمی عیشقی گوڵا من
ئەخولێمەوە دایم بە مەسەل دەربەدەرێکم
بولبول سیفەتم، عاشقی دیداری گوڵم من
بەینێکە لە ئەوزاعی چەمەن بێخەبەرێکم
دایم غەمە قووتی دڵی زارم بە شەو و رۆژ
سەوداسەر و دێوانەم و ئاشفتە سەرێکم
مەجنوونی دەر و دەشتم و مەهجووری زەمانم
بیماری غەمی لەیلم و کوشتەی نەزەرێکم
ئەمڕۆکە بە شەوقی چەمەن و وەسڵ و لیقای یار
موشتاق و تەماداری بەهار و سەفەرێکم
قوربانە سەبا هەستە بڕۆ بیبە پەیامم
چون کوشتەیی روخساری گوڵ و لەب شەکەرێکم
هەر دەم کە گەیشتیتە حەرەمخانەیی شیرین
عەرزیکە بڵێ لەم دەمەدا من تەتەرێکم
ئەمڕۆکە لەلای کۆکەنی دێوانەوە هاتووم
هەر بۆیە منیش بێسەر و ئیسم و ئەسەرێکم
ئەو عەرزی دەکردی منی (شەیدا)یی جەماڵت
هەر مونتەزیری لوتف و نەسیمی سەحەرێکم

***

سەروەری عالەم ﷺ

هەولێر- ٢٠٠٩/٥/٦

سەبا دەستم بە دامێنت، بە با دە تۆز و گەرد و تەم
دەخیلم هەستە زوو حازربە، وادەی ڕۆینە بێ غەم
سەفەر هاتۆتە پێشت، رامەوەستە تووخودا ساتێ
بچۆرە خزمەتی گەورە و حەبیب و سەروەری عالەم
بە دڵ عەرزیکە ئەی فەخری جیهان و عالەمی باڵا
فەقیرێ شك ئەبەم عاشق بە رووی تۆ، بێ شیفا و مەرهەم
بە ڕۆژ و شەو هەموو گریانە کاری، دڵ بە بوریانە
لە دووریی شەوقی رووی تۆیە کە بۆتە هەمدەمی ماتەم
بە دایم شیوەن و ئاه و فوغانە کار و پیشەی ئەو
خەو و خۆراکی لەم دنیایە داخ و حەسرەتە هەردەم
هەموو دەم چاوەڕێیە بۆ نەسیمی مەیل و لوتفێکت
بە خۆشیی عەشقی تۆ قوربان لە دنیادا ئەژی دەمدەم
ئەگەر مەیلێ بفەرمووی تۆ لەگەڵ ئەو تیفلی بێچارە
ئەسووتێ عاشقی (شەیدا) وەکو پەروانە بۆ رووی شەم

***

ئاوازی دەروون

هەولێر- ٢٠٠٩/٥/١٥

دڵـە مـن عاشـقی لـەیلم، لـە چـەمەن خانـە دەکـەم
بۆیـە تەمسـیلی سـەری بولبـول و پەروانـە دەکـەم
سـەر و گیـان و دڵ و ژیـنم بـە فیـدای یـاری عـەزیز
من بە ئـاوازی دەروون پەرچـەمی گـوڵ شـانە دەکـەم
سـالیکی ڕێگـەیی عەشـقم وەکـو فـەرهادی زەمـان
ئارەزووی دەشت و دەر و ئـەو کـەژ و کێوانـە دەکـەم
سـاقییا دەسـتی مـن و دامـەنی چـاکت کـەرەمێ
مەرحەمەت فەرمو کە ڕوو لەو دەر و هەیوانـە دەکـەم
وەی چ وێرانــە بــە دەردی غەمـــەوە مــاڵی دەروون
هەقمـە گـەر ئـارەزوی ئـەو بـاخ و گوڵستانە دەکـەم
هەم لەگەڵ دەنگی مەل و بولبولی خۆش لەهجە لە باخ
غەم نـەبێ، کـەی تەڵـەبی گوڵشـەنی بێگانـە دەکـەم
حەیفە تـۆ لـەم دەمـە بـەم شـێوەیە بڕوانـی لـە مـن
مـن نـە شـێتم نـە قسـەی هـەرزە و شـێتانە دەکـەم
مـــن تـــەماداری نەســـیمێکم و مایـــل بـــە گـــوڵم
عومری خۆم هەر بە فیـدای دولبـەری جانانـە دەکـەم
شـەو کـە دێ تـارە بـەڵام ڕۆشـنە مـاڵی دڵـی مـن
سـەنگی شـەو بـەم دڵـە وێرانەیـە پێوانـە دەکـەم
هـــەر شـــەوە ڕاز و نیـــازی دڵ و گـــوڵ هەڵـــدەگرێ
بۆیـە مـــن ئـــارەزویی ئـەو شـــەوە تارانـە دەکـــەم

بـــۆ ئـــەوینی دڵ و گـــوڵ فـــەرقی نیـــە دوور و نـــــزیك
ڕۆژ و شـــەو یـــادی جـــەماڵی شـــەم و پەروانـــە دەكـــەم
من كە عاشــق بــە گــوڵم، شــەرتی وەفــا لازمــە بــۆم
هەقمە گەر مــەشقی عــەشق بــەم دڵــە حەیرانــە دەكــەم
بـــۆ ویصـــاڵی گـــوڵ و لـــوتفێكی لەگـــەڵ عالـــەمی دڵ
منی (شـــەیدا) گـــەڕی ئـــەو بـــاخ و گوڵســـتانە دەكـــەم

***

شەریکی شین

هەولێر- ٢٠٠٩/٦/٥

ئەی دڵ رەفیقی ژین و هەمڕاهی زیندەگانیم

ئەی دڵ شەریکی شین و ئاوازی نەغمەخوانیم

ئەی دڵ قەرینی دەشت و سەحرا و بێ‌نیشانیم

بۆ قووتی رۆژ و شەوم و ئێوارە و بەیانیم

بە غەیری غەم بە هیچێك ئەنیس و ئاشنا نیم

تۆ هەمدەم و ئەنیسی رۆژ و شەوانی ئەی دڵ

تۆ کۆهی بێستوونی بۆ حاڵی عاشقی گوڵ

تۆ نەغمەخوانی باخی عەشقی لە سووچی مەنزڵ

وەك بولبولی بەهاری دایم لەسەر لق و چڵ

تۆی ئولفەتی ژیان و عومری هەموو جوانیم

هۆی شۆر و شین و فیتنە و ئەم ناڵەناڵە تۆ بووی

عاشق بە ماهی رووی ئەو مەعشووقی حاڵە تۆ بووی

کێوی نەزەرگەهی ئەو حوسن و جەماڵە تۆ بووی

ئەو پیری مەی حەقیقیی، جام و پیاڵە تۆ بووی

هەر بۆیە غەیری رێی ئەم بازاڕە شارەزا نیم

پشـــتم بـــە شـــارەزایی تـــۆ بەســـتبوو لـــە دنیـــا
وا نوقمی بـەحری غـەم بـووم، کـەوتم وەهـا لـە بنیـا
چی‌بکەم لە دەشت و سارای عەشـقا بـە تـاقی تـەنیا
لـەو چـاڵ و چـۆڵی مـەرگ و زوڵمـاتی تـار و ونیـا
لوتفـێ ئەگـەر نـەکا گـوڵ، مـەفتوونی چـۆڵەوانیم

دەســتم بــە دەســتی پــیری مەیخانــە گرتبــوو مــن
ئوستادی عەشـقی مـن بـوو بـۆ ژیـن و کـاتی مـردن
فیتنەی رەقیبی عـومرم لـێم بـوو بـە تـەوقی گـەردن
جـەرگ و هـەناوی کـردم بـەو تـیری ئـەنجن ئـەنجن
شـــێوا لـــە مـــن حـــەیات و ئاســـاری ئـــاوەدانیم

من عـاشقێکی (شـەیدا) بـەو حوسـنی نـارەوەن بـووم
کوژراوی تیری دەستی صەیـــادی نێـو چـەمەن بـووم
سەرمەستی بۆنی لالە و هەم یـاس و یاسـەمەن بـووم
لەو باخی عەشقی گوڵـدا مایـل بـە نەسـتەرەن بـووم
وا هاتـــە بـــەر نـــەمامی گوڵـــزاری جاویـــدانیم

❊❊❊

نەسیمی بەیان [*]

هەولێر- ٢٠/٧/٠١٠

نەسیم ئەمڕۆ سەحەر وەختی بەیانم — پەیامی دڵ ئەبا، شەرح و بەیانم

لەبۆ خزمەت نەجیب و شاهزادێ — دلارامێکی سەروەرزادەگانم

ئەکەم عەرزی سەلام و هەم تەشەککور — لە لوتفی ئەو گوڵەی شیرین دەهانم

کە دوورڕی (خانمی خێلان)ی کردە — دیاریی، چونکە من قەدری ئەزانم

بە لوتفێکی وەها لەو دوڕ میسالە — لەگەڵ ئەم بێنەوایەی بێ نیشانم

بەوەی ماوم لە خاطردا، عەجەب مام! — ڕەویی خەم، هەم وەریی بەرگی خەزانم

کە من خۆم هیچم و هیچم لەبارا — نیە، تا بیکەمە دیاریی گرانم

بە ناچاریی ئەنێرم وەك وەفایێ — بەرابەر یادگارانی شەهانم

خەڵاتی دوورڕی (دیوانی فەنایی) — لەگەڵ تەقدیر و هەم رازی نیهانم

منیش بۆیە وەها شیرینە لێوم — وەیا لەم بەزمەدا خامە ڕەوانم

بە زاهیر چون لەسەر ڕێبازی نەقشیم — قوتابیی مەدرەسەی عەشقی ئەوانم

ئەنا من چیم و شیعر و بەرهەمی من — ئەبێ چیی بێ! وەیا من چیی بزانم

منی (شەیدا) لە ڕێگەی عەشقی گوڵدا — بەسەرچوو باخی عومر و هەم ژیانم

***

---

[*] بەڕێز: جەنابی کاك (شێخ ئەسعەد نەقشبەندیی) لە سلێمانیی لەڕووی وەفاوە هەردوو کتێبی (خانمی خێلان)و (دیوانی شیعری د. عابد سیراجەددین)ی بە دیاریی بۆ ناردم، منیش بەو هۆیەوە چەند نوسخەیەکی (دیوانی شیعری مەرحوومی باوکم- دیوانی فەنایی)و ئەم چەند دێڕە شیعرەم پێشکەش کرد.

غونچەی گوڵستان(*)

هەولێر- ١٩٩٧/٨/١٤

عەزیزم بێرە نێو ڕەوزە و گوڵستان — بە وێنەی غونچەیی نێو باغ و بوستان

گوڵستانی چەمەن ڕەنگینی (سەعدی) — کە هۆیێکی نزیکە بۆ مەبەستتان

گوڵستانێ کە ئاوی ڕوونی ئەو بێ — حیکایەی زاهید و یەکتاپەرستان

گوڵستانێ کە ئاوا بەهرەمەند بێ — نەبێ فەرقی لەلای، هاوین و زستان

ئەگەر سەرفی تەمەن کەی تۆ لەگەڵیا — ئەچیتە ڕیزی جەمعی گوڵ بەدەستان

ئومێدم وایە هەردەم تێ بکۆشی — نەگۆڕی دڵ بە قەولی خۆپەرستان

بە ڕەنگێ بەهرەمەند بی لێی عەزیزم — ببی تێکەڵ بە ڕەنگ و بەزمی مەستان

لە سەرچاوەی حەقیقەت سەر دەرێنە — بکۆشە بێ وچان و دوور لە وەستان

لەخزمەت پیر و ئوستادی محەببەت — بچۆرە ڕیزی خاوەن بیر و هەستان

عەجەب دڵگیرە ئەم بازاڕە، دیدەم — ئەکا چاری نەخۆشیی سینە پەستان

ئەگەر دڵ دوورە لەو بازاڕە ئەما — بە دایم هەوڵ ئەدا بێ دەستەوەستان

دڵەی (شەیدا) سیفەت تاکو نەگا پێی — مەحاڵە جێ بهێڵێ باغ و بوستان

***

ئەم هۆنراوەیەم لە وەڵامی نامەیێکی برای خۆشەویستم: کاک (نەبەز غەریب) لە سلێمانیی نووسی، یێک ئەیویست (گوڵستانی سەعدی) بخوێنێت.

لانەی دڵ و گوڵ (*)

سلێمانیی- ١٩٩٨/١٢/١٣

به گەشتی گوڵشەن و سەیرانی لانەی دڵ، بزێوم من
لە خۆشیی حاڵی دڵ، کەوتۆتە بار و خەندە لێوم من
یەکەم هەنگاوی من ئێستا لە (باخی بەختیاریی)دا
لە هەنگاوی دووەمدا وا (سلێمانیی) ئەپێوم من
سەرەی هەنگاوی سێیەم هات و هەستم کرد کە دڵ یادی
سەفای جارانی کرد و پێی وتم ئێستا پەشێوم من
بەڵێ ئەم مەرحەلەش حەوشە و دەری (مزگەوتی گەورە)م بوو
کە لانەی خوێندنم بوو، ئێستە وا مەعدوومە نێوم من
ئەبینم یاری دێرینم نیە سۆراخی لەم دەورە
کەوابێ سەد هەزار حاشا لە گەنج و زێڕ و زێوم من
ئیتر بێ ئیختیاری خۆم (سلێمانیی) بەجێدێڵم
لەبەر ناسۆر و زامی سەختی دڵ وا قوڕ ئەپێوم من
کە ئاوی ساف و بێگەردی چەمی (دووکان)ی بەختم دی
دڵەی زارم وتی ئێستاکە هەروەك داری سێوم من
شەویش داهاتووە ئەی دڵ بەسەر لاشەی حەزینمدا
لە گوندی (کانی وەتمان)ا خەریکی نوێژی شێوم من

(*) لەدوای تێپەڕبوونی نزیکەی ساڵێك بەسەر هاتنماندا بۆ شاری (هەولێر) بە ماڵەوە و یەکەم سەفەر و گەڕانەوە. بە سەردان بۆ شاری (سلێمانیی)، بە یادی کۆمەڵێك یادگاریی سەردەمی منداڵیی و قۆناغی سەرەتای تەمەن لە گەڕەکی (سەرچیمەن)و (مزگەوتی شێخ بابە عەلی)و (مزگەوتی گەورە)و گەڕەکە دڵگیرەکانی تری شاری سلێمانیی، ئەم هۆنراوەیەم نووسی.

لەسەر شاخ و چیای بەرز و بڵندی (هەیبەسوڵتان)ا
خەریکی جادەپێوان و بڕینی شاخ و کێوم من
گڵۆپی شاری (کۆیە)ش وا دیارە وەك چرا دەگرێ
بەڵام خامۆشە شەوقی دڵ، لە هەوراز و نشێوم من
بە شاری کۆیەدا تێپەڕ ئەبم ئەی دڵ بە بێدەنگیی
شەویش تاریك و بێدەنگە، رەفیق و یاری خێوم من
لە رێگا گەر بپرسن لێم چییە ناو و نیشانی تۆ؟
بەشوێن لەیلا سیفاتێکا ئەڵێم مەجنوونە نێوم من
کە من (شەیدا)یی خاك و دیمەنی ئەو شارە دڵگیرەم
لە دووریی ئەو، بە دایم هەمنوشینی شکڵی دێوم من

***

رەنجی دڵ

هەولێر- ١٩٩٩/٢/٢٠

ئەبێ دەرچێ لە دڵ! ئازیز خەمی مـن
وەیا پەیدا ببێ قەت مـەرهـەمـی من

بکـا سارێـژی زامـی کـۆن و تـازەم
ببێتە مـایەیـی خـاتـرجـەمـیی مـن

لـە گوڵشـەندا ببیـنم شـێوەیی یـار
هەتا سەر بێ ویصالی دەمدەمی مـن

دەمێکـە چـاوەڕێی ڕۆژێکـی خۆشـم
کە لابـا ڕەنـگـی دوود و ماتەمی من

پیاڵـەی ژەهـری تـاڵی دەسـتی یـارم
وەکو شەهد و عـەسەل دێتە دەمی من

بـەڵام داخـی گـرانم سـەختە بـەختم
هەموودەم چـاوەڕێم بۆ مەقدەمی، من

ئەگەرچی یاری من دڵڕەق بو ئـەی دڵ
هەتا سەر نەبوە لەیل و مەحرەمی من

لە نیوەی ڕێگـەدا تـەرکی دڵـی کـرد
فیراقی گوڵ بو هۆی عومری کەمی من

دەسا تۆش ئەی دڵـەی پەروانـە ئاسـا
هـەتـا مـاوی نەڕەنجێنی شـەمـی من

ئـەزانم مـن بەشـم هـەر شینە دایـم
ئەبێ هـەر ڕەنجی دڵ بێ بەرهەمی من

دڵـەی (شـەیدا) ئومێـدی وایـە ڕۆژێ
نەوای نەی بێ لەجێی زیل و بەمی من

***

خاکی کوردستان [*]

تورکیا- ماردین ۱۹۹۹/۹/۲

وا لـه خـاکی تورکـەوە رووم کـردە رێگـەی مـاردین
سـا خـودا بیکـا نـەجاتی دا لـە دەسـتی (مـارِدین)
چـون ئـەبینم بێکـەس و بـێ‌نـازە کوردسـتانەکەم
دڵ شکسـتە و عـاجزم، بێـزار و زار و دڵ حـەزین
رەببی ئەم خاك و وڵات و نیشـتیمانەی قـەومی کـورد
هەر بەهار و سەوز و گەش بێ، شاخ و داخی بێ بـرین
تەرکی تورکی لـێ بکەی، تا کـوردی دامـاو و هـەژار
تـا ئەبـەد بخرێتـە سـەر لێـوانی، خەنـدە و پێکـەنین
من کە (شـەیدا)ی خـاکی کوردسـتانم و مـافم هەیـە
هـەر ئـەبێ رۆژێ نـەمێنێ دوژمنـی دڵ پـرِ لـەقین

***

---

[*] لەکاتێکدا کە لەخزمەت باوکم و مامۆستا شێخ موحسین و کاك ستاردا سەفەری تورکیامان کرد و زۆرێـك لە شوێنە دێرینەکانی شاری ئەستەمبووڵ و چەند جێگایەکی تری ئەو وڵاتە گەڕاین، لـە گەڕانەوەمانـدا بـەناو شارەکانی کوردستانی تورکیادا ئەم پارچە هۆنراوەیەم نووسی، چونکە بە ئاشـکرا ئـەمانبینی کـە دەسـەڵاتی تورك زۆر جیاوازیی لەنێوان میللەتی کورد و نەتەوەی تورکدا کردووە و بە جیا لـە شـارە تورکـەکان، زۆربـەی زۆری شارە کوردیـیەکان پەراوێـز خراون و هیچ جۆرە خزمەتێکی بەرچاویان پێ نەکراوە، بۆیـە مـنیش زامـی نەتەوایەتیم کولایەوە و بەدەم داخ و دەردەوە بەم شیعرە و چەند پارچە شیعرێکی تر کوڵی دڵی خۆمم هەڵڕشت.

خەمی شەوگار

هەولێر- ١٩٩٩/٩/٢٤

نـەمـا بـەزمـی دڵ و دڵـدارەکـەی من
بـەسـەرچـوو راز و نـازی یـارەکەی من

رەقیـب دەسـتی رەشـی هێنایـە رێمـان
بـڕیی ئـاوی گـوڵ و گـوڵـزارەکـەی من

بـەفیڕۆ چـوو هـەموو عـومری عـەزیزم
لـە دووریـی دیـمـەنی دڵدارەکـەی مـن

نـەما وەسـڵ و زەمانـە فەسـڵی هێنـا
بـەجـاریٚ بـۆ دڵـەی زامـارەکـەی من

شکا شووشەی مەی و بـادەی مەحەببـەت
لـە مـەیخانەی غـەمی غەمخوارەکەی من

تەماداری نەسـیمی بـای سـەحەر بـووم
لـە شـاری یـار و یـاری شـارەکـەی من

وەرن یـاران تەماشـای حـاڵی دڵ کـەن
بـبینن دیـمـەنـی روخسـارەکـەی من

کـە شـێوە و رەنگـی جـارانی نـەماوە
گـەلـێ دوورە لـە رەنگی پارەکەی من

خـودا رەحمـێ بکـا رۆژێ بنێـرێ
دەوایـێ بـۆ دڵـەی بـیـمـارەکـەی من

نەسیمێ بێ لەلای یاری فـەرەح بـەخش
بـمـاڵـێ گشت خـەمـی شەوگارەکەی من

هـەتا کـەی جـێ دەسـی هـەروا بمێنـێ
رەقـیـبـی دڵـڕەق و غـەددارەکـەی من

لەسەر لاشەی زەعیف و زەردی (شەیدا)
بـڕەنجـێـنـێ دڵـی نـازارەکـەی من

***

باری خەم

هەولێر- ٢٠٠٠/١/١٥

گەر دڵی تێکەڵ بە باری خەم نەبێ، بۆچیمە من
دیدەیێ سووتاوی شوعلەی شەم نەبێ بۆچیمە من
یا لە ڕێی عەشقا بە دڵ بۆ مەیلی یاری دڵڕفێن
دوژمنی سەرسەختی جامی جەم نەبێ بۆچیمە من
گەردنێ ملکەچ نەبێ بۆ شیری دەستی دڵبەری
یا پەتی سێدارەیی لا کەم نەبێ بۆچیمە من
ئەشکی خوێنینی دو چاوم گەر لە لاشەم سەر نەکا
یا وەکو سەرچاوەیی زەمزەم نەبێ بۆچیمە من
پەنجەیێ نەگرێ قەڵەم بۆ وەسفی ڕوخساری حەبیب
بۆ شکانە لێی گەڕێ، پەند جەم نەبێ بۆچیمە من
سەرگوزەشتەم گەرچی مەستوورە لە عالەمدا بەڵام
گەر بە وێنەی داستانی مەم نەبێ بۆچیمە من
دەشت و سارای سینە گەرد و تۆزی غەم گرتوویەتی
ئاوی ئەشکی دیدەکەم خوڕڕەم نەبێ بۆچیمە من
قەترە قەترەی بۆ نەمامی باخی گوڵ، سوودی نیە
خوێنی جەرگی لەت لەتم وەك چەم نەبێ بۆچیمە من
عاشقی (شەیدا) بە ڕاسیی عەرزی ئەهلی دڵ ئەکا
کۆڕی عەشقێ یەك بەیەك مەحرەم نەبێ بۆچیمە من

***

نەقشی دڵ[*]

هەولێر- ٢٠٠٠/٢/٢٥

بای سەحەر وا بۆ شیفای زامی دەروونی دڵبەران
کەوتە ڕێ بۆ وەسڵی ئەو یارانی دڵ وەك گەوهەران
گەرچی ئێستا نیشتەجێی شاری (دهۆك)ی چاوەکەم
بەس یەقینت بێ کە نەقشی، تۆ لە ڕیزی سەروەران
شاری (هەولێر)و (سلێمانیی) ئەبینم پێکەوە
چۆڵ و بێناز و کپن، وەك ماڵی بێدەنگ و هەران
بۆیە من پێنووسی شیعرم ئێستە وا کەوتۆتە گەڕ
چونکە دڵ کەوتۆتە یادی وەسڵی یار و یاوەران
پەنجەیێ نەگرێ قەڵەم بۆ وەسفی گوڵ یا حاڵی دڵ
هەر ئەبێ بشکێ بە دەستی زاڵم و ناداوەران
خۆ ئەگەر (شەیدا)ی جەماڵی گوڵ نەبم، چیم داوە من
لەم هەموو یاد و خەیاڵی شاخ و هەم دەشت و دەران

***

[*] ئەم پارچە هۆنراوەیەم بۆ (عەزیز)ی برام نووسیی لەکاتێکدا لە (کۆلێژی شەریعە لە زانکۆی دهۆك) وەرگیرابوو و ماوەیەك بوو لەوێ مابۆوە، کە بۆ یەکەمجاری بوو لە ناز و نیعمەتی ماڵەوە دووربکەوێتەوە، وێنە و نامەکانی گوزارشتیان لە خەم و نارەحەتییەکی زۆر ئەکرد لەو شاری غوربەتەدا، بۆیە منیش بە مەبەستی دڵدانەوەی، ئەم چەند دێڕە شیعرەم بۆ نووسی.

سەیلی سینە

هەولێر- ٢٠٠١/٧/١٥

وەرن یاران عیلاجی ئەم دڵەی مات و حەزینەم کەن
تەماشایێکی ئەم ماڵی خەراب و پڕ لە شینەم کەن
ئەڵێن بۆ ناگری! گەر عاشقی، عەشقت لە دڵدایە
ئەڵێم مەڕواننە چاوم، تەماشای سەیلی سینەم کەن
بە تیری دەستی جەللاد و رەقیبی دڵڕەقی عومرم
پەڕەی دڵ لەت بووە، سا سەیری ئەم گوڵ هەڵوەرینەم کەن
لە زامی جەستەکەی زامار و بیمارم گەڕێن یاران
بریندارى غەمم، تیماری ئەم زام و برینەم کەن
گرفتارم بەدەس فیتنە و گەڕی کابووسی دڵ ئەمشەو
بە کۆمەڵ چارەیێکی ئەم شەوەی بێ رەحم و دینەم کەن
بەهاری عومری ژینم ئاگری میحنەت سەری پۆشیی
دەسا رەحمێ بە حاڵی ئەم ژیانی ئاتەشینەم کەن
منی (شەیدا)ی جەماڵی گوڵ هەتا هەم تەرکی ئەو ناکەم
دە ئەی یاران وەرن تەمسیلی ئەم عەشق و ئەوینەم کەن

***

بەرگی غەم

هەولێر- ٢٠٠١/١٢/٢٣

لە ڕێگـەی عـەشـقی دڵـدا چـەندە خۆشـە دەربـەدەرکردن

بــە مــەیلی لەیلــەوە شــیرینە بــەرگی غــەم لەبــەرکردن

ئەوانەی کوشتەیی عەشـقی حـەقیقیی یـا مـەجازیی بـن

هەموو بەشـیانە شـین و ڕوو لـە ڕێـی بـیم و خەتـەرکردن

منیش هەروا لەژێر چـەتری تـەما تـاڵیی غـەمم نۆشـیی

بــەدەس عاشــق کــوژێکی دیــدە غــەممازی نــەزەرکردن

ڕەقیب لــێ ناگــەڕێ عەشـقی مـەجازیی پـێ بـەپێ بـبڕم

هــەتا داری گوڵســـتانی حەقیقــەت بێتــە بــەرکردن

گەلـێ دڵخۆشە بەم بەزمەی کە گوڵ کـردی لەگـەڵ منـدا

ئومێـدی هـەر جەفایـە و بەرهـەمی دڵ بـێ سـەمەرکردن

دەبا بەس بێ ئـیتر، تـا کـەی بـە تـیری تیـژی ژەهراویـی

لە گوڵشەندا نیشـانەی کـون کـونی سـینە و جگـەرکردن

لە ساحەی ئەهلی دڵدا بـۆ ئـەبێ بـەم ڕەنگـە بـن یـاران

لە مەجنوونێکی وەك مـن بێکـەس و تـەنها حـەزەرکردن

لــەلای مــەجنوونی گــیرۆدەی محەببــەت چــەندە دڵگــیرە

بـە خـاك و خـۆڵ و بـەردەم دەرکـی لـەیلادا گـوزەرکردن

لە دووریـی عەشـقی ڕووی شـیرینەوە کۆکـەن لـە دنیـادا

قوڵنگی خستە دەست و کەوتـە دەشـتی بـێ ئەسـەرکردن

ئەتۆش ئەی دڵ نەکەی کـارێ کـە ڕەنگـی گـوڵ بـژاکێنی

لــە ڕوویــا فــەخرە بــۆ تــۆ کــاری قــەڵغان و ســوپەرکردن

لەگەڵ مەیل و ڕەزای یـارت چ خۆشـە بـۆ بـەقای تاسـەر
بـەرەو دوا مەنـــزڵی گــۆڕی فــەنا کــۆچ و ســەفەرکردن
دەخیل ئەی شەم خەیاڵی وا لە شەئنی شـەوقی تـۆ دوورە
بــە بــێ‌بــاکیی ئەوەنــدە عاشــق و پەروانــە دەرکــردن
ئەبێ ئەم دەردمەندی بێکەسـی (شـەیدا)یـە وەك بولبـول
هەتا کەی هـەر بەشـی بـێ ناڵـە و شـین و چـەمەرکردن!

***

گەنجینەی عەشق

هەولێر- ١٣/٨/٢٠٠٢

دو چاوی دولبەری خونچەدەمە خورشید و ماهی من
بە دایم سێبەری ئەبرۆی کەمانی، خەیەگاهی من
ئەگەر لەم بەزم و رەزمی عەشقەدا تاوانە کاری دڵ
ئەبێ هەر تیری عەشقی دولبەرم بێ دادگاهی من
دەخیلم ساقیا قوربانی بادە و دەست و جامت بم
لە مەیدانی وەفادا هەر ئەتۆی پشت و پەناهی من
رەقیبی غەم حەسوودیی بردووە ئەمڕۆ بە شادیی دڵ
بە دوودی سینەکەم رەش بۆتەوە رەنگی سیاهی من
لە ساحەی عەشقی دڵبەردا گەلێ تاڵیی غەمم نۆشیی
ئیتر با بەس بسووتێ شاری ئەهلی دڵ بە ئاهی من
سەرم هەڵناگرێ هەرگیز لە ئەڵقەی گەردنم زیاتر
لە گەنجی عەشقدا باری غەمە تاج و کولاهی من
قوتابیی مەدرەسەی مەجنوونم و شاگردی فەرهادم
بەتەنها مەیلی عەشقی لەیل و شیرینە گوناهی من
سەریرم خاك و خۆڵ و گەر سەرینم کێوی کۆکەن بێ
ئیتر ئاخۆ ئەبێ چی بێ شکۆهـ و تەخت و جاهی من
جنوودی بێسنووری دڵ مەگەر هەر لەشکری غەم بێ
دەروونی پڕ فنوونی بەزمی عەشقە پادشاهی من
لە شاری گەنجی بەڵقیسی سەبا پێشەنگمە هودهود
قەتاری بولبول و پەروانەیە تیپ و سوپاهی من

شـەهیدی عەشـقم و لـەم باسـەدا شـاهیدمە خـوێنی دڵ
مەگـەر سـووراوی ئەشـکی دیـدە نابێتـە گـەواهی مـن!
خەتام کرد من لەخزمەت پیری مەی، پەروانـە فریاکـەوت
وتـی بیبەخشـە ئـەم بەدبـەختی بێچـارە لـە راهـی مـن
لە مەیخانەی غەمی لـەیلم ئەوەنـدەم شـین و زاریـی کـرد
وتـــی نالایقـــە ئـــەم شـــیوەنە بـــۆ بارەگـــاهی مـــن
دڵەی (شەیدا) تـەماعی سـیلە چـاوێ بـوو کەچـی لـەیلا
بە بـێ‌بـاکیی وتـی مەڕوانـە بـۆ گۆشـەی نیگـاهی مـن

***

هەڵوەرینی گوڵ

هەولێر- ٢٠٠٣/١٠/٢٧

چەندە بێ ڕەحم و وەفا بوو دڵبەری عەییاری من
قەت نەبوو جارێ لە رووی رەحمەت بکا تیماری من
گوڵ کە وادەی هەڵوەرینی بوو لە باخی عەشقدا
بولبولی دڵ کەوتە نەغمە و شیوەن و هاواری من
ئێستە وەرزی پایز و گوڵ هەڵوەرینە بۆیە وا
رۆژ و شەو فریاد و ناڵەی کۆچی لەیلە کاری من
گەوهەری دڵ سەد حەیف وا کەوتە بەردەستی رەقیب
بۆیە دایم پڕ غەم و دەردە دڵەی زاماری من
گەردنی ئازا نەبێ هەرگیز لە تۆڵەی قەتلی دڵ
ئەو جەفاکردار و دڵ ئازارەکەی خوێنخواری من
من لە (شەیدا)یانی بەزمی ئەهلی دڵم و تاکو هەم
هەر مەدیح و وەسفی لەیلە گوڵشەنی ئەشعاری من

❊❊❊

تەلاری عەشق

هەولێر- ٢٠٠٧/٥/٢٢

کە ماڵی دڵ تەلاری عەشقە یاران لێم مەڕووخێنن

بە بێباکیی ئەوەن پەردەی حەیا لەم ماڵە مەدڕێنن

لە بەرچاوی ڕەقیب ئەحواڵی دڵ هەرگیز مەپرسن لێم

کە ئەم شێواوی بەزمی عەشقی لەیلە، وازی لێ بێنن

بەئومێدم ئەمن ببمە شەهیدی عەشق و جیلوەی گوڵ

ببینم بولبول و پەروانە وێنەی گوڵ بنەخشێنن

لە گوڵشەن شیوەنێ بەرپا بکەن بۆ ماتەم و شینم

ئەگەر هات و ڕەقیب ویستی نیگاکا چاوی دەربێنن

هەتا بەو چاوە نەڕوانێ بە شادیی بۆ مەلوولیی من

هەقی قەتڵی منی بێچارە لەو بەدکارە بستێنن

چ بێباکن لە قەتڵی عاشقی سەرمەستی بۆنی گوڵ

ئەوانەی جامی شووشەی ماڵی دڵ بەو تیرە ئەشکێنن

کە زاخاوی بە خوێنی دڵ دراوە بۆیە وا فێرە

بە کوشتن، تا هەموو یارانی ئەهلی دڵ بفەوتێنن

ڕەفیقان قەت بەکەم سەیری ئەوینی دڵ مەکەن ئێوە

نەکەن کارێ ڕقی ئەو لەیلی دڵ ئازارە هەستێنن

تەماعی عاشقی (شەیدا) مەتاعی گوڵشەنی حوسنە

دڵەی زارم ئەنیسی ڕێی سەفەرمە لێم مەڕەنجێنن

***

ئەشكی دیدە

هەولێر- ٢٠٠٨/١/٢

بۆیە وا گوڵزار و باخی عومرەکەم سووتاوە من
چون بە خوێنی جەرگ و ئەشکی دیدە ئاوم داوە من

هەقمە گەر ئەم لالەزارە من بپارێزم بە چاو
ئەزیەتی زۆرم لەپێناوی گوڵا کێشاوە من

پایزی زەردم بەبێ بارانی گوڵشەن بردە سەر
نم نمی ئەشکم لە جێگەی ئەو، هەموو خوێناوە من

من نیازم بوو بپێوم پێ بەپێ ڕێبازی عەشق
داخەکەم فریانەکەوتم، دەرفەتم کەم ماوە من

چونکە هەرگیز لەم جیهانی عەشقەدا بەختم نەبوو
ماهی روخساری حەبیبەم ڕۆژ و شەو گیراوە من

قەت نەبوو ڕۆژێ بچێژم تامی عەشق و وەسڵی دڵ
گەنج و سەرمایەی ژیانم هەر بە غەم فەوتاوە من

هەرگیزا ساتێ لە سووتانی دەرون باکم نیە
ئاگری عەشقم بە کوورەی سینە داگیرساوە من

سا دەخیلم ساقیا هەر تۆی ئومێد و شەوقی دڵ
بۆیە هاتووم و پەنام ئەمڕۆ بە تۆ هێناوە من

تا لە ڕێبازی محەببەتدا وەکو یارانی تر
مەرحەمەت کەی بەم دڵەی زارم کە لێم ڕەنجاوە من

خۆ ئەگەر مەیلێ بەلای ئەم عاشقی (شەیدا) نەکەی
هەر بە دایم غەم لە داری گەردنم ئاڵاوە من

***

نوێنەری میللەت(*)

هەولێر ١٤- ٢٠٠٩/٦/١٥

گەل ئەگەر رەخنەی هەبێ لەم پەرلەمان ... ئەو کە بۆتە نوێنەری لەمپەر لەمان

هەقیەتی دایم بپرسێ زۆر و کەم ... لەو کەسانەی وا لەنێو کاری کەمان

کەی رەوایە مووچە زۆری و کاری کەم ... هەر بڵێن زیادی بفەرموون پارەمان

جەلسەیێکم دی لە وەختی ئیجتیماع ... دایە حاجی خەوتبوو وەك قارەمان!

چاوەڕێی چیی بم دەسا من لەو کەسە ... نوێنەری خەوهێنەری ئاخرزەمان

کۆمەڵێکی دیکە گۆرانیی دەڵێن ... یا خەریکی هەڵهەڵە و رەقس و سەمان

ەر ئەوەندەی ماوە بێنن سەربەسەر ... تیپی مۆسیقا لەگەڵ تار و کەمان

ەمشەویش بەزمێکی سەیرم دی بە چاو ... دیمەنێکی وا عەجایبتر لەمان

ەیرئەکەم بۆتە کەسێکی وێنەکێش ... دەستە خوشکی بێ‌خەمی خاتوو خەمان

ا خەریکی وێنەکێشانە لەنێو ... هۆڵ و قاعەی پەرلەمانی لانەمان

ورِ بەسەر ئەو میللەتەی تا ئێستەکەش ... چارەنووسی وا لەژێر دەستی ئەمان

ەو گەلەی چاوی لە دەست و بەرهەمی ... کۆمەڵێکی وایە، یاخود هەر هەمان

ێگە بگرن کۆمەڵێکی تازەتر ... هەر لە هەوڵی پوول و پارە و دیرهەمان

وێنەرێ گەر حاڵی ئاوابێ ئیتر ... چاوەڕێی چی بم لە موفتیی گەورەمان

چاوەڕێی وەزعێکە گەل، تا خۆری کەل ... دەرکەوێ، رۆشن بکا تا رێگەمان

ەك بەتەنها وێنەکێشان و قسە و ... گفتی مفتی سەر زمان و دەمدەمان

ا بە بینینی خەوی خۆش و خشەی ... باڵەخانەی دوور لە وێرانی زەمان

ن کە (شەیدا)ی نیشتیمانم تاکو هەم ... وا لە دڵما ئەم وڵات و خاکەمان

(*) ەو شەوەدا لە یەکێك لە کەناڵەکانی راگەیاندن دیمەنی کۆبوونەوەیەکی پەرلەمانی کوردستانم چاوپێکەوت ەندامێك خەریکی وێنەکێشان بوو، بۆیە بە خەمی ئەو دیمەنانەوە ئەم پارچە شیعرەم نووسی.

بولبولی بێ پەڕ

هەولێر- ٢٠١٠/٩/٥

لەم باخی عەشقی لەیلەدا، ئەو بولبولانەی بێ پەڕن
گوڵ نایەڵێ هەرگیز کە وا بێ خەم بە باخا تێپەڕن
چون بولبولی بێ باڵ و پەڕ لەم بەزم و ڕەزمی عەشقەدا
باڵی وەریوە و یەك بەیەك هەر دژ بە ئاژاوە و شەڕن
جەمعی ڕەقیبانی چەمەن بۆ داخ و دەردی عاشقان
تا هەن لە ژینا هەرهەموو گورگن لەنێو پێستی مەڕن
هەرگا ڕەقیبی دڵڕەقی بێ ڕەحم و سۆز و دڵ بەقین
لەم باخەدا گەر دەرکەوت، یاران دەبێ زوو دەرپەڕن
چون هەر ئەوە خاوەن شەڕ و جەللادی نێو صەحنی چەمەن
هەر بۆیە گیرۆدەی دەسی فیتنەی ڕەقیبی بەدفەڕن
نایانەوێ گوڵ بەو هەموو بەزمەی ڕەقیب رابچڵەکێ
وەرنا هەموو مەردن بەحەق، خاوەن دەسن، شێری نەڕن
تا باخی عەشقی گوڵ هەبێ بۆ ئەهلی دڵ لەم ژینەدا
وەك بیلبیلەی دوو چاوی سەر بۆ ئەم مەقامە بێ زەڕن
ئەو وائەزانێ ئەهلی دڵ دوورن لە حاڵ و هەم مەقام
یا کۆمەڵێکی بێ دەس و بێ ماڵ و حاڵن، یا لەڕن
ئەمما بەحەققەت کۆمەڵی عوششاقی مەجلیس هەرهەموو
دایم لەبەر بارانی لوتف و میهری لەیلادا تەڕن
وەك عاشقی (شەیدا) بە ڕووی لەیلایی عیشقی عالەمێ
هەردەم لەبەردەم تیشکی ڕووی خۆری گولا کوێرن، کەڕن

***

ئاهی دڵ و فوغانی بولبول

هەولێر- ١٩٩٨/٤/١٠

مـــن ڕەفیقــی بولبــولم بــۆ ئــاه و نالّــەی ڕۆژ و شــەو
ساتێ شینی خۆم ئەگێڕم ساتێ گـوێ ئـەگرم لـە ئـەو
ئــەو فوغـــان و داد و بێـــدادی وەرینـــی گـــوڵ ئـــەکا
من بــە تــیری غــەم برینــدارم بــە وێنــەی بـاڵی کـەو
ئەو ئەگەر شادبێ بە دیــدار و جــەماڵی ڕەنگــی گــوڵ
دەســـبەجێ سارێـــژ ئــەبێ زام و برینـــی کــۆن و نــەو
بەس بە ناکامیی لە خاکی غوربەتا مــەجنون سـیفەت
عاقیبەت دووری ئەبینم بەختی من هەسـتێ لــە خــەو
من لە گوڵشەندا دەمێ بوو چاوەڕێی یەك موژدە بــووم
باخــەوان هــات و وتــی چــاوی نســیبت چــۆتە خــەو
شەرتە بێ ڕوخساری گوڵ من قەت نەکەم سەیرانی باخ
هەر بە خۆم و ئەم دڵەی (شەیدا) بکەم من کۆچ و ڕەو

❊❊❊

ئەسرینی شەو

دهۆك ٢٠-٢١/١/٢٠٠٠

بە کوڵ ئەگری دڵم شێتانە ئەمشەو — لە دووریی دولبەری جانانە ئەمشەو
فەقیر و مات و بێدەنگ و حەزینم — نەتیجەی رەنجی من گریانە ئەمشەو
ئەگەرچی ئەشکی چاوم نادیارە — بەڵام سینەم وەکو سیروانە ئەمشەو
بە یادی شەوقی جارانم لەگەڵ گوڵ — خەیاڵم ئولفەتی جارانە ئەمشەو
لە صەحنی گوڵشەنا دڵ بولبولێ بوو — کە بۆ ئەوکاتە وا حەیرانە ئەمشەو
بەڵێ بۆ یاری وەك شەمعی دڵارا — ئەسووتێم من وەکو پەروانە ئەمشەو
لە ساحەی نائومێدیی مەیلی دڵدا — تەپ و تۆزی غەم و زریانە ئەمشەو
جگەرسووتاوی رێگەی عەشقی لەیلم — گڕی ئاهم ئەڵێی بورکانە ئەمشەو
وەکو بولبول لە دووریی گوڵ ئەناڵم — کە لاشەم وێڵ و سەرگەردانە ئەمشەو
هەزاران عاشقی وەك من پەرێشان — ئەکەن شینی گوڵ و رەیحانە ئەمشەو
ئەگەرچی کەس نیە وەك من بچێژێ — غەمی ناسۆری ئەم هیجرانە ئەمشەو
بەڵام من هەر بەتەنها شین ئەگێڕم — کە بەم شێوە بەشم هەر ژانە ئەمشەو
مەکەن مەنعم لە غەم توخوا رەفیقان — غەمی لەیلم لەجێگەی نانە ئەمشەو
لەبەر ناڵەی دڵەی سەحرانوشینم — بەتەنها هەر منم دێوانە ئەمشەو
بەدەس جەوری رەقیبی باخی عومرم — دیار و ماڵی دڵ وێرانە ئەمشەو
فیدای ئەو پەنجەیەم رێگەم نیشان دا — بڵێ دڵدارەکەت میوانە ئەمشەو
خەڵاتی من لەبۆ ئەو موژدەبەخشە — سەر و سامان و رۆح و گیانە ئەمشەو
وەکو مەجنوونی وێڵ و شێتە (شەیدا) — کە وا کەوتۆتە ئەم کێوانە ئەمشەو

***

سۆزەی سەحەرگا

هەولێر- ١٣/٥/٢٠٠٠

نەوید ئەی یاری گوڵڕەنگم، منم کوشتەی جەماڵی تۆ

بەجارێ شێت و حەیرانم بە جەزبی چاوی کاڵی تۆ

فیراق و دوور لە دیدەی مەستی تۆ ئەی دیدە با بەس بێ

ئیتر با مەوسیمی گوڵزار و گوڵ بێت و ویساڵی تۆ

بە یادی شەوقی جارانت لەگەڵ دڵ چیی ئەقەومێ! گەر

لە رووی ناز و وەفاوە لێم بپرسی چۆنە حاڵی تۆ؟

ئەگەر مەیلت هەبوو لایێ بەلای ئەم بێنەوادا کەی

قسەی نەرمی رەقیبی دڵ نەشێوێنێ خەیاڵی تۆ

هەتا کەی مات و بێدەنگیی! مەگەر نازانی ئەی جانا

لە عومرت کەم ئەکا بۆ نەگبەتیی من ماه و ساڵی تۆ

لە سووچی خەستەخانەی عیشقدا ساتێ عیلاجم کە

نیگاهی تۆ شیفایە، خاوەنی فەزڵ و کەماڵی تۆ

هەتا من هەم لە دنیادا بە عەشقی تۆ گرفتارم

لە ئەووەڵ رۆژی وەسڵت بوومە کوشتەی زولف و خاڵی تۆ

بە رێکەوت رێم لە رێی مەیخانە کەوت ئەمما نەبوو رێگەم

بە بێباکانە پیری مەی وتی لاچۆ منالی تۆ

لە دەشتی بێکەسیی، کەشکۆڵ لەکۆڵێکی زەلیلم دی

وتی چارت ئەکەم بێ شك، وتم بۆچی، قەڕاڵی تۆ!

کە من کەوتوومە نێو داو و کەمەندی دیدە فەتتانێ

چ سوودێکی هەیە بۆ حاڵی من هەگبەی بەتاڵی تۆ

به ناچاریی پەنام هەر بردە بەر سۆزەی سەحەرگاهم
کە بەشکو هودهودی باخی سەبا بێنێ هەواڵی تۆ
دەخیلت بم نەسیمی صوبحی دڵداران، پەیامی دڵ
ببە بۆ خزمەتی یارم، بە حەق سروەی شەماڵی تۆ
ئیتر با بەس لەوە زیاتر دڵەی دێوانە و (شەیدا)
بناڵێنێ بەدەس تیری غەم و کۆچ و زەواڵی تۆ

***

پەروانەی شەم

هەولێر ٥-٦/٦/٢٠٠٠

ئەی پەپوولەی بەر چراکەم بۆچی وا بێ‌تینی تۆ!
خۆ لەبەرچاوم دیارە شێوەکەی رەنگینی تۆ
دیمەنی نەقش و نیگاری لاشەکەت رەنگاوە وا
بەس ئەبینم رەنگی زەردت شاهیدە بۆ قینی تۆ
رەنگ و رووت خامۆش و مات و گریەبەخشە بۆ منیش
سەرگوزەشتەی خۆم ئەبینم من لە شەونالینی تۆ
خۆزگە ئەخوازم بە حاڵت چون شەمێ بۆ تۆ هەیە
رووت لە شەوقیدایە، بۆ مەعشووقەکەت پەرژینی تۆ
بۆ عیلاجی دەردی غەم یا مەرهەمی زامی دەروون
نوور و شوعلەی شەمعە بۆ شەوقی دڵ و تەسکینی تۆ
بەس منی تەنها لە دەشتی بێکەسیدا دەربەدەر
رۆژ و شەو ناڵێنمە، دووربێ لە شێوەی شینی تۆ
عاشقی (شەیدا) لە دووریی یاری جەرگی کون کونە
بۆیە وا عەوداڵە بۆ شەوقی شەم و ناسینی تۆ

***

دڵدانەوەی دڵ

ئەستەمبووڵ- خانەقای حەزرەتی شێخ ٢٠٠٠/٧/٢٧

وتم ئـــەی دڵ مەکـــە رۆڕۆ، کـــە خـــاوەن دڵبـــەرێکی تـــۆ
لە سایەی سەروەریی یـارت بـەبێ شـك ئەفسـەرێکی تـۆ
هەموو عومری عەزیزت سەرفی وەسڵی دیدە مەستێ کرد
ئیتر تا کەی ئەناڵی! هەمـدەمی لـەب شـەککەرێکی تـۆ
هەموو یارانی ئـەهلی دڵ ئەگـەر کوشـتەی رەقـیبن، خـۆ
بـە دەسـتی دولبـەرت کـوژراوی زامـی خەنجـەرێکی تـۆ
ئەبێ قووتی شەو و رۆژت بە مەیلی دڵ هـەموو غـەم بـێ
ئەگەر تۆ راس ئەکەی لەم بەزمەدا غـەم پـەروەرێکی تـۆ
بـەڵێ لـەیلی ئـەتۆ خـاوەن مـەقام و عیـزز و جاهێکـە
وەکو مەجنوونی وێڵی دەشـت و دەر، سەوداسـەرێکی تـۆ
چیە باکت لە غەم! گەر تـا قیامـەت بـاری سـەر دڵ بـێ
لــە بـــازاڕی مەحەببەتـــدا کـــە تـــەنها زەڕگـــەرێکی تـــۆ
لە سووچـی مۆزەخانـەی عەشـقدا قـەدرت هەیـە، ئـەمما
بـە حـاڵی خـۆت نـەزانیوە، عـەجایب گەوهـەرێکی تـۆ
کە تۆ (شەیدا)یـەکی لـەم راهـی عەشـقی دولبـەرا دایـم
بە وێنەی عەندەلیبی گـوڵ، کـە رەحمـەت ئـاوەرێکی تـۆ

***

خوێناوی دیده

سلێمانیی- ٢٠٠٠/٨/٢٨

دڵم هێنا بە تیغی دیدە وردم کرد و هەم دەرچوو
خەیاڵم خستە سەر بەرگ و پەڕەی گوڵ، خاری غەم دەرچوو
بەتەنها لەم هەموو گوڵزارەدا من هەر گوڵێکم بوو
لە صوبحێکا شکۆفەی کرد و شەق بوو گوڵبەدەم دەرچوو
لە باخی عەشقی دولبەردا ئەوەندەم ئاوی گوڵ دا من
کەچیی بەم حاڵەوەش خوێناو و ئەشکی دیدە کەم دەرچوو
کە ساتێ گوێم لە سۆز و ساز و نەی دڵ گرت و تێ‌فکریم
ئەمیشم هەر بە مەستیی بیست و زەنگی زیل و بەم دەرچوو
ئومێدێکم بە دڵ بەو پیری مەیخانەی حەقیقەت بوو
بەڵام داخی گرانم خاو و بێ‌لوتف و کەرەم دەرچوو
لە ئاوێنەی دڵا وێنەی نیگاری حەق خەتی کێشا
بە تیری گوڵ کە شووشەی دڵ شکا، حیبر و قەڵەم دەرچوو
وتی خوێنم بە خامەم دیمەنی دولبەر بنەخشێنە
وتم ئۆخەی کە رازیی بوو بە خوێنی دڵ لە دەم دەرچوو
لە مەدح و وەسفی لەیلم رۆژ و شەو هەرچی کە من کردم
لەلای دڵداری بێ‌رەحم و وەفا پاکی بە زەم دەرچوو
شوکور بۆ حاڵی زارم عاقیبەت دولبەر دڵی چابوو
ئیتر فیتنەی رەقیبی دڵ لەنێو ماڵی حەرەم دەرچوو
لە وەسفی عەشق و سۆز و دڵ فیداکاریی منی (شەیدا)
وتی ئەلحەق غولامێکی نەجیب و موحتەرەم دەرچوو

***

جەژنی ویصال

سلێمانیی- ٩/٢/٢٠٠١

وەرە بولبـــول چـــەمەن رەنگینـــە ئـــەمڕۆ
هـــەموو ســـاحەی دڵـــم بـێ شـــینە ئـــەمڕۆ
شـــوکور دوورم لـــە ژێردەســـتیی رەقیـــبم
ئەگەرچـــی ئـــەو دڵـــی پـــڕ قینـــە ئـــەمڕۆ
فـــیراق و دەردی غـــەم بەینێکـــە ئـــەی دڵ
دەمـــی جـــەژن و ویصـــاڵ و ژینـــە ئـــەمڕۆ
دەمێ بـــوو دڵ زەلیلـــی دەســـتی غـــەم بـــوو
بـــەبێ دڕکـــی غـــەم و ناڵینـــە ئـــەمڕۆ
دڵەی بولبول ســـیفەت پـــڕ شـــەوق و زەوقـــە
تـــەماعی وەســـڵ و گـــوڵ بینینـــە ئـــەمڕۆ
کـــە وا هاتۆتـــە شـــاری حـــەزرەتی یـــار
لـــەبۆ گـــوڵ هـــەروەکو پەرژینـــە ئـــەمڕۆ
وەکـــو (شـــەیدا)یـــەکی کۆکـــەن میســـالـــێ
بەئومێـــدی لیقـــای شـــیرینە ئـــەمڕۆ

❊❊❊

دەردی جودایی[*]

هەولێر- ٢٠٠٢/١/٧

عەزیزم بۆچی تۆ مەیلت بە دایم هەر جودایی بوو
لەبەرچی ئیختیاری ئەم دەمەت بێ ئاشنایی بوو
ئەگەر لەم وەختەدا بێ میهری یو تۆران و ڕەنجانت
دەلیلی دیەنی دێوانە یا دەردی گەدایی بوو
لە گەنجینەی غەمی تۆدا بە دڵ خۆ دەوڵەمەندێ بووم
سەراسەر خەزنەیی دنیا لەلام بێ نرخ و بایی بوو
لە ئەووەڵ ڕۆژی وەسڵی تۆوە بێ شك بووم و ئەمزانی
ویصالی من بە دیدەی مەستی تۆ، بەهرەی خودایی بوو
چ حاجەت بوو کە تۆ تەرکی دڵەی دێوانەکەی جانا
فیراقی تۆ لەداخی من، عەزیزم بێ وەفایی بوو
بەناهەق ڕەنجی چەن ساڵەت بە با دا دولبەرا سەد حەیف
شکاری پەنجەکەت تەمسیلی کاری ناڕەوایی بوو
چ بوو کاری ڕەقیبی دڵ وەها کاری لە قەلبت کرد
ئەفەرمووی گەر نەزانینم لەبەر ناشارەزایی بوو
بە تیغی دیدە لەو وەختەی کە تۆ جەرگی منت پەی کرد
بە کەیف و شەوق و زەوقی دڵ، ڕەقیب ئەو ڕۆژە شایی بوو
لە سایەی پەرچەمی شێواوی تۆدا فرسەتی هێنا
بە ئاسانیی بە خوێنی سووری من دەستی حەنایی بوو

[*] ئەم هۆنراوەیە لە ژمارە (٣٤، ٣٥)ی گۆڤاری (پەیڕەو) ساڵی ٢٠٠٤ بڵاوکراوەتەوە.

ئەگەرچی موددەتێکە من بە عەشقی تۆ گرفتارم
نیازم لەم هەموو گریان و شینە، دڵنەوایی بوو
ئەمن نەمویست بە رەنجانی دڵت عومرم بە کۆتا بێ
ئومێدی من لەپێناوت بە گیان و دڵ فیدایی بوو
لە شەوقی رەنگی گوڵ بووناڵەیی بولبول لە گوڵزارا
خەڵاتی عاشقی (شەیدا) خەم و ناڵەی جودایی بوو

***

مۆزەخانەی عەشق

هەولێر- ٢٠٠٢/٧/٢

دڵێکم بـوو لـە سـاحەی سینەدا هـەمڕەنگی مینـا بـوو
گـوڵێکم بـوو لـە بـاخی دڵ لـە وێنـەی یاسـەمینا بـوو
جەلابەخشـی مـەهی تابـانی شـەو هـەڵهات و نـووری دا
لە جیلوە و شەوقی حوسنی، دڵ بە وێنەی طووری سینا بوو
لـە گۆشـەی مۆزەخانـەی عەشـقدا رۆژێ بـە چـاوی دڵ
عـەجایب گەوهـەرێکم دی لـەنێو شووشـەی ئـەوینا بـوو
لـە وەختێکـا سـەبا مـوژدەی ویصـاڵی دولبـەری هێنـا
کـە تیفلـی دڵ لـە گەرمـەی ناڵـە و گریـان و شـینا بـوو
شوکور ئەمڕۆ شـیفای هـات و نەویـدی گەیـیە فریـادی
وەکـو بولبـول لـە گوڵـزارا لـە وادەی گـوڵ چـنینا بـوو
سـەرم کێشـایە نێـو مەیخانـە رۆژێ بـێ خەبـەر دیـتم
بـە بـێ باکانـە پـیری مـەی لـە حـاڵی پێکـەنینا بـوو
ئـەبینم خاتـەم و مـۆری سـولەیمانی لەدەسـدایە
لەسەر جێ تەختی شاهانە و لـەنێو بـەخت و نگینـا بـوو
چ بـاکم بـوو لـە غـەم یـا تـیر و تانـەی یـار و بێگانـە
منـی مـەجنوونەکـەی دێوانـە تـا لـەیلا لـە ژینـا بـوو
لە خۆشیی وەسڵی دولبەر تـا بـەهار و وەرزی گـوڵ رۆیـی
دڵەی (شەیدا) سیفەت بۆ گوڵ لە بەزمی نەی ژەنینـا بـوو

***

مەدرەسەی تەوحید[*]

هەولێر- ٢٠٠٢/٧/٤

ئەگەرچـــی عـــاجز و نەومیـــدم ئیمـــڕۆ
بـــە لـــەرزینی دڵـــم وەك بیـــدم ئیمـــڕۆ
لـــە دولبـــەر ئینتیـــزاری عیـــدم ئیمـــڕۆ
(فەقیهی مـەدرەسـەی تـەوحیـدم ئیمـڕۆ
فەریـــدی دائـــیرەی تەفریـــدم ئیمـــڕۆ)

لە حەلقەی ئەهلی دڵدا مەنعە موفلیس
بـــەبێ دەسمایـــە نابێتـــە مونـــافیس
موحەصصیل سالیکە، پیرە مودەڕڕیس
(ڕەزا نابم کە ئـەغیار بێنـە مـەجلیس
کە چـەوگانی قـەزای تەبعیـدم ئیمـڕۆ)

کە قاپیی کۆڕی دڵ مەحکـەم ببەسـرێ
نیهان و رازی مەجلیس کەی ئەبیسـرێ
لـــە مەکتەبخانـــەیی عیشـــقا ئەنوسـرێ
(نیـــە بـــۆ ئـــەو نیشـــانە تـــا بناسـرێ
بە خۆی من دافیعـی تەڕدیـدم ئیمـڕۆ)

---

[*] ئەم هۆنراوەیەم بە شێوەی پێنج خشتەکیی لەسەر پارچە شیعرێکی حەزرەتی شێخی (ضیاء الدِّین) نووسی کە یەکێك بووە لە پێشەوایانی تەریقەتی نەقشبەندی لە کوردستاندا، وە لە ساڵی (١٣١٨ ك) وەفاتی کردووە.

شـــوکور رێبـــواری رێبـــازی طـــەریقـــم
لە بـــەحری میهـــری دولبـــەردا غـــەریقم
مونـــــەززیهم و غـــــولامێکی شـــــەفیقم
(لە تەنـــزیها نیـــە هـــیچ کـــەس رەفـــیقم
چرای کـــاروانی رێـــی تەجریـــدم ئیمـــڕۆ)

لە مەیخانەی غەمی عیشـقی نیهـانیی
ئەمن چی بکەم کە ساقیی مەی نەهانیی
لەبـــەر تەقصـــیر و عـــوزری ناتـــەوانیی
(چلۆن کا حەمدی باقیی، عەبدی فانیی
بە عیصیان ماوە رێی تەحمیدم ئیمـڕۆ)

ئەگەر (شەیدا)ی گوڵ و گوڵزاری سەوزی
ئەبێ ئەی دڵ لە خوێنی خۆت بگـەوزی
دو دیدەت جۆگە بێت و سـینە حـەوزی
(عەلایق دەردی بێ دەرمانـە (فـەوزی)
رەئیسی عەسـکەری تەجنیـدم ئیمـڕۆ)

***

شینی فیراق

هەولێر- ٢٠٠٣/٨/٢٧

دەمێ بوو دڵ گرفتاری فیراق و شینی دولبەر بوو

گڕی ئاهی دەروونم بوو کە عومرم سووت و بێبەر بوو

هەموو گریان و شیوەن بوو بە رۆژ و شەو حەیاتی من

خەزانەی خوێنی دوو چاوم بە وێنەی بەحری ئەحمەر بوو

کەچیی ئەمڕۆ ئەبینم وا لە خەو هەستاوە بەختی من

شوکور ساتێ لەگەڵ ئەو شۆخە وەسڵم بۆ مویەسسەر بوو

لە خۆشیی شەوقی وەسڵی روویی گوڵ، رەحمەت دڵی داگرت

نەما ئەو سەردەمەی بۆ حاڵی زاری دڵ غەم ئاوەر بوو

گوڵاوی رەحمەتی رشت و بڵاوی کرد بە عالەمدا

بە بۆنی میسکی چاوی ئاهویی دنیا موعەططەر بوو

دڵەی (شەیدا) بە وێنەی بولبولانی نێو چەمەن ساتێ

لەخزمەت حەزرەتی گوڵدا ئەنیسی یاری دڵبەر بوو

* * *

شەوی یەلدا

هەولێر ٢٠- ٢٠٠٣/١٢/٢١

ئەمشەو شەوی یەلدایە سەبا فرسەتە ئەمشەو
مالّی دڵەکەم پڕ خەم و بێ تاقەتە ئەمشەو
ئەیامی گوڵ و غونچە ئەوا ڕۆیی بەسەرچوو
گوڵزاری چەمەن پاکی تەم و ئافەتە ئەمشەو
شەوقی شەمی سەر تاقی حەرەمخانەیی یارم
خامۆشە بەبێ جۆشە دەمی میحنەتە ئەمشەو
هەر جۆش و خرۆشێ کە لەنێو مالّی دلاّ بوو
مات و کپ و بێدەنگە چ پڕ حیرەتە ئەمشەو
قوربانە سەبا دەستی من و دامەنی چاکت
دڵ مونتەزیری لوتفی گوڵ و ئولفەتە ئەمشەو
زوو هەستە بڕۆ وەختی سەحەر بۆ حەرەمی گوڵ
چون وادەیی میهر و کەرەم و غیرەتە ئەمشەو
عەرزیکە بڵێ بولبولی دڵ زار و حەزینە
موشتاقی ویصالی چەمەن و شێوەتە ئەمشەو
هەر بۆیە لە دووریی مەهی رووت ڕەنگی نەماوە
جەرگی بە سەری تیری موژەت لەت لەتە ئەمشەو
پەژموردەیە حالّی دڵی ویرانە بە تەنها
هەمرەنگی خەیالّی خەفەت و عیبرەتە ئەمشەو
بۆ داخی دڵی ئەهلی غەم و میحنەتی، ساقیی
سەد داخی گرانم کە چ بێ مروەتە ئەمشەو

دڵخۆشە ڕەقیب، چون ئـەوە بـۆ داخـی دڵـی مـن
خاوەن عەلەم و شان و شکۆ و شـەوکەتە ئەمشـەو
هـەر عاشـقی (شـەیدا)یـە بەشـی گریـە و شـینە
بۆ خوانی لەسەر سفرەیی غەم دەعوەتـە ئەمشـەو

***

خەرمانی عومر

هەولێر- ٢٠٠٤/٢/١٩

لە ساحەی عەشقی گوڵدا دڵ بەگوڕ بوو
وەکو بولبول ئەوەندەی خوێند کە وڕ بوو
هەموو خەرمانی عومری چوو بەبادا
بە تیری ئاگری غەم پاکی گڕ بوو
خەتای فیتنەی رەقیبی بێ وەفا بوو
کە حاڵی ئەم دڵەی وێرانە شڕ بوو
لە گوڵشەندا نەما بۆ من بەراتێ
خەڵاتی عاشقی دێوانە قوڕ بوو
ئەوەن گریا قوڕی پێوا دڵەی زار
هەتا هێزی بڕا لاواز و سڕ بوو
عەجایب دڵبەرێ صەیدی دڵی کرد
کە وێنەی گەوهەرێك و میسلی دوڕ بوو
وەکو مەجنون بە یادی وەسڵی لەیلا
دڵەی (شەیدا) لە غەم بەم داخە پڕ بوو

***

یادی ویلادەتی حەزرەت ﷺ

هەولێر ٧-٨/٥/٢٠٠٤

بــە خــۆم و خامەکــەم یــادی ویــلادەت یارمــە ئەمشــەو
خــەیاڵی تــازە وەســفێکی گــوڵ و دلّدارمــە ئەمشــەو
چ حەددێکی هەیە گـوڵ خـۆی بـە حوسـنی ئـەو بشـوبهێنێ
لەلای من خەرمەنی گوڵ یـەك بەیـەك وەك خارمـە ئەمشـەو
لەســـەر خـــاکی بـــەری پێیـــا بەئومێـــدم ســـەرم دانـــێم
بە تەخت و بەختی کەی هەم جامی جەم من عارمە ئەمشـەو
خـەیاڵم جـەمع و شـەوقم مەشـقی عەشـقی حـەزرەتی یـارە
کە مەیلی بەزمی مەجلیس هەم نەشەی ئەشعارمە ئەمشـەو
لـە میهـر و سـۆزی ئـەو دلّـدارە مـن ئەمشـەو دلّـم خۆشـە
کـە مـەدحی حـەزرەتی فـەخری دو عالـەم کارمـە ئەمشـەو
ئەگـەر لوتفـێ بفـەرموێ ئـەو شـەهی خـاوەن مـەقام و جـا
کیفایەتمــە بــە دڵ چــون ئــارەزووی دیدارمــە ئەمشـــەو
بـــە یـــادی نیونیگـــاهێکی شیفابەخشـــی لەگـــەڵ دڵـــدا
عەجـــەب گریـــان و شـــین و ناڵـــە و هاوارمـــە ئەمشـــەو
بـە دڵ مـن چـاوەڕێم سـاحەی دڵ و سینەم موعـەططەرکـا
کـە یـادی نێـوی، ویـردی سـەر زمـان و زارمـە ئەمشـەو
منـی (شـەیدا)ی جـەماڵی ئـەو، تـەماداری نەسـیمێکم
کـە بـێ شـك مەرهـەمی دەردی دڵـەی زامارمـە ئەمشـەو

***

کۆچی ئەستێرەیەک[*]

هەولێر- ٢٠٠٥/٨/٣٠

ئەمڕۆ بە قەدەر حەزرەتی حەق قـودرەتی فـەرموو

مەحتوومی ئەجەل بۆ حەرەمێ سـەبقەتی فـەرموو

سەد حەیف و ئەسەف ماڵی دەروون تارە کە ئەمڕۆ

دانایــەکی زانســت و ئــەدەب ڕیحلــەتی فـەرموو

داخ و کەســەرێ کەوتــە دڵــی کۆمــەڵی یــاران

بەم فـەوتی لـەناکاوە کـە ئـەو نەوبـەتی فـەرموو

ویستی کـە بـەرەو مـاڵی بـەقا کـۆچ و سـەفەرکا

لــەم ئافــەتی دنیایــە بــە دڵ نــەفرەتی فــەرموو

قەصدی بو بکـا تـەرکی غـەم و عالـەمی فـانیی

مـەیلی گوڵ و گوڵـزار و صەفای جەننەتی فـەرموو

هەر ویسـتی خـودا وابـو کـە پیرێکـی وەهـا بـێ

لەو ڕۆژە کـە تـەرکیبی گـڵ و خیلقـەتی فـەرموو

گەنجینەیەکی پـڕ صـەدەف و گەوهـەر و دوڕ بـوو

بۆ خەزنـەیی ئـەعلا لـە دەنـی فیرقـەتی فـەرموو

دوڕڕێ بـو لـە دوڕدانـەیی نێـو گـەنجی مـەعانیی

بۆ ڕیفعەتی ئەو، شاهی عەلا هیممەتی فـەرموو[1]

---

[*] ئەم هۆنراوەیەم بەبۆنەی وەفاتی زانای پایەبەرز و دانای زانست و ئـەدەب: مامۆسـتا (مـەلا عبـدالکریمی ـرِّس) نووسی کە لە بەرواری ٢٠٠٥/٨/٣٠ وەفاتی فەرموو، کە وەسفی بە خامە و نامە تەواو نابێ.

[1] مەبەست حەزرەتی (شێخ عەلائەددینی بیارە)یە، کە مەرحوومی مامۆستا خۆی لە چەند شوێندا ئاماژەی ـوە کردووە کە بەهۆی هیممەت و بەرەکەتی ئەو زاتەوە زیاتر بەهرەمەند بووە لە زانست و سوودی وەرگرتووە.

خـــاوەن قەڵـــەم و خامـــە ڕەوانـــێ لـــە ئەدەبـــدا

ئەلحەق کە بە زانست و ئـەدەب خزمــەتی فـەرموو

زاتێ بــو کــە وەسـفی بــە قەڵـەم نایەتــە تــەحریر

ئۆخەی کە لەگـەڵ عالــەمی دڵ ئولفــەتی فـەرموو

سەد شوکری خودا کۆچ و حەیاتی وەکو یــەك بــوو

بۆ هەردوو کە مەیلی کـەرەم و عیززەتـی فـەرموو

لـــەم عالـــەمی دنیایـــە نـــەما تاقـــەت و شـــەوقی

بێ وەقفە کە سـەرفی تەمــەن و قــووەتی فـەرموو

بۆ داخـی دڵـی دوژمـن و شـادیی دڵـی ئـەحباب

کۆچـێکی پـڕ ئاسـوودە و بـێ عیللــەتی فـەرموو

ئەم عاشقی (شەیدا)یـە لـە وەسـف و لـە سـەنایا

خامەی کول و کۆڵە، کە مەهێ ڕیحلـەتی فـەرموو

***

وادەی وەفات

هەولێر ٢٠- ٢١/٢/٢٠٠٧

عـەزیزم چاوەڕێم بۆ خەرمــەنی لوتــف و وەفــات ئەمشــەو
کتــوپڕ نــەك بگاتــە ســەر ســەرم وادەی وەفــات ئەمشــەو
دەبا ساتێ موتالأی گوڵشـەن و گوڵــزاری حوسـنت کـەم
لەبەر رووناکی ماهی رووت و شەوقی شەوچرات ئەمشــەو
لەبەرچیی نارەوایە گـەر منـیش وەك جـەمعی ئـەهلی دڵ
تەماعم بێ لە سایەی پەرچەم و گۆشەی نیگـات ئەمشــەو
لە شەئنی مـەجلیس و شـان و شـکۆی تـۆ زەڕڕە نـاگۆڕێ
لە میهری خۆتــەوە گــەر ببمــە یــار و ئاشـنات ئەمشــەو
چ کـەم نابــێ لــە گەوهــەردانی دوڕڕ و خەرمــەنی خاڵــت
ئەگەر بێت و بە تــەنها دانــەیێ بمکــەی خــەلأت ئەمشــەو
بــە شــێوەم وانــەزانی مــن کــە دەســبەرداری عەشــقت بم
لە بێــزاریە گــەر بیکــەم لــە حـاڵی دڵ شـکات ئەمشــەو
لە مەیخانەی غـەمی عەشقت ئەوەندەم شــین و زاریــی کـرد
رەگ و ریشەی دڵم دەرهات و ساقیی هەر نەهات ئەمشەو
ئەبەد نابم لــە ئــەو پــیری مــەی و مەیخانــە موســتەغنیی
کە موحتاجم بە ساقیی بۆ قومێ ئــاوی حــەیات ئەمشــەو
بفــەرموون باخــەوان لوتفــێ بکــا، بــۆ گۆشــی تیفلــی دڵ
بنێرێ شەهدی لێوی گوڵ لەگەڵ نـوقڵ و نـەبات ئەمشــەو
وەرە بولبــول مەگــەر هــەر تــۆ بزانــی حــاڵی زاری مــن
شەریکی شینمی، رۆح و دڵــی مــن بــێ فیـدات ئەمشـەو

بەخـزمەت گوڵ گەیشتی گەر، لەسـەر زار و زمـانی مـن
بڵـێ توخـوا ئەوەنـدە ئـابڕووی دڵ بـا نـەبات ئەمشـەو
دڵـەی دێوانەکـەی مـن موددەتێکـە زار و بیمـارە
لە سووچی خەستەخانەی تۆوە سا با بێ شـیفات ئەمشـەو
کە من (شەیدا)ی جەماڵی مەهـ میسالی تـۆم، بەئومێـدم
لەدەس جەوری رەقیب و دەردی غەم بدەی نەجات ئەمشەو

***

نەوتی خاو[*]

هەولێر- ٢٠٠٩/٦/١

سەد شوکور ئەمڕۆ نەمردم ناوی کوردیش هاتە ناو

بەرهەمی خاکی وڵات و ماڵی خۆمم دی بە چاو

بۆ یەکەمجارە لە مێژووی میللەتی کوردا کە وا

لێرەوە ئەڕواتە دەر وەك هەر وڵاتێ نەوتی خاو

بەم هەواڵی وا لەناکاوەی بە گوێی عالەم درا

دوژمنانی گەل ئەوا دڵیان ئەبێ پەرت و بڵاو

گەل بەبۆنەی سەروەت و سامان و خەزنەی خاکی خۆی

وا نەجاتی بوو لەدەس خۆراکی تەنها نان و ئاو

بەس ئەوەندەی ماوە هەروەك میللەتانی تر کە بێ

هەڵبکا ئاڵا لە ریزی ئەو هەموو ئاڵا شەکاو

بەو ئومێدەی ئەم گەلە داماو و زیللەت دیدەیە

پشکی شێری بەرکەوێ لەم نەوتی گەرمی هەڵقوڵاو

نەك بەتەنها کاکی چەکدار و مەچەکداری وڵات

قۆڵی نامەردانەیی لێ هەڵبماڵێ بەربڵاو

بێ بە تاڵانی بەرێ ئەم کەنزە بۆ خاکی عەجەم

ئەو قوڕمساغەش بکاتە سەر سەری کاکم کڵاو

من هەتا هەم عاشق و (شەیدا)یی ئەم خاکەم کە وا

زۆر لەمێژە عاجز و غەمبارە، دایم دڵ شکاو

---

[*] بەبۆنەی ناردنە دەرەوەی نەوت لە کوردستانی عێراقەوە بۆ یەکەمجار لە مێژووی کورددا، ئەم هۆنراوەیەم ...روسی، بەو هیوایەی ئەم گەلە هەژار و نەدارە سوودی لێببینێت و تەنها نەڕژێتە گۆمی گیرفانی چەند ...ەسێکی دەسەڵاتداری نادڵسۆزەوە و چەندەها رۆڵەی ئەم گەلەش شەوانە بە برسێتیی سەر بنێنەوە!.

وێنەی شاری سلێمانیی [*]

سلێمانیی- ١٩٩٨/١٢/١٣

ئەم وێنــە کــە وا دیــارە، (بــەردەرکی ســەرا)ی شــارە
کــام شــارە؟ ســلێمانیی، پــاکی گــوڵ و گوڵــزارە
هەرچەندە کـە پایز بـوو، دڵ مـەیلی بـە ئـازیز بـوو
نەیـدیت و ئـەوەی بینـی شـێوەی غـەم و ئـەغیارە
قووتی دڵەکـەم غـەم بـوو، هـەم گریـە و ماتـەم بـوو
دڵتـەنگ و حـەزینم مـن، بـۆ بێکەسـیی ئـەم شـارە
کەس ئەو کەسە بوو من بووم، شەوقی دڵی کون کون بووم
ئێســتاکە دڵــەی زارم بــێ هەمــدەم و بــێ یــارە
توخـوا دە سـەبا تـا کـەی رەحمـێ بـە دڵـم ناکـەی!
پــەیغامێ لــەلای لــەیلم بــێ بــۆ منــی بێچــارە
هەرچەندە کـە ئـەو لەیلـە بـێ ئولفـەت و بـێ مەیلـە
ناپرسـێ لـە حـاڵی مـن، مەشـغووڵی صـەفای شـارە
سـا ئـەی دڵـی ئـازوردە، هـەروەك گـوڵی پـەژموردە
تـا کـەی بـە لیقـا ناگـەی! پـڕ میحنـەت و بێکـارە
بۆ حـاڵی منـی (شـەیدا) کـەی حوسـنی ببـێ پەیـدا
ببڕێتــەوە غــەمباریی ئــەم میحنــەت و ئــازارە

***

---

[*] ئەم هۆنراوەیەم بۆ سەر یەکێك لە وێنەکانی خۆم نووسیوە کە لە (بەردەرکی سەرا)دا لـە شـاری سـلێمانیی لەو بەروارەدا گرتوومە.

سەفەری خێر[*]

هەولێر- ١٩/٨/١٩٩٩

وا بە بێدەنگیی لە خاکی پاکی کوردستانەوە
رووم لە رێگەی شاری یارە بەم کەژ و کێوانەوە
قەت مەکەن لۆمەم کە رێگەی غوربەتم گرتۆتە بەر
یا بە بێباکیی کە وا هاتوومە ئەم مەیدانەوە
چونکە عەشقی دڵڕفێنێکم کە جەلبی دڵ ئەکا
بۆ عیلاجی زامی ئەیکێشێتە نێو مەیخانەوە
مەی لە مەیخانەی حەقیقەت پێئەنۆشێ رۆژ و شەو
خەستە نامێنێ کەسێ بێرێتە ئەو شوێنانەوە
چونکە ئەم جێگایەیە هەر خەستەخانەی ئەهلی عەشق
عاشقان مەستن بە جامێ بادە و پەیمانەوە
خۆ منیش هەر بەو ئومێدەم بۆیە رێم گرتۆتە بەر
یا بە کۆڵێ باری خەم کەوتوومە ئەم شارانەوە
رووم لە پیرێکی وەفاداری بەهیممەت کردووە
وا بە بێباکیی بە خۆم و ئەم دڵەی وێرانەوە
تا بکا چاری دڵەی داماوی دەستی نەفسی شووم
تیفلی گیرۆدە بەدەس ئەم ئافەتی دەورانەوە
خۆ منیش (شەیدا) بە شێوەی ئەو نیگارەم بۆیە وا
حاڵی خۆم خستۆتە بەرگی بولبول و پەروانەوە

---

[*] لەکاتێکدا کە لەخزمەت مەرحوومی باوکم و مامۆستا شێخ موحسین و کاک ستاردا لە هەولێرەوە بەرەو تورکیا کەوتینە رێ بە مەبەستی زیارەتی مەرقەدی حەزرەتی پیر، بەو هۆیەوە ئەم شیعرەم نووسی.

سەیرانی دڵ(*)

تورکیا- ئاکسەرای ١٩٩٩/٩/١

هەر بەتەنها من لە دنیادا بەبێ گوڵ مامەوە
دوور لە شێوەی جوانی لەیل و پیری دڵ ئارامەوە
قیسمەتی من مەینەتی ڕێگەی فیراق و زارییە
نیسبەتی جەوری رەقیب وا هات و دەوری دامەوە
بەند و داوی خستە سەر ڕێگەم هەتا گیرۆدە بم
هیچ نەبوو چاری نەجاتم من کە چەن سووڕامەوە
من ئەگەر کوشتەی غەمی لەیلا نەبم بەم حاڵەوە
چیم لە خاکی تورك داوە یا وڵاتی شامەوە
عاشقی لەیلێکی مەهـ روخسارم و (شەیدا) بە رووی
بۆیە وا مەفتوون و گیرۆدەم بە کۆڵێ زامەوە

***

(*) ئەم هۆنراوەیەشم هەر لەوکاتەدا نووسی کە لە شاری ئەستەمبووڵەوە بەناو شارە کوردییەکاندا ئەگەڕاینەوە بەرەو کوردستانی عێراق.

تەمی نائومێدیی

هەولێر- ١٩٩٩/١٠/١٨

بێهوودە نیە مـن کـە دڵـم بـێ سـەر و شـوێنە
شایسـتەیە پـاکی تەمـەنم دووکـەڵ و خوێنـە
چون صەفحەیی دڵ پاکی تەم و گەرد و غوبارە
بێبەش لە ویصالی مـەهی رووی یـارم و وێنـە
کەم جەور و جەفا بێنە رەقیب وەك دەمی پـایز
خونچەی گوڵی عومرم بە هەدەر هەڵمەوەرێنـە
بۆ داخی دڵی کۆمەڵی عوششـاقی جـەفاکێش
دڕکـی خەفـەت و خـاری جـەفا دامەچـەقێنە
تا کەی خەم و ناسۆری خەتا هەر لە بـرەو بـێ
سـا بەسـیە ئـیتر رەحـم و وەفایـێ بنوێنـە
بێ مروەتیی تا کەی لەگەڵ ئەم کـۆڕە بەجۆشـە
خۆ مەجلیسی عەشقی گوڵی من دیدە رەوێنـە
ئاوێنـەیی دڵ جـێ نـەزەری یـاری عـەزیزە
بەو دەستی شەڕەنگێـزی غەمت لێم مەشکێنە
لەو وەختە کە بولبول وەکو (شەیدا)یە لە باخـا
بـۆ زامـی دڵـی زاری، پـەڕەی گـوڵ مەدڕێنـە

***

باخی عەشقی گوڵ

هەولێر- ٢١/١٠/١٩٩٩

لە مەیخانەی غەمی لەیلم پەنام هەر بردە بەر بادە
ئەسەف چون رەونەقی بازاڕی لەیلم مات و بەربادە
ئەگەرچی من ئومێدم بوو بچێژم تامی عەشقی دڵ
کەچی دەستی رەقیبی خوێنمژم وەك دەستی جەللادە
سەرم سوڕماوە من ئەمڕۆ لە کرداری رەقیبی دڵ
بەعەینی حوکمی فیرعەونە وەیاخود زوڵمی شەددادە
کە دەمدەم روخسەتم نادا ببینم رەنگی گوڵزارێ
بڵێم ئۆخەی وەکو یاران دڵەی ناشادی من شادە
دەسا قوربانتم ساقیی بکە لوتفێ لەگەڵ دڵدا
لەبۆ بازاڕی عەشقی حەزرەتی گوڵ بیکە ئامادە
هەتا ساتێ لەسایەی مەجلیسی تۆ بسرەوێ ناڵەم
بڵێم شوکری خودا ئەمڕۆکە وەك یاران دڵ ئازادە
دەخیلت بم نەپرسی تۆ لە حاڵی بێ قەراری من
بڵێی شاگردی رێی مەجنوونە یا هەمڕەنگی فەرهادە
سەبا دەستم بە دامێنت نەسیمێ هەڵکە بۆ گوڵشەن
لەبۆ شادیی دڵانی باخی عەشقی، زولفی گوڵ بادە
لەبەر شەوقی جەماڵی دڵبەرم چەتری صەفا هەڵدە
هەتا ئەهلی دڵ و کۆڕی محەببەت بێنە سەر جادە
هەموو تێکەڵ بە شەوق و زەوق و شادی و ئولفەتی دڵ بن
ببێ رازیی لە ئەم (شەیدا) دڵەی داماوی ئوفتادە

***

وەفاتی مورشید[*]

هەولێر- ٢٠٠٠/١/١٥

وەفـــاتی مورشـــیدم ئـــەمڕۆ ولاتـــی کـــردە وێرانـــە
سەراســـەر مـــات و ڕەشپۆشـــە چ عێـــراق و چ ئێرانـــە
هەموو عالەم بەجارێ مات و هەم خامۆش و بێدەنگن
بە دڵ بۆ کۆچی ئەو شاهە کـە شـەمعی سینەسـۆزانە
فوغـــان و گریـــە و شـــینە لـــەنێو کـــۆڕی موریـــدانا
کە شێواون بە کۆچی پـڕ خـەمی ئـەو دیـدە فەتتانـە
طەبیبێکی وەهـا دڵسـۆز و حـازیق بـۆ نەخۆشـیی دڵ
کەســێ قـــەدری نـــەزانیبێ، یـــەقین ئێســـتا پەشـــیمانە
ئەوانەی وەك دڵەی داماوی (شەیدا) عاشقی گوڵ بوون
ئەوانن قەدری گوڵ ئەگرن لـە سـاحەی ئـەم گوڵسـتانە

❊❊❊

---

[*] هەرچەندە لەو کاتەدا چەند ساڵێك بەسەر وەفاتیدا تێپەڕیبوو، بەڵام بە هۆی دڵتـەزێنیی ئـەو کارەسـاتەوە ...م هۆنراوەیەم بۆ وەفاتی (حەزرەتی شێخ محەممەد عوسمان سیراجەددینی نەقشبەندیی) نووسی، کـە لـە ژمـارە ...١٦)ی گۆڤاری (پەیڕەو) ساڵی ٢٠٠٠ بڵاوکراوەتەوە.

پەیامی دولبەر

هەولێر- ٢٠٠٠/٣/٢١

موژدەبێ ئەی دڵ کە باسی شاهی دەوران هاتەوە
قاصیدی ئەهلی وەفا ئەمڕۆ لە شاران هاتەوە
ڕۆژی نەورۆزە و پەیامی دولبەری هێناوە بۆم
بۆ شیفای زامم طەبیبی دەردەداران هاتەوە
وەك نەویدی هودهودی باخی سەبا بۆ بولبولان
سەردەمی فەسڵی بەهار و وەسڵی یاران هاتەوە
گەرچی بەینێ دڵ گرفتاری فیراقی لەیلی بوو
سەد شوکور ئێستا کە شێوەی گوڵعوزاران هاتەوە
هەر بە موژدەی وەسڵی دولبەر بوو خرۆشا بەزمی دڵ
تا کە شەهدی گوڵ لە جێگەی ژەهری ماران هاتەوە
قاصیدێکی باوەفا بوو، خەندە دەم، شیرین کەلام
زووبەزوو ئەمڕۆ لە ڕێگەی کۆهساران هاتەوە
ڕەببی تۆش لەبخەندە بی ئەی قاصیدی خۆش لەهجەکەم
چون بەبۆنەی تۆوە دەنگ و ڕەنگی یاران هاتەوە
عاشقی (شەیدا) دەمێ بوو بێکەس و دێوانە بوو
موژدەبێ ئەمڕۆ ویصالی جاری جاران هاتەوە

***

پەرێشان حاڵیی

ئەستەمبووڵ- خانەقای حەزرەتی شێخ ٢٠٠٠/٧/٢٧

مەکـەن مـەنعی فوغـانی دڵ کـە وا زار و پەرێشـانە
لەبـەر حـاڵی هەراسـانی عەجـەب مـاڵێکی وێرانـە
چ ماڵـێ! تێکـدراوی دەسـتی جـەللاد و رەقیبـی غـەم
کـە لـەم سـاحەی محەببەتـدا نیشـانەی دەردەدارانـە
بـە مـەیلی دڵ نیـە هەرچـی لـە دنیـا روو ئـەدا یـاران
فیراقـە، وەسـڵە، یـا راز و نیـازی دیـدە مەسـتانە
بـەدەس جـەوری رەقیبـی ناکـەس و دەوری شەڕەنگێـزی
وەکـو مـن بەنـد و گـیرۆدەن هـەموو یـارانی مەیخانـە
سەراسـەر چـاوەڕوانی شـەربەتی مـەرگن بـە ناچـاریی
ئـەزانن چـونکە لـەم مەیدانـەدا هـەر مەرگـە هەرزانـە
لـە رۆژانـی شـەهادەتما بـە دەس چـاکی رەقیـبم گـرت
وتم بەسـیە دەخیلـت بم، هـەتا کـەی کـاری شـێتانە!
منـت کـردە فیـدای تیرێکـی ئـاواتی نەخۆشـی خـۆت
مەگـەر ناترسـی تـۆ جـارێ لـە ئـاهێکی حەزینانـە
چ بوو سوودت لە سەفك و رشتنی خوێنی گرۆهـی عەشـق
کـە وا کاسـەی سـەری ئـەم عاشـقانەت کـردە پەیمانـە
مەگەر نازانی ئەی عاشق کـوژی تینـوو بـە خـوێنی مـن
کـە هـۆی فـەوتان و غـەرقی زاڵمـان خـوێنی شـەهیدانە
کـە مـن سـاحەی دڵـم وێرانـە وەك مـاڵی خـەراباتم
ئـەبێ کـێ بـێ بـە دڵ رازیـی ببـێ بـەم جەنگەڵسـتانە

مەگـەر تـەنها حـەبیبێکی وەکـو ئـەو یـاری عەیـیارم
کە رازیی بـێ بـە دڵ، چـون ئـەو پـەنای زار و غەریبانـە
سـەرم دانایـە سـەر ئـەژنۆم و فیرقـەت کەوتـەوە یـادم
وتم ئـەی یـاری جـانیی، فرسـەتە رەحمـی حەبیبانـە
بـە لوتفێکـت لـەدەس جـەوری رەقیبـی دڵ نەجاتمـدە
فـەقیرم بـا لـەوە زیـاتر نەپـێوم قـوڕ بـە پێوانـە
دڵـەی (شـەیدا) نیشـانەی تـیری دەسـتی دڵبـەرە بۆیـە
وەکـو فـەرهادی کۆکـەن وێڵـی دەشـت و کۆهسـارانە

***

عالەمی مەعنا

ئەستەمبوڵ- خانەقای حەزرەتی شێخ ٢٠٠٠/٨/٥

مەدەد پیرم، زەلیلی خۆت بناسە
بزانە چەندە داماو و کەساسە
لە خوانی نیعمەتت بێبەش نەبم با
بزانم عالەمی مەعنا چ باسە!
لە باخی مەعریفەت تۆزێ بکەم من
لە بۆنی دلْکەشی ئەو عەتر و یاسە
بەبێ‌شك پیری مەکتەبخانەکەی عەشق
طەبیبێکی حەکیم و دورِ شناسە
ئەزانێ مەرهەمی دەردی دڵی زار
صەلاحی قەلبە یا خەمسەی حەواسە
منیش هەروەك نەخۆشێکی دڵازار
خەیاڵم سەربەسەر تاساو و کاسە
بە عەشقی تۆوە گیرۆدەم کە هاتووم
بڵێی (شەیدا)ی جەماڵم حاڵی خاسە

***

سروەی شەماڵ

هەولێر- ٢٠٠٠/٩/١١

وەرن یـــاران تەماشـــاکەن کـــە واعیـــز چـــۆن منالێکـــە

عـــەلاوەی خەزنـــەیی سـینەی، عەجـەب کەللـە بەتالێکـە

ئـەبینم شـیری خـاوی وا لــە دەم ئـەتکێ بـە ڕۆژ و شـەو

لــەلای شەخصـی موئـەددیب شـۆرەتی ئـەو کۆرپەکالێکـە

ئەگـەر دیقـەت لـەحاڵی کـەن ئـەزانن چـەن لـە حـەق دوورە

ئەسـەف! خـۆی وائـەزانێ فەیلەسـووفە و ئـەهلی حالێکـە

هـەموو دەم فەلسـەفەی کردۆتـە ویـردی سـەر زمـانی خـۆی

بـەڵام بـۆ بـاری قورسـی جـەهل و نـادانیی، حەماڵێکـە

بە بـۆنی گـوڵ لـە گوڵـزاری محەببـەت تێك ئەچێ زەوقـی

کەچی خۆزگەم بەوەی لێـی دوورە، خـۆی چـەن بەدفەسالێکە

بـە زاهـیر بـۆ طـەریقـی وەعـزی دەم عەللامەیـە، ئـەمما

لــە بـەزم و ڕەزمـی مەیخانـەی حەقیقـەت کـوێر و لاڵێکـە

سـیەه بـەختانی ئـەم ڕێـبازە پـیرۆزەی لــەلا شـێتە

سـەری سـەودازەدەی عاشـق لــەلای ئـەو زرکەتاڵێکـە

بەبێ شەرمیی ئـەدا تانـە لـە عەشـقی دڵ کەچیی بـۆ خـۆی

هـەموو فـەخری لــە دنیـادا بـە شـانە و شـان و باڵێکـە

وەرە واعیـز بـدەم وەعزێکـی چـاکت گـوێ لـە مـن بگـرە

بزانـــە عاشـــقی دێوانـــە گـــیرۆدەی چ خاڵێکــــە

جیهـــانی بـــێ محەببـــەت هـــەروەکو گـــەرماوی بـــێ ئـاوە

کـە تـۆ خۆشـۆری، ئـەم دنیـا بـە نرخـی پەشـتەماڵێکە

دەخیل ئەی کۆمەڵی عوششاقی مەجلیس، ناهەقی مەگرن
ئەزانێ خۆی کە وا پەروەردەیی دەرسی چ ماڵێکە
بە رەغمی واعیزی بێ مەعریفەت بێ شك دڵی (شەیدا)
هەتا رۆژی قیامەت چاوەڕێی سروەی شەماڵێکە

***

نەسیمی چەمەن

هەولێر ١٩-٢٠٠٠/٩/٢٠

لەم کاتە کـە دڵ رووی لـە شـەم و مـاهی نەوایـە
گشت نەوعی بەشەر پاکی بـەبێ دەنـگ و نەوایـە
بـێ چـرپەیە وا شـەش دەری ئـەم دەورە بـە جـارێ
لـەم نیوەشـەوی تـارە کـە عالـەم لەخەوایـە
بۆ مورغی سەحەر هەروەکو صەیـیادی سـەحەرگا
دڵ وا لـە خـەیاڵی چـەمەن و صـەیدی کەوایـە
بـۆ چـارەیی دڵ، عاشـقی بێچـارە بـە تـەنها
تـەبعی وەکـو خەففاشـەیە، بـەختی لـە شـەوایە
خۆ عـەشقی گوڵ و شەوقی دڵ و دیـدە نـەبێ گـەر
سەرتاسـەری ئـەم کەونـە کـە نرخـی بـە هەوایـە
نابێتـە مەحـەللی فـەرەحی دڵ لـە ژیانـا
ئـەو ژینـە کـە ژانـی دڵـە هـەم پەستیی لەوایـە
هـەر بـۆنی نەسـیمی چـەمەنی دولبـەرە بێشـك
بـۆ دەردی دەروون و دڵـی دێوانـە دەوایـە
گەر جەوری رەقیبی گـوڵی پـەژموردە نـەبێ، خـۆ
کـەی قـەطعـی سـەری بولبـول و پەروانـە رەوایـە
رێبـازی سـلووکی دڵـی (شـەیدا) غـەمی لەیلـە
ئەم بەزمـە لەگـەڵ سـەردەمی مەجنوونـەوە وایـە

***

دەردی عەشق

هەولێر- ١٦/١٢/٢٠٠٠

دولبەرا دەردی فیراقت کاری یە   شەوقی دڵ بێ وەسڵی تۆ ناچاری یە
دڵ نەماوە زەوقی تا شەوقی هەبێ   سەیلی خوێناوە لە جەرگم جاری یە
من ژیانم ژانە بێ دیداری تۆ   تۆ بە ناز و غەمزە مەیلت لاری یە
گەر بڵێم قەصدم ژیانە و عەیش و نۆش   دڵنیابە هەر قسەی سەرزاری یە
لەم ژیانە من دەسم شت بۆ ئەبەد   چونکە بێ دولبەر سەراپا زاری یە
تۆ ئەگەر قەصدی سەرم کەی حازرم   بەس بڵێی مەیلم ویصال و یاری یە
یا بڵێی ئەمڕۆکە ناز و غەمزەکەم   هەر نیشانەی ئولفەت و بێداری یە
دڵ ئەبێتە قۆچی قوربانیی لەبۆت   چونکە کاری دولبەران عەیاری یە
سا خودا چی بکەم! گوناهی من چ بێ   ئەو کە مەیلی هەر لەسەر لاساری یە
کەی ئەبێ ببڕێتەوە بۆ کامی دڵ   مەینەت و ئەم وەزعی ناهەمواری یە
خۆ منی (شەیدا) بە دەردی عەشقەوە   ئەشکی خوێنینی دو چاوم ناری یە

***

ئارەزووم بۆ تەماتە

هەولێر- ٢٠٠١/٦/٣

ئـــەی دڵ بـــە یـــەقین ببیـــە دەسـا وایـــە تەماتـــە
وەك مەمكەمـــژەی كـــوودەكی ســاوایە تەماتـــە
غارەتگـــەری موڵـــكی دڵـــی جەمعێكـــە بـــە دایـم
هـــەر تـــاكو ئەبـــەد عـــادەتی ئاوایـــە تەماتـــە
حیكمەت لـــەوەدا جەمعـــە لـــە سەرتاســـەری ساڵ
هـــەردەم بـــە تەبیعـــەت لـــە رەواجایـــە تەماتـــە
رۆشـــنكەری مـــاڵی دڵـــی تاریكـــە لـــە شـــەودا
وەك لەنتـــەر و فـــانۆس و چـــرا وایـــە تەماتـــە
دیققەت لە سەر و خیلقەتی كەی گەر بـە تەئـەموول
وەك زینـــەت و تـــاجی ســـەری پاشـایە تەماتـــە
چـوار فەسـڵە نیـە فەسـڵی لەگـەڵ سفرەیی مـاڵ
زیـــاتر لـــەزەتی وا لـــە بەهارایـــە تەماتـــە
هەرچەندە ئەتۆ وەسفی بكەی هـەر كەمـە هێشـتا
مـــەخلووقی خـــودای بـــەرز و تەعالایـــە تەماتـــە
وەعـــدەی بـــە بـــرنج داوە هـــەتا مـــاوە لـــە دنیـــا
هـەر هـۆگری یـەك بـن، كـە لـەبن نایـە تەماتـە
من بولبول و ئەو رەونـەقی حوسـنی گـوڵی باخـە
بڕوانـــە كـــە شـــۆخێكی چ زیبایـــە تەماتـــە
سەد حەیف و ئەسـەف! داخـی گـرانم كـە ئـەبینم
لای بـــەعزە كەسـێ نرخـی وەكـو كایـە تەماتـە
پێم خۆشە هـەموو عالـەمی ئـەم عەصـرە بزانـێ
مەعشـووقی منـی عاشـقی (شـەیدا)یـە تەماتـە

جەنگی دەروونیی(*)

هەولێر- ٢٠٠٢/٧/١٥

وەرە بنــوارە ئــەی دڵ چــۆن هەرایــە
خـــەڵاتی میللـــەتم داوی بەڵایـــە
ئەگەرچی جەنگی کوردکوشـتن نـەماوە
کەچـیی جـەنگێکی تـر هاتۆتـە کایـە
لــەجیاتی ئاوپــژێنی مــاڵی دڵمــان
لــە خــاکی ئێمــە جــەنگی کارەبایــە
ئــەوەی جێــی داخــە ئــەم دێــوە دزێــوە
لــەنێو گشــت مــاڵی کوردێکــا پەیایــە
ئەبینم چینی میللەت بۆتە دوو بەش[1]
بەتــەنها زەنگــی خێــرە دەنگــی نایــە
لەبەر بەرزی و بڵندی و حورمەتی خۆی
بەشــێکی لات و بــێ دەســت و گەدایــە
لە سایەی وەزعــی ناهــەمواری ئەمــدا
بەشــێکی دیکــە ســەرگەرمی ســەمایە
وڵاتی ئەم گەلــەش وا بۆتــە دوو بــەش
لــەلایێ (ئــەزمر)و لایــێ (قــەڵا)یــە

(*) بەهۆی نەبوونی کارەبا لە کوردستان بۆ ماوەی چەند ساڵێك، کە گرفتێکی سەرەکیی رۆژانەی خەڵك بـوو، یتاقەتیی زۆر رووی تێکردبوون و ئەیانناڵاند پێوەی و وەك پێویست دەسەڵات هەوڵی چارەسەرکردنی تـەواوی ەئەدا و تەنها کەسانی کاربەدەستو دەست رۆیشتوو لێی بەهرەمەند بوون، بەو هۆیەوە ئەم هۆنراوەیەم نووسی.

[1] مەبەست لەم دوو بەشە گەل و دەسەڵاتە، نەك گەل خۆیەخۆ.

شتێ شاراوەبێ ئەمڕۆ لە میللەت

نیازی بێخەمی سوڵتان و شایە

ئەوەی نرخی نەبێ ئەمڕۆ لەلایان

پەیامی ئاشتیی سروەی سەبایە

هەتا ئێستاکە نەمزانیی بە باشیی

چ سوودێ لەم هەموو غەوغایەدایە

بەبێ پێچ و پەنا بێشك گەلی من

گەلێکە خاوەنی شەرم و حەیایە

گەلێ خۆی کردە قوربانی وڵاتی

ئیتر جەنگی لەگەڵدا کەی ڕەوایە

وەیا ڕەنجی هەموو بدرێ بەبادا

لەبەرچیی ئەم هەموو پێچ و پەنایە!

ئەوا (شەیدا) بە خامەی هاتە گوفتار

مەڵێن بۆچی بەبێ دەنگ و سەدایە

***

پەیامی شیوەن[*]

هەولێر- ٢٠٠٢/٨/١

وەرن یاران ببینن پاکی عالەم چۆن خرۆشاوە

سەبا ئەمڕۆکە پەیغامی فوغان و شینی هێناوە

نەماوە شەوقی جارانی، شکاوە ڕەونەقی حوسنی

بە زەنگی دڵتەزێنی ئەم هەواڵە وا پەشۆکاوە

کە ڕەنگ و دیمەنی شێوازی شین و ماتەم ئەنوێنێ

بە ناچاریی لەدەس جەوری ڕەقیب هاتۆتە ئەم ناوە

ئەڵێ ئەمڕۆ منیش وەك عالەمی دڵ مات و خامۆشم

لە ترسی بای غەزەب هاتووم پەنام بۆ ئێرە هێناوە

لەگەڵ خۆما پەیامی شیوەنم هێناوە بۆ ئێوەش

سەراپا بەزم و بازاڕی ئەمەل وێران و شێواوە

لە باخی پڕ لە داخی بێکەسیی، بولبول بە کوڵ ئەگریی

ئەڵێ داخی گرانم وا پەڕەی گوڵ سیس و ژاکاوە

دەسا ئەی کۆمەڵی مەردانی خاوەن هیممەت و بازوو

بە هاواری سەبا مەجلیس مەشێوێنن لەمەولاوە

لە کوردی بێنەوا عاجز مەبن پیرانی دڵ ئاگا

نەکەن کارێ، بڵێن وا پاك و پیسە پاکی سووتاوە

ئەمانە زاد و پەروەردەی دەسی نامەرد و بێگانەن

هەموو خۆراکی ئەم جەمعە گڵاو و پیسە، خوێناوە

---

[*] بەبۆنەی سەرهەڵدانی یەکێك لە دڕندانەترین کاری مرۆڤی دڕ لە مێژوودا لەلایەن کۆمەڵێکی سەرلێشێواو- هەڵدانەوەی مەزاری پیرۆزی گەورە پیرانی تەریقەتی نەقشبەندیی لە بیارە، ئەم هۆنراوەیەم نووسی.

که جوندی نەفس و شەیتانە ئەوەی ئەم کارە کاری بـێ

لـە ڕێبـازی خـودا دوورە، ئەسـیری شـوهرەت و نـاوە

سەبەبکاری خەمی ئەم میللەتە یارەب خەجاڵـەت بـێ

لەگەڵ ئەو سەر سیایەی ئەم گەپەی لەو خەڵکە بەرداوە

ئەبێ هەر بێتەدەر شمشـێری حـەق ڕۆژێ لـە کێلانـەی

ببیـنن ئـەم هـەموو خـاری خەمانـەی پـاکی کـێڵاوە

چ هێزێ بێ کە بەرگەی دەست و بازووی ئەولیا بگرێ!

لە (مَنْ عَادَى لِي)یا ئەم وەسفە ڕەنگ و نەقشی کێشاوە

لە (شەیدا)یانی ئەهلی دڵ بپرسن سـیڕڕی ئـەم گەنجـە

ئەوەی دوژمن بە دۆسانی خودا بـێ، نـوقمی زەلکـاوە

***

هیجرەتی گوڵ

سلێمانیی- ٢٠٠٢/٨/٣٠

یـــاران دەخیلـــە بەنـــدی دڵـــم هەڵوەشـــایەوە

دووبـــارە ئـــاخ و داخـــی دەروونم گەڕایـــەوە

تیری موژەی حەبیبەیی دڵ بوو کە کەوتـە کـار

بـەم داخـە زامـی کـۆن و نـەوم وا کولایـەوە

ویستم بـەبا بـدەم خـەم و ناسـۆر و دەردی دڵ

لـەملاوە دولبـەری بـێ وێنـە تێکـی دایـەوە

خوێناوی جەرگی لەت لەت و سوێراوی دیدەکەم

داخـی گـرانم ئـەم سـەفەرەش رەنگـی دایـەوە

قەصدم ویصال و دیتنی گوڵ بوو کەچی ئەسەف

دیـــتم هـــەوار و مـــاڵی وەهـــا پێچـــرایەوە

شەوقی جەماڵی روویی کـە لـەم نـاوە لائـەبرد

پـــەردەی لەســـەر دڵـــی دێوانـــە دائەدایـــەوە

یاران بڵێن بـە دولبەرەکـەی بـێ میسـالی مـن

جەستەم زەلیلی دەرد و غـەمـە، بـێ بەلایـەوە

گوڵشەن نەما بە فـەوتی دڵ و باخـەوانی گـوڵ

بولبـول بـە گریـە ئـۆغری کـرد و نەمایـەوە

دولبەر کە مەیلی هیجرەت و کۆچی فیراقی کرد

شادیی لە ماڵی پڕ خـەمی (شـەیدا) رەوایـەوە

❊❊❊

هاواری دڵ

هەولێر- ٢٠٠٣/٥/٥

مەدەد پیری دڵ ئاگا سا عیلاجی زەخم و زامم کە
بە چاوی دڵ سەعاتێ روو لە گوفتار و کەلامم کە
ببینە چۆن ئەسیر و بەندی داوی نەفسی ئەممارەم
دەسا لوتفێ لەگەڵ رۆح و دڵەی بێ ناز و خامم کە
کە صەحنی سینە و دڵ خاڵی‌یە توخوا وەرە قوربان
لە بادەی بێ غەش و سادەی دەست نەختێ لە جامم کە
ئەمن وا وێڵ و سەرگەردانی دەشت و چۆڵی زوڵماتم
بە شەوقی شەمعی رووت سەوداسەری ماهی تەمامم کە
دەمێکە دڵ لە شەهد و شیری وەسڵت صائیمە دیدەم
لە خوانت لوقمەیێ تەقدیمی ئیفطاری صیامم کە
کە من (شەیدا)ی جەماڵ و حوسنی تۆم خۆ موستەحەققم گەر
تەماعم بێ لە خەزنەی عەشقی تۆ، سا یادی نامم کە

***

شاهی حوسن

هەولێر- ۲۰۰۳/٦/۲۵

به شەوقی عەشقی لەیلێ دیدە بەندە   کە شاهی حوسنە و ئەم بێچارە بەندە
شەکەر گیراوی شەهد و ئاوی لێوە   تەبیعەت بۆیە وا مایل بە قەندە
لە باخی عەشقی گوڵدا دەم بەیانێ   بە چەهچەی بولبولێ دڵ کەوتە خەندە
بە بۆنی خونچەیێ مەستی هەوا بوو   بەڵێ هەر بۆیە سەرخۆشە ئەوەندە
قەراری پێ نەما لەوساوە زانی   کە وا زار و گرفتاری کەمەندە
وەها کەوتۆتە داوی عەشقی یارێ   کە قەتڵی عاشقی خۆی لا پەسەندە
بە بێباکیی لە رووی جەور و جەفاوە   لەگەڵ عاشق، جەفای زۆر و زەوەندە
شرووحی دڵ لەسەر زولف و روخی ئەو   نموونەی شەرحەکەی پازەندی زەندە
لە بازاڕی کڕینی مەیلی لەیلا   وتم گۆشەی نیگاهێکت بەچەندە؟
وتی بۆ شێت و مەجنوونێکی وەك تۆ   کە لەم بازاڕی عەشقی لەیلە رەندە
بەرابەر گۆشە چاوێکم بەتەنها   قبووڵی نۆشی سەد ئێش و گەزەندە
وتم رازیم و سەد مینەت لەگەڵدا   بکەی، چون دڵ سەراپا سەر بە پەندە
دڵازارێکی وەك من مەست و مەدهۆش   گەلێ دوورە لە کاری پەست و گەندە
ئەگەرچی ئێستە مەستی مەی مەجازم   ستارەی بەخت و ئیقباڵم رەوەندە
لە شەوقی ئاگری عەشقی حەقیقەت   دڵەی پڕ سۆزی (شەیدا) بەهرەمەندە

***

سروەی سەبا

هەولێر- ٢٠٠٤/٢/١٤

دەمێکــە چـاوەڕێی ســروەی ســەبام و دیــدە پــڕ خوێنــە
ســەبا دەســتم بــە دامێنــت نەویــدی وەســڵی گــوڵ بێنــە
لــە دەشــتی تاریکســتانی غــەم و نالــەی دڵــەی زارم
بەناهەق تــۆ ئەوەنــدە ســەر لــە خــۆت و مــن مەشــێوێنە
ئەوەنــدە دەســت و دامــانی ســەبا بــوم تــاکو وادەی دا
وتی ئەی گوڵ وەرە نێو بـاخ و رەنـگ و رووت بنەخشـێنە
ســەراپا عاشــقانی حوســنی تــۆ بــۆت بوونەتــە بولبــول
بە ناز و غــەمزە تــۆش چـاوێ بــەرەو ئــەملاوە هەڵبێنــە
بەشوێن موژدەی سەبادا گوڵ شـوکور تەشـریفی پەیـدابوو
کە دیتم رەنگی، بــێ شـك گەوهەرێکــە تــاك و بــێ وێنــە
لە وەختێکا بەخزمەت گـوڵ گەیشـتم، دڵ وەهــا لــەرزیی
وتم توخـــوا ئەوەنـــدە قامـــەتی زەردم مەلەرزێنـــە
نە بەرگــەی قــووەتی دەردی فــیراق و فەســڵی تــۆ دەگــرم
نە وەسڵیشت عیلاجی دڵ ئەکا، چـون بــێ ســەر و شــوێنە
لەبەر شەوقی جەماڵت گەر تەماشای ماهی حوسـنت کـەم
ئەترسم کوێر ببێ دیـدەم، کــە دیـدەت شــەوقی دڵســێنە
شەهیدی عەشقی تۆ قوربان کە (شەیدا)یــە لــەبۆ وەســڵت
لە میهـرت چـاوەڕێی جامێـك و بـادەی عەشـقە بیهێنــە

***

نازی شکاو

هەولێر- ٢٠٠٨/١٠/٢٥

فیداتم دولبەرا رەحمێ بە حاڵی ناتەواوم کە
بە چاوی خۆت تەماشای ئەشکی خوێنینی دو چاوم کە
ببینە رەنگی زەرد و شکڵ و شێوەی مات و شێواوم
بە دڵ دیققەت لە خوێناوی دڵ و دیدە و هەناوم کە
بە تیری غەم وەها کون کون بووە لاشەم وەکو بێژنگ
دەمادەم ژەنگی سینە و دڵ بە وێنەی ئاوی چاوم کە
بە شمشێری جەفا بوو پەیکەری دڵ ورد و لەت لەت بوو
دەسا لوتفێ لەگەڵ تیفلی دڵەی لەت لەت کراوم کە
بە دەست و سەنعەتی پڕ نیعمەت و بەهرەی خودادادت
وەرە تەعمیری خانەی سینەکەی رووخاو و خاوم کە
لە عالەمدا زڕا ناوم بە دڵخۆشیی رەقیبی غەم
دەخیلت بم عیلاجێکی دڵ و ناوی زڕاوم کە
دەمێکە من گرفتاری غەمی عەشقی گوڵی رووتم
دەسا رەحمێ لەگەڵ وەسڵی کەم و هەم ناتەواوم کە
منی (شەیدا) بە حوسنی بێنەزیری تۆ، بە رۆژ و شەو
ئەناڵم، سا ئەتۆش مەیلێ لەگەڵ نازی شکاوم کە

***

مەرحەلەی عەشق

هەولێر- ٢٠٠٩/٢/٢٠

بۆیە ساقیی تاکو ئێستەش بیری هەر ئێمەی بووە
چون بەتەنها ئەو لەنێو مەیخانە خاوەن مەی بووە
من کە عەشقی پیری مەیخانەم لەدڵدا بوو، ئیتر
وامئەزانی مەرحەلەی عەشقی مەجازیی طەی بووە
بەس دیارە تیفلی دڵ هێشتاکە هەر ئەووەڵیەتی
داوی عەشقی دڵبەرێکە تازە وا پێوەی بووە
وا دیسان ئەمڕۆ گڕی عەشقم سەری هەڵدایەوە
دڵ بە تیری حوسنی یاری بێ وەفا پەی پەی بووە
هێند دەمێ بوو شەهد و شیری لێ بڕابوو تیفلی دڵ
ئولفەتی چەن ساڵەیی گوڵ، نەیئەزانی کەی بووە
چی لە تام و چێژی وەسڵی گوڵ بزانێ تیفلی دڵ
یا لە میهر و سۆزی لەیلا، ئەو کە ساتێ نەیبووە
ئەم زەمانە عالەمێکی زۆری کرد بەرز و نەوی
یەك زەلیلی زیل و بەم، یەك مەستی سۆزی نەی بووە
چەندە خۆشە بۆ دڵەی (شەیدا) کە قاصید بێ بڵێ
لەو هەموو ئازار و دەردە، یاری تۆ بێوەی بووە

***

خەزنەی عالەمی دڵ

هەولێر- ٢٠٠٩/٥/٥

دڵم سووتاوی تینی ناری عیشقە
جگەر کون کون کراوی خاری عیشقە
سەر و ماڵم هەموو لەو رێیە دانا
کە قەصدم شارەزایی شاری عیشقە
کلیلی گەنج و خەزنەی عالەمی دڵ
لەخزمەت حەزرەتی سەرداری عیشقە
ئەگەر لوتفێ بکا ئەو یاری گوڵڕەنگ
رەوایە چونکە ئەو دڵداری عیشقە
لە غەمخانەی دەروونی ئەهلی مەجلیس
عەجەب پیری مەی و غەمخواری عیشقە
لەداخی هەڵوەرینی گوڵ لە باخا
وەکو من بولبولیش زاماری عیشقە
منی (شەیدا)ی جەماڵی گوڵ هەموو دەم
ئومێدم وەسڵی لەیل و یاری عیشقە

***

میهری دولبەر

هەولێر- ٢٠/٦/٢٠٠٩

عەزیزەکەم ئەمن دەسم لە میهری تۆ نەبۆتەوە
جەماڵی گوڵ میسالی تۆ لەبیری دڵ نەچۆتەوە
دەمێکە تەیری رۆحی من بە تیری تۆ غەمیدەیە
خەیاڵی دڵ کە بەندە هەر بە قەوسی دوو برۆتەوە
لە رێی ویصال و عەشقی تۆ نەما بەهاری عومری من
بە میسلی کۆکەنی فیدا بە شاخ و هەرد و کۆتەوە
دەمێکە چاوەڕێی نەسیم و موژدەیێکی قاصیدم
کە بێ لە ئەو دیاری عیشق و شاری میهری خۆتەوە
بدە نەجاتی من لە غەم کە بەستراوە دەست و پێم
لە دەشتی چۆڵ و بێ پەیا بە دار و بەرد و کۆتەوە
تەمەن ئەوا دەچێ بەرەو خەزان و وەرزی پایزی
(شەیدا)ی بەهارە دڵ لەگەڵ جەماڵی پڕ شکۆتەوە

❊❊❊

گەوهەری سینە

هەولێر- ٢٠٠٩/٦/٢٧

دەخـــیلم پـــیر و ئوســـتادی حەقیقـــەت، دڵ بلاوێنـــە

بە یادی دەمدەمەی وەسڵت لە خەو ئـەم تیفلـە هەسـتێنە

هەتا هەستن لە خەو باقیی لەطـائیـف، گەوهــەری سـینەم

خەزێنـــەی عالـــەمی مـــەعنا بـــە تیفلـی دڵ بناسـێنە

دەسا بـۆ راحــەتی رۆح و فتــووح و شــەوق و نەشـئەی دڵ

لــە شووشــەی دەســتی رەنگینــت گــوڵاوی لـــێ بپڕژێنـــە

هەتا ببمە قوتابیی مەدرەســەی عەشـقی حـەقیقیی، مــن

ئەگــەر زەحمــەت نــەبێ چـاوێ بــەرەو ئـەملاوە هەڵبێنـە

لەطـائیـف موددەتێکـە چـاوەڕێی ئـەنواری لـوتفی تـۆن

بەشی شەیتان و نەفسـم بـۆ لـە ساحەی سینە دەربێنـە

تەوەججوهـ کە لە کێوی قەسوەت و بـێشـەوقی دڵ، جانـا

هەتا دەمــدەم مونــەووەر بـێ بـە وێنـەی نــووری ئاوێنـە

لــە بـابی لوتفـەوە ئیصـلاحی ئـەحواڵی لـەطـائیـفکـە

بـــە شـــەوقی رۆژی رووت قوربـــانتم ســـینەم بســـووتێنە

دەمێکە مەرحەلەی عەشقی مەجازیی طەی بـووە، دیـدەم

وەرە قوربانـــە بـــادەی مـــەی حـــەقیقیم پـــێ بنۆشـــێنە

لــە دەرســی عەشـقی ئـەو شـۆخی دڵازارە نـەجاتم بـوو

ئیتر وادەی وەفای تۆیە، کە جـەرگ و دڵ هـەموو خوێنـە

کە تۆ ئوستادی عەشق و پیری مەیخانـەی حەقیقـەت بـی

لەگەڵ دەرس و موتـالاّدا دەمێکـیش جـامی مـەی بێنـە

منی (شـەیدا) لــە مەکتەبخانەکـەی تـۆ سـاز و ئامـادەم

رمــووزی عەشــقی گــوڵ بــەم تیفلـە بەستەزمانە بخوێنـە

زەمزەمەی چەمەن

هەولێر- ٢٠٠٩/٧/١٠

دەڵێن ئەمڕۆ چەمەن شـۆر و فوغـان و زەمزەمـەی لێیـە
شکۆهـ و دەبدەبەی سولطانی عەشقە و وا لـەسـەر ڕێـیە
ئەوانـەی عاشـقی لـەیلن، وەکـو پەروانـە سـووتاون
ئـەزانن ئـەم هـەموو شـۆر و گـرین و ڕۆیـە بـۆ کێیـە
هەموو هـەر چاوەڕێی ڕۆژی قـودوومی یـاری گـوڵڕەنگن
بڵێن تەشریفی گوڵ بـا بـێ، شـیفای بـۆ زامـی دڵ پێیـە
خـەڵاتی بولبـول و پەروانـە دایـم هـەر گـوڵ و شـەمعە
دەسـا یـاران بـزانـن دیمەنـی ئـەم دوانـە لـەکوێـیـە
منی (شەیدا) کە گیانی خۆم لە ڕێی ئەو یـارەدا بەخشـی
لـە سـاحەی خۆفیـداکردن، مـەڵێن کـارێکی بـێ جێیـە

***

زیارەتی حەزرەتی یار ﷺ(*)

مەدینەی مونەووەرە- ٢٠١١/٥/٢٩

دڵە سا موژدەبێ ئەمڕۆ لە تۆ، بەختت لەسەر بارە
کە وا هاتوویتە ئەم جێگە و مەقامی پڕ لە ئەنوارە
منیش وەك تۆ تەماداری نەسیمی مەیل و لوتفێکم
بەبێ شك وەك من و تۆ، عالەمێ دایم تەمادارە
دەمێ بوو هەر شنە و سروەی سەبا دەم قاصیدی من بوو
کەچیی ئێستا منم قاصید لەبۆ ئەم سروە بێچارە
شوکور ئەمجارە من پێشی نەسیمی صوبحدەم کەوتم
بە دڵ من شاد و مەسروورم کە وا هاتوومە ئەم شارە
ئەمێستا من لەخزمەت سەیید و سەرداری عالەمدام
عەجەب شاهێکی باڵادەست و خاوەن جاھ و سەردارە
ئەدەب بنوێنە ئەی دڵ لەم دیارە سا دەخیلت بم
بزانە ئێرە مەنزڵگە و مەدینەی حەزرەتی یارە
لەخزمەت ئەم حەبیبی جانەدا دوو یاری جانیی هەن
یەکێ فاڕووقی مەردە، یەك رەفیق و هەمدەمی غارە
دەبا خاکی هەموو دنیا فیدای ئەم خاکە بێ، وەك من
چ خاکێ! عەنبەرە، میسکە، دەوای هەر ئێش و ئازارە
هەموو ئاو و هەوای عالەم فیدای ئاو و هەوای ئەم بێ
لەگەڵ عومری منی (شەیدا) لەبۆ ئەو یارە نازارە

***

(*) ئەم هۆنراوەیەم لە یەکەم سەفەری عەمرەدا نووسی، کە لەگەڵ (عەزیز)ی برام و کاك (هێمن عبدول)و هاوڕێ (محەمەدی حاجی رەسوول) لە بەرواری (٢٠١١/٥/٢٧)دا ئەنجامان دا و لە (٢٠١١/٦/٦)دا گەڕاینەوە.

قافڵەی سڵاو[*]

هەولێر- ١٩٩٨/٩/٤

زاهیدا هەر لێرەوە تا (بێ و ئەلف و نوون و هێ)
قافڵەی عەرز و سەلامم وا بەرەو لات کەوتەڕێ
تاکو بەزم و رەزمی جارانت بە دڵ بیرخاتەوە
خۆت بپارێزی لە فیتنەی (صاد و یێ و غەین و هێ)
گەرچی ئێستا تۆ موقیمی خاکی ئێرانی، بەڵام
قەت نەبی تابیع بە رێگەی (شین و یێ و عەین و هێ)
چونکە تۆ سوننیت و رێگەی ئەهلی سوننەت بەرمەدە
با نەچیتە ریزی جەمعی (فێ و ئەلف و جیم و رێ)
باوك و باپیرت لەسەر رێبازی حەق بوون هەرهەموو
تۆ بەتەنها نەگری رێگەی (چیم و هێ و واو و تێ)
هەر منی (شەیدا) بە تۆ دڵسۆزم و بۆ سوودی تۆ
هەوڵ ئەدەم تاکو ببی تێکەڵ بە (گاف و هێ و پێ)

***

[*] کاتێك هاوڕێی خۆشەویستم: کاك (زاهید فەقێ صاڵح) لە سلێمانییە بە سەفەر چووبوو بۆ شاری (بانە)، ئەم هۆنراوەیەم تەنها بە مەبەستی خۆشیی و نامە گۆڕینەوە بۆ نووسی.

فیرقەتی یار

هەولێر- ١٩٩٨/٩/١٨

دڵـم ئـەمڕۆ لـە سـەختیی دەرد و بـێبـەختیی ئـەناڵێنێ
ئەڵێ کوا ئـەو کەسـەی قورمیشـی بـەختم دائەگرسێنێ!
کەسێ بـێ شـێوەیی رەنگینـی وەك ئاوێنـە بـێ بـۆ مـن
ئـیتر چـۆن فیرقـەتی ئـەو یـارە جـەرگ و دڵ نـەبرژێنێ
هەتا کەی شەوق و شادیی روو لـە مـاڵی دڵ نـەکا سـاتێ
نـــەبێ یـــارێکی وا تیفلـــی دڵـــەی زارم بلاوێنـــێ
لــە شــاری دوور لــە یــار و یــاوەرانی کــۆن و دێــرینم
ئەژیم ئەمڕۆ، تەمەن ئەڕوات و هیچـە بەرهـەمی دوێنـێ
عەجەب بەحرێکە ئەم دنیایە بۆ فـەوتانی ئـەهلی عەشـق
ئەبێ هەر غـەرقی ئـەو گێـژاوە بـێ تـا رۆحـی دەردێنـێ
هــەتا بــێهێــز و لاوازی نــەکا وەك لاشــەیی مــردوو
مەحاڵـە دەسـتی لـێبـەردا وەیـاخود وازی لـێبێنـێ
ئەگەر بێت و دڵەی (شەیدا) نەجاتی بێ لە غـەم تـا سـەر
هــەتا مــاوە بــە خامــەی دیمــەنی یــاری ئەنەخشـێنێ

***

ناڵەی دەروون

هەولێر- ١٩٩٩/٥/٢

که عالەم شادە ئەی یاران بە من چی

جەماڵ و رەنگی گوڵزاران بە من چی

دەبا عالەم هەموو دڵخۆش و شا بن

نگین و بەزمی دڵداران بە من چی

کە جێگەی دڵ بەدایم دەشت و دەر بێ

ژیان و عەیشی نێو شاران بە من چی

کە من موحتاج و لات و بێ‌بەها بم

بەهای نێو گەنجی بازاڕان بە من چی

بەجارێ کون کونە جەرگم وەکو نەی

شیفابەخشی پەرستاران بە من چی

کە من ئەمڕۆ موقیمی کونجی غەم بم

ئیتر شەوق و صەفای جاران بە من چی

لەجێیەك کەس نەبێ ئاگای لە حاڵم

خەم و ناڵینی غەمخواران بە من چی

کە دولبەر لا نەکا بەملاوە جارێ

عیلاجی دڵ فیداکاران بە من چی

بەڵێ دڵ شێت و (شەیدا)یە لەبۆ گوڵ

ئیتر مەجنوونی کۆساران بە من چی

***

ڕۆژی ویصاڵ

هەولێر- ٢٦/٨/٢٠٠٠

فیدای پیاڵەی دەست بم ساقیا بۆم تێکە لەو جامەی
دەست، ئەمما بنۆشێنە بە من قوربانە ئەوجا مەی
ئەمن قەصدم لە مەی هەر نووری عەشق و شەربەتی وەسڵە
کە عاشق مەست ئەکا، هەم لەو حەرام و تاڵی‌یە بێوەی
ئەگەر سووچێکی مەیخانەم بەبێ خەم دەسکەوێ، جانا
بە دڵ حاشا لە جامی جەم، ئەکەم نەفرەت لە تەختی کەی
لە دنیادا هەتا دڵ ماوە بۆ راز و نیازی گوڵ
ئەبێ وەسڵی دڵ و گوڵ چۆن بەجارێ بێتەجێ یا کەی!
دڵەی دێوانە ڕۆژی جەژن و شادیی لا زەمانێکە
کە وەسڵی بۆ مویەسسەر بێ لەگەڵ ئەو یاری بێ وادەی
بە یادی لەیلەوە بۆ کامی دڵ سەرمەستە ئەمڕۆ وا
لەنێو مەیخانەکەی عەشقا بە بادەی بێ‌غەش و سادەی
ئەتۆش خۆ گەر نیازت وەسڵی یارە لەم هەموو شینە
فیدای ئەو یاری دڵبەربە دڵە گەر ساز و ئامادەی
ئەبێ ڕۆژی ویصالی تۆ بە گوڵ کەی بێ دڵەی (شەیدا)
بە شەوق و زەوقەوە جامێ لە پیری مەی تەمەنناکەی

***

نەقشی شێوەی یار[*]

هەولێر- ٦/٩/٢٠٠٠

زاهیدا لەجیاتی دەستم بگرە چاکی دامەنێ
قەت بە عیززەت پێ بە خاکی شاری یارا دامەنێ
شاری یار و یاوەرانی رێگەیی عەشقە بە حەق
سا دەخیلت بم وەکیلم بە بگێڕە شیوەنێ
ناحەقم مەگرە کە رەنگی ماتەمم لێ نیشتووە
چونکە تا فیرقەت نسیبم بێ، ویصالم نادەنێ
گەر رەفیقی دڵ شکستە و بێکەسانی، چاوەکەم
سەر لە قوڕ بگرە وەکو من، تاجی شاهیی سەر مەنێ
هەردو دیدەم کوێرە دیدەم وا لە دووریی دولبەرم
بۆ شیفای دەردم ئەکەم من چاوەڕێی پیراهەنێ
خۆزگە ئەخوازم کە تۆ بی هۆی شیفابەخشیی دڵم
یا ئەگەر چاری نەبوو، تیرێکی بێ غەم پێوەنێ
نووری شوعلەی هەردو چاوی تۆ لە جێگەی چاومە
صوورەتی یارم لە خەزنەی پاکی ئەو دوو چاوە نێ
نەقشی شێوە و چاوی مەستی ئەو لە دڵتا هەڵکەنە
غەیری ئەو نەقشە نەکەی تۆ سەیری رەنگ و دیمەنێ
گەر نەبوو هێزت وەکو فەرهادی کۆکەن، بێ دریغ
بگرە نەققاشێ کە شێوەی ئەو نیگارە هەڵکەنێ
تا بزانی چۆنە حاڵی رێڕەوانی رێی فیراق
وەك منی (شەیدا) بکەی تەرکی گوڵی گشت گوڵشەنێ

---

[*] ئەم هۆنراوەیەم بۆ هاوڕێی خۆشەویستم: کاك (زاهید فەقێ صالح) لە سلێمانیی نوسی.

یادی لەدایکبوونی حەزرەت ﷺ (*)

هەولێر- ٢٠٠١/٥/٢٨

فەلەك یادی لەدایكبوونی شیرینت موبارەك بێ
جەماڵی جیلوەبەخش و شەوقی رەنگینت موبارەك بێ
قدوومی فەخری عالەم، بوو بە مایەی شەوكەت و شانت
بە موژدەی وەسڵی دولبەر عیزز و تەمكینت موبارەك بێ
لە سایەی نووری ئەو بوو دیمەن و شێوەت مونەووەر بوو
شوعاعی خۆر و نووری ماه و پەروینت موبارەك بێ
دەمێ بوو چاوەڕێی هەڵهاتنی ماهی موبارەك بووی
ئەمێستا جەژنی ئەو، ئاواتی دێرینت موبارەك بێ
شكابوو رەونەقی بازاڕی حوسنت بێ جەماڵی رووی
بە حوسنی شوعلەبەخشی ئەو لە نەو ژینت موبارەك بێ
بە نەشئەی میشكی ئەو دنیا سەراسەر عەنبەرئەفشانە
گوڵاڵە و لالەزار و بۆنی میشكینت موبارەك بێ
شەقایق سەربەسەر شەق بوو، شكۆفەی كرد گوڵ و غونچە
لە بۆنی یاسەمین و یاس و نەسرینت موبارەك بێ
وەرە ئەی باخەوان، بازاڕی باخت وا خرۆشاوە
ئەمامی گوڵ، دو زولفی چین لەسەر چینت موبارەك بێ
لەژێر چەتری ئەوا عالەم شەرابی وەحدەتی نۆشیی
نەوید جانا شەراب و بادەنۆشینت موبارەك بێ

(*) ئەم هۆنراوەیە لە ژمارە (٢٧)ی گۆڤاری (پەیڕەو) ساڵی ٢٠٠١ بڵاوكراوەتەوە.

ڕەقیبی سوفلە و ناکەس، دڵی پڕ قینە بەم یادە
دە تۆش ئەحمەق لیباسی ماتەم و شینت موبارەك بێ
هەتا ڕۆژی قیامەت ئەشکی خوێنینت ببارێنە
لەبەر دەردی گرانت ئاه و ناڵینت موبارەك بێ
ئەمن ڕازیم بە مشتێ خاکی بەرپێی پاکی پێغەمبەر
بفەرموێ پێم خەڵاتی عیزز و تەمکینت موبارەك بێ
بە سۆز و شەوقی دولبەر، عاشقی (شەیدا) ئەڵێ ئەی دڵ
لە ڕێگەی عەشقی ئەودا بەرگی خوێنینت موبارەك بێ

***

هەمدەمی غەم

هەولێر- ٢٠٠١/٦/٢

دڵە سا بۆچی ئەتۆ هەمدەمی ناڵین و هەمی
سەبەبی شیوەن و شینت چیە! دایم بە غەمی
دڵە خۆ دولبەری تۆ میهری نەبوو قەت لەگەڵت
ئەدی تۆ چۆن بە خەیاڵت بەتەمای قەولی دەمی
نیەتی حوسنی وەفا، جەور و جەفا تەبعی ئەوە
سەیرە تۆ مونتەزیری خەرمەنی لوتف و کەرەمی
چیە باکت! کە ئەتۆ بێبەشی گولزاری گوڵی
لە دەری ئەهلی دلا تۆ کە ئەمینی حەرەمی
عەمەل و صەنعەتی خومخانە بەدەس خومگەرە خۆ
دەبێ بێ ئەو بڕژێ کووپەیی رەنگینی خومی
بە شکانی قەڵەم و ریحلەتی نەققاشی صەنەم
لە صەنەمخانە ئەبێ نرخی نەمێنێ صەنەمی
بە لیقا تاکو نەگا بولبولی سەرمەستی سەحەر
نیە فەرقی گوڵ و گولزاری چەمەن زۆر و کەمی
وەرە بولبول چەمەر و شیوەن و زاریی کە ئەتۆش
وەکو من بێ پەڕ و باڵی، کە لەنێو دوود و تەمی
پەڕی گوڵ پاکی وەریی، رەونەقی بازاڕی نەما
لەبی قومریی نیەتی سۆز و چریکە و نەغەمی
دڵی (شەیدا) بە مەسەل حوججەتی پەروینی ئەوێ
دڵی عاشق سەری پەروانەیە، مەعشووقە شەمی

***

زەنگی خەتەر

هەولێر- ٢٠٠١/١١/١٤

فیداتم دولبەرا تا کەی فیراقت دەردی سەر دێنێ
دو چنگاڵی رەقیبم کەی لە سینەم دەستی دەردێنێ
بە یادی وەسڵی تۆوە فەسڵی زستانم بەرێ کرد من
کەچی تازە خەزانی عومرەکەم زەنگی خەتەر دێنێ
لە بەحری بێبنی غەمدا عەجەب غەوواصە دڵ جانا
سروشکی سووری خوێنینم لە پێ تا تەوقی سەر دێنێ
گوڵاڵەی عومری ژاکاوم لەسەر لێواری مەرگایە
درەختی بەختی ناوەختم ئەبینم تازە بەر دێنێ
لەنێو باخی تەمەنما وا ئەبینم باخەوان ئەمرۆ
هەواڵی شینی بولبول یا نەتیجەی بێسەمەر دێنێ
ئەگەر لوتفی ببێ ساقیی لەگەڵ ئەم کۆڕی ئەهلی دڵ
بە شانازیی سوراحیی بادە، جامی مەی بە سەر دێنێ
هەموو یارانی مەیخانە بە دڵ سەرخۆش و سەرمەستن
ئەڵێن بۆ بەزمی مەجلیس باخەوان شیر و شەکەر دێنێ
بە قانوونی محەببەت، هودهودی باخی سەبا دایم
پەیامی عەشقی یار و یاوەران وەختی سەحەر دێنێ
بەڵام چیبکەم لەدەس جەوری رەقیبی دڵڕەقم ئەمرۆ
بە شەوق و زەوقەوە موژدەی غەم و شین و چەمەر دێنێ
لەخزمەت پیری مەیدا دڵ عەجەب تیفلێکی ساوایە
کەچی هودهود پەیامی شیوەن و فەوتی پدەر دێنێ
بە یادی بەزمی مەیخانە و چەمەن، (شەیدا) ئەڵێ یاران
سەبا ئاخۆ بە موژدەی وەسڵی دولبەر کەی خەبەر دێنێ

مۆلکی دڵ

هەولێر- ٢٠٠٣/٦/٢٧

چ کارێکی بە من کـرد خۆشەویـستیی!
کە مولّکی دڵ بەجارێ کەوتـە دەسـتی
بە بـۆنی گـوڵ لـە گـولزاری چـەمەندا
بە رەنگێ کەوتە حالّی شەوق و مەستیی
بە سۆزی میهر و مەیلی کـەیلی لـەیلا
کە شـانی دایـە بـەر دنیـا نەویسـتیی
کەچی لەملاوە پـیری مـەی وتـی پـێم
ئیتر کەم مەستی مەی بە وا بە خەستیی
هەتا تامێ لە عـەشق و بۆنی گوڵ کـەی
بە راسیی پێت ئەڵێم من نەك بە قەستیی
وتم پـیرم دەخـیلم مـەردی چـابە
ئەتۆ خـاوەن دڵ و هـەم بـیر و هەسـتی
کە تۆ هەم یاری دڵ هـەم پـیری بـادەی
ئەدیی بۆ تـۆ وەهـا چـالاك و چوسـتی
وتـی مـن لـەم مەقامـە تێپـەڕیوم
ئەبێ وەك من ئـەتۆش ژیرانـە هەسـتی
وتم من عاشـقێکی شـێت و (شـەیدا)م
مەگەر تۆ سەددی ئەشکی من ببەستی

***

نەغمەیەك لە دەروونەوە[*]

هەولێر- ١/١١/٢٠٠٣

لە مەکتەبخانەکەی عەشق و گەدایی
بەپێی میقداری فکر و شارەزایی

بە خامەی دەست و پەنجەی پڕ لە رەنجم
ئەنووسم وەسفی جوان و بێ ریایی

بە دڵ بۆ خونچەییێکی باخی زانست
هونەریارێکی خاوەن نرخ و بایی

پەڕاوی پڕ گوڵاوی گوڵشەنی گوڵ
عیلاج و مەرهەمی دەردی جودایی

ئومێدی وایە دڵ ئەم صەفحە پاکە
بگۆڕێ خەم لە دڵ، شیوەن بە شایی

چرایێ بێ لە رێگەی راس و هەقدا
بەدەس مەردان و ئەهلی دڵفیدایی

لە تاریکیی شەوی جەهل و خەتادا
نەبێ باکی لە فیتنەی ناتەبایی

بلاوێنێ دەروونی هەرچی خەڵکە
نموونەی چاکە بێ بۆ دڵنەوایی

بە پرشنگی محەببەت رۆشنا بێ
بە گشت لادا ببەخشێ (رۆشنایی)

لە گوڵزاری چەمەندا بولبول ئاسا
چریکەی بێ بە نەغمەی خودنومایی

دڵەی (شەیدا) ئومێدی وایە یاران
بەدەس بێنێ رەزامەندیی خودایی

***

[*] لەکاتێکدا قوتابیی قۆناغی (٢)ی کۆلێژی شەریعە بووم لە (زانکۆی صلاح الدین- هەولێر) لە رۆژنامەی (رۆشنایی)دا ئەم هۆنراوەیەم بۆ وەسفی رۆژنامەکە بڵاوکردەوە.

دەوری ئەجەل

هەولێر- ٢٠٠٣/١١/١١

فیداتم ساقیا لوتفێ، دەخیلت بم دەبا زووبێ
نەوەك ئەمڕۆ ئەجەل دەورم بدات و لێم نزیك بووبێ
هەتا عومرم کەمێکی ماوە لەم بەزمەی خەراباتا
لە مەیخانەی غەمی عەشقت بنۆشم جورعە مەشرووبێ
ئەتۆش ئەی دولبەری شیرین لەقەب ڕەحمێ بە حاڵم کە
نسیبی وەسڵی ئەم غەمناکە با ڕەنگی گوڵ و ڕوو بێ
کەسێ نەقش و نیگاری تۆ لە دڵیا هەڵکەنێ بێشك
ئەبێ کۆکەن میسالێ بێ کە خاوەن هێز و بازوو بێ
بە کەم مەڕوانە بۆ زوعفی دڵ و هەنگاوی بێتینم
ئەگەر مەیلت ببێ بێشك بە مەیلت هێزی زانوو بێ
بە سەیری تێمەگەن گەر بولبولی دڵ وا ونە ئەمڕۆ
یەقینم هەر ئەبێ وا زوو بەشوێن بۆنی گوڵا چووبێ
لە گوڵزاری چەمەن خۆ دوور نیە ئەو بولبولەش وەك من
وەها گیرۆدەیی دەستی ڕەقیبی پەست و بەدخوو بێ
نموونەی دیەنی پیرێژنێکە مەزهەری دنیا
ئەبەد قەت ناهەقی مەگرن ئەگەر ئەو طالیبی شوو بێ
مەگەر هەر عاشقی (شەیدا) بزانێ حاڵی دڵ چۆنە
کە تەنها هەر ئەمە کوشتەی غەمی لەیلایی دڵجوو بێ

***

چاوەڕوانیی مەرگ

هەولێر- ٢٠٠٧/٢/١

عەزیزم تا بە کەی مـن چاوەڕێی ڕۆژی مـەماتم بـێ
لەبەرچی شیوەن و ماتەم لـەجێی شـایی و بـەراتم بـێ
منی بێچارە بۆچی وێڵ و شـێتی دەشـت و سـەحرا بم
دەخیلم شوعلەبەخشێ بـا لـە شـەوقی شەوچـراتم بـێ
دەبا من بۆ شیفای زامی دڵـەی بیمـار و پەککەوتـەم
بە ئاهی سەردەوە تـۆزێ لـە تـۆز و گـەردی پـاتم بـێ
کـە تـۆ بـۆ خـۆت ئـەزانی دڵ ولاتێکـی چ وێرانـە
ئیتر تا کەی ئـەبێ زەنگـی خەتـەر نـەزمی ولاتم بـێ
لە دەشتی چۆڵ و ساحەی نائومێدیی کەی ڕەوایە گـەر
سروشکی سووری خوێنینم لـەجێی ئـاوی حـەیاتم بـێ
بە یادی بەزمی مەیخانە و ویصالـی پیری مەی دیـدەم
بلێـی ڕۆژێ لـەدەس جـەوری ڕەقیبـی دڵ نـەجاتم بـێ
منی (شەیدا) لە ڕێگەی عەشقی تۆ مەیلم لەسەر چوونە
بە شەرتێ هیممـەتی تـۆ حـازری وەختـی وەفـاتم بـێ

***

زوڵماتی ماتەم

هەولێر- ٢٠٠٧/٢/١٠

گڕی عەشق و محەببەت کەوتە هەر ماڵی دڵی تاریّ
ئەبێ هەر ڕۆژە سەر لە نوێ بچێژێ ئێش و ئازاریّ
دەلیلی ڕاهی من ئەمشەو ستارەی شوومی بەختم بوو
بەرەو زوڵماتی ماتەم بردمی نەك باخ و گوڵزاریّ
نە بولبول گەییە فریام و نە پەروانەش دەسی گرتم
نە ساقیی جامی مەی گێڕا، نە لەم سەحرایەدا یاریّ
هەبوو، تا شێوەیی نەقش و نیگاری گوڵ وەکو کۆکەن
لە دڵدا هەڵکەنێ گەر یا لەسەر بەردێ لەسەر داریّ
هەتا عالەم بزانێ گوڵ چ دنیایێکی ڕەنگینە
کەسێ مەحرەم نەبێ، نابێ ببێ حاڵیی لە ئەسراریّ
بەناهەق خۆ نیە جۆش و خرۆش و شۆڕشی بولبول
ئەچێژێ بۆ ویصالی گوڵ شکەنجەی هەر خەس و خاریّ
وەرن یاران لەدەس دەردی فیراقی گوڵ نەجاتمدەن
بە کۆمەڵ چارەیێ بۆ حاڵی دڵ کەن سا بکەن کاریّ
کە من (شەیدا)ی جەماڵی یارم و بولبول سیفەت خۆمم
بە تیغی دوو بڕۆی زاماری عیشقم زار و بیماریّ

***

کاشانەی دڵ

هەولێر- ۲۰۰۷/۲/۱٥

گەر بدا ڕێی پەنجە گوڵ، زولفی ڕەشی کا شانەیێ
خۆشە دانێ دڵ لەژێر سایەی گوڵا کاشانەیێ
سۆز و شەوقی شەم لە دڵدا ئاگری کردۆتەوە
بۆیە بێباکم لە هەر پاڕانەوە و پاکانەیێ
عاشقی ڕێگەی محەببەت قەصدی سەر ئاسانە لای
گەنجی دنیا، تەختی کەی ناوێ بە فلس و عانەیێ
چون مەبەست لەم ژینە تەنها هەر خەڵاتی عەشقە خۆ
بۆیە هەوڵی ئەهلی دڵ بۆ بادەیە و پەیمانەیێ
تا بگا سالیك بە عەشقی حەزرەتی زاتی ئەلەست
دەس بەدەس پیرێکی مەرد و هیممەتی مەردانەیێ
موددەتێ گەر بسرەوێ چەرخی فەلەك لەم بەزمەدا
مەرگی ساقیی تێك ئەدا حاڵ و هەزاران خانەیێ
هەروەکو نابێ لە گەردوش ڕابوەستن ماه و خۆر
هەر ئەبێ بێشك ببێ بۆ سۆزی شەم پەروانەیێ
بۆ تەرازووی شۆڕشی شیرین و میهر و مەیلی لەیل
نابێ خاڵیی بێ لە عەشقی کۆکەنێ، دێوانەیێ
بۆیە دڵ شاگردی بەزمی عەشقە تا نەبڕێتەوە
هەم لە عالەمدا ببێتە گەوهەری دوڕدانەیێ
ساقیا سا دەی بفەرموو تۆ لەگەڵ ئەم جەمعەدا
مەرحەمەت، تا بەهرەمەن بن یار و هەر بێگانەیێ
خۆ ئەگەر بێت و لە کۆڕی غەم دەرکەن ئەهلی دڵ
هەروەکو مەجنوونی (شەیدا) شك ئەبەم وێرانەیێ

عەشقی گوڵ

هەولێر- ٢٠٠٨/١/٥

لە باخی عەشقدا قەت گوڵ بەماڵی دڵ نەبوو رازیی
سەحەر بوو بولبولی دڵ کەوتە نەغمە و گوڵشەنی رازی
عەجەب جۆش و خرۆش و شۆڕشێکی سەیری بەرپا کرد
لە عەشق و شەوقی وەسڵی گوڵ بە دەنگ و سۆز و ئاوازی
هەموو یارانی باخیش چاوەڕێی سروەی نەسیمێ بوون
ببینن گوڵ کە دەرخا رووی بە شێوەی ناز و فەنتازیی
کەچیی هەر گریە و داد و فوغان و شین و رۆڕۆیە
بە لاشەی بولبولی بێ مل، رەقیبی غەم ئەکا بازیی
چ لازم بوو کە کێشەی بولبول و تەیرێکی کوشتەی گوڵ
لە رۆژی دەعوی‌یا ببرێتە خزمەت حەزرەتی قازیی
ئومێدی ژینی بولبول، وەسڵی دوو رۆژەی گوڵە دایم
لە شەوقی خەمرەوێنی شەم ئەکا پەروانە پەروازی
لە رێگەی عەشقی گوڵ ئامادەیە عاشق سەری دانێ
بە دڵ عومری عەزیز و گیانی بسپێرێ بە شانازیی
سەبا سا مەرحەمەت فەرموو نەسیمێ بۆ دەروون و دڵ
بە خاتر دیدەیی فەتتانی لەیل و غەمزە و نازی
بە وەسڵی گوڵ ئەگەر شاد و شوکور بێ عاشقی (شەیدا)
لە دنیادا هەر ئەم ئاواتەیە رۆژی سەرەفرازی

***

گوڵی عومر

هەولێر- ٢٠٠٨/١/٧

عـــەزیزم تـــۆ کـــە وا ســـەرگەرمی بـــادەی | چ حاجەت بوو گوڵی عـومرم بـە بـا دەی
نـــەبوو جـــاری بکـــەی رەحمـــێ بـــە حـــاڵم | وەیـــا رۆژێ نەخۆشـــیی دڵ شـــیفا دەی
ئەگەرچـــی کـــون کونـــە جـــەرگم بـــە تـــیرت | بـــەڵام هەقتـــە کـــە تـــۆ صەیـــیادزادەی
ئـــەمن قـــەت ناهـــەقی تـــۆ نـــاگرم چـــون | ئـــەزانم هـــەر ئـــەتۆ خـــاوەن ئـــیرادەی
ئـــەتۆ پشـــت و پـــەنای جـــەور و جـــەفایی | رەقیبـــی ئـــەم غـــەریب و نـــامورادەی
لە قەتڵی من خـەتا بـێ شـك لـە خۆمـە | ئـــەتۆ ئـــەهلی وەفـــای گـــەر دڵ پـــەنا دەی
ئەمن هەروەك عەجووزەی میسرم و تـۆش | بە کاڵای دەستی مـن یـەك عانـە نـادەی
وتم بەرگـــەی غـــەمی تـــۆ نـــاگرم خـــۆ | وتـــت جـــاری دڵـــت دەربێنـــە ئـــادەی
بـــەڵێ عاشـــق کـــوژێکی دڵـــڕەقم مـــن | ئـــەتۆش تـــەیرێکی بەســـتەزمان و سـادەی
وەرە قوربـــانتم نەیـــژەن بـــە ســـۆزت | لە صەفحەی سینەکەم نەی لێدە سـا دەی
ئەوەنـدەم مـاوە عـەرزی یـاری دڵ کـەم | بڵـــێم گـــەر شـــاهیدی رۆژی شـــەهادەی
لەگەڵ ئەم عاشقەی (شەیدا) بە رووی خۆت | لەبەرچـــی تـــۆ ئـــەوەن بـــێ قـــەول و وادەی

***

بۆی نەسیم

هەولێر- ٢٠/٤/٢٠٠٨

سەبا سروەت دەبا ئازادەتر بێ
شەمیم و بۆی نەسیمت زیادەتر بێ
ئەگەر کوشتەی غەمی دلبەر نەبم من
چ باکم گەر جیهان غەمزادەتر بێ
لە گولزاری غەمی عەشقا بەدایم
ئەبێ عاشق لە گوڵ ئوفتادەتر بێ
وەرە ساقیی بە من جامێ بفەرموو
لە خوێنی ئاڵی جەرگم سادەتر بێ
بکا صەیقەل دەروون و ژەنگی سینەم
لە بادەی بەزمی مەجلیس بادەتر بێ
رەقیب ئەمڕۆ خەیاڵی گوڵشەنی بوو
وەهای زانی لە دڵ ئیستادەتر بێ
مەگەر تەنها رەقیبی باخی عومرم
لە یاری بێ وەفا بێ وادەتر بێ
ئەبێ بۆچی کە وێرانەی دڵی من
لە شاری شوومی غەم بەربادەتر بێ
بەڵێ (شەیدا) ئەبێ بۆ تیری یاری
بە گیان و دڵ لە گشت ئامادەتر بێ

***

پیاڵەی دڵ

هەولێر- ٢٠٠٨/٤/٢٦

ئەگەر مەعشووقە هەر ئازوردەیی عاشق خەیاڵی بێ
مەگەر تا ماوە هەرگیز نەسرەوێ، هاوار بە ماڵی بێ
کەسێ پیری مەی و بادەی محەببەت بێ، خودادادە
ئیتر زەحمەت کە ئەو بەهرە و بەها وادەی زەواڵی بێ
لە بادەی دەستی ساغیر هەم لە جامی حەزرەتی ساقیی
پیاڵەی دڵ لەسەر دەریایی مەیدا حەیفە خاڵیی بێ
دەخیلم ساقیا مەیلێ بەلای ئەم بێنەواداکە
بڵێ داماوە، بادەم لێی گەڕێن نۆشی زولاڵی بێ
ئەوەندەی دەوری ئەم دنیایەدا بۆ وەسڵی لەیلاکەی
مەگەر مەجنوونی وێڵی دەشت و هەرد و کۆ بە حاڵی بێ
لە ڕێگەی وەسڵی مەعشووقی بە گیان و دڵ سەری دانا
هەتا ساتێ بە دڵ گوێبیستی ئەحواڵ و هەواڵی بێ
لە گەنجینەی جەماڵی حوسنی من هەرچی بەدەس هێنا
لە شیری مادەر و شەهد و شەکەر زیاتر حەلاڵی بێ
بە گریە و شین و ڕۆ کێشەی دڵی دێوانە حەل نابێ
وەیا دایم بەدەس فیتنەی ڕەقیبی ناڵەناڵی بێ
ئەبێ گیان و سەر و ماڵی فیدای مەیلێکی لەیلاکا
وەگەرنا زەحمەتە دێوانە دڵ (شەیدا)ی جەماڵی بێ

***

عومری بێ سەمەر

هەولێر- ٢٠٠٨/٥/٢٥

دڵ داخــــداری حـــاڵی بـــەد و دەردی ســـەریەتی

داد و فوغـــانی عـــومری کـــەم و بـــێ ســـەمەریەتی

عـاشق لە بەحری بـێ بنـی عەشـقا کـە غـەرقـە وا

خوێنی لە نـووکی پەنجـە هــەتا تـەوقی سـەریەتی

قەددی بە تیری میحنەت و غـەم وا چەماوە، چـون

زولفـــی رەشـــی حەبیبەیـــە بەنـــدی کەمەریـــەتی

لەم بـاخی عەشـقی حوسـن و جـەماڵی حەبیبـەدا

نـــووکی مـــژۆڵی دولبـــەرە تـــیری جگەریـــەتی

بەینێکی زۆرە عاشقی (شـەیدا) بـە روویـی گـوڵ

دایـم لــە بــاخی عەشــقی گــوڵا وا چــەمەریەتی

***

پیری ساقیی[*]

هەولێر- ٢٠٠٨/٨/١٥

له مەیخانەی غـەمی عەشـقا بدا جامـێ ئەگـەر سـاقیی
هـەزارێ چـاوەڕێیە بـۆ پیاڵـە و مونتـەظـەر سـاقیی
بەتـەنها سـاقیـیـە ئـەهلی مـەقام و خـاوەنی تـەمکین
له مەکتەبخانەکەی ئەسـراری عەشـقا موعتەبـەر سـاقیی
سەراسەر جەمعی ئەهلی دڵ، قوتابیی مەدرەسەی عەشقن
مودەڕڕیس هەم مورەببیی، خاوەنی عیلم و هونەر سـاقیی
له بۆتەی عەشـقدا بـۆ تەربیـەت هـەم گۆشـی تیفلـی دڵ
حەکیم و بەخشەری شەهدی گوڵ و شیر و شـەکەر سـاقیی
له گولزاری محەببەتدا بە حـەق هـەر خۆیـەتی مـەحبووب
لـە باخـا باخـەوانی داری عـومری پـڕ سـەمەر سـاقیی
لـــە خەڵوەتخانەیـــی راز و نیـــازی بادەنۆشـــانا
گولاوپرژێنی سینەی ئـەهلی دڵ وەختـی سـەحەر سـاقیی
له روتبەی پیری مەی، واعیـز جـەنابت گـەر بپرسـی لـێم
بە دڵ عـەرزت ئەکەم بێ وەقفە کورت و موختەصەر ساقیی
کـە یـارم پـیری مەیخانـەی حەقیقـەت بـێ، ئـیتر بەسـە
له هەردوولا ئەنیس و هەمدەمی وەختـی سـەفەر ساقیی
لـە چـاڵ و چـۆڵی زوڵمـات و لـە دەشـتی تاریکسـتانا
لـە وشکایـی سـەرابی دڵ، دەلیلـی ڕێ گـوزەر سـاقیی

[*] ئەم هۆنراوەیە لە ژمارە (٥١)ی گۆڤاری (پەیڕەو) ساڵی ٢٠٠٨ بڵاوکراوەتەوە.

که عالەم سەربەسەر مەشغووڵی دەرد و وەزعی بێ‌حاڵین
مەدەدکار و وەفاکرداری هەنگامی خەتەر ساقیی
منیش هەر چونکە (شەیدا)ی پیری مەیم و یاری مەیخانەم
وەها مەستم بە بادەی دەستی، چون خاوەن نەزەر ساقیی

***

کۆڕی عەشق

هەولێر- ٢٠٠٩/١/٨

ساقیا دەستم بە دامێنت، شیفایێ، مەرهەمێ
مەرهەمێ سا بێ تەبیبم، زار و کوشتەی وەرهەمێ
وەرهەمێ جێ تیری دەستی حەزرەتی سولطانی عەشق
ئەم کە شاهی موڵکی حوسنە و دەستگیری عالەمێ
عالەمێ کوشتە و ئەسیری عەشقی ئەو دڵدارەیە
وا منیش ئەمڕۆ تەمادارم بە وەسڵی، بیگەمێ
بیگەمێ یا نەیگەمێ هەر مەشقی عەشقی دڵ ئەکەم
تا لە مەکتەبخانەکەی عەشقا ببیشم بەرهەمێ
بەرهەمێ بۆ تیفلی بەستەزمانی دڵ چون لازمە
بۆیە موحتاجی ئەوین و عەشقی لەیلە سەردەمێ
سەردەمێ هەر لازمە بۆ دڵ لە کۆڕی عەشقدا
تا ببێ فێری قسە و راز و نیازی مەحرەمێ
مەحرەمێ بۆ حاڵی زاری عاشقی گوڵ گەر نەبێ
ناعیلاجە تەرکی عەیش و نۆشی دڵکا هەر دەمێ
هەر دەمێ ئەو پیری مەیخانەی حەقیقەت مەیلی بوو
ئەم دڵەی (شەیدا) فیدایە بۆ نیساری مەقدەمێ

***

شكانی نازی گوڵ

هەولێر- ٢٠٠٩/٧/١٥

بە شێوانی چەمەن، نەزمی بەهار و نازی گوڵ دەشکێ
بە بێ‌نازی گوڵیش شووشەی ئەوین و عەشقی دڵ دەشکێ
کە بولبول کۆڵ و باری غەم لە باخا هەڵگرێ بێ‌شک
لە قورسیدا لەبن پێیا لق و هەم دار و چڵ دەشکێ
گڵ و گوڵ پێکەوە هەمرازی کۆن و هەمدەمی یەکدین
کە ئاوی گوڵ درێ، یەکدەم خەم و تینوویی گڵ دەشکێ
منیش خۆ هەر لە رۆژی بوونەوە هەر گڵ بووم بۆ گوڵ
ئەدیی بۆچی لە بەدبەختیی منی تینوو ستڵ دەشکێ
ئەگەر دولبەر کەمێ شەهدی گوڵ و شیر و شەکەر بێنێ
لەبۆ نێو کۆڕی ئەهلی دڵ، یەقین شووشەی نوقڵ دەشکێ
بە بۆنی میسك و عەتر و عەنبەرئەفشانی خوداکردی
لە گوڵزاری چەمەن، رەنگی گوڵ و قەدری سمڵ دەشکێ
خوداناکەردە دولبەر گەر برەنجێ، مەیلی نەنوێنێ
وەها سەددی مژۆڵی چاوی ئەهلی دڵ بە کوڵ دەشکێ
کە گڕ بەربێتە جەستەی عاشقی دێوانە بەم حاڵە
لە ئاگردانی عەشقی دولبەرا جامی سکڵ دەشکێ
دڵەی (شەیدا) بە دەردی عەشقەوە دایم گرفتارە
خەزان و فیرقەتی یارە کە وا شێوە و شکڵ دەشکێ

***

غەمی عەشق

هەولێر- ٢٠٠٩/٩/١٦

لە مەیخانەی غەمی عەشقت کە من مەیلم مەیە، ساقیی
بە قەولی کەس مەکە، هەرکەس وتی جارێ مەیە ساقیی
چ مەی! بادەی محەببەت بۆ رەواجی زەوقی ئەهلی دڵ
نە ئەو بادەی کە گیراوی حەرامی میوەیە ساقیی
لە سینەی پڕ لە گەرد و تۆزی غەم برژێنە لەو بادەت
بە تیری دەستی یاری دڵ کە جەرگم پەی پەیە ساقیی
وەرە لوتفێ بفەرموو تۆ لەگەڵ ئەم عاشقەی خەستە
عیلاجی زامی سەختی پڕ لە ناسۆرم کەیە ساقیی
لە سووچی خەستەخانەی عەشقی تۆدا بێگومانم من
دەوایێ بۆ منی شێواوی حوسنت هەر هەیە ساقیی
بەبێ شك لوتفی پیرانەت لەگەڵ دڵ، گەورەیی خۆتە
وەگەرنا دڵ چ قابیل بەو دەری مەیخانەیە! ساقیی
منی دێوانە ئەمڕۆ هەروەکو مەجنوونی دەشت و کۆ
هەموو ئاواتی عومرم وەسڵی ئەو لەیلایەیە ساقیی
ئەگەر من شێت و (شەیدا)یی ویصالی گوڵ نەبم، بۆچی
بە دایم شین و رۆڕۆمە، حەیاتم پڕ وەیە ساقیی

***

پەیامێك بۆگەل و دەسەلات[*]

هەولێر- ٢٠١١/٤/٢٥

بەئومێـــدم لـــە دنیـــادا هـــەتاكو رۆژی مـــردن بـــێ
لەباتیی من كە قاصـید هـەر خـەریكی نامـە بـردن بـێ
پـــەیامی مـــن وەهایـــە بـــۆ تـــەواوی دەســـتەلات و گـــەل
ژیانی خۆشـی نێـو مـالّی وەتـەن بـۆ تـۆ و بـۆ مـن بـێ
فەقیری بێ دەس و بێكـەس ئـەلّێ دەی كـەی رەوایـە خـۆ
كە یاسا جێبـەجێ كـردن بەتـەنها هـەر لەسـەر مـن بـێ
لـەباتیی حیكمـەت و شـێوەی حیـوار و گفتوگـۆ كـردن
وەلامـی یـەكتریی بۆچـی بـە ئـاگر یـا بـە ئاسـن بـێ!
دە ئێـوەش ناخودایـانی ولاتـی خـوێن و بـەحری سـوور
بترسن هەرهەموو، كەشتیی نـەجاتی گـەل سـەرەوبن بـێ
دەبـا فیتنـەی رەقیـب و دوژمنـانی دەوروبـەر، یـاران
لەنێو دەریـایی عـەقلّ و حیكمـەتی گەلـدا وەهـا ون بـێ
كە تیر و شیری دەستی گەل بەتـەنها روو لـە دوژمـن كـا
رەقیبی میللـەت و دیـنم كـە جـەرگی ئـەنجن ئـەنجن بـێ
بەناهەق خوێنی رۆلّەی كورد بە پەنجە و دەستی كورد ئەڕژێ
چ فـەرقێكی هەیـە مندالّـە، پـیرە، پیـاوە، یـا ژن بـێ
لە پاداشـی هـەموو ئـەم فەرتەنـە و غەوغایـەدا یـاڕەب
بە تیری عەقلّ و ژیریی گەل، رەقیبم جەرگی كون كون بـێ

---

[*] ئەم هۆنراوەیەم بەهۆی ئاكامە درێژخایەنەكانی رووداوی (٢٠١١/٢/١٧)ی شاری سلێمانییەوە نووسی، كە ئەم ناارامی و دلّەڕاوكێیە بۆ ماوەی چەند مانگێك هەموو كوردستانیشی گرتەوە.

ئەبوو ڕێگەی تفەنگ و تیر و گوللە و چەك نەدەن هەرگیز
کە دایم هەر خەلاتی بۆ نەوەی گەل، مەرگ و کوشتن بێ
بەشێکی خاکەکەم دەریایەکی خوێنی شەهیدانە
مەلەی تێدا مەکەن توخوا، نەوەك بەم کارە لیخن بێ
بە غەیری یەکتریی یاران ئەبێ سا دڵ بە کێ خۆش کەین
کە هەر چوار دەوری خاکی نیشتیمانم گورگ و دوژمن بێ
لە گێڕانی قەڵەم بۆ سوودی خاك و میللەتم، شەرتە
کە سڵ ناکەم، مەگەر دەوری ئەجەل هەم پەیکی مردن بێ
منم (شەیدا)یی خاکی نیشتیمان و میللەتم، یاران
دەبا بەس بێ کە من تەوقی غەمم دایم لە گەردن بێ

***

دەوری خراپی راگەیاندن لە کوردستان (*)

هەولێر- ٢٠١١/٥/٥

ئەمن دەمویست لە گوڵزاری وەتەندا هەر شەماڵێ بێ

بە بۆنی گوڵ، کە بێت و روو لە هەر کۆڵان و ماڵێ بێ

کەچیی جۆگەی شەڕ و ئاژاوە هەڵبەسراوە لەم خاکە

ئەبینم دیمەنی فیتنە لە شاشەی هەر کەناڵێ بێ

لەلایێ ئەم ئەدا تانە لە ئەو، ئەو لەم لەلایێ تر

ئەمەش کاری کەسێکە دڵ پڕ و کەللە بەتاڵێ بێ

لە ئاکاری مرۆڤی رەند و عاقڵ دوورە ئەم کارە

مەگەر بێگانە بێ ئەو کەس وەیا شێت و مناڵێ بێ

ئەنا کەی باوی ئەم بەزم و بیساتە ماوە ئێستاکە

کە ئاخۆ دەنگی زبری ئەم دەهۆڵە هی چ ساڵێ بێ

وڵات و خاکی من ئەمڕۆکە خەڵتانی خەم و شینە

ئەبێ ئاخۆ سبەینێ گەل کە گیرۆدەی چ حاڵێ بێ

کە ئاشی دەستەڵات ئەمڕۆ لە گێڕانی خەیاڵێکە

لەلایێ ئاشەوانی گەل لە ئاواز و خەیاڵێ بێ

خودا رەحمێ بە حاڵی میللەتی کوردی هەژارم کا

وەگەرنا هەر ئەبێ کوشتەی غەم و هەر ناڵەناڵێ بێ

دڵەی (شەیدا) کە خامەی دەستی بۆتە دەنگ و ئاوازی

ئەبێ تا ماوە وێنەی هەر دلێر و دەنگ زوڵاڵێ بێ

***

(*) هۆی رووداوەکانی پاش (٢٠١١/٢/١٧)ی شاری سلێمانی‌یەوە، کەناڵەکانی راگەیاندن لە کوردستان ە وێزەی یەکتر و جۆرەها وتەی نەشیاویان بەرامبەر بە یەکتر بەکار ئەهێنا، بۆیە ئەم هۆنراوەیەم نووسی.

تیفلی موعتەبەر[*]

سلێمانیی- ٢٠١١/٦/٣٠

شوكور ئەمڕۆ لە فاك و فیكی عالەم بێ‌خەبەر لە نوێ
بە ڕۆح و دڵ لە بەزم و ڕەزمی دنیا چوومە دەر لە نوێ
لەخزمەت یاری دڵدا بوومە تیفلی موعتەبەر لە نوێ
(دڵی بردم بە شۆخیی دولبەرێكی تازە سەر لە نوێ
موبارەك بێ لە دڵ سەودایەكی كەی كەوتە سەر لە نوێ)

ئەبێ لەم بەزمەدا ئاخۆ لەسەر شێوەی تەواتور كێ
هەبێ ئاە و گڕی عەشقی بە غەیری یاری دامركێ
چ یاری! عاشقی دایم ئەبێ ڕازیی بە ئەستوركێ
(كەچ ئەبرۆ، دیدە ئاهوو، شۆرشین خوو، فیتنەجۆ، توركێ
خورۆش و شۆر و شینی خستە ناو ئەهلی نەظەر لە نوێ)

چ شۆخێ! عالەمێكی بەند و گیرۆدەی غەمی سەر كرد
بە جۆرێ دەوری ئەهلی عەشق و یارانی مونەووەر كرد
كە وا ماڵی دڵانی پڕ لە میسك و عوود و عەنبەر كرد
(بە ناز و عیشوە پاك ئەڕواحی پاكانی موسەخخەر كرد
بە غەمزە خاطرانی دایە بەر تیری نەظەر لە نوێ)

---

[*] ئەم هۆنراوەیەشم بە شێوەی پێنج خشتەكیی لەسەر پارچە شیعرێكی (مەحوی) نووسی.

لەخزمەت یاری دڵدا عەشقی مــن بــێ شــەكك و تەڕدیــدە
وتم رۆحــم لـــە ڕێتایـــە، وتـــی كـــوا؟ زووبـــە دەی بیـــدە
وتم چــی بكــەم! لــە رووتــا قامـــەتم لەرزۆكــە وەك بیـــدە
(صەبا كردوویە وعدەی گەردی كۆیی، مەگری ئەی دیـدە
بەئومێدم جەواهیر سورمە بـۆ نــووری بەصــەر لــە نــوێ)

بەدەس نەفسم لەســەر جــەرگ و دڵــم دەرهــاتووە وەرهــەم
دەروونم هەرهـــەموو رەش بۆتـــەوە، بــێ زاد و بــێ بەرهـــەم
بەتەنها هەر بە شێوەی زاهـیر و هــەم دیمــەنی ســەر هــەم
(لەبی لــەعلی شــیفا بەخشــی برینــی دڵ دەكـا مەرهــەم
نیشارەی چـاوی دەكولێنێتــەوە داغــی جگــەر لــە نــوێ)

لە گوڵشەن من كە ئەو یاری صــەفا بەخشــی دڵــم بینــی
لە دڵ دەرچوو غـەمی دووریی، پەڕەی گوڵ بوو بە پەرژینی
منم (شەیدا)یی ئەو لەیل و دو زولفی چــین لەســەر چــینی
(بە شــێوەی شــكڵی شــیرینی وەكــو كـاكۆڵی موشــكینی
پەشێوی كردووە ئەحواڵی (مــەحوی) دەربــەدەر لــە نــوێ)

***

هەواڵی یاران [*]

هەولێر- ١٩٩٧/٨/١١

سەلامێکی بەتین و گەرم و گوڕ بێ ... ئەکەم تەقدیمی شەخصێ میسلی دوڕ بێ

لە قووڵایی دڵ و سینەی بەجۆشم ... ئەگەرچی مات و مەحزوون و نەخۆشم

لە شاری غوربەت و دووریی ڕەفیقان ... دەروونم پڕ لە خوێنە ئەی ڕەفیقان

لەبۆ ئەو صوحبەت و ڕەحمەی کە بوومان ... وەکو ئەولادی باوکێك بووین هەموومان

بە شەوقی خوێندن و تەعلیم و تەدریس ... موتاڵای فیقه و ئایات و ئەحادیس

بەهۆی (مزگەوتی شێخ بابە عەلیی) بوو ... وەکو ڕۆژ بۆ هەموو کەس مونجەلیی بوو

کە ئەو حوبب و عەلاقەی دڵیە بوومان ... بە جۆرێ ڕەنگی دابۆوە لە ڕوومان

ئەویش تەنها لەپێناوی خودا بوو ... بە زاهیر گەرچی زوو لێمان جودا بوو

وەها دەوری فەلەك نەیهێشت هەتا سەر ... لەگەڵ یەکتر سەرف کەین عومری بێبەر

ئەگەرچی من لە ئێوە زۆر بەعیدم ... بەڵام مەسروور و دڵخۆش و سەعیدم

بە ڕەحمی بێزەواڵی حەییی مەننان ... کە بیبەخشێتەوە ئەو وەسڵە پێمان

ئەگەرنا بۆ ژیانی ڕۆژی دوایی ... بە ماڵی دڵ ببەخشێ ڕۆشنایی

لە کۆتایی وەڵامم بۆ حەبیبان ... ئەڵێم ئەی کۆمەڵی خیلقەت نەجیبان

سەلامی ئەم هەژارەی دڵ بریندار ... بەقەد دووریی مەسافەی بەینی دوو شار

لە (هەولێر) تا (سلێمانیی) بە کۆمەڵ ... ئەکەم پێشکەش بە هاوڕێیانی ئەووەڵ

ئەگەر (شەیدا) وەفای جارانی مابێ ... ئەنووسێ دەردی دڵ تا گیانی مابێ

***

[*] ئەم هۆنراوەیەم بۆ هاوڕێی خۆشەویستم: کاك (نەبەز غەریب) لە سلێمانیی نووسی، کە ماوەیەك بوو لە سلێمانیی‌یەوە بە ماڵەوە هاتبوونە هەولێر و لە دۆست و برادەران دوور کەوتبوومەوە.

هەواڵپرسیی (*)

هەولێر- ١٩٩٧/٨/١١

سەلامێكی برایی و كاتی صوحبەت
لە قووڵایی دڵ و كانی محەببەت
لە جەرگی پڕ لە خوێنم بۆ رەفیقان
ئەكەم پێشكەش بە گشت خاوەن طەریقان
بەوانەی صادیق و ئەهلی وەفا بوون
بە كردار و بە گوفتار بێ‌جەفا بوون
ئەگەرچی لاشەكەم نەشبێ لەلاتان
بە دایم هۆش و دڵ وا لە پەناتان
لە خاكی غوربەتا من بێ‌رەفیقم
لە بەحری بێ‌بنی غەمدا غەریقم
رەفیقی من (عەزیز)ە و هی ئەویش من
عەجەب موشتاقە بۆ دیداری (هێمن)
ئیتر بێدەنگ‌بە (شەیدا) بەس بناڵە
ویصالی تۆ بە یارانت مەحاڵە

***

(*) ...م هۆنراوەیەم لە وەڵامی نامەیەكی هاوڕێی خۆشەویستم: كاك (هێمن عەبدول) لە سلێمانیی نووسی، ... هۆی هاتنمان بۆ هەولێر لێیان دووركەوتبووینەوە، بۆیە بە شیعر و نامە یەكترمان بەسەر ئەكردەوە.

من و دڵ

هەولێر- ٢٠٠٢/٥/٢٢

ئەرێ ئەی دڵ ئەتۆ بەدبەختی یا من!
ئەرێ ئەی دڵ ئەتۆ سەرسەختی یا من
ئەتۆ وات کرد لە من یا من لە تۆم کرد
خەتای تۆ بوو وەیا خۆم وام لە خۆم کرد
لە دنیادا بەشم هەر شین و غەم بوو
دڵم بێبەش لە بادەی نێو حەرەم بوو
دەمێکە هەمدەم و هەمرازی یەکدین
ئیتر با لێرە بەولاوە جودا بین
نە من تاوانی تۆم بۆ هەڵدەگیرێ
نە تۆش نازی منت بۆ رادەگیرێ
ئەمن کوژراوی تیری عەشقم و، تۆش
لە سایەی حاڵی مندا مات و خامۆش
ئەتۆ بووی وا منت تووشی جەفا کرد
منیش بەم حاڵەماڵی تۆم خرا کرد
کە گوێم گرت بۆ وەڵامی پڕ هەمی دڵ
ئەبینم زیاترە ناڵە و خەمی دڵ
وتی حەیفە کە تۆ وا بێوەفا بی
بەرابەر کاری من خاوەن جەفا بی
ئەمن رێبازی عەشقم گرتەبەر بۆت
بەبێ من نەتئەناسی دولبەری خۆت

لــه ســاحەی بێکەســیدا دەربــەدەر بــووی
لــه گەنجینــەی محەببــەت بــێ‌خەبــەر بــووی
ئــەمن بــووم ئاشــنام کــردی بــه رازت
دەســـم گرتـــی بـــەرەو قیبلـــەی نیـــازت
گەلــێ رێگەم بڕیی پــڕ خــۆف و میحنــەت
لــه رێــی تــۆدا بــەبێ تەقصیر و مینــنــەت
ئەوەنــدەم پــێ کــرا مــن هــەر کــه کــردم
لــه رێگــەی عەشــقی تــۆدا مــام و مــردم
گـــولێکی نـــازەنینم دایـــه دەســـتت
که پڕکا نێــو دەمــاخ و هەســت و نەســتت
لــه بــۆنی یاســەمین و میســك و عەنبــەر
بکــا نێــو ساحەیی سینەت موعــەططەر
ئیتر مــن چی له بــەختی ســەختی تــۆ کــەم
مەگەر هەر روو له شاخ و هەرد و کۆ کــەم
وتم مــــەنوارە بــــۆ شــــێوەم، زەلــــیلم
ئــەمن کــردم ئــەتۆ نەیکــەی، دەخــیلم
پەشــیمانم لــه گوفتـــار و قســـەی خــۆم
هەتا هەم شەرتە من هەر هەمــدەمی تــۆم
وەره بــا پێکــەوە هــەر شــین و رۆ کــەین
فوغـــان و داد و ناڵــەی خۆبــەخۆ کــەین
ئەتۆ هاوبەندی من، من شێت و (شــەیدا)م
هـــەتا مـــاوم گرفتـــارم، لـــه وەی دام

***

ساحەی دەروون

هەولێر- ٢٠٠٣/٧/٧

دەمێ بوو ساحەی دەروونی کەیلم دوور بوو لە شێوەی شیرینی لەیلم

وەك فەرهاد بەدەم كێو و هەردەوە بە داخ و دەرد و رەنگی زەردەوە

دڕکی مەینەتی وا لێ روابوو نەجاتی لە غەم، رەحمی خوا بوو

چونکە دڵ کون کون بووبوو بە تیرێ تیرێکی کول بوو، هەروا زنجیرێ

لە گەردنمدا وەك باری خەم بوو سەد باری بەڵام من لەلا کەم بوو

بەهۆی دووریی لەیل، فەسڵی دڵداران دوورکەوتەی چەمەن، گەڕیدەی شاران

بەڵام خۆ ئەبێ وەختێ بێتە پێش دڵ نەجاتی بێ لە ئازار و ئێش

سا سەبا ئەمڕۆ رۆژی چاکەیە کاتی دڵشادیی ئەم غەمناکەیە

هەستە زوو بڕۆ بۆ خزمەت یارم ئەو یاری دڵسەنگ، لەیلەکەی یارم

دەخیل عەرزیکە عاجز نەبێ لێم با لەوە زیاتر من لەق نەبێ جێم

بڵێ ئەو ئەیوت مات و حەزینم بێ مەرهەمم ماوە زام و برینم

دەمێ بوو کە من چاوەڕێی ئەو بووم بە رۆژ و بە شەو بێخورد و خەو بووم

کەچیی داخەکەم بۆ تەنها جارێ نەیپرسی لە من، وەك وەفادارێ

گەرچی ئەو مەیلی بۆ من نەماوە من لەنێو دڵدا ئەوم داناوە

چونکە تەنیا ئەو بوو بە سەرمەشقم هەم بە ئوستادی رێبازی عەشقم

ئەو فێری کردم بەزمی غەمخواریی ئەو بە نازی دوو دیدەی خوماری

رایکێشامە نێو خەزێنەی خەیاڵ خستمیە سەر رێی زەوقی ئەهلی حاڵ

بڵێ دیدە گیان، مایەی شەوقی دڵ بۆ خاتر وێنەی جوانت وەکو گوڵ

وا گومان نەبەی ئەو بێ وەفابێ یا دەرهەق بە تۆ ئەهلی جەفابێ

بەڵام لە نیوەی شەوی بێ شەمدا لە دەشت و سارای پڕ خۆف و خەمدا

کە تۆ وێڵت کرد، دەست لێ بەردا ئەویش بە ناچار چوو دای بە هەردا

زانیــی بــەبێ عەشــق ژیــانی تاڵــە   عــومری بــەبێ گــوڵ، تــەواو بەتاڵــە
ئــیتر بــەم حــاڵ و ئــا بــەم یــادەوە   تینــوو بــە جامــێ بــادەی ســادەوە
رووی کردە دەشت و سارای بێکەسیی   بــە داخ و دەردی بــێ فریادڕەســیی
رۆژێ لــەناکاو بــە بــێ ئاگــایی   بــە ئــاهی ســەرد و بــێ پــەناگایی
کەوتــە نێــو داوی پــەری میســالــێ   فیتنە هەڵگیرسێن، خاوەن جەمالــێ
دارای دوو دیدەی پڕ لە غەمزە و نــاز   دڵفریب، دڵکێش بــۆ نێــو گــەنجی راز
ئــیتر بــەم حاڵــە گــیرۆدە بــوو ئــەو   کە لێی حەرام بوو خۆراك و هەم خەو
ئــەمجاریش ســەبا دەســم دامێنــت   بە سورعەت نومــای رێگــا شــکێنت
بە پێوانی ئەو گشت هــەرد و کێــوە   بچــۆرە خزمــەت ئــەو پــەریی شــێوە
گەر پرسی لە حاڵ، وەزعی بێکەسیم   لــە تــەنیایی دڵ، بــێ فریادڕەســیم
عەرزیکــە کوشــتەی کــۆنی ئــەوینت   فــەرهادی کۆکــەن شــێوەی شــیرینت
(شــەیدا)ی جــەماڵی تــازە یارێکــە   وەك مەجنوون وێــڵ و بێ قەرارێکــە

بادەی عەشق

هەولێر- ٢٠٠٣/٩/١

عــــەزیزم دیــــدەم، ڕۆحـــــی ڕەوانم
مایـــەی شـــەوقی دڵ، ئـــارامی گیـــانم

هێـــزی هـــەناو و بینـــایی چـــاوم
خونچـەی نێـو بـاخی عـومری ژاکـاوم

دەمێکـــە تـــەنیا و وێـــڵ و گەڕیـــدەم
وەك مەجنوون عاشق بە ڕووی تۆم دیدەم

داوام لەخزمـــــەت ئاســــانەی تــــۆدا
کەمێکە، بـەهرەم کـە ڕەنـگ و بـۆ دا

ئەزیـــەت بکێشـــە و لوتفـــێ ئەداکـــە
لایـــێ بـــەلای ئـــەم غەمناکەداکـــە

سەرخۆشە هەرکەس کە مەی نۆش ئەکا
بادەی عەشقی تۆ، دڵ سـەرخۆش ئـەکا

شـــەهادەت لـــەلام مایـــەی نەجاتـــە
خـــەڵاتی مـــەرگم بـــە دڵ ئاواتـــە

مـــەرگێ ببێتـــە واســـیطەی وەســـڵت
کۆتـــایی بێنـــێ بـــە وەرزی فەســـڵت

هەرکـەس کـە کەوتـە داوی عەشـقەوە
ئەچـێتە کـۆڕی دەرس و مەشـقەوە

ئـەبێ هـەر دیلـی کـۆت و زنجیر بـێ
حـاڵی مـەجنوونی دایـم لـەبیر بـێ

منیش هەر (شەیدا)ی شەربەتی مەرگم
تـا مـاوم داخـی لەیلـە بـە جـەرگم

***

مۆژدەی نەسیم

هەولێر ٢١-٢٢/١٠/٢٠٠٣

سەبا مۆژدەی نەسیمت گەیـیە دەسـتم
بە بۆی عەتر و گوڵاوت شاد و مەسـتم
دەمێ بوو دڵ فیراقی گـوڵ بەشـی بـوو
خەمی سەختی لەبەر بەختی رەشی بوو
ئـەتۆ هـاتی لەخزمـەت یـاری جـانیی
پەیامی دولبەرت بـۆ مـن کـە هـانیی
ئـەما بـازاڕی غـەم، دڵ کەوتـە شـایی
وەهـا دەرچـوو لـە دەردی بێنـەوایی
کە نـەیزانی لـە غـەم چـی دیـوە دایـم
ئەما بـاکی لـە لۆمـەی پەسـتی لایـم
شوکور ئەمشەو ستارەی طـالیعی مـن
لە سەر هەڵهات و کەوتە تەوقی گەردن
رەویی هەوری غەم و ناسۆر و میحنەت
لـە صـەفحەی دڵ رژا بـارانی رەحمـەت
دڵەی (شەیدا) شوکور وا شـادە ئـەمڕۆ
وەکـو یـاران لـە غـەم ئـازادە ئـەمڕۆ

***

تاڵاوی محەببەت

هەولێر- ٢٠٠٧/٦/٢٦

ئەڵێن عەشقت مەجازە یا حەقیقەت؟
ئەسیری شۆخی یا پیری طەریقەت
ئەڵێم تێکەڵ لە هەردوولایە عەشقم
لە ساحەی سینەدا سەرگەرمی مەشقم
لەلایێ دەردمەندی پیری ساقیم
لەلایێ فیتنەیی لەیلێکە باقیم
لەلایێ بێ شیفابەخش و طەبیبم
لەلایێ بەند و گیرۆدەی رەقیبم
قوتابیی مەدرەسەی عەشقی مەجازیم
بە تاڵاوی محەببەت بۆیە رازیم
هەتا باخی حەقیقەت بێتەبەر بۆم
بڵێم ئۆخەی نەما ناڵین و رۆڕۆم
لە ئەووەڵ دەرسی عەشقمدا خەیاڵم
لە گوڵ ئاڵا، نە ماڵم ما نە حاڵم
ئیتر فەوتام و ژینم پڕ لە غەم بوو
بەتەنها شەوقی دڵ بوو من کە نەمبوو
چ غەم! هەم قووتی دڵ هەم قووەتی دڵ
لەبۆ عاشق ئەنیس و ئولفەتی دڵ
رەفیق و هەمدەمی دێوانە (شەیدا)
لەنێو دڵدا بە دایم دیار و پەیدا

***

دەردی گەندەڵیی

هەولێر- ٢٠٠٨/١/٨

ئەمن عاشق بە خاکی نیشتیمانم
بەڵام بەعزێ هەیە، داخی گرانم

کە قەدر و ڕێزی نازانن کەم و زۆر
بە ڕەنگێکی وەها نەشیاو و ناجۆر

کە هەرکەس بۆی لوا بەردێ بدا لێی
لە نەخشەی گشت جیهانا لەق بکا جێی

بە سوودی خۆی و خۆشیی دوژمنی گەل
نەهێڵێ دەرکەوێ ئاسۆ لەسەر کەل

بەڵام خۆ من ئەوەند دڵسۆز و سازم
بە خزمەتکردنی خاکم ئەنازم

لە ڕەنجانم ببوورە نیشتیمان لێم
کەمێ گەر دەرچووم ئەمڕۆ لەسەر ڕێم

کە شەوق و زەوق و شووشەی دڵ شکابێ
وەیاخود مەیلی جارانم نەمابێ

ئەگەرچی من لەگەڵ تۆ کاڵ و زڕ نیم
لە شەوقی عەشقی تۆدا گەرم و گوڕ نیم

ئەوەش بێ‌شک بزانە تۆ بە دڵ چاك
هەموو تاوانی ڕۆڵەی خۆتە ئەی خاك

کە ڕۆڵەی زۆڵی زۆرت گرتە باوەش
لە ناپاك و خراپ و جاش و چاوەش

ئەمێستا سەردەمی پارە و دراوە
ئیتر باوی وەفا هەرگیز نەماوە

بەڵێ ڕۆژی دەراوە و کورسی‌یو مێز
ئەوەی هەیبوو گەلێ دەگرێتە ئامێز

لە پێشی هەرهەموویان کاکی مەسئوول
لە پارە و نان و بیرە و مەی پڕ و فوول

لەسەر ماڵ و حیسابی شانی میللەت
گەلی چەوساوە دەق گرتوو بە عیللەت

بەهۆی ئەم کۆمەڵە ناپاك و زشتە
بەتەنها هەر ئەوانت وا لەپشتە

لە شار و دێ هەموو تا دەشت و کێوت
لە عالەمدا زڕاوە دەنگ و نێوت

نەخۆشیی گەندەڵیی کەوتۆتە نێو گەل
گەلێکی کردووە وێران و پەل پەل

منی (شەیدا) لەداخی خەڵکی ناپاك
بە کوڵێ غەم ئەبێ بخرێمە بن خاك

***

دەمەتەقێیەکی شیعریی[*]

هەولێر- ١/١٠/٢٠٠٨

بە کۆڵێ باری خەم، وەك خامە ئەمشەو
حەرامم کرد لە خۆم و خامەکەم خەو
هەتا ساتێ بنووسین دەردی دڵمان
بکەین سارێژی زامی کۆن و هەم نەو

بە چەن دێڕێکی کورت و پڕ لە مانا
بە زەوقێکی سەلیم وەك پیاوی دانا
بەبێ خەرقی سنوور و ڕێگە لادان
بهۆنین ڕشتەیێ ساکار و سانا

بەراوردێ بکەین ئەمڕۆ لە بەینی
مەهـ و زوڵمات و فەرقی دین و دەینی
ئەوەی بۆنێکی لەم گوڵزاری شیعرە
نەکردبێ، بەش خوراوە، کوێرە زەینی

ئەسەف بۆ حاڵی کورد، داخی گرانە
وەها ئەم عالەمەی گۆڕیی زەمانە
کە کلتوور و بەهای دێرینی خۆیان
لەلایان بۆتە (مشتووی نێو هەمانە)

---

[*] کتێبێکم لەژێر ناونیشانی (چوار وەرزەی شیعر) وەك بەراوردێك لەنێوان شیعری کلاسیك و نوێدا نووسی و لە کۆتاییەکەیدا ئەم چەند دێڕە شیعرەشم وەك دەمەتەقێیەك لەو بوارەدا هۆنییەوە، بۆیە لێرەشدا گەرەکە خۆی بنوێنێتەوە، چونکە مادام ئەم بەرهەمەم ناوناوە (دیوانی شیعر) دەبێ سەرجەم شیعرەکانم بگرێتە خۆی.

له بابم بیستووه من خۆم، بەبێ ناو
بەسەرهاتی کوڕ و بابێکی داماو
که تەنها ئەو کوڕەی هەبووە لە دنیا
بە بەدبەختیی لە خێڵ و گەل بەجێماو

ئەوەند بێتاقەت و عاجز ببوو لێی
هەموو گیروگرفتێ هاتبۆ ڕێی
بە جۆرێ نەیئەزانی چی لەگەڵ کا
هەموو جارێ بە ناچاریی دەوت پێی:

گرانیی کوڕمە من ڕۆڵە، وە ئیللا
ئەتۆ کوڕ نی! له تۆ من بووم تەوەللا
منیش ئێژم ئەگەر شیعر ئاوەها بێ
لە شیعر و شاعیریی حاشا وە کەللا

نیه ئەم دەنگ و ناڵەی من بەبێ هۆ
ئەبێ بۆ شیعر و هۆنە و نەوشە ئەمڕۆ
لەجیاتی شاعیرانی کۆن و دێرین
بکەین شین و فوغان و داد و ڕۆڕۆ

زەمانێکە، گرانیی شیعرە ئەمڕۆ
بەڵێ بازاڕی هەرزە و میعرە ئەمڕۆ
کەچیی ئەم (بەیت و بالۆرە)و قسانە
لەلایان پڕ لە نرخ و سیعرە ئەمڕۆ

ئەگەر شیعرە، ئەدی کوا وەزن و کێشی
وەیا بۆچی بەسۆیە زام و ئێشی
ئەگەر پەخشانە، بۆچی ناوی شیعرە
چ بەختێکی رەشە هاتۆتە پێشی

دەسا با بێینەوە سەر باسی خۆمان
لە رێگا لانەدەین، وا چاکە بۆمان
ئەگەرچی تێ نەگەیوم ئەم وتانە
قسەی رووتە وەیاخود شیعر و رۆمان

بەلام ئەمجارە خۆمم بۆ نەگیرا
خەیاڵێکی گرنگم هات بە بیرا
وتم با چەند وتە و دێڕێ بنووسم
لە بەرگی پیاوی دانیشمەند و ژیرا

بە جۆرێ کەس نەبێتە عیبرەت و پەند
لە خامەم کەس نەبێ زار و زەرەرمەند
بە پێنووسێ کە شیلە و شەهدی لێبێ
قسە و باسێکی وا شیرین وەکو قەند

لە گولزاری ئەدەبدا گوێ بدەن پێم
بزانن یا نەزانن چیم و من کێم
بە نەغمە و سۆز و هەم ئاواز و شێوەی
زمانی بولبول و پەروانە ئەدوێم

بەڵام چی‌بکەم لە شێوەی شیعری تازە
کە وا بێ‌ڕەونەق و بێ‌ڕەنگ و نازە
لەباتی بەرهەمی بەرز و دلارا
بنەخشێنێ، کەچی هەر باسی قازە

بەدەس ئەو کۆمەڵە لاوان و گەنجە
دەروون و دڵ ئەوەندە پڕ لە رەنجە
لە داخی شیعری بێ‌مانا و نارێك
دەبا بشکێ سەری پێنووس و پەنجە

بەتەنها شەو دەبینێ شەمشەمەکوێر
ئەوە (ڕۆژ)ە لەلای ئەو پەست و بێ‌خێر
کە چاوی کوێر و بێ‌بەهرە و بەها بێ
چ فەرقێکی هەیە گەر مێیە یا نێر

ئەوەی دوو لەت بڵێ شیعری بەرەڵڵا
ئەڵێن ئەی ئافەرین، سەد بارەکەڵڵا
بەڵام گەر ڕەخنەیێ لەم بەزمە بگرێ
بەجارێ هەڵئەسن ئەیکەن بە هەڵڵا

جەنابی شاعیری ئازاد و نوێخواز
شتی وا هەڵئەبەستێ، پەست و لاواز
بەناوی شیعر و وێژەی جوانی کوردیی
کەچیی خاڵیی لە تام و چێژ و ئاواز

برای شاعیر ئەگەر شیعرت مەبەستە
لە کار و هەوڵ و کۆشش رامەوەستە
بەڵام کاری پەسەند و جوان و دڵگیر
بڵێن ئەم دوڕڕی دەریای بیر و هەستە

ئەگەر مەیلت هەیە بۆنێ لە وێژە
بکەی، جارێ قسەی بیرت ببێژە
ئیتر ئەوسا بە پەنجە و نووکی خامەت
مەبەستی جوان و بەرزت هەڵبڕێژە

ئەبێ شاعیر بە چاوی دڵ نەزەر کا
لە نارێکیی قەڵەم دایم حەزەر کا
گەلێ نەنگە وشەی نەشیاو و ناجۆر
بە زار و دەست و خامەیدا گوزەر کا

منیش وەك عاشقێکی شیعر و پەخشان
لە گەنجینەی ئەدەبدا روو درەخشان
بەئومێدم ئەوەی خاوەن قەڵەم بێ
دەرێنێ گەوهەر و لەعلی بەدەخشان

لە «چوار وەرزەی شیعر»دا بەرهەمێکم
وەبەرهێنا لە گوڵ، گەرچی کەمێکم
بە گەل بەخشی، نموونەی ئاڵەکۆکێ
وەریی ئەمما منی (شەیدا) خەمێکم

پەیامێك بۆ ئازیزانم

هەولێر- ۲۰۱۰/۲/۱٤

دەمێ بوو دوور لە رەنگ و دیمەنی شاری سلێمانیی
هەموو هەر چاوەڕێی رۆژێکی خۆش و نەوبەهارێ بووین
من و ماڵ و منداڵم چووینەوە رۆژێ بە میوانیی
نەمانزانی موقەددەر لەو دیارە چاوەڕێی کردووین

لە رۆژی جومعە بوو هاتیف بە گوێچکەمدا درا، سەد داخ
کە (لانە)ی رۆح و دڵ، دەستی شکاوە ئەو بە سێ لادا
هەناسەم لێ بڕا، جەرگم کزەی لێهات و سووتا ناخ
کە من بیستم چڵی گوڵ وا شکاوە و دادی من نادا:

نە رۆیشتن بەرەو ئەولا، نە بوون و مانەوەم لێرە
بە ناچاریی ئیتر پێنووسی شیعرم خستەگەڕ، هەرچەند
بەتەنهام و (بینایی)م دوورە، هەردوو چاوەکەم کوێرە
لە دووریی ئەو نەمامی عومر[1] و بینە[2] و رۆڵەیی دڵبەند[3]

بەئومێدم سەبا بێ ئەم پەیامەم بۆ ببا تاوێ
لەبۆ ئەو سێ خەڵاتی ژین و ئاواتی هەموو عومرم
لە رێگا لانەدا ئەمما لە گوێ چەم یا لەسەر ئاوێ
نەوەك نامەم نەگاتە جێی مەبەست و بێت و من بمرم

---

[1] مەبەست (عبداللە)ی کوڕمە کە لە ئێستادا تەمەنی مانگ و نیوێکە.

[2] مەبەست (بینایی) هاوسەری ژیان و خێزانمە، کە ئەو وشەیە کورتکراوەی ناوەکەیەتی.

[3] مەبەست (لانە)ی کچمە، کە بە سەردانێك چووینەوە بۆ سلێمانیی و من نەوانم لەوێ بەجێ‌هێشت و خۆم ڕامەوە بۆ هەولێر، وە لە ۲۰۱۰/۲/۱۲دا بەهۆی کەوتنە خوارەوەی دەستی شکابوو، بۆیە ئەم شیعرەم نووسی.

لــە ژینمــدا ئــەوەم ئاواتــە مــن دایــم بــە گیــان و دڵ
ببیــنم ڕەنــگ و ڕووی ئێــوە لــە شــێوازی گــوڵی گەشــدا
کە من ئێســتاکە داد و ناڵەمــە وەك بولبــولی ســەر چــڵ
ئــەزانم هەرهــەموو تیمســالی ڕۆحــێکین لــە چــەن لەشــدا

لــە دەرد و ئافــەتی دەورانــی دنیــا دوور و بێــوەی بــن
خــودا بیکــا نــەبینن مەینــەت و ئــازار و ئەشــکەنجە
دڵــەی زارم لــە شــەوقایە هــەتا لــەم ژینــە ئێــوەی بــن
بــەبێ دیــداری ئێــوە بەرهــەمی عــومرم هــەموو ڕەنجــە

بــە مــەیلی دڵ نیــازم وایــە لــەم چــەن ڕۆژی وا دادێ
کــە ســاتێ بێمــەوە نێــو باوەشــی ئــەو شــارە دڵگــیرە
هــەتاکو بێ بەســەرما بــۆنی گوڵشــەن، ســروەیێ، بــادێ
بــدا لــەم داری عــومری پــڕ لــە ناســۆر و بــەڵاگیرە

کــە دیــتم دیمــەنی دەســتی شــکاوی ئــەو نەمامــەی دڵ
ئەوەن ئێشی بەسۆ بوو هەر لە جەرگ و دڵ بو کــاری کــرد
لە وەسفی ئەو گوڵە وا کەوتە گەڕ پێنــووس و خامــەی دڵ
پەڕەی دڵ هەر کەمێکی مابو، ئــەم زامــە خەســاری کــرد

لــە یــادی ســەردەمی بــەزمی منــاڵیی و یادگــارانی
بــەهاری پــڕ لــە گــوڵزاری دەمــی لاوی و تەمــەنانا
لەگــەڵ پــۆلی کــوڕانی شــار و بــەزم و ڕەزمــی جــارانی
گــەڕانی دەشــت و گەشــتی دڵ بــەنێو خــاکی وەتــەنانا

ئەزانم مـن ئەگـەر دەمـدەم نەکـەم سـەیرانی ئـەو شـارە
هەموو عومری عەزیزم هەر بە زەردیی، بـێ بـەهار ئـەڕوا
سـەراپا گوڵشـەن و گـوڵزاری لاویـی مـن هـەموو خـارە
لە دووریی دیمەنی ئەو شاری عیشـقە، گـەر ئەکـەی بـڕوا

من و ئەو شارە هەردوو پێکـەوە وەك لـەیل و مـەجنوونین
لـە گـوڵزاری محەببەتـدا بـەڵێ مـن بولبـول و ئـەو بـاغ
لـە دووریـی یـەکتری بۆیـە وەهـا شـێواو و مـەفتوونین
بەدەس دەردی فیراقی دڵ، کە ئەو بێ ڕەنگ و مـن ناسـاغ

ئـەرێ بۆچـی قەڵـەم ئـاوا لـە رێ دەرچـوو، بـە نـادانیی
بـەبێ ئاگـایی مـن رەسمـی قـەدیمی خسـتەوە یـادم
کـە دڵ مەسـتە بـە یـادی بـەزمی جـاران و بـەهارانی
هەتا هەم هەر بـە بـۆنی دڵکەشـی ئـەو گوڵشـەنە شـادم

منی (شەیدا) بە مـەیلی دڵ ئـەبێ هـەر عاشـقی گـوڵ بم
هـەتا مـاوم لـە دنیـادا ئـەمن لـەم شـارە[1] ئـاوارەم
وەکو بولبول لە دووریی گـوڵ، ئـەبێ دایـم لەسـەر چـڵ بم
بە نەغمە و سۆزەوە تا هەم بە دڵ من عەشقی ئەو شارەم[2]

***

ەبەست شاری (هەولێر)ە، کە وا بۆ یازدە ساڵ ئەچێ من تیایدا نیشتەجێم.

ەبەست شاری (سلێمانی)یە، کە هەموو تەمەنی منالێم لە گەڕەکـەکانی (سەرچـیمەن)و (صـابونکەران)و
زەکان)و زۆرێك لە گەڕەکە دڵگیرەکانی تری ئەم شارە بەسەربرد، کە ئێستا شریتی تەمـەن ئەیانهێنێتـەوە
و پێیان شاد ئەبمەوە.

شێوانی دیمەنی شار[*]

هەولێر- ٢٠١١/٢/٢٥

رۆژی (حەڤدەی دوو) لە شاری هەڵمەت و قوربانییا
داخەکەم! دووبارە زرمە و دەنگی گوللەم بیستەوە
تیری غەم باریی لە جادە و کووچە و کۆڵانیا
نەمئەزانی دەست و پەنجەی کێیە! هی ئەم یا ئەوە

چوومە (بەردەرکی سەرا) تا دەنگوباسێ بشنەوم
سەیر ئەکەم شێواوە وەزعی خەڵك و شێوەی نەزمی شار
لێم زڕا سەیرانی رۆژ و هەم خەوی وەختی شەوم
بەم هەموو بەزم و هەرایە و بارودۆخی نالەبار

من ئیتر هەرگیز خەیاڵم وا نەبوو جارێکی تر
زرمە زرمی چەك بە دەستی رۆڵەیی کورد بێتە گوێم
رۆڵەیی ئەم شارە بێ یاخود کوڕی شارێکی تر
گەر نەزانم خەڵکی کوێیە! یا نەزانێ خەڵکی کوێم

جەرگی دایە و بابە کون کون بوو بە گوللەی دەستی کورد
گوڵ وشك بوو ئاوی ئەمجارەش لە گوڵشەن، داخەکەم
میری گەل بۆ بیر و حەل مەردانە ناکا دەست و برد!
هەڵوەریی، بەرگ و گەڵایی نونەمامی باخەکەم

---

[*] رۆژی (٢٠١١/٢/١٧) خۆم و ماڵومناڵم بە سەردانێك چووینەوە بۆ شاری سلێمانیی، بێئەوەی لە هیچ دەنگوباسێك ناگادار بین، بەڵام بەداخەوە! بەسەر دەنگی گوللە و خۆپیشاندانداا چووینەوە، کە ناڕامی و پشێوییەکی زۆر بارودۆخی ئەو شارەی داپۆشیبوو، پاش گەڕانەوەمان بۆ شاری هەولێر، بەو داخەوە ئەم چەند دێڕە شیعرەم نووسی.

هەوری رەش گرتی بەجارێ ئاسمانی نیشتمان
چنگی مەرگ و کوشتنم دی، دیمەنێکی ترسناک
شیر و تیری تیژی زوڵمی دا لە سنگ و پشتمان
هەردو تێکەڵ بون بەیەك لەم نیشتیمانە خوێن و خاك

چەندە داخ و حەسرەت و خەم چوو بە دڵما ئەو دەمەی
ئاسمانی گوڵشەنی ئەم شارە ئەزرنگایەوە
تیفلی بەستەزمانی گەل شێوا کە لێی یاری و گەمەی
گۆمی خوێنێ بوو، لە عالەم دەنگ و رەنگی دایەوە

ئێستە جێگەی خۆیەتی نەفرەت لە گوللە و چەك بکەین
ئەو چەکانەی روو لە جەستە و سنگی رۆڵەی کورد ئەکەن
چینی رۆشنبیر و ئەهلی عەقڵ و حیکمەت بێنە بەین
لەت لەتی کەن ئەو چەکانەی ئێسکی میللەت ورد ئەکەن

چی لە شان و شەوکەتی میری وڵاتم کەم ئەبێ
گوێ لە رۆڵەی قەومی خۆی و مەتڵەبی بگرێ بە دڵ
تا بزانێ کێ لە دەوری سفرەیی حەق جەم ئەبێ
پێشکەشی یەکتر بکەن گوفتاری خۆش و چەپکە گوڵ

تووخودا ئیتر وەڵامی بەرد و داری میللەتم
با بە چەك نەدرێتەوە و دوژمن نەبێ دڵخۆش و شاد
چونکە جەستەی خۆم و خاکم کون کونە و پڕ عیللەتم
حەیفە رەنجی پڕ لە گەنجی ئەم گەلەم بدرێ بە باد

با رژانی خوێنی رۆڵەی کورد ببێتە هێڵی سوور
رێ مەدەن قەت دوژمنی سەرسەختی کوردستانەکەم
فرسەتێ بێنێت و دەستی زوڵمی خۆی بێنێتە ژوور
تێک بدا نەزمی وڵات و نیشتیمانە جوانەکەم

ئاخ و داخ و حەسرەتی من بۆ وڵات و میللەتە
هەر گەلێ گەر بێ حکوومەت بێت و بێ ئاڵا بژی
تا ئەمێنێ دیلی دەستی زوڵم و کوشتەی زیللەتە
رۆڵەکەت بەردێ لە تۆ دا، کەی رەوایە بیکوژی!

من ئومێدم وایە چینی خەڵکی عاقڵمەند و ژیر
روو لە ماڵی دەستەڵات و مێزی گفتوگۆ بکەن
یەك بەیەك خەمخۆر و دڵسۆزانی میللەت، گەنج و پیر
هەر لەبۆ سوودی وڵاتم بێن و جەمعێ کۆ بکەن

تاکو رەنج و بەرهەمی خوێنی شەهیدانی وڵات
زەرڕەیێ نەڕوا بەفیڕۆ، قەترەیێکی ون نەبێ
ئەو شەهیدانەی کە بۆ گەل بوونە قوربانیی و خەڵات
بەسییەتی با جەرگی دایکانی وڵاتم کون نەبێ

من هەتا مابم لە ژینا شەرتە تا ئاخر نەفەس
عاشق و (شەیدا) بە خاکی نیشتیمان و گەل ئەبم
کەی رەوایە بێ جیهەت بکرێمە نێو بەند و قەفەس
بۆ شکۆ و بەرزیی وڵاتم چاوەڕوانی هەل ئەبم

***

هەوڵدان بۆ دەسەڵات [*]

هەولێر- ٢٠١١/٤/١٠

داخەکەم! بەینێکە فیتنە و فەرتەنە و کوشت و بڕین
گوڵشەن و ساحەی وڵات و خاکمی گرتۆتەوە
گەر لەجێی ئەم بەزمەدا خەڵکیی بکەونە گوڵ کڕین
چاترە لەم بەزمە، ئەمما گوڵ لە گوڵشەن بۆتەوە

کاکی ئیسلامیی لەگەڵ عیلمانییانی نێو وڵات
پێکەوەن هەردوو لە ریزی پێشەوەی ئەم بەزمەدا
بۆ بەدەسهێنانی کورسیی حوکم و دەسکی دەستەڵات
هەوڵ ئەدەن، ئەمما لە سایەی ئەم هەرا و نەزمەدا

کاکی رۆشنبیری عیلمانیش ئەکا سووکایەتیی
یەك بە مزگەوت و ئەوی تر سۆز و نەزمی دەنگی بانگ
ئەو موسڵمانەش لەگەڵیا هەوڵ ئەدا، هەمتایەتی
بێگومانم ئەو دەسی بڕوا ئەدا ئەم لوول و قانگ

گەر تەماشایێکی کورتی لاپەڕەی مێژوو بکەین
دەستی ئەم حیزبانە زۆری سوور و هەم خوێناوییە
دەی ئومێدم من بە کێ بێ تا بە مەیلی دڵ بگەین
پێشی رێگەی گەل سەرابە، عیللەتی بێ ئاوییە

(*) ماوەیەکە بەهۆی رووداوەکانی (٢٠١١/٢/١٧)ی شاری سلێمانییەوە، حیزبە ئیسلامییەکانی وڵات بۆ گەیشتن بە دەسەڵات، دەستیان لەگەڵ عیلمانییەکاندا تێکەڵ کردووە، کە بەداخەوە لە وتەکانیشیاندا هەوڵ ئەدەن پاساوی شەرعیی بۆ ئەم کارەیان بێننەوە، بۆیە بەو هۆیەوە ئەم هۆنراوەیەم نووسی.

کێ وڵات و نیشتیمانی کردە دۆزەخ، سەردەمێ
کێ بو ڕۆژانێ گەلی کوردی بە کافر دەرئەکرد
قەتڵی کوردی لا ڕەوا بوو، بۆی کرابا هەر دەمێ
سەروەتی ئەم میللەتەی بۆ خۆی و ئەتباعی ئەبرد

ئێستە بۆ قەصد و مەرامی خۆی و حیزب و دەستەکەی
هەر بەناوی دینەوە هاتۆتە سەر جادە و شەقام
وا لە ڕیزی هاوەڵە بێ دین و هۆش و مەستەکەی
هەردو گوێ ئەگرن لە دەنگی هەلهەلە و سۆز و مەقام

وا نیشانی گەل ئەدا دڵسۆزە بۆ دین و وڵات
بەس بەناوی دینەوە هاتۆتە ساحەی نیشتمان
هەر ئەوە دینی وەها هێناوە بە دیاری و خەڵات
تاکو مردن واجبە مەمنوونی ئەو بین گشتمان!

مەرکەزی جومعە و جەماعەت لەم وڵاتەی ئێمەدا
سەردەمێ مزگەوت و تەکیە و خانەقا بوو هەرهەموو
ئێستە کاکەم وا لەژێر چەتری سەرا و خێمەدا
واش ئەزانێ کارەکەی تەطبیقی شەرعە موویەموو

چاك ئەزانی بەردەمت دووکانی ئارەقخانەیە
کەی شیاوە کاکی من لەو جێگەدا بەندایەتیی
گەر مەبەستیشت سیاسەت یا دراو و عانەیە
بۆ بەناوی دین و قورئان و خودایە و ئایەتی!

حوکمی نوێژی جومعە جیاوازە لەگەڵ نوێژی ترا
دیمەنی ئەم کاری ئێوە بیدعەیێکە ناپەسەند
چونکە نەکراوە لە عەهدی حەزرەتا هەرگیز، برا
وازی لێ بێنی بەبێ شك چاترە، بێ چوون و چەند

لای جەنابت زیکر و تەسبیحاتی صۆفیی بیدعە بوو
تۆ بە زاهیر ئەهلی عیلم و عەقڵ و دڵ بووی، ئەو عەوام!
بۆیە عیلم و عەقڵ و حیکمەت پاکی فەوتا زووبەزوو
بەم قسانە وەعزی زۆری عالەمت دا بەردەوام

خۆت موەحید بوو لەلا، دەروێش و صۆفیش بتپەرست
تۆ و دینت، کەی رەوایە ئەم گەز و پێوانەیە
ئێستە تۆ بوویتە سیاسەتبازی رێگا بست بە بست
هەر جەنابت ئەهلی عەقڵی، عالەمیش دێوانەیە!

چۆن ئەدەی فتوا کە چاوی رەحمەت و لوتفی خودا
وا لەوێدا، خۆ ئەمەش ئەڕواتە بابی عیلمی غەیب
گەوهەری دین و سیاسەت بۆ لەیەك ناکەی جودا
ئەم تەرازووبازییە ئەلحەق شتێکە نەنگ و عەیب

یا یەکێکی تر ئەدا فتوا ئەڵێ سەد ساڵ ئەبێ
هیچ جیهادێ رووی نەداوە وەك ئەمەی وا لێرەدا
وا ئەزانێ هەرکەسێ لەو بەزمەدا بێ، قاڵ ئەبێ
بانگ ئەکا خەڵکیی هەتا بێبەش نەبن لەو خێرەدا

بێ گومانە هەر وتاری توندوتیژیی پێوەبێ
سەر ئەکێشێ بۆ شەڕ و کوشتار و فیتنە و کێشەکێش
تۆ ئیتر مەسئوولی، هەرکەس لووتی خوێنی لێوەبێ
یا کەسێکی تر بچێژێ ئەزیەت و ئازار و ئێش

تۆ تەماداری کە ئەو عیلمانییەی دینی نیە
قەدر و ڕێزی دینی تۆ بگرێت و بێڵێ سەرکەوی
ئەو کە بێ ئیمانە، شەرحی دین و وەعزی بۆچییە
گەر بە قەولی ئەو بەقا کەی، دڵنیابە وەك ئەوی

دڵنیابە تۆی لەلا کۆنەپەرستە و کەللەپووت
ئەو کە ئەگرێ ئێستە ڕێزی مێزەر و هەم جوببەکەت
هەر مەبەستێکی بە تۆیە، پێ بە پێ گەر دێ لەدووت
پێکەنینی دێ بە دڵ بۆ ئەو، عەلاقە و حوببەکەت

من خەمی ئەم دینە پاکە و ئەم وڵاتە جوانەمە
حەسرەتی ڕۆژ و شەوی من بۆ وڵات و میللەتە
پڕ بە دڵ هەروا خەمی ئەم خاکی کوردستانەمە
چونکە سێ ئەندامی جەستەم بەند و بەستەی زیللەتە

دەی لە جێگەی ئەم شەڕ و شۆر و هەرا و قینەدا
پێکەوە با هەوڵی ڕزگاریی ئەوانی تر بدەین
خاك و میللەت تیری زۆری وا لە جەرگ و سینەدا
بۆچی ناگونجێ وەکو عالەم لەگەڵ یەك هەڵبکەین!

بەسیەتی، ئەم خاکە تامی خوێنی زۆری چەشتووە
خوێنی تر ئیتر مەڕێژن با لە رۆڵەی کەم نەبێ
دایکی خۆشیی قەت نەدیویش ئەشکی سووری رشتووە
حەیفە دەی با عومری دوو رۆژەی ژیانی غەم نەبێ

سەیرە! تێناگەم، سەدەی بیست و یەکە و هێشتاکە کورد
هەر خەریکی کێشەکێش و بەزمی بەینی خۆیەتی
میر و بەرپرسانی میللەت گەورەن و گەل بۆتە پرد
هەر ئەوانن تێر و پڕ، گەل هەولی نان و دۆیەتی

کەس نەماوە تێنەگا کێشەی ولاتم کامەیە
زام و ناسۆری فەساد و نا عەدالەت کاری‌یە
گەل هەموو کوشتە و زەلیلی ئەم برین و زامەیە
کەی ئەبێ چارێ بکەن بۆ ئەم هەموو بێزاری‌یە

لەم ولاتەی ئێمەدا دەردی کوشندەی گەندەڵیی
بۆتە خۆرکەی رۆح و جەستەی میللەتە داماوەکەم
ئەم بەلایەش وا لەژێر پێی تەخت و مێز و سەندەڵیی
دەی وەرن دەرمانی دەرد و زامی گەل کەن، چاوەکەم

من بە خامەی دەست و پەنجەم یا بە گەنجی هۆش و بیر
هەولی خۆمم داوە بۆ بەرزیی ولات و خاکەکەم
عاشق و (شەیدا) بە ماڵی نیشتیمانم، دڵ زویر
لەم هەرایەی بۆتە تەوقی میللەتە چالاکەکەم

***

کیژی کەوڵی من (*)

سلێمانی- ٢٠١١/٤/٢٨

چەن ساڵێکە کیژ کەوتۆتە کەوڵم
منیش بێ دەست و بێ هێز و هەوڵم

داخەکەم کیژی کەوڵی وڵاتم
دایم زیندووە و منیش هەر ماتم

هەڵی کۆڵیوە کەللەی خاکەکەم
ڕۆژ بە ڕۆژ ئەمژێ خوێنە پاکەکەم

خوێناوی ڕەشی لاشەکەی تاڵم
بە ڕۆژ و بە شەو، چوار وەرزی ساڵم

بەڵام کیژەکان هەموو لە خۆمن
تامەزرۆی خوێنی چاڵاو و گۆمن

منیش بە دایم پێی ئەڵێم ئەی کیژ
تا کەی هەر ئەبڕیی ڕێگەی پێچاوپێچ

ئەڵێم ئەی کاك و برا گەورەکەم
تامەزرۆی خوێن و لاشە چەورەکەم

بۆ لە خوێنی خۆم بەشی من نادەی
لەپای چیی تۆ وا بێ قەول و وادەی

کەی قەرار وابوو هەمووی بۆ تۆ بێ
بەشی ئێمەش هەر بۆن و بۆسۆ بێ

تۆ قەولت دابوو بە نیشتیمانت
بەجێ بهێنی ئەرکی سەر شانت

بیڵە با لەناو لاشەکەی مندا
یا لەناو سینە و جەرگی کون کوندا

با بڕوا بەناو دەماری جەستەم
ببێ بە سارێژ بۆ جەستەی خەستەم

چون خوێنی خۆم هەر بۆ خۆم حەڵاڵە
غەیری خۆم و خۆت کێ خاوەن ماڵە

بەڵام داخەکەم قسەم بڕ ناکا
دەماغ و مێشکی کاکەم سڕ ناکا

سەیر ئەکەم ئەو هەر بە تاقی تەنیا
ئەیبا و ئەینێرێ بۆ بنی دنیا

بیری لە حاڵی من ناکاتەوە
ئاوڕ لە وەزعی گەل ناداتەوە

(*) زۆر دڵم خۆشبوو بەوەی کە نەوتی وڵاتی کورد بەرەو وڵاتانی دەرەوە ڕەوانە کرا لە بەرواری (٢٠٠٩/٦/١)، بەم بۆنەیەشەوە و بە قوڵپی گریانی خۆشییەوە هۆنراوەی (نەوتی خاو)م نووسی، بەڵام بە داخێکی زۆرەوە و ئەمجارەیان بە قوڵپی گریانی دڵ، ناچار بووم هۆنراوەی (کیژی کەوڵی من) بنووسم، کە ئاماژەیە بۆ بەفیڕۆدان و بە تاڵان بردنی نەوتی وڵاتەکەم لەلایەن هەندێك کاربەدەستی وڵاتەوە!.

ئەگەر ئەو تـۆزێ لـە نـاو لەشـی کـا
بە دادپەروەری و بە ڕێـك بەشـی کـا

لـەنێوان خـۆم و خۆیـا بـە باشـیی
خوای ئەکرد کەللەی سەرمی ئەتاشیی

بەس ئەو بێ بیبا بۆ خـاکی عەجـەم
دەی قوڕی کوێ کەین بەسەرمان بە جەم

بـەبێ حـەد بیبـا بـۆ عەجەموسـتان
ئەویش سەوزکا پێـی بـاغ و بوسـتان

وڵاتــی خــۆی پــێ بژیـــێنێتەوە
کاکیشـم هــەر بـۆی دەرپێنێتــەوە

هەر بیبا و چۆڕیش لـە لاشـەم بـبڕێ
ئەم هەر بفرۆشێ و ئەویش هەر بکڕێ

منیش هەر زیتەی چاوم بێ لـە دوور
قافڵــەی خــوێنم بــڕوا بــۆ ســنوور

لاشــەم ئەوەنــدەی تــر بێهێــز ئــەبێ
شــکڵی وڵاتم تــەواو دێــز ئــەبێ

منیش هەتا سەر هەر بێـدەنگ نـابم
گەرچیی تێکەڵی شەڕ و جـەنگ نـابم

بەڵام خوێنێـکی تـر شـك ئەبـەم مـن
تا دنیا مابـێ قـەت نایـەت لـە بـن

ئەو خوێنەش خوێنی خامەی دەستمە
گـیراوی هـۆش و بـیر و هەسـتمە

گەر خۆشـم بمرم ئـەو هـەر ئـەمێنێ
جیل بە جیل تۆڵـەی مـافم ئەسێنێ

هــەتا هەتایــە کــاڵ نابێتــەوە
لـە ڕۆژ و مــانگ و ســاڵ نابێتــەوە

ئەڕژێتە دەریای سەدان عـەقڵ و بـیر
بەڵکو هـەزاران، زۆر قـووڵتر لـە بـیر

سەدان هـەزار بـیر بەرهـەم ئـەهێنێ
هەریــەك هــەزار بـیر دائەگرسـێنێ

ئـیتر ئەوکاتـەش گـەل خـاوەن بـیرە
خوێنمــژی کــۆنی دایــم لەبــیرە

نایــەڵێ تــا ســەر هــەر دەری بێنــێ
بیبا بۆ هەرکەس یا بۆ هـەر شـوێنێ

چـونکە تـازە خـۆی خـاوەنی هێـزە
هــەویری لاشــەی تــەواو بەپێــزە

بەرهــەم و خــوێنی جەســتەی وڵاتــی
مایــەی ئومێــد و هــەموو ئـاواتی

دابەشــی ئــەکا بــە دادپــەروەریی
نایدا بە ناکـەس یـا بـە سەرسـەریی

ئەیدا بەوانـەی وەك منـی (شـەیدا)ن
کـە لـەناو دڵـی میللـەتا پەیـدان

***

زیزبوونی نیشتیمان (*)

هەولێر- ٢٠١١/٥/٨

من لە زیز بوونت دڵنیام ئەی خاك
ئەی نیشتیمانی تۆراو و غەمناك

تۆ لە داخی ئەم گشت بەناو کوردە
ڕۆژێ هەر ئەبی زەرد و پەژموردە

چونکە جەستەی تۆ کون کون کراوە
چەن هەزار ساڵە لە خاچ دراوە

دوژمنان زۆریان تەماع تێکردووی
بەرەو هەزاران هەڵدێریان بردووی

خۆشمان زۆر کونمان کردۆتە سینەت
جەستەی بیمار و پڕ زام و پینەت

بەڵام باوەڕت هەبێ بە چاکیی
بە گوفتاری من بە نیەت پاکیی

برینی تیری دەستی دوژمنمان
لە لاشەی منداڵ یا پیاو و ژنمان

یا لە جەستەی خۆت ئەی نیشتیمانم
مایەی شانازیی هەموو ژیانم

بەسۆتر نیە هەرگیز لەبۆمان
لە ئێشی زامی شمشێری خۆمان

تا ئێستەش دوژمن ئا لەم دەورەدا
لە چوار دەوری ئەم خاکە چەورەدا

لە هیچ زەمان و هیچ جێگە و شوێنێ
لە رابردوودا، ئەمڕۆ یا دوێنێ

نەیتوانیوە بێ زەرەرمان لێدا
یا پێی جێگیر کا لە شار و دێدا

گەر خۆمان دەسمان بۆ نەبردبێ
پڕ بە دڵ روومان تێ نەکردبێ

باوەشمان لەبۆ نەکردبێتەوە
پێمان نەوتبێ دیسان بێتەوە

بێ مەیلی ئێمە، ئەو بەتەنها خۆی
هاتنی هەرگیز ئاسان نەبووە بۆی

بەڵام کە ئێمەی خاوەن ماڵ دایم
دەرگا والا کەین، چۆن ئەبێ قایم

ئێمە بە ڕێز و بە فەرموو فەرموو
دەست لەسەر سنگ و بە ریشی چەرموو

(*) بەهۆی درێژەکێشانی رووداوەکانی دوای (٢٠١١/٢/١٧)ی شاری سلێمانی و بەجێهێشتنی کاریگەریی خراپ لەسەر ژیان و گوزەرانی خەڵك و دروستکردنی کێشە و دووبەرەکیی لەنێوان پێکهاتەکانی کۆمەڵگای کوردەواریدا، ئەم هۆنراوەیە و چەند هۆنراوەیەکی ترم وەك دڵسۆزیی و وەفا بۆ گەل و وڵاتەکەم نووسی.

بڵێین دەی قوربان تۆ تەشریف بێنە　　مەیلێ بفەرموو، لوتفێ بنوێنە

جەنابت ئەمڕۆ دەعوەت کراوی　　خاوەنی ماڵ و هەم خاك و ئاوی

لە دەشت و چیای ماڵی وەتەندا　　یا لە گوڵزار و لەنێو گوڵشەندا

هەرچی کە ئەیخۆی یا هەرچی ئەیبەی　　لە میوەی بەهار لیمۆ بێ یا بەی

یا هەر بەرهەمێ لە خاکی وڵات　　بەکاربێ هەرکەس بیەوێ بیبات

یا لە گەنجینە و خەزێنەی خاکمان　　لە خوێنی سینەی خاکی غەمناکمان

ئیتر ئەویش چۆن تەشریف ناهێنێ　　لەگەڵ ئێمەدا خۆی ناگونجێنێ

پێی عەیبە جوابمان هیچ نەداتەوە　　سەوقاتێ لەگەڵ خۆی نەباتەوە

بۆ خاکی وەتەن، بۆ ماڵ و مناڵ　　بگەڕێتەوە بە دەستی بەتاڵ

هەر ئەبێ تۆزێ لەگەڵ دەستی خۆی　　بۆ سوودی گەلی و بۆ مەبەستی خۆی

ببا لەگەڵ خۆی دیاریی خاکی کورد　　بۆ وڵاتی خۆی، بۆ درشت و ورد

ئێمەش هەژار و بێ دەرەتان بین　　بێ پارە و ماڵ و زاد و بێ نان بین

هەر بە داماویی و بە کولەمەرگیی　　رووت و رەجاڵیی و وەزعی بێ بەرگیی

رۆڵەی وڵاتم بمرێ لە برسا　　یا لە ترسی ژین لە کاری قورسا

هێشتا مناڵی هەژار بەم حاڵەش　　بە رازیبوونی بەم ژینە تاڵەش

کاربەدەستانی وڵات و خاکم　　خواپێداوانی بێ ترس و باکم

نەیەڵن هەرگیز مناڵی هەژار　　لە جادەی جوان و رازاوەی نێو شار

بۆ دایە و بابەی پەیداکا نانێ　　دەس لەسەر سکی تێری خۆی دانێ

هەناسەیێکی خۆشیی هەڵکێشێ　　بۆ نەمانی هەر ئازار و ئێشێ

بەڵام مناڵی وڵاتانی تر　　قەت نەبن بێ نان، بێ ئاو، بێ ئاگر

ئەویش لە سایەی نەوتی وڵاتمان　　بەشی مناڵی داماو و لاتمان

ئەوان بە شادیی و بە خۆشیی بژین　　ئێمەش دووکەڵی ئەوان هەڵمژین

منیش تا ماوم وەکو مناڵان　　(شەیدا)م و وڵات نابەم بە تاڵان

***

بۆ مەلای کوردی خاوەن شەهادە(*)

هەولێر- ٢٠١١/٥/١٠

عەزیزم، فەخر و شانازیی من و تۆ عیلمی مزگەوتە
بە کەم مەڕوانە بۆ زانستی دین و حوجرەکانی خۆت
ئەگەر بەو شێوە بڕوانی، بزانە ڕێگەکەت چەوتە
لەبیرت بێ ژیانی حوجرە هەم زەڕڕات و نان و دۆت

جەنابت گەر بدەی هەولّی بەدەستهێنانی ماجستێر
هەقی خۆتە، بە شەرتێ ون نەکەی هەولّی قەدیمانت
زەمانێ بوو کە گیرۆدەی هەژاریی بوویت و ئێستەش تێر
ئیتر مەیدانی تۆ و ویژدانی خۆت و دین و ئیمانت

شەهادەی بەرزی ماجستێر و دکتۆرا لە کۆلێژا
لە بەردەم عیلم و زانستی قەدیمی حوجرەدا نزمە
لە گوفتارم مەڕەنجێ کاکی دکتۆر و برای هێژا
ئەکا باوەڕ بە قەولی من، ئەوی بێگانە یا خزمە

کە زاد و بەرهەمی زانستی زانایانی کۆنی کورد
هەموو وەك ڕۆژی ڕووناکە ئەوەندە بەرز و باڵایە
بە قەول و شایەتیی هەر دۆس و دوژمن یا درشت و ورد
وەکو میوەی بەهارە و، ئەم لە هەر چوار وەرزی ساڵایە

(*) بەهۆی ئەوەی کە لەم چەند ساڵەی ڕابردوودا زۆرێك لە مەلا و مامۆستایانی مزگەوت، بۆ بەدەستهێنانی شەهادەی باڵا، ڕوویان ئەکردە مەڵبەندەکانی زانکۆ و لە ڕێچکەی مزگەوت دوور ئەکەوتنەوە و بە چاوێکی زۆر بەرزتر بۆ شەهادەی ماجستێر و دکتۆرا ئەیانڕوانیی، بۆیە بەو هۆیەوە ئەم هۆنراوەیەم نووسی.

کەسانێ هەن بە دایم هەر لە هەوڵی کەسبی (دال)ێکان
هەتا عالەم بڵێ خاوەن شەهادەی بەرزە ئەم کاکە
بە رۆژ و شەو لە بەحری عیلم و هەر کێشە و جیدالێکان
بڵێن ئەم ئەهلی زانستە و لە ریزی عالەما تاکە

عەزیزی من نەبێ قەصد و مەرامت هەر خودا بێ، تۆ
نەوەك لەم بەزمە هەوڵ و کۆششت بۆ نان و کورسیی بێ
بە زیکر و یادی حەق دایم دەروون و دڵ بکەی تۆتۆ
نەکەی فەرقی سکت تێرە، وەیاخود چۆڵ و برسیی بێ

بترسە لەم هەموو هەوڵە مەبەستت هەر کەش و فش بێ
وەکو من چاك ئەزانیی خاوەنی نەفسی، جەنابیشت
کە لەم شەطرەنجی دنیادا بەشت رەنجی قت و کش بێ
بە زایع چێ هەموو ئەنجامی کار و کردەوە و ئیشت

لە وەسفی گەورەیی تۆدا بڵێن خەڵکیی (مەلا)، بەستە
لە بەحری عیلم و زانستا تەماداری لەوە زیاتر
مەبە و، بۆ ئارەزوی نەفست هیلاکی قەت مەکە جەستە
بەدەر هەرگیز لە عیلمی حوجرە دەستت ناکەوێ چاتر

لەنێو بازاڕی عەشقی دڵ ئەگەر تۆ وەك منی (شەیدا)
بە دایم عاشقی زاتی ئەلەست و روویی لەیلا بی
سەلامەت هەر ئەبیت و لوتفی زاتی حەق ئەکەی پەیدا
چ باکت گەر بە یادی لەیلەوە دایم لە مەیلا بی

***

چوارینه

دڵە کاروانی تۆ وەختە سەفەرکا
خەریکە ڕۆژی عومرت وا گوزەرکا
بڵێ با لەیلی بێ ڕەحم و وەفاکەت
لە ئاهی عاشقان جارێ حەزەرکا

***

عەزیزم بۆچی دایم دێتە بەرچاوم بە تەڕ دیدەت!
وەرە دەرچۆ بە ڕەغمی واعیزت لەم وەهم و تەڕدیدەت
ببینە حاڵی وێرانەی دڵەی (شەیدا) بە داوی خۆت
کە چۆن وا بۆتە تەوقی گەردنم دوو زولفی پێچیدەت

***

لە دووریی گوڵ، برادەر چۆنە حاڵت
بە بێمەیلیی دڵت هاوار بە ماڵت
لە شێوەی نازەنین و نازی دولبەر
لەدەستت دەرچووە هۆش و کەماڵت

(بۆ کاک زاهید فەقێ صالح لە سلێمانیی)

***

نامەیێکم دایە دەستی قاصیدێ
تاکو بیبەخشێ بە دەستی پاکی یار
هەم لەگەڵ تیپی سلاوم پڕ بە دڵ
دەسبەجێ تەقدیمی کا ئەو با ویقار

***

سـەردەمێکی زۆرە رێگـەی فیرقـەتم گرتۆتەبـەر
رۆژ و شـەو کـەوتووم لـە دەشـتی بێکەسـیدا دەربـەدەر
عـاجز و سـەرکز، زەلیـل و دەردمەنـدم قاصـیدا
بـا نـەبم زیـاتر لـە حـاڵی دولبـەری دڵ بێ‌خەبـەر

***

مویـارەك بـێ لـە گشـت ئـەولادی ئـادەم
قـدوومی حـەزرەتی فـەخری دو عالـەم
بکـا شـەق شـەق دڵ و سـینە و دەروونـی
هـەزاران مولحیـد و بووجـەهلی سـەردەم

***

ئـەی گـوڵ ئـەتۆ نـەمام و ئـەمن باخـەوانتم
تـۆ خونچـەیی بـێ نـاز و هەناسـەی بـەیانتم
کوانێ نەسیمی صوبحی سـەباکەم، عـەزیزەکـەم
مـن خـادیمی دڵسـۆزی دەری دیوەخـانتم

***

لەداخی هیجری گوڵ، دڵ پڕ لـە داخ و میحنـەت و دەردم
بە رەنگی پایزی روو زەردی غـەم، شـێواو و رەنـگ زەردم
وەرە ئەی شوعلەبەخشی مەجلیسی عوششاقی ئـەهلی دڵ
بکە رەحمـێ بـە حـاڵی دڵ، کـە گـیرۆدەی گـوڵ و گـەردم

***

ئومێـدم وایـە مـن خاکسـتەری ئـەو راهـی مـەولا بم
غولامی دەرکـی شـاهی نەقشـبەند و غـەوسـی بەغـدا بم
لە عەشـقی دولبـەری بـێ وێنـە دەس هـەڵناگرم هـەرگیز
هەتا لـەم بـەردەر و هەیوانـەدا مـن شـێت و (شـەیدا) بم

رەقیب ئەمڕۆ بە چنگی ماچی کردم
هەڵیپاچیم و قەطعی قاچی کردم
وەکو مەنصووری سەرداری شەهیدان
بە (شەیدا)یی حەواڵەی خاچی کردم

***

نەوید ئەی دڵ کە ئەمشەو شاد و مەستم
کە قاصید نامەیێکی دایە دەستم
سەرنجم دا پەیامی دولبەرم بوو
لەباتیی ماچی کەم هەستام وگەستم

***

مەنعی شین و شیوەنم هەرگیز مەکەن ئەی دڵبەران
با لە جەلسەی حوزنی من شادیی بگێڕن گوڵبەران
هەرکەسێ ڕێبازی عەشقی دڵ نەپێوێ پێ بەپێ
هەر بەتەنها خۆی مەحاڵە ئەو بگاتە سەروەران

***

خەیاڵی ئەمشەوی من سەردەمی بەزمی منداڵیی بوو
کە دیتم سەربەسەر عومرم لە خۆشیی دوور و خاڵیی بوو
بە یادی لەیلەوە بۆ وەسڵی ساتێکی بە ڕۆژ و شەو
لە دووریی ڕەنگی گوڵ ئەم تیفلی دڵ هەر ناڵەناڵی بوو

***

بە ڕۆژ و شەو هەموو گریانە کارم، شیوەنە و ڕۆڕۆ
لە داخی جەوری پڕ دەردی ڕەقیبی دڵڕەق و بەدگۆ
بە دیقەت سەیری روخساری حەبیبەم کرد و نەمزانی
کە تاریکیی سەری روخساری حوسنی، ئەبرە یا ئەبرۆ!

لــە ســایەی دەنگوباســی دولبــەرم دڵ شــاد و مەســروورە
فەلەك ئەمڕۆ بە صوبحی صادیق و پـڕ شـوعلە مـەئموورە
ئــەبێ چــەتری صــەفا هەڵــدا لــە گــوڵزاری محەببەتــدا
هەتا عالەم بزانێ گـوڵ، چـەمەن، بـەو باسـە مـەعموورە

***

لە بـەزمی دڵ ئەنیسـێکم هەیـە سەرمەسـت و بـێباکـە
بە حوسنی خۆی ئەنازێ ناهەقی مـەگرن، کـە ئـەو تاکـە
لــە مــردن بــاکی مــن تــەنها فیراقــی دولبــەرە یــاران
ئــەنا وەســڵێ بــە مــردن بێتــەجێ، عاشـق چ غەمناکـە!

***

دڵــم مــاڵێکی پــڕ راز و نیــازە
لــە رێگــەی عەشــقی گوڵــدا ســەرفرازە
کە سەیری من ئەکەن یـارانی مـەجلیس
ئەڵێن عەشقت یـەقین عەشـقی مـەجازە

***

نەتیجــەی حــاڵی وێرانــەی دڵــم، دەردی جــودا کــردی
کە غەرقی بەحری بێپایـانی غـەم بـووم، نـاخودا کـردی
لە رێی عەشقا ئەگەرچی بێ جیهەت من شێت و (شەیدا) بووم
دەخیل ئەی دڵ بــە بـێ‌نرخـی مەزانــە نـا! خـودا کـردی

***

لە سایەی تۆ بژیم گەر، بۆ ئەبێ لەو سایە قینت بێ
ئەگەر مردم بە تیری دەستی تۆ، ئەوسا یەقینت بێ
کە نابینی کەسێکی تر بکێشێ نازی تۆ وەك من
ئەبێ ئەوکاتە شادیی تا ئەبەد تێکەڵ بە شینت بێ

***

لە بەزمی عەشقی گوڵدا هەر مەگەر غەم دەردی سەودا بێ
ئەبێ تا ماوە عاشق هەر ئەسیری زولفی سەودا بێ
بەڵێ مەعشووقە دەمدەم وا دەبێ رەحمی بەدڵدا دێ
لە سووتن رادەوەستێ شەم کە پەروانە لەخەودا بێ

***

گرفتارم بەدەس دەردی فیراق و نیمە من چارێ
لەباتیی شەوقی دڵ، هەر رۆژە گیرۆدەم بە ئازارێ
کەچیی بۆ بەختی من بارانی رەحمەت بۆ دەمێکیش بێ
بە خورپەم وەك سروشکم لەم دەمی زستانە نابارێ

***

وەك سەرابستانە خۆ مەیخانە گەر مەی لێ نەبێ
چیی لە رەنگی گوڵشەنی گوڵ کەم ئەگەر مەیلێ نەبێ
کێ ئەزانێ نرخی گەنجینە و خەزێنەی بەزمی عەشق
گەر لە سۆزی مەیلی لەیلا، شێت و دڵ کەیلێ نەبێ

***

دڵ بولبولێکی بێ پەڕ و باڵە و هەرایەتی
طالیب بە شەوق و ڕەنگی گوڵ و شەوچرایەتی
ئەگریی بە ڕۆژ و شەو لە غەمی فیرقەتا کە وا
مەجنوونی وێڵی دەشت و وڵات و سەرایەتی

***

قەصدی وەسڵی دولبەرم کرد، پێی وتم سا وا نەکەی
بێ جیهەت تەمسیلی تیفلی سادە و ساوا نەکەی
دەس بە چاکی پیری مەیخانەی حەقیقەت بگرە تۆ
قەت بە مەیلی دڵ قبووڵی تەخت و موڵکی شا نەکەی

***

ئەی سوفلەیی گیرۆدە بەدەس عەقڵی نەسازیی
هەرگیز مەدە تانە لە گڕی عەشقی مەجازیی
هەر عەشقی مەجازیی بو کە شیرینی حەبیبەی
فەرهادی وەها خستە گڕی بەزمی گودازیی

***

مەبەست لەم ژینی دنیایە کە سۆز و خۆشەویستیی بێ
ئیتر بۆچی ئەبێ فیتنە و عەداوەت وا بە خەستیی بێ
مەدەن ڕێگەی ڕەقیبی دڵڕەقی غەم تووخودا یاران
کە حوکمی بێ‌سنووری موڵکی دڵ دایم بە دەستی بێ

***

عەجەب پەروانەیێکم دی لەنێو باخ و چەمەن دوێنێ
لە شەوقی شەمعی، دڵ ویستی کە وا پەروانە بدوێنێ
ئەوەندەی دەوری شەم دا تا پەڕ و باڵی هەموو سووتا
وەها زۆری نەمابوو گەر دڵ و سینەم بسووتێنێ

***

ئەمن چی بکەم لە دڵ یاران! ئەگەر بیمار و دەرهەم بێ
قوڕی کوێ کەم بەسەرما خۆ لە غەم نابێ بەدەر هەمبێ
سەفیهە ئەو کەسەی مەجنوونی لا دێوانە بێ یا شێت
خەتابارە ئەوەی ڕێگەی غەمی عەشقی لەلا کەم بێ

***

یاران دەخیلە با زیز نەبێ گوڵ
با لەوە زیاتر قوڕ نەپێوێ دڵ
بە زیزبوونی گوڵ ئەشێوێ چەمەن
منیش بۆچیمە لەدوای گوڵ، تەمەن

***

تاك

عەجایب گەوهەرێکە دڵ لە صەفحەی سینەدا جانا
چ فەزڵێکە خودا کردی لەگەڵ تەرکیبی ئینسانا

***

شێوەکەم شێواوە ئازیز، مەیلی جارانم نیە
وێنەکەی غەمگینەکەم تەمسیلی حاڵی من ئەکا

(بۆ کاك نەبەز غەریب لە سلێمانیی)

نیـه فـەرقی فـیراق و قـوربی قـەلبی مـن لـەبۆ قـەلبت
ئەگەر قەلبی نەکەی قەلبم بـە قـووەی قـەمعی قوللابـت

***

لەسەر ساحەی غەمی عەشقا عەجەب سەوداسەرێکم مـن
لە دەشتی چۆڵـی ماتەمـدا شـەهیدی دولبـەرێکم مـن

***

مـن بـە شـەوقی شیعری تۆیـە زەوقـی شـیعرم هـاتووە
گەر بەهۆی شیعرت نەبێ من کـەی دەسـی شـیعرم بـووە
(بۆ کاك نەبەز غەریب لە سلێمانیی)

***

هەر کە وێنـەی جـوان و رەنگینـت بـە مـن تەقـدیم کـرا
شـەوق و شـادی و صـوحبەتی دەورانـی زووم بیرکەوتـەوە
(بۆ کاك نەبەز غەریب لە سلێمانیی)

***

گرفتـاری غـەمم مـن، چـونکە قـووتی دڵ لـە غەمدایـە
لە وەسڵی گوڵ بەشی من هەر کەمە، خۆشیی لە کەمدایە

***

موژدەبـێ ئـەی دڵ کـە جێگـەم سـەر مـەزاری پـیرمە
پـیری خـاوەن هیممـەت و عەهـد و وەفـا دەسـگیرمە
(ئەستەمبوڵ- ١٩٩٩/٨/٢٨)

***

بەشی هەورامیی

مەولاو من فەردەن

هەولێر- ٢٠١٠/٧/٣٠

مەولاو من فەردەن مەولاو من فەردەن — پەی موریدانش خەیلێ هەم دەردەن
دورڕێوەن عەجیب جە دەریای رەحمەت — یاقووتی رەوان، بێ تۆز و گەردەن
دڵسۆزتەر چەنیی یاران جە وێشا — هەر تەنیا مونکیر هەناسە سەردەن
منیچ چون یاران وەشی وەشیمەن — چون یاری دڵسۆز هیممەتدار، مەردەن
جە رای طەریقەت پەی طەی مەقامات — چەن ساڵێوە کەم رابیطەم کەردەن
ئەو جە عالەمی مەعنای حەقیقەت — رۆحش پەی فەوقی سەماوات بەردەن
خۆ گەر بە قەولو ئەو جێدار نەبۆ — تەصدیق مەکریۆ تا وە رۆی مەردەن
کەی دڵ لایقەن پی لوتفەش چەنیش — بێ ئاگا جە گرد بەردەن و کەردەن
مەن تەنیا (شەیدا)و وەسڵو لەیلەنا — وەرنا دڵ چون شێت سەحرا نەوەردەن

ئەی دڵ

هەولێر- ٢٠١٠/٨/٤

ئەی دڵ تا بەکەی وەشیت مەبۆ جەم — سایەو سەرو تۆ هەر هەم بۆ یا تەم
هەر دەردەداریێ عاشق دڵ بە مەیل — سەرئەنجام یاوان وە دیداری لەیل
بەڵام تۆ پێسەو مەجنوونی ناکام — نەیاوای وە لەیل، نە صوبحێ نە شام
پەی چێش مویەسسەر نەبی وەسڵو تۆ — ئەو لەیل دڵو تۆش جە دوور کەرد تۆتۆ
تۆیچ هەتا ئەو حەد بێ ناز و خەمبار — هەر وە ئینتیزار پەی دیداری یار
پەی ساتێ وەسڵش تەقالام کەردەن — هانام پەی جەمعی عەزیزا بەردەن
تا چەنیی دڵەی بێزار و بێدەنگ — لوتفێ فەرماوۆ ئەو لەیلی گوڵڕەنگ
مەن (شەیدا)و لەیلی دڵ پڕ نوورەنا — پێسەو گڕ و تین جە تەنوورەنا

***

ئازیز دەمیوەن

هەولێر- ٢٠١٠/٨/٨

ئـــــازیز دەمێـــــوەن سیاســــاڵەنا
هـــەر خـــەریك وە بـــەزم ناڵەناڵـــەنا

تا کەی لوتفیێـوەت نەکـەرد چـەنیی دڵ
نـەیاونات ئـی دڵ وە یاگـەی مـەنزڵ

پـەی چـێش دەوایـێت نـەدا وە دەردا
هـــەژاراو دەرتـــا، هەناســـە ســـەردا

تۆ تەنیا لەیلـێ، مـەجنوونان کەسـیر
جـــەمعێ دەردمەنــد وە داوت ئەســـیر

خەیلـێ شـیرینتەر جـە شـیرینی دەور
بەعیدەن جە تـۆ چـەنیی یـاران جـەور

وێت کەرد وە پاشای شاری ئەستەموول
یارانیچ سۆچیای خـەم و ئـاهی قـوول

هەریۆ جـە دووریـی شـێوەی شـیرینت
یا جە نـووری رووی میسـال پـەروینت

قوربـان یارانـت خەیلـێ خەسـتە دڵ
بولبول ئاسا گرد ئی چڵ پەی ئـەو چـڵ

وێـت لـوای پـەی لاو رەفیقـی ئـەعلا
موریـدێت بێکـەس، بـێ‌پـەنا، بـێ لا

ئـەنا بێگومـان هـەر جـە وێـت ئامـا
عیلاج کەردەی پەی گرد ئـێش و زامـا

دڵسـۆزتەر چـەنیی یـاران جـە وێشـا
کەم کەس چون پێویست زەحمەتشا کێشا

بـەڵام ئـازیز گیـان لوتفـت زیـاد بـۆ
با قـەڵاو نەفسـو سـەرکەش بـەرباد بـۆ

هـەتا قیامـەت شـەرتەن چـەنیی دڵ
تـا یـاوو وە رای حەقیقـەت مەنـزڵ

دەسـبەردار جـە تـۆ بـاوەڕ مـەکریۆ
وەرنـا بێگومـان زەکـاتش دریـۆ

من (شەیدا)و شەوقو جەماڵیت جە دوور
موحتاج وە لوتفی سینەت پڕ جـە نـوور

***

دڵەی مەجنوون

هەولێر- ٢٠١٠/٨/١٠

ئەی دڵ تۆ مەجنوون، دڵدارت لەیلەن
مەزانی پەی چێش چەنیت کەم مەیلەن

هەر هەردەن یاگێت جە دووریی شیرین
هەمدەمت ماه و ستارە و پەروین

بەڵام ماهو تۆ رۆشنتەر جە ماه
ئەگەر ئاوا بۆ، لایقەن پەی ئاه

تۆیچ ئەی ئازیزم یاری دڵ سەنگین
دارای تەخت و جاه هەم بەخت و نگین

گەر لوتفێوەت کەرد با هەتا سەر بۆ
حەیفەن جە مەجنوون روتبەم کەمتەر بۆ

ئەجیام جە دەستتەن شەرابەن طەهوور
بەڵام کە ویـنام سەرابەن جە دوور

یارانت ئازیز موحتاجتەر جە گرد
بە لوتفت، شمەیچ کەردێ دەسوبرد

ئەرنا شەیتان و نەفسی ئەمارە
کەرا عیلاجی دڵ پارە پارە

بەڵام مەعلوومەن عیلاجشا چێشەن
پەی دڵ، بێگومان ئازار و ئێشەن

سا ئیتر چون وێت زانیی حاڵی دڵ
لوتفێ فەرماوە یاونەش وە مەنزڵ

تا رۆی قیامەت خاکەسارەنا
جە راو عەشقو تۆ هەر یەك بارەنا

من عاشق پەی تۆ، (شەیدا)و جەماڵێت
تەمادار نەسیم سروەو شەماڵێت

***

یارەببی غەفوور

هەولێر- ٢٠١٠/٨/٢٨

یارەببی غەفوور، یا حەییی کەریم
رەحمت واسیعەن، هەم عەفوت عەمیم

لوتفت پەی جەمعی یاران تا سەر بۆ
عەتر و شەمیمو لوتفت بدۆ بۆ

ئەر تۆ فەرماوی پی جەمعی عیباد
لازمەن طاعەت هەم زەخیرە و زاد

ئیستیغفار جە گرد عالەم مەطلووبەن
عیبادەت پەی من خەیلێ مەحبووبەن

فەرموودەت راس و دەقیقەن یارەب
عەبدانت کەرۆ جە تۆ موقەڕڕەب

منیچ چون عەبدێ گوناهکارەنا
جە بێ طاعەتیی بێ قەرارەنا

چون ئیعتیرافەن وە تەقصیر بارم
هەر تەنها صیدق و تەصدیقەن کارم

بەڵام مەعلوومەن چون رۆ دیارەن
ئیستیغفار موحتاج وە ئیستیغفارەن

پەی منی شێت و (شەیدا)و حەقیقەت
خاکەسار جە رای پیری طەریقەت

***

بەشی عەرەبیی

نعمة الإيمان

أربيل- ٢٠٠٤/١٢/١٧

إلَهِــي لاَ تُحَاسِــبْنَا، بِمَــنٍّ ... بِمَا أَنْــعَمْتَ مِـنْ نِعَمٍ عَلَيْنَـا

فَنِعْمَتُكَ الَّتِي وَسِعَتْ جَمِيعَ الْـ ... ـوَرَى، نِعْمَ الْعَطَايَـا قَـدْ رَأَيْنَـا

هِيَ الْعُظْمَى مِنَ النُّعَمَاءِ طُرّاً ... فَمِنْهَـا قَـدْ شَـرِبْنَا وَاسْـتَقَيْنَا

أَلاَ هِــيَ نِعْمَــةُ الإِيمَــانِ مِنْــهُ ... تَعَــالَى لِلْعِبَـادِ، بِهَـا ارْتَقَيْنَـا

وَمِنْهَا قَدْ سُقِينَا عِنـدَ عَطْشٍ ... وَلَكِنَّـا بِحُسْــنٍ مَـا رَعَيْنَـا

لَقَـدْ أَكْرَمْتَنَـا بِـالْجُودِ دَوْمـاً ... وَمِنْ كَأْسِ الْوَفَاءِ قَدِ ارْتَوَيْنَا

فَزِدْ مِمَّـا لَـدَيْكَ مِـنَ الْعَطَايَـا ... عَلَيْنَا، إِن شَكَرْنَــا وَاهْتَـدَيْنَا

وَلَكِــن لاَّ تُؤَاخِذنَــا جَمِيعــاً ... عَلَى الْعِصْيَانِ ثُـمَّ بِمَـا لَـدَيْنَا

مِنَ التَّقْصِيرِ وَالإِسْرَافِ شَيْئاً ... فَشَيْئاً، عِنْـدَمَا يَبْـدُو عَلَيْنَـا

فَأَنْـتَ إِلَهُنَــا يَــاذا الْعَطَايَــا ... فَأَكْرِمْنَا بِلُطْفِـكَ مَـا ارْتَجَيْنَـا

***

جهلُ الفلاسفة

أربيل- ٢٠٠٤/١٢/٢٠

لَقَـدْ ضَـلَّتْ طَرِيـقَ الْحَـقِّ جَهْـلاً ... بـ(يونـانَ) الْفَلاَسِـفَةُ الْقُـدَامَى

عَلَى ضَوْءِ العُقُولِ لَقَـدْ أثَـارُوا ... مَسَائِلَ فِـي الْعَقَائِـدِ، وَالْكَلاَمَـا

فَجَــاءُوا بِالأَدِلَّــةِ وَاهِيَــاتٍ ... فَخَـانُوا الْعِلْمَ، والْتَزَمُوا الْتِزَاماً

بِأَوْهَـامٍ تَـدُورُ عَلَـى الـدَّوَامِ ... بِعُمْـقِ عُقُـولِهِمْ جَهْـلاً تَمَامـاً

فَهُـمْ قَـالُوا بِـأَنَّ الْكَـوْنَ كُلَّـهْ ... قَـدِيمٌ عِنْـدَهُمْ قِـدَماً لِزَامـاً

أَرَادُوا هُـمْ بِـذا عَـنْ سُـوءِ فَهْـمٍ ... لَـهُ، نَفْـيَ الإِلَـهِ، كَـذا افْتِهَامـاً!

فَكَـلَّ الكُـلُّ مِـنْ عُقَـلاَءِ عَصْـرٍ ... وَقَـلَّ الْعَقْـلُ عِنْـدَهُمُ انتِظَامـاً

وَمَـا آلُـوا إِلَـى نَــقْلٍ بِشَــيْءٍ ... فَـرَدَّ عَلَـيْهِمُ الْجُـلُّ النَّشَـامَى

مِـنَ العُلَمـاَءِ فِـي الإِسْـلاَمِ طُـرّاً ... بِـأَقْلاَمٍ لَهُـمْ كَانَــتْ سِـهَاماً

***

مريضُ الحُبّ

أربيل- ٢٠٠٩/٩/٢٨

لَقَـدْ عرَفَـتْ لَيْلَـى بِمَجْنُـونَ حَالـهِ وَلَيْلاَيَ هَـلْ تَـدْرِي بِأَنِّـي حَبِيبُهَـا؟
تَفَكَّرْتُ فِـي حَـالِي وَحَـالِ حَبِيبَتِـي فَأَدْهَشَـنِي شَـيْبِي عَلَيْهَـا وَشَـيْبُهَا
عَلَيَّ، بِمَا كَانَـتْ عَنِ الْحُـبِّ تَجْهَـلُ وَحَيَّرَنِي الأَحْلَى مِنَ الْمِسْـكِ طِيبُهَـا
فَلَيْلَى طَبِيبُ الْقَلْبِ، وَالشَّوْقُ رَاحَتِي وَإِنِّي مَرِيضُ الْحُبِّ، مَنْ ذا طَبِيبُهَا؟
فَطُـوبَى لِـمَن نَـالَ الْمَـرَامَ بِرِفْعَـةٍ وَمَـنْ نَـالَ لَـيْلاَهُ وَغَـابَ رَقِيبُهَـا
عَجِبْتُ لأَمْـرِي فِـي حَيَـاتِي بِأَنَّـهُ قَرِيبِـي رَقِيبِـي وَالرَّقِيـبُ قَرِيبُهَـا
وَلَوْ كَانَـتِ الأَزْمَـانُ تَـأْتِي بِبُؤْسِـهَا عَلَـيَّ بِـأَحْزَانِي فَلَسْـتُ أَعِيبُهَـا
فَإِنِّي اشْـتَرَيْتُ الْحُـبَّ مِنْهَـا مُوَافِقـاً وَآنَسْتُ نَـارَ الْحُبِّ، وَهِـيَ تُصِـيبُهَا
لِطُـولِ الْفِـرَاقِ كُنـتُ ذُقْـتُ مَـرَارَةً وَأَحْرَقَنِـي عِنْـدَ اللِّقَـاءِ لَهِيبُهَـا
فَتِلْكَ نَصِيبِي فِـي حَيَـاتِي وَقِسْـمَتِي لِلَيْلاَيَ شَـوْقاً، لَيْتَ حُبِّي نَـصِيبُهَا
فَلَيْلَـى تُرِيـدُ الْعُمْـرَ مِنِّـي هَدِيَّـةً وَإِنِّـي بِرُوحِـي وَالْحَيَـاةِ مُجِيبُهَـا

***

سلامي إلى الحبيب المصطفى ﷺ (*)

أربيل- ٢٠٠٩/١١/١٠

يَا رِيحُ قُدْ رَكْباً إِلَى بَيْتِ الْحَرَمْ ... فِي لَيْلَةٍ خَيْرَ الْجُمُوعِ وَمَوْكِباً

بَلِّغْ سَلاَمِي رَوْضَةً لِحَبِيبِنَا ... لَيْلاً إِذا مَا نِلْتَ يَا رِيحَ الصَّبَا

فَإِذا وَصَلْتَ مَدِينَةَ الْمُخْتَارِ قُلْ ... أَهْلاً وَسَهْلاً بِالْحَبِيبِ وَمَرْحَباً

فَأَتَيْتُكُمْ بِرِسَالَةٍ مِنْ عَاشِقٍ ... يَبْكِي كَمَا يَبْكِي بِأَيَّامِ الصِّبَا

شَوْقاً إِلَى تِلْكَ الدِّيَارِ لِوَصْلِكُمْ ... يَنْوِي الزِّيَارَةَ حَافِياً مُتَأَدِّباً

ذا حَالُهُ شَوْقاً، سِنِينَ عَدِيدَةً ... بُعْدَ الْمَكَانِ يُرِيدُ عَنْهُ تَقَرُّباً

وَهُنَاكَ أَرْسَلَنِي يُرِيدُ سَعَادَةً ... فَأَتَيْتُكُمْ يَا سَادَتِي أَهْلَ الْعَبَا

مُتَوَسِّلاً بِجَنَابِكُمْ ثُمَّ الَّذِي ... قَدْ كَانَ فِي طُولِ الزَّمَانِ مُصَاحِباً

لِحَبِيبِ رَبِّ الْعَالَمِينَ مُحَمَّدٍ ... فَرَفِيقُهُ فِي الْغَارِ صِدِّيقٌ لِبَا

بِ الْغَارِ كَانَ مُحَافِظاً وَمُرَابِطاً ... قَطَعَ الْمَسَالِكَ كُلَّهَا وَمَرَاتِباً

وَبِحَضْرَةِ الْفَارُوقِ فِي الإِسْلاَمِ مَنْ ... قَدْ كَانَ لِلأَعْدَآءِ فِيهِ مُخَاطِباً

وَبِثَالِثِ الْخُلَفَاءِ مِنْهُمْ، إِنَّهُ ... أَهْلُ الْحَيَاءِ فَصَارَ فِيهِ مُرَاقِباً

وَبِحَيْدَرٍ أَسَدِ الإِلَهِ شَجَاعَةً ... مَن فِي سَبِيلِ الدِّينِ كَانَ مُحَارِباً

أَدْعُوكَ يَا رَبَّ الْبَرَايَا، إِنَّنِي ... قَدْ كُنتُ فِي عُمْرِي لِنَفْسِي عَاتِباً

فَإِلَيْكَ يَا رَبِّي أَتُوبُ بِذِلَّتِي ... مَوْلاَيَ فَاقْبَلْنِي ذَلِيلاً تَائِباً

* * *

(*) كتبتُ هذه الأبيات عند مغادرة أوّل رحلةٍ لعام (٢٠٠٩) لقاصدي بيت الله الحرام من كردستاننا الحبيبة إلى الدِّيار المقدَّسة لأداء فريضة الحجِّ بصورةٍ رسميَّة، ورجوتُ أن أكون واحداً منهم، ولكن لم يُسهِّل اللهُ لي هذا السَّفرَ المبارك، ولذلك أرسلتُ رسالةً مع ريح الصَّبا إلى الحبيب ﷺ رجاءَ الوصول إليه وقَبولِها منِّي.

من واجبنا تبجيلُ العُلماءِ القُدامَى

أربيل- ٢٠٠٣/١٢/١٠

أَلاَ يَـا أَصْـدِقَائِي، يَـا شَـبَابُ ... وَيَـا مَـنْ خَـيْرُكُمْ لِلْعِلْـمِ بَـابُ

لَنَا الْعُلَمـآءُ فِـي الإِسْلاَمِ قَـبْلاً ... هُـمُ الأَعْـلاَمُ، إِرْثُهُـمُ الْكِتَـابُ

أُولَئِكَ كَالنُّجُومِ عَلَى سَمَآءِ الْـ ... ـعُلُومِ، وَهُـمْ لَنَـا طُـرّاً مَـآبُ

فَكَمْ حَلُّوا الْمَشَاكِلَ فِـي الْعُلُومِ ... وَعَنْ كُـلِّ الْمَسَـائِلِ قَـدْ أَجَـابُوا

لَقَدْ أَفْنَـوْا شَـبَابَ الْعُمْـرِ فِيهَـا ... وَفِيهَـا قَـدْ أَطَـاعُوا ثُـمَّ شَـابُوا

وَمَا تَرَكُوا الْمَسَـائِلَ ذاتَ عُمْـقٍ ... مَشَاكِلَ لِلْـوَرَى، مِـنْهُمْ شِـهَابُ

أَنَــارُوا لِلأَنَــامِ طَرِيــقَ سَـيْرٍ ... وَأَجْلَـوْا كُـلَّ مَـا فِيـهِ الضَّـبَابُ

وَأَنـتُمْ أَيُّهَــا الطُّــلاَّبُ جَمْعـاً ... عَلَيْكُمْ بِـالتُّقَى، فَهُـوَ النِّصَـابُ

فَكَالأَغْنَــامِ قَاصِــيَةً، جَمِيعــاً ... بِصَــحْرَاءٍ وَحَــوْلَكُمُ الــذِّئَــابُ

أَلاَ تَخْشَوْنَ مِـن سُـوءِ الْخِتَـامِ؟ ... وَفِي الدُّنْيَا إِذا كُشِـفَ النِّقَـابُ

أَطِيعُوا اللهَ فِي الإِسْلاَمِ طَوْعـاً ... لِعُقْبَـاكُمْ، فَـذا نِعْـمَ الثَّـوَابُ

وَقُومُــوا بِــاحْتِرَامِهِمُ جَمِيعــاً ... فَفِي كُلِّ الْمَسَـائِلِ هُـمْ أَصَـابُوا

فَنَــحْنُ بِسَاحَةِ الدُّنْــيَا عُـرَاةٌ ... عَلَى مَـرِّ الـدُّهُورِ، وَهُـمْ ثِيَـابُ

وَيَـا مَـن قَـالَ لِلْعُلَمَـاءِ سُـوءاً ... فَأَنتَ تَـمُوتُ حِقْداً يَـا جَنَــابُ

***

شَوقاً لِطَيبَة

على صاحبها أفضلُ الصَّلوات وأتمُّ التَّسليم

أربيل- ٢٠٠٤/٤/٣

أَيَا شَـوْقاً لِطَيْبَـةَ مِـن بَعِيـدٍ وَصَـاحِبُ طَيْبَـةٍ مِنَّـا قَرِيـبُ

وَفِيهَا رَوْضَةٌ مِنْ نَـهْرِ خُلْدٍ لِسَـاكِنِهَا صَـلاَةٌ لاَ تَغِيـبُ

إِلَى يَوْمِ اللِّقَاءِ بِنُورِ وَجْهِ الْـ ـحَبِيبِ فَذا بِلاَ رَيْـبٍ يَطِيـبُ

قَصَدتُ زِيَـارةً بِحَمِيـمِ قَلْبِي إِلَى مَنْ لِلْمُنَادِي ذا مُجِيـبُ

أَلاَ إِنَّ الزَّمَـانَ بِـلاَ أَمَـانٍ فَعَـنْ آمَالِنَـا قَـدْ لاَ يُجِيـبُ

وَلَكِنَّ الْمُحِـبَّ يَعِيـشُ شَـوْقاً عَلَى مَرِّ الـدُّهُورِ لَـهُ نَصِيـبُ

قُلُـوبُ الْعَاشِـقِينَ لَـهُ تَطِـيرُ إِلَيْـهِ عَلَـى سَمَاءٍ ذا يَغِيـبُ

كَلَيْلٍ عَنْ عُيُونِ النَّـاسِ طُـرّاً وَعِنـدَهُمُ نَـهَارٌ مُسْـتَطِيبُ

خِتام العُمر

أربيل- ٢٣/٦/٢٠٠٤

يَا نَفْسُ هَلاَّ تَشْبَعِينَ مِنَ الْهَوَى؟ فَجَعَلْتِ مِنْـهُ مَهَالِكـاً تَتَشَـعَّبُ
هَلْ تَعْلَمِينَ بِأَنَّ يَـوْمَ الْمَـوْتِ فِـي حُسْـنِ الْخِتَـامِ وَسُـوئِهِ يَتَقَلَّـبُ
هَلْ تَرْجِعِينَ إِلَـى الْعُلَى مَرْضِـيَّةً أَمْ سَـوْفَ تَلْقَـيْنَ الإِلَـهَ فَيَغْضَـبُ
فَـاللهُ يَجْمَـعُ فِيـهِ كُـلَّ خَــلاَئِقِ بِــاللهِ ذاكَ الْيَــوْمُ يَــوْمٌ مُرْعِــبُ
تَكْفِـي الـذُنُوبُ بِغَفْلَـةٍ وَسُـهُولَةٍ فَالصُّبْحُ ذا يَدْنُـو إِلَيْـكِ وَيَقْـرُبُ
لاَ رَيْــبَ أَنَّ إِلَهَنَــا لَمُحَاسِــبٌ فِــي ذرَّةٍ مِثْــقَالُهَا لاَ يَعْـزُبُ
طُوبَى لِمَن قَدْ زَادَ مِـن طَاعَاتِـهِ وَعَــنِ الـذنُوبِ بِهِمَّــةٍ يَتَهَـرَّبُ
فِـي دَارِهِ الدُّنْــيَا لِعُقْبَـاهُ الَّـذِي ذاكَ الْمَعَـادُ، وَفِيـهِ ذا لاَ يَهْـرُبُ
وَالْوَيْلُ ثُمَّ الْوَيْلُ فِي الأُخْرَى لِمَنْ قَدْ كَانَ فِي الدُّنْيَا عَصِيّاً يُـذنِبُ
وَكَذا أَضَاعَ الْعُمْرَ فِي سُوءِ الْهَوَى وَالْمَالَ فِي الْعِصْيَانِ، ثُمَّ يُحَارِبُ
طُــولَ الْحَيَــاةِ إِلَهَــهُ وَنَــبِيَّهُ فَهُوَ الَّذِي خَسِرَ الْهُدَى، وَيُعَاقَبُ

***

نصيحة للحكّام العَرَب

أربيل- ٢٠١٠/٩/١٦

يَـا قَـادَةَ الْعُـرْبِ يَـا حُكَّـامَ مَهْزَلَـةٍ يَا سَادَةَ النَّاسِ بَيْنَ الْخَلْقِ يَا نُخَبُ

هَـلْ تَعْلَمُـونَ بِـأَنَّ العِـزَّ لَـيْسَ لَكُـمْ إِلاَّ بِنَصْـرِكُمْ لِلـدِّينِ يَـا عَـرَبُ

خُضْـتُمْ مَظَـاهِرَ لِلدُّنْـيَا وَزِينَتَهَـا أَلْهَاكُمُ الْعَيْشُ فِي الأَهْوَاءِ وَالطَّرَبُ

مِـن ذلِـكَ الـذُّلِّ لاَ يُنجِـيكُمُ أَبَـداً لاَ الإِفْتِخَـارُ وَلاَ الأَمْـوَالُ وَالنَّسَـبُ

هَـلاَّ تَـرَوْنَ بِـأَنَّ اللهَ يَجْمَعُكُـمْ يَوْمَ الْحِسَابِ، أَلَيْسَ الصُّبْحُ يَقْتَرِبُ؟

فَمَا ادَّخَـرْتُمْ لِهَـذا الْيَـوْمِ مِـنْ عَمَـلٍ كَذا الْجَوَابِ لِمَوْلاَكُمْ وَمَـا الْخُطَـبُ؟

هَـلْ تَعْلَمُـونَ بِـأَنَّ النَّـاسَ يَوْمَئِـذٍ فِـي أَيِّ مُنقَلَـبٍ لِلـذُّلِّ يَنقَلِـبُ!

تِلْـكَ الْيَهُـودُ تَـدُورُ الأَرْضَ غَاصِـبَةً تِلْـكَ الـدِّيارَ، وَنَـارُ الظُّلْـمِ تَلْتَهِـبُ

بِالْغَصْبِ أَرْضَ بِـلاَدِ الْمُسْلِمِينَ كَـذا أَرْضَ الْمَدآئِنِ، ثُـمَّ الشَّـامُ وَالْحَلَبُ

تِلْـكَ الْمَجَـازِرُ وَالتَّـدْمِيرُ فِـي عَلَـنٍ دَوْمـاً بِحَـقٍّ وُجُـودِ الشَّعْبِ تُرْتَكَبُ

سَالَتْ دِمـآءُ وُجُـوهِ الْمُسْلِمِينَ عَلَـى أَبْدَانِهِمْ، وَدُمُـوعُ الْعَيْـنِ تَخْـتَضِبُ

هَـذِي الْعُيُـونُ يَنَـابِيعُ الـدِّمآءِ لَهُـمْ مَنْ ذا لَهُمْ فِي وُجُوهِ الْقَوْمِ يَكْتَسِـبُ!

فِي ذلِكَ الصَّمْتِ لاَ يَبْقَى لَكُـمْ أَبَـداً إِلاَّ الْهَـوَانُ وَإِلاَّ الـذُّلُّ وَالْهَـرَبُ

تَبْقَـى فَلَسْطِينُ ثُـمَّ الْقُـدْسُ صَـامِدَةً عِنْدَ الْمَخَـاطِرِ طُولَ الدَّهْرِ مَا ارْتَقَبُوا

بِـالْكُرْدِ قَـدْ رُجِعَـتْ لِلـدِّينِ نُصْـرَتُهُ مَنْ ذا يُقَدِّمُ فِـي ذا الْيَوْمِ أَوْ يَهَـبُ؟

رَبُّ السَّـمَاوَاتِ وَالأَرْضِـينَ عَـنْ كَـرَمٍ فَخْـرَ الْبِلاَدِ (صَلاَحَ الدِّينِ) يَنْتَخِـبُ

بِالْفَضْـلِ بَعْـدَ أَمِـيرِ الْمُـؤْمِنِينَ لَهَـا حَبِيبِنَـا عُمَـرَ الْفَـارُوقِ ذا الْعَـرَبُ

***

صَيحة للقدس ونصيحة للحُكّام

أربيل ١٠- ١١/١٠/٢٠٠٠

يَـا مَعْشَـرَ الإِسْـلاَمِ يَـا كَثْـرَةً ... فِي الأَرْضِ فَاعْلُوا ثَـوْرَةَ الثَّـائِرِ

وَلْتَنظُرُوا مَاذا جَرَى الْيَـوْمَ مِـنْ ... أَحْدَاثِ يَـوْمِ السِّـتِّ مِنْ عَاشِـرِ

حَيْـثُ يَجِـيءُ بَعْـدَهُ الأَلْفَـانِ ... مِن مَوْلِـدِ الْمَسِيحِ ذِي الْخَاطِرِ

نَـارٌ تَـلَظَّـتْ بِـهَشِيمٍ عَلَـى ... أَرْضِ فَلَسْـطِينَ لَـدَى الْكَـافِرِ

هَـلاَّ سَـمِعْتُمْ صَوْتَ إِخْـوَانِكُمْ؟ ... كَيْـفَ يُنَـادُونَ مِـنَ الْجَـازِرِ!

يَـا قَـادَةَ الأَعْـرَابِ وَيْـلٌ لَكُـمْ ... مِـنْ أَخْـذِ ذِي الْعِـزَّةِ وَالْقَـاهِرِ

يَوْمـاً تَـرَوْن النَّـاسَ فِـي ذِلَّـةٍ ... وَلاَ تَـرَوْنَ فِيـهِ مِـنْ فَـاخِرِ

إلاَّ الَّـذِي قَـدْ زَانَ أَعْمَالَـهُ ... بِصَـالِحِ الأَعْمَـالِ لِلآخِـرِ

عَـارٌ عَلَـيْكُمْ بَعْـدُ أَن تَسْـكُتُوا ... وَأَن يَكُـونَ الْكُـلُّ كَالْعَـاثِرِ

تُنَادِي الْقُدْسُ: مَـا لَكُمْ غَيرَةٌ ... أَرَاكُـمْ مِثْـلَ حَالَـةِ السَّـاكِرِ

نَـرَى الْمُجَاهِدِينَ فِي الْقُدْسِ هُمْ ... يَعْلُـونَ صَـوْتاً بِفَـمٍ شَـاكِرِ

يَا نَـاسُ مَـا لَكُمْ تَخَـافُونَ مِـنْ ... كَيْـدِ الْيَهُـودِ الْحَاقِـدِ الْمَـاكِرِ

بِـبَدْءِ بِسْمِ اللهِ قُومُـوا عَلَـى ... وَجْـهِ الْعَـدُوِّ الْمُعْتَـدِي الْفَـاجِرِ

تَفَكَّـرُوا لِنَصْـرِكُمْ وَحْـدَهُ ... فِـي جَبَـرُوتِ الْمَالِـكِ الْقَـادِرِ

وَأَعْلِنُـوا الْجِهَـادَ وَالْحَـرْبَ فِـي ... سَـبِيلِ اللهِ، كُونُـوا كَالْبَـادِرِ

فَـنَحْنُ كَـالأَكْرَادِ قُمْنَـا بِـهِ ... وَكَـانَ فِـي الأَيَّـامِ مِـنْ مَـاهِرِ

فِينَا صَلاَحُ الدِّينِ شَمْسُ الْهُدَى ... فَمَنْ لَكُمْ فِي الْيَوْمِ مِنْ نَاصِرٍ؟!

فَاتِحُهَـا الْفَـارُوقُ وَالسُّـلْطَانُ ... مُحَمَّـدُ الْفَـاتِحُ ذُو الْخَـاطِرِ

نَـحْنُ نُنَـادِي النَّاسَ فِي يَوْمِنَـا ... لِلْقُـدْسِ مِـن دَائِـرَةِ الـدَّائِرِ

فَمَـنْ لَهَـا الآنَ عَلَـى عِـزَّةٍ؟ ... لِيَرْجِـعَ الْعِـزَّ إِلَـى الظَّـاهِرِ

عظمة القرآن

أربيل- ٢٠٠٣/١٢/١٥

أَلاَ يَا أَخِي هَاكَ الْكِتَابَ بِأَسْرِهِ ... فَإِنَّكَ إِن تَدْرِي، إِلَيْهِ لَسَارِعُ

فَهَذا كِتَابُ اللهِ مِنْهُ هَدِيَّةً ... إِلَى الْخَلْقِ كَالْبَدْرِ الْمُنِيرِ لَطَالِعُ

عَلَى صَاحِبِ الْقَدْرِ الْعَظِيمِ مُنَزَّلٌ ... لأُمَّتِهِ الْعُظْمَى عَلَى الْعِلْمِ سَاطِعُ

دَلِيلُ الْهُدَى لِلْمُسْلِمِينَ بِنُورِهِ ... وَعِندَ إِلَهِ الْعَرْشِ لِلْخَيْرِ شَافِعُ

وَهَذا كِتَابُ الْحَقِّ لاَ شَكَّ أَنَّهُ ... لِكُلِّ الْبَرَايَا لِلْفَضَائِلِ جَامِعُ

وَمَن كَانَ عَن نُورِ الْحَقِيقَةِ سَائِلاً ... فَذلِكَ بُرْهَانٌ عَلَيْهِ لَقَاطِعُ

وَمُعْجِزَةٌ تَعْلُو عَلَى كُلِّ ظَالِمٍ ... لِكُلِّ جُذُورِ الشِّرْكِ وَالْكُفْرِ قَالِعُ

يَفُوحُ عَلَى الدُّنْيَا نَسِيمُ رِيَاضِهِ ... حَدَائِقُهُ تَزْهُو، زُهُورٌ رَوَائِعُ

أَلاَ يَا أَخاً فِي اللهِ أَمْسِكْهُ جَيِّداً ... لَعَلَّكَ تَرْضَى، لِلنَّصَائِحِ سَامِعُ

إِذا مَا صَرَفْنَا الْعُمَرَ فِيهِ جَمِيعَهُ ... فَوَاللهِ إِنِّي ثُمَّ أَنتَ لَنَافِعُ

لِجَمْعٍ مِنَ النَّاسِ الْمُعَادِينَ خَافِضٌ ... وَلِلآخَرِينَ الْمُسْتَمِدِّينَ رَافِعُ

***

التوبة إلى اللّه

أربيل- ١٩٩٩/٩/١٩

يَا مَـنْ إذا نَـادَاكَ عَبْدٌ وَالْتَجَى ... يَوْمـاً إِلَيْـكَ، تُجِـيرُهُ مَـا يَصْـدُقُ

إِنِّـي أَتَيْتُـكَ رَاجِيـاً مُتَـذلِّلاً ... قَلْبِـي بِعَفْـوِكَ سَـاكِنٌ مُتَعَلِّـقُ

فَشَبَابُ عُمْرِي فِـي الْهَـوَى أَفْنَيْتُـهُ ... وَهِلاَلُ سَعْدِي فِي الدُّجَى مُسْتَغْرِقُ

وَأَنَا الْمُنَاجِي الْيَوْمَ فِي أَرْضِ الْفَلاَةْ ... وَالأَرْضُ كَـادَتْ تَنتَهِـي وَتَشَـقَّقُ

مِـن تَحْـتِ أَقْدَامِي لِثِقْـلِ ذُنُوبِيَـا ... ثِقْـلَ الْمَعَاصِـي وَالنِّعَـالُ تَمَـزَّقُ

إن كُنتُ فِي عُمْرِي عَصَيْتُكَ خَالِقِي ... أَنتَ الَّذي تَعْفُـو الـذنُوبَ وَتَـرْزُقُ

عَبْـداً عَصَـاكَ كَـذا سِـنِينَ عَدِيـدَةً ... فَتَتُـوبُ أَنـتَ عَلَيْـهِ بَعْـدُ وَتُشْـفِقُ

فَأَتَيْـتُ بَابَـكَ يَـا إِلَهِـي، سَـيِّدِي ... مِـنْ غَيْـرِ زَادٍ، كَيْفَمَـا أَتَصَـدَّقُ!

***

سوادُ القلب

أربيل- ١٩٩٩/٣/٥

إلَهِي أنتَ ذُو الْفَضْلِ الْكَمَالِ ... وكُن لِّي غَافِراً يَا ذا الْمَعَالِي

فَإنِّي عَبْدُكَ الْعَاصِي ذلِيلاً ... حَزِيناً ثُمَّ مُلْتَمِساً لِحَالِي

صَرَفْتُ الْعُمْرَ فِي أَهْوَاءِ نَفْسِي ... وَلَمْ أكُ خَائِفاً قَهْرَ الْجَلاَلِ

جَمَعْتُ الذنْبَ يَوْماً بَعْدَ يَومٍ ... سَوَادُ الْقَلْبِ حَقّاً قَدْ بَدَا لِي

أَتُوبُ إِلَيْكَ مُنكَسِراً وَلَكِنْ ... ذُنُوبِي مِثْلُ أَثْقَالِ الْجِبَالِ

فَلاَ أدْرِي بِحَالِي يَوْمَ بَعْثِي ... وَأَعْلَمُ أنتَ أعْلَمُ مَا بِحَالِي

أَنَا الْعَاصِي الْفَقِيرُ إِلَيْكَ رَبِّي ... وَإنِّي الآنَ مُعْتَرِفٌ بِمَا لِي

مِنَ التَّقْصِيرِ وَالْعِصْيَانِ دَوْماً ... وَعُمْرِي مُقْبِلٌ نَحْوَ الزَّوَالِ

أَتَيْتُكَ رَاجِياً لِلْعَفْوِ عَنِّي ... وَمُغْتَنِماً لَهُ قَبْلَ ارْتِحَالِي

فَلَيْسَ لَدَيَّ مِنْ عَمَلٍ وَزَادٍ ... إِلَيْكَ سِوَى اعْتِرَافِي بِاكْتِسَالِي

فَيَا رَبَّ الْبَرَايَا رَاحِماً، تُبْ ... عَلَيَّ وَكُنْ رَحِيماً بِالْعِيَالِ

فَأنتَ خَلَقْتَنِي مِنْ غَيْرِ عِلْمٍ ... لَدَيَّ، وَلَمْ أكُنْ شَيْئاً، وَمَا لِّي

مِنَ الأَعْمَالِ فِي الدُّنْيَا قَلِيلٌ ... أنَا الْعَاصِي لأمْرِكَ بِامْتِثَالِي

لِنَفْسِي ثُمَّ نَفْسِي ثُمَّ نَفْسِي ... كَذا ذُلِّي لأَهْوَائِي وَمَالِي

فَجُدْ لِي يَا إِلَهِي بِالْعَطَايَا ... مَعِي قَبْلَ الرَّحِيلِ كَذا انْتِقَالِي

إِلَى الْعُقْبَى بِعِصْيَانِي وَذنْبِي ... عَلَيْكَ عَزِيمَتِي ثُمَّ اتِّكَالِي

***

يوم سقوط الدكتاتورية في العراق

أربيل- ٢٠٠٣/١٢/١٢

أَلاَ يَا نَـاسُ فَرْحاً مِـن بَشِيرٍ ... لَعَـلَّ اللهَ فِـي هَـذا يُطِيـلُ

فَـنَحْنُ الآنَ فِـي فَـرَحٍ وَشَـوْقٍ ... وَذلِـكَ عِندَنَـا يَـوْمٌ جَمِيـلُ

وَنَـسْمَعُ هَاتِفاً يَـدْنُو إِلَيْنَـا ... وَيُنْبِئُنَـا، فَـذا نِعْـمَ الـدَّلِيلُ

بِأَنْبَـاءٍ تُـثِيرُ الْقَلْـبَ شَـوْقاً ... وَتُخْبِرُ كُـلَّ مَـن فِيهَا دَخِيـلُ

بِقَطْعِ رُؤُوسِ أَهْلِ الظُّلْمِ جَمْعـاً ... فَلَيْسَ لَهُمْ عَلَى الدُّنْـيَا مَثِيـلُ

لَقَـدْ كُنَّـا أَذِلاَّءًا نُعَـانِي ... عَلَى أَيْدِي الطُّغَاةِ، وَلاَ نَـمِيلُ

إِلَـيْهِمْ مَـرَّةً فِـي الْعُمْرِ، مِنَّـا ... لِنِعْمَـةِ رَبِّنَـا شُـكْرٌ جَزِيـلُ

فَكَمْ ذُقْنَا الْمَرَارَةَ مِـنْ عَذابٍ! ... وَكَـمْ مِنَّـا سَـقِيمٌ أَوْ عَلِيـلُ

وَفِـي الـدُّنْيَا فَرَاعِنَـةٌ تَعَالَـتْ ... عَلَـى مَـرِّ الـدُّهُورِ وَتَسْـتَقِيلُ

فَيَنتَظِرُونَ تَـرْحَالاً وَهُـمْ فِـي ... غِيَابِ الشَّمْسِ وَاقْتَرَبَ الرَّحِيلُ

جَـدِيرٌ أَن نُطِيـعَ اللهَ طَوْعـاً ... فَـإِنَّ إِلَهَنَـا رَبٌّ جَلِيـلُ

يُعَظِّـمُ مَـن يُعَظِّمُـهُ بِقَلْـبٍ ... وَمَنْ أَخْـزَاهُ كَانَ هُـوَ الذلِـيلُ

وَأَنْـتُمْ يَـا جَبَـابِرَةَ الزَّمَـانِ ... بَقَـاءُ الْعُمْـرِ عِنـدَكُمُ ضَئِيلُ

لِيَـوْمٍ تَسْـمَعُ الآذانُ صَـعْقاً ... وَيَشْـهَدُهُ كَـثِيرٌ أَوْ قَلِيـلُ

تَـرَوْنَ حَقِيقَـةَ الْعُقْبَـى بِعَـيْنٍ ... وَلَـيْسَ أَمَـامَكُمْ طُـرّاً سَـبِيلُ

وَإِنَّ اللهَ مَالِـكَ يَـوْمِ دِيـنٍ ... إِلَى نَـارِ الْجَحِيمِ لَكُـمْ مُحِيـلُ

***

توالتِ الأحزان (*)

أربيل- ١٧/١/٢٠٠٤

أَرَى الآنَ فِي سَيْرٍ إِلَى بَيْتِ رَبِّهِمْ … مَعَاشِرَ حُجَّاجٍ بِخَيْرِ شَوَاغِلُ

وَلَكِنَّنِي أَبْقَى وَحِيداً بِفُرْقَةٍ … وَهُمْ حِينَمَا أُنْشِي الْقَوَافِي قَوَافِلُ

فَسَارُوا مَعَ الرَّكْبِ الْمُبَارَكِ وَالصَّبَا … يُرَافِقُهُمْ عَنِّي فَهُمْ لِي دَلاَئِلُ

ضُيُوفٌ إِلَى الرَّحْمَنِ طَوْفاً بِبَيْتِهِ … فَيَا خَيْرَ رَكْبٍ حِينَ قَامُوا لِيَرْحَلُوا

إِلَى خَيْرِ بُنْيَانٍ عَلَى الأَرْضِ كُلِّهَا … فَطُوبَى لِمَنْ يَحْظَى بِهِ وَهُوَ نَائِلُ

وَمِن بَعْدِهِ سَيْراً إِلَى خَيْرِ بُقْعَةٍ … لَنَا كُلِّنَا فِيهَا نَبِيٌّ مُفَضَّلُ

فَيَا مَعْشَرَ الْحُجَّاجِ أَوْفُوا بِعَهْدِكُمْ … إِذاً أَنْتُمُ عِنْدَ الْحَبِيبِ نَوَازِلُ

كَذا بَلِّغُوا عَنَّا بِحُسْنٍ سَلاَمَنَا … إِلَى مَنْ لَهُ فِي الْعَالَمِينَ شَمَائِلُ

فَقُولُوا لَهُ يَا مَنْ دُفِنْتَ بِطَيْبَةٍ … عَلَيْكَ سَلاَمُ اللهِ، فَالْكُلُّ سَائِلُ

أَتَيْنَاكُمُ تَدْعُوا الإِلَهَ لِعَفْوِنَا … فَإِنَّ إِلَهَ الْعَرْشِ فِي ذاكَ قَائِلُ

وَمِن بَعْدِنَا كُنَّا تَرَكْنَا بِذِلَّةٍ … مُحِبّاً وَذا شَوْقٍ إِلَيْكَ فَيَأْمَلُ

مِنَ اللهِ يَعْفُو عَنْهُ كُلَّ ذُنُوبِهِ … قُبَيْلَ مَجِيءِ الْمَوْتِ فَالْكُلُّ رَاحِلُ

* * *

عندما اشتغل النَّاسُ في مشارق الأرض ومغاربها بالتَّهيُّأ لزيارة بيت الله الحرام والوصولِ إلى الروضة يَّة المطهَّرة (على ساكنها ألفُ صلاةٍ وتحيَّة) حاولتُ أن أكون واحداً منهم، ولكنَّني لم يكن لي حظٌّ في هذا ر المبارَك، فلذلك مضَى عليَّ موسمُ ربيع القلوب وتدفَّقتْ ينابيعُ الحُزن من العيون، فأنشدتُ في ذلك هذه ات.

فارقني الأحبابُ إلى الحبيب ﷺ [*]

أربيل- ٢٠٠٤/١/٢٤

بِـاللهِ يَـا مَعْشَـرَ الْحُجَّـاجِ يَـا رُحَّـلُ ... يَا مَنْ إِلَى مَنزِلِ الْمَحْبُوبِ قَدْ نَـزَلُوا

تَرَكْتُمُـــونِي بِـــلاَ زَادٍ وَأَمْتِعَـــةٍ ... حَيًّـاً بِـأَرْضِ فَـلاَةٍ لَـيْسَ لِـي سُبُلُ

يَالَيْتَنِي عِنْـدَمَا قَـدْ كُنْتُ مُلْتَمِساً ... فَـارَقْتُمُونِي عَلَـى مَـوْتٍ فَـذا بَـدَلُ

عَنِ الْهُمُـومِ الَّتِـي حَلَّتْ بِقَلْبِـي كَمَـا ... غَطَّتْـهُ فِـي مَوْجِهَـا وَاحْتَلَّـهُ الْمَلَـلُ

وَالْعَـيْنُ تَـذرُفُ دَمْعَـاً مُخْـلَطاً بِـدَمٍ ... وَالدَّمْعُ عِنْدَ الْبُكَـاءِ الْمُعْتَـدِي سَيَلُ

حَتَّـى تَلَيَّنَـتِ الْأَحْجَـارُ فَـانْفَجَرَتْ ... مِنْهَـا الْعُيُـونُ وَمُبْتَـلٌّ بِهَـا الْوَحَـلُ

مَا حَالُ عَيْنٍ تَـرَى الأَحْبَـابَ فَارَقَهَـا! ... مِنْ كُلِّ مَا امْتَلَكَتْ خَيْرٌ لَهَا الأَجَلُ

مَا أَزْيَدَ الشَّوْقَ فِـي قَلْبِـي وَأَعْظَمَـهُ! ... إِلَـى الْحَبِيـبِ الَّـذِي قَـدْ زَانَــهُ الْأَزَلُ

تَـــذكُرُونِي لِيَـــوْمٍ تَبْلُغُـــونَ إِلَـــى ... تِلْـكَ الـدِّيَارِ وَإِذ يَبْـدُو لَكُـمْ جَبَـلُ

أَحْجَـارُهُ كَحُبُـــوبِ الـــدُّرِّ جَامِعَـــةً ... نَـــفِيسَةٌ صَاغَهَا الرَّحْمَنُ فَالْمَثَـــلُ

وَلَـيْسَ مِنْهَـا عَلَـى نَـجْمٍ وَلاَ قَمَـرٍ ... شَـيءٌ وَلاَ حَوَتْهَـا شَمْسٌ وَلاَ زُحَـلُ

مِـن رَّحْمَـةِ اللهِ قَـدْ صِيغَتْ جَـوَاهِرُهُ ... يَعْلُـو إِلَيْــهِ عِبَــادُ اللهِ هُـمْ ذُلُـلُ

عِنْـدَ الطَّـوَافِ بِبَيْـتِ اللهِ سَبْعاً كَمَـا ... يُلْقُـــونَ تَلْبِيَـــةً للهِ، فَاشْـــتَغَلُوا

بِـــذِكْرِهِ وَدُعَـــآءٍ مَـــعْ بُكَـــآئِهِمُ ... كَيَـوْمِ حَشْـرٍ عَلَـى الأَهْـوَالِ مُشْـتَمِلُ

فَحِينَمَـا تُـدْرِكُونَ أَرْضَ طَيْبَـةِ مَـنْ ... لِيَـوْمِ دِيـنٍ بِـهِ يَسْتَشْـفِعُ الرُّسُـلُ

وَتَظْهَـرُ الْقُبَّـةُ الْخَـضْرَآءُ مُشْـرِقَةً ... وَمَسْـجِدٌ فَوْقَـهُ الأَنْـوَارُ تَـتَّصِلُ

(*) أنشدتُ تلك الكلمات الشعريَّة عندما تهيَّأتُ لسفر الحجِّ المبارك، وأنهيتُ المعاملة، ولكن لم يرجع اسمي ضمن المقبولين، فلذلك غلبتْ على قلبي الهمومُ وغطَّني الحزنُ والأسَى، شوقاً إلى زيارة بيت الله الحرام والوصولِ إلى لقآء مخزن الأسرار ومنبع الفيوضات الرَّبانيَّة سيِّدنا الحبيبِ المصطفى ﷺ. وقدنشرتُها في العدد (٣٦) من مجلة (المنهج) سنة ٢٠٠٤.

وَرَوْضَةٌ سَاكِنٌ فِيهَا النَّبِيُّ الَّذِي   إِلَى زِيَارَتِهِ الْأَرْوَاحُ تَنْتَقِلُ

فَبَلِّغُوهُ سَلاَمِي ثُمَّ مَعْذِرَتِي   حُسْناً عَلَى أَدَبٍ لَمْ يَتْلُهُ الزَّلَلُ

قُولُوا لَهُ يَا رَسُولَ اللهِ شَافِعَنَا   يَا مَنْ يَبُوءُ إِلَيْكَ الدِّينُ وَالْمِلَلُ

لَقَدْ تَرَكْنَا مُحِبّاً حِينَ رِحْلَتِنَا   يَزْدَادُ مِنْهُ إِلَيْكَ الشَّوْقُ وَالأَمَلُ

لَكِنَّهُ مِنْ ذُنُوبٍ أَحْجَبَتْهُ عَنِ الْـ   ـلِّقَاءِ، لَيْسَ لَهُ عِلْمٌ وَلاَ عَمَلُ

فَلَيْسَ مِنْ شَأْنِكُمْ أَن تَتْرُكُوهُ سُدىً   تَسْرِي عَلَى قَلْبِهِ الآلاَمُ وَالْعِلَلُ

فَإِنَّهُ الآنَ لِلأَلْطَافِ مُنْتَظِرٌ   بِكُحْلِ تُرْبَتِكُمْ عَيْنَيْهِ يَكْتَحِلُ

وَكَانَ مُرْتَجِياً رَدَّ السَّلاَمِ لَهُ   مِنْ صَاحِبِ الْفَضْلِ وَالْأَحْبَابُ قَدْ سَأَلُوا

* * *

توديعُ الأحِبَّة(*)

أربيل- ٢٨/٦/٢٠٠٤

أَلاَ يَـا أَصْـدِقَائِي فِـي الْمَـآلِ ... نُـوَدِّعُكُمْ وَدَاعـاً فِـي اللَّيَـالِي

فَطَابَـتْ نَـفْسُ مَـن للهِ طَـارَتْ ... إِلَـى الأَحْبَـابِ تَارِكَـةَ الْعِيَـالِ

فَـإِن شَـاءَ الإِلَـهُ كَمَـا أَرَدْنَـا ... نُفَـارِقُكُمْ عَلَـى أَمَـلِ الْوِصَـالِ

فَـإِنَّ الْعُمْـرَ فِـي الدُّنْـيَا قَلِيـلٌ ... وَصَـرْفٌ عَنْـهُ فِـي قِيـلٍ وَقَـالِ

فَكَمْ عَبْدٌ عَلاَ فِي الأَرْضِ وَقْتاً ... وَكَمْ مِن صَاحِبٍ صَحِبَ الْمَوَالِي

وَفِي الْعَيْشِ الرَّغِيدِ بَقَى زَمَاناً ... عَلَى الدُّنْـيَا وَفِـي شَـوْقٍ وَمَـالِ

وَلَـمْ يَبْلُـغْ بِآمَـالٍ لَدَيْـهِ ... وَفَارَقَهَـا بِحُـزْنٍ فِـي ارْتِحَـالِ

لَعَـلَّ اللهَ يُعْطِينَـا دُخُـولَ الْـ ... ـجِنَانِ مَـعَ الْعَطَايَـا وَالْجَمَـالِ

***

(*) كتبت هذه الأبيات عند توديعنا للأخَـيْن الفاضلَيْن: السيِّد (محي الدِّين اللُّبناني) والسيِّد (نضال الدِّمشقي عائدَيْن إلى بلادهما حينما أتيا زائرين إلينا.

ما يحتاجه الإنسان في طلب العلم(*)

أربيل- ٢٠/١١/٢٠٠٤

سَبِيلُ الْعِلْمِ لِلإِنْسَانِ خَمْسٌ ... وَمَنْ نَالَ الْمَرَامَ بِلاَ سَبِيلِ!

فَـ(صَمْتٌ) عِنْدَ أَهْلِ الْعِلْمِ طَوْعاً ... مَعَ الأَدَبِ الْمُوَافِقِ وَالْجَمِيلِ

بُعَيْدَ الصَّمْتِ يَعْقِبُهُ (اسْتِمَاعٌ) ... وَ(حِفْظٌ) لِلْعُلُومِ عَلَى الْجَزِيلِ

كَذاَ (عَمَلٌ) بِهِ فِي غَيْرِ سُوءٍ ... كَفَانَا مِنْ هُدىً أَوْ مِنْ دَلِيلِ

وَ(نَشْرُ الْعِلْمِ) بَيْنَ النَّاسِ حُسْناً ... يُكَمِّلُهُ بِلاَ نَقْصٍ قَلِيلِ

لِيَرْضَى اللهُ عَنْكَ أَخَا الْبَلاَيَا ... فَحَاوِلْ لِلْعُلاَ مِثْلَ النَّبِيلِ

فَهَلْ تُرْمَى السِّهَامُ بِغَيْرِ قَوْسٍ ... وَيَشْتَعِلُ السِّرَاجُ بِلاَ فَتِيلِ!

كَمَا أَنَّ الدَّوَاءَ لِكُلِّ دَاءٍ ... شِفَاءٌ لِلسَّقِيمِ وَلِلْعَلِيلِ

كَذَاكَ الْعِلْمُ لِلإِنْسَانِ دَوْماً ... مَعَ التَّقْوَى وِقَاءٌ عَنْ ضَئِيلِ

فَإِنْ تَرْجُو النَّجَاةَ عَنِ الْبَلاَيَا ... تَزَوَّدْ مِنْهُمَا قَبْلَ الرَّحِيلِ

وَلاَ تَنْظُرْ إِلَيْهِ بِعَيْنِ يَأْسٍ ... فَهَذاَ الأَمْرُ لَيْسَ بِمُسْتَحِيلِ

فَقَارِنْ بَيْنَ فَضْلِ الْعِلْمِ حُسْناً ... وَبَيْنَ الْمَالِ فِي عُمْرٍ طَوِيلِ

يَزِيدُ الْعِلْمُ عِنْدَ الصَّرْفِ مِنْهُ ... وَيَزْكُو ثُمَّ يُثْمِرُ كَالنَّخِيلِ

وَلَكِنْ إِن صَرَفْتَ الْمَالَ شَيْئاً ... لَيَنقُصُ مِنْهُ دَوْماً كَالْهَزِيلِ

***

ندما كان أحد أساتذتنا في كليَّة الشريعة (جامعة صلاح الدِّين- أربيل) يتأكَّدُ في عديدٍ من محاضراته أهميَّة العِلْم وكيفيَّة التزوُّد منه، خطرَتْ ببالي وأثناء المحاضرة تلك الأشعار المتواضعة.

فراق الوالد (رحمه الله)(*)

أربيل- ٢٥/١١/٢٠٠٤

تُوُفِّيتَ يَا مَنْ كُنتَ بَرّاً وَوَالِداً ... رَحِيماً بِنَا، فِينَا كَرِيمٌ وَمُكْرِمُ

بِـ(لُبْنَانَ) وَافَتْكَ الْمَنِيَّةُ سَالِكاً ... طَرِيقَ التُّقَى شِبْراً بِشِبْرٍ فَقَادِمُ

إِلَى رَبِّكَ الْبَرِّ الْغَفُورِ مُلاقِياً ... فَسُبْحَانَ مَنْ يُرْضِي الْعِبَادَ وَيُنْعِمُ

وَلَبَّيْتَ أَمْرَ اللهِ سَمْعاً وَطَاعَةً ... فَذاكَ قَضَاءُ اللهِ فِينَا وَمُبْرَمُ

وَإِن كُنتَ فِي الشَّهْرِ الْمُبَارَكِ مُفْطِراً ... فَقَلْبُكَ عَن كُلِّ الْمَنَاهِي لَصَائِمُ

شَهِدْتَ بِأَنَّ اللهَ فَرْدٌ وَوَاحِدٌ ... بِأَصْبُعِكَ الْيُمْنَى ثَلاثَاً (1) وَعَالِمُ

وَذلكَ حِينَ سَكْرَةِ الْمَوْتِ رَاحِلاً ... إِلَى اللهِ ضَيْفاً ثُمَّ أَنتَ مُكَرَّمُ

كَفَتْكَ لِيَوْمِ الْبَعْثِ طُرّاً كَرَامَةً ... شَهَادَتُكَ الْعُظْمَى لِرَبٍّ تُعَظِّمُ

فَأَسْقَيْتَنَا كَأْسَ الْمَحَبَّةِ وَالْوَفَا ... هَنِيئاً سَقَاكَ اللهُ شُرباً فَتُكْرَمُ

لِيَوْمِ يُنَادِي النَّاسُ خَوْفاً، كَفَيْتَنَا ... فَأَنتَ لَنَا ذُخْرٌ وَكَنزٌ مُطَلْسَمُ

تَفَكَّرتُ فِي الدُّنْيَا بُعَيْدَ رَحِيلِكُمْ ... فَيَا لَيْتَهَا تُفْنَى عَلَيْنَا وَتُهْدَمُ

فَلَمَّا تَجَلَّتْ لِي، تَيَقَّنْتُ أَنَّهَا ... لأَهْلِ الطَّرِيقِ فِي الْحَقِيقَةِ مَيْتَمُ

وَلَكِنَّ ظَنِّي بِالإِلَهِ وَلُطْفِهِ ... قَوِيٌّ لِخَيْرِ النَّاسِ وَاللهُ أَعْلَمُ

نُلاَقِي رَسُولَ اللهِ قُرْباً وَصَحْبَهُ ... وَمِن بَعْدِهِمْ فَالأَوْلِيَآءُ الأَكَارِمُ

وَفَوْقَ جَمِيعِ الْفَضْلِ بِالْعَبْدِ عِندَنَا ... لِقَآءُ إِلَهِ الْعَالَمِينَ مُسَلَّمُ

***

(*) أنشدتُ كلمات الرِّثاء الشعرية تلك لوفاة والدي المرحوم: (جناب ماموّستا ملا عبدالله الكاتب الملقَّب بـ- فَنَائِي) الذي وافته المنيَّةُ يوم (٥/ رمضان ١٤٢٥ هـ) الموافق لـ(١٩/١٠/٢٠٠٤ م) في المستشفى الأمريكي بـ(لبنان) إثر عَمَليَّة القلب الجراحيَّة (رحمهُ الله تعالى).

(1) في هذا البيت إشارةٌ إلى الحالة التي وقعَتْ له حين وفاته (رحمه الله) من تمثُّل أصبعِه اليُمنى كصورة التَّشهُّد في الصَّلاة، كما وقام مَنْ حوله بتقويمها ثلاث مرَّات فرجع إلى حالتها الخاصَّة، حيث شهِدتْ بوحدانيَّة الله تعالى.

أناجي ربِّي عند بيته (*)

مكّة المكرَّمة- ٢٠١١/٦/٥

إلَهِـي أنْـتَ أهْـلٌ لِلْعَطَايَـا ... وَنَحنُ الْيَوْمَ فِي الْبَلَدِ الْحَرَامِ

وَعدتَّ الْخَلْقَ بِالْغُفْرَانِ دَوْماً ... وَبِالْعَفْوِ الْعَمِيمِ مَعَ الأنَـامِ

أَردتَّ إِلَهَنَـا مِنَّـا قَـدِيماً ... عَلَى الدُّنْيَا الْمَنَاسِكَ فِي ازْدِحَامِ

نَوَيْتُ لَكَ الْعِبَادَةَ عَنْ قَرِيبٍ ... فَطُفْتُ الْيَوْمَ بِالْبَيْتِ الْحَرَامِ

وَتُبْتُ إِلَيْكَ يَا رَبَّ الْعِبَادِ ... عَلَى أَمَلِ اللِّقَا يَوْمَ الْقِيَامِ

وَجِئْتُكَ رَاجِياً عَفْواً عَمِيماً ... وَمَغْفِرَةً تَكُونُ عَلَى الدَّوَامِ

أنَا الْعَبْدُ الْمُسِيئُ أنَا الذلِيلُ ... وَكُنْتُ طِوَالَ عُمْرِي فِي الظَّلاَمِ

صَرَفْتُ الْعُمْرَ فِي سُوءٍ وَذَنْبٍ ... كَذلكَ فِي الْخَطَايَا وَالْمَنَامِ

عَصَيْتُكَ طُولَ عُمْرِي فِي حَيَاتِي ... وَأَطْلُبُ مِنْكَ تَرْكَ الإِنْتِقَامِ

قَصَدتُّكَ فِيكَ مِنْ بَلَدٍ بَعِيدٍ ... فَبَلِّغْنِي قَرِيباً بِالْمَرَامِ

فَجُدْ لِي بِالْعَطَايَا يَا رَحِيمُ ... وَأكْرِمْنِي بِهَا بَيْنَ الْكِرَامِ

وَجُدْ لِي عِنْدَ بَيْتِكَ يَا إِلَهِي ... بِلُطْفِكَ فِي صَلاَتِي أَوْ قِيَامِي

تَقَبَّلْ مِنْ عِبَادِكَ ثُمَّ مِنِّي ... صَلاَتِي قَائِماً عِنْدَ الْمَقَامِ

وَنَرْجُو مِنْكَ فِي الدَّارَيْنِ خَيْراً ... مَعَ التَّقْوَى كَذا حُسْنِ الْخِتَامِ

***

(*) عندما سهَّل اللهُ لي مع بعض رفقآئي سَفَرَ العُمْرة وزيارة بيته الحرام، كنتُ في يومٍ من الأيَّام جالساً مُقابلَ الكَعْبَة المشرَّفة (زادها اللهُ شَرَفاً)، فكتبتُ هذه الأبيات مناجياً ربِّي، راجياً رحمَتَه، وأن يغفر لي ما فعلتُه من الذنوب والخطايا.

الإسراء والمعراج لسيِّد الخلق ﷺ

أربيل- ٢٠٠٩/٣/١١

دَعَا اللهُ فِي الدُّنْيَا وَفِيهَا كَرَامَـةٌ … حَبِيبـاً لَـهُ لَـيْلاً بِرِفْـقٍ فَـآلَهُ
مِنَ الْمَسْجِدِ الْبَيْتِ الْحَـرَامِ سِرَايَةً … إِلَى الْمَسْجِدِ الأَقْصَى فَنَـالَ مَنَالَـهُ
رَسُولُ إِلَـهِ الْخَـلْقِ جِبْرِيـلُ سَـيِّدُ … مَلاَئِكَـةِ الـرَّحْمَنِ نَـالَ جَمَالَـهُ
إِلَيْـهِ أَتَـى بِـالأَمْرِ مِـنْ عِنْـدِ رَبِّـهِ … وَقَدْ شَدَّ فِي اللَّيْلِ الْحَبِيـبُ رِحالَـهُ
فَكَـانَ رَسُـولُ اللهِ يَسْـأَلُ رَبَّـهُ … لأُمَّتِـهِ عَطْفـاً عَلَـيْهِمْ خِلاَلَـهُ
وكَانَ إِلَهُ الْخَـلْقِ فِـي مَـنْحِ عَبْـدِهِ … لِيُرْضِـيهِ، لَـمْ يَـزَلْ مُجِيبـاً سُـؤَالَهُ
وَشَـرَّفَهُ ذا بِالشُّـهُودِ لَـهُ، فَقَـدْ … رَأَى اللهَ لاَ عَيْنـاً بعَـيْنِ خِلاَلَـهُ
دَعَـا رَبَّـهُ هَـذا النَّبِـيُّ لِقَوْمِـهِ … وَأَرْضَـاهُ مَـوْلاَهُ الْقَـدِيرُ بِمَـا لَـهُ
مِنَ الْفَضْلِ وَالتَّكْرِيمِ قَـدْراً وَرِفْعَـةً … وَأَعْطَاهُ فِي الدُّنْيَا عَلَيْـهِ ظِلاَلَـهُ[1]
كَمَا اخْـتَارَ فِي ذاكَ الزَّمَانِ وُجُـودَهُ … فَـأَطْلَعَ فِـي هَـذا الظَّـلاَمِ هِلاَلَـهُ
سِوَاهُ مِنَ الْمَخْـلُوقِ فَـاللهُ لَـمْ يُـرِدْ … عَلَـى هَـذِهِ الدُّنْـيَا حَبِيبـاً مِثالَـهُ
فَسُـبْحَانَ مَـنْ أَسْـرَى بِلَيْـلٍ بِعَبْـدِهِ … فَيَتْـرُكُ فِـي ذاكَ الظَّـلاَمِ عِيَالَـهُ
ظَلاَمٌ فِدَاهُ الشَّمْسُ وَالنُّـورُ سَـرْمَداً … وَأَفْـدِي بِرُوحِـي وَالْحَيَـاةِ نِعَالَـهُ

***

[1] في هذا البيت إشارةٌ إلى إحدَى معجزاته ﷺ الّتي أعطاه اللهُ إيَّاها، وهي أنَّ له ظِلاًّ من الغمام سخَّره الله تعالى له ﷺ إجلالاً لشأنه وتعظيماً لقدره.

من فوائد العلم

أربيل- ٢٠١٠/٣/١٥

إذا كُنْتَ ذا عِلْمٍ فَفِي الْعِلْمِ خَـشْيَةٌ ... مِنَ اللهِ فِـي الدُّنْـيَا لِيَـوْمِ الْقِيَامَـةِ

فَفِي الْعِلْمِ تَقْوَى اللهِ فِي الْجَهْرِ وَالْخَفَا ... وَهَـذا يَـدُلُّ النَّـاسَ خَـيْرَ دَلالَـةِ

إلَى شَـاطِئِ الْبَحْـرِ الْمُحِـيطِ هِدَايَـةً ... كَـذاكَ سَـبِيلِ الْخَـيْرِ فِـي أَيِّ غَايَـةِ

فَمَنْ كَـانَ فِـي طَـيِّ الْمَرَاتِـبِ عَـالِمـاً ... فَيَبْلُـغُ دُرَّ الْبَحْـرِ ذا فِـي النِّهَايَـةِ

وَفِـي هَـذِهِ الدُّنْـيَا يَزِيـدُ سَـعَادَةً ... وَعِـزّاً لِطُـولِ الْعُمْـرِ فِـي كُـلِّ سَـاعَةِ

فَـذُو الْعِلْـمِ قَلْبُـهُ قَوِيّـاً مُعَلَّـقٌ ... بِمَنْ كَانَ مَوْصُـوفاً بِوَصْفِ الْجَلاَلَـةِ

وَإِنْ كُنْـتَ ذا جَهْـلٍ، فَجَهْلُـكَ مَـانِعٌ ... مِـنَ الْعِلْـمِ بِـالْمَولَى وَنُـورِ الْهِدَايَـةِ

لِكَيْلاَ يَكُونَ النَّاسُ فِي الْجَهْلِ دَائِماً ... عَلَـيْهِمْ بِنُـورِ الْعِلْـمِ، ذا كَالْوِقَايَـةِ

***

نصيحة لطلأب العلم في الجامعات

أربيل- ٢٠/٣/٢٠١٠

أَلاَ يَـا سَـادَتِي يَـا أَهْـلَ عِلْـمٍ ... كَأَهْـلِ الْعِلْـمِ فِـي الْمُسْتَنْصَـرِيَّةْ

كَـذا طُـلاَّبَ نُـورِ الْعِلْـمِ جَمْعـاً ... بِصَحْنِ الْجَامِعَاتِ عَلَى السَّوِيَّةْ

وَيَـا مَـنْ أَنـتُمْ بَـابُ الْعُلُـومِ ... تَبِيتُـونَ اللَّيَـالِيَ فِـي الأَذِيَّـةْ

أَتَـدْرُونَ الثَّقَافَـةَ فِـي الْحَيَـاةِ؟ ... عَلَـى عِلْـمٍ بِـأَعْلاَمٍ سَـنِيَّةْ

فَـذاكَ الْمُسْـلِمُ الـدَّاعِي لِـدِينٍ ... يَعِـيشُ حَيَاتَـهُ ذا فِـي الْبَلِيَّـةْ

وَفِـي الدُّنْـيَا يُحَاوِلُ كُـلَّ وَقْـتٍ ... لآدَابٍ وَأَخْـــــلاَقٍ عَلِيَّـــةْ

فَـذا بَـيْنَ الْـوَرَى أَهْـلُ السَّجَايَا ... وَمُتَّصِـفٌ بِأَوْصَـافٍ سَـجِيَّةْ

تَخَـلَّقَ بِالأَمَانَـةِ عَـن تَـرَاضٍ ... كَـذاكَ صِـفَاتُهُ حَقّـاً صَـفِيَّةْ

عَفِيـفٌ طَـاهِرٌ، بَـرٌّ تَـقِيٌّ ... يَخَـافُ اللهَ دَوْمـاً ذا بِنِيَّـةْ

وَمُبْتَعِـدٌ بِـذاكَ عَـنِ الْفَسَـادِ ... فَـذا أَهْـلُ الْمَوَاهِـبِ وَالْعَطِيَّـةْ

يُمَيِّـزُ بَـيْنَ نُـورِ الْعِلْـمِ حَقّـاً ... وَبَيْنَ الْجَهْـلِ فِـي تِلْكَ الْقَضِيَّةْ

فَيَرْبِطُ عِلْمَهُ عَـن طِيـبِ نَـفْسٍ ... بِتَقْـوَى اللهِ فِـي الدُّنْـيَا الدَّنِيَّـةْ

بِصِـدْقٍ، فَـالْعُلُومُ مَـعَ الْتِـزَامٍ ... لَهَـا شَـرَفٌ عَظِـيمٌ بِالتَّقِيَّـةْ

أَلاَ لاَ تَـتْبَعُوا الأَهْـوَاءَ سُـوءاً ... وَلاَ تَمْحُـوا الْمَحَامِـدَ بِالْخَـطِيَّةْ

أَقُـولُ لَكُـمْ كَـذا نُصْـحاً لِنَفْسِـي ... فَلَسْتُ بِصَاحِبِ النَّـفْسِ الزَّكِيَّةْ

فَـإِنَّ اللهَ مُطَّلِـعٌ عَلَيْنَـا ... لأَعْمَـالٍ وَأَسْـرَارٍ خَـفِيَّةْ

فَكُونُـوا مِثْـلَ أَرْبَـابِ الْعُلُـومِ ... قُـدَامَى الْقَـوْمِ عِنْـدَ الأَكْثَـرِيَّةْ

لَقَـدْ أَمَـرَ الإِلَـهُ بِقَـوْلِ صِـدْقٍ ... جَمِيـعَ الْمُـؤْمِنِينَ لِبِالْمَعِيَّـةْ

لِنَشْـكُرْ رَبَّنَـا شُـكْراً جَـزِيلاً ... لِحِفْـظِ نُفُوسِنَـا بَـيْنَ الشَّـقِيَّةْ

صَـلاَةُ اللهِ دَوْمـاً مَـعْ سَـلاَمِهْ ... بِأَنْـوَارٍ عَلَـى خَـيْرِ الْبَرِيَّـةْ

***

بعض الأصوات (*)

أربيل- ٢٠٠٤/١١/٣٠

نِبَاحُ الْكِلاَبِ صَهِيلُ الفَـرَسْ	هَدِيرُ الصُّدُورِ، رَنِـينُ الْجَـرَسْ
خُـوَارُ الْاَبْقَـارِ، رُغَـاءُ الإِبِـلْ	نَـهِيقُ الْحِمَارِ بِصَوْتٍ عَجِـلْ
صَحِيرُ الْحِمَارِ، نَـحِيمُ الْفَهْدْ	كَذا إِلَى اللَّحْـدِ بِهَـذا الْمَهْـدِ
زَئِيرُ الأُسُـودِ، مُـوَاءُ الْقِطَـطْ	وَنَـوْحُ الْحَمَامِ بِحُسْنِ النَّـمَطْ
خَـرِيرُ الْمِيَـاهِ بِشَـكْلٍ جَلِـيّ	زَفِيـفُ الرِّيَـاحِ فَـلاَ تَغْفَـلِ
أَنِـينُ الْبُكَـاءِ، كَتِيـتُ الْقِـدْرْ	كَذا حَشْرَجَةٌ لِصَـوْتِ الصَّـدْرْ
وَشَـاعَ النُّقَـاخُ لِمَـآءٍ صَـفِيّ	جَـدِيرٌ بِـذلِكَ أَن أَكْتَفِـي

***

(*) كَتَبتُ هذه الكلمات أثنـاءَ المحاضـرة في كُليَّـة الشـريعة، وعَلـى الـرَّغم مـن أنَّهـا قليلـةٌ لا تُـروي العِطَـاش نَّها خطرت ببَالِي من غير تفكُّرٍ فيها على وجه الإهتمام، فآمُلُ أن لا تَخْلُوَ من الفائدة وإن كانت قليلةً.

سُوَرُ (القرآن الكريم) بترتيبها[*]

السليمانية- ٢٠٠٩/١٠/٤

أَبْدَأُ بِسْمِ اللهِ ذِي الْجَلاَلِ ... هُوَ الَّذِي يُوصَفُ بِالْكَمَالِ

أَحْمَدُهُ بِالْقَلْبِ وَاللِّسَانِ ... لِحُسْنِ خَلْقِي وَلِمَا هَدَانِي

إِلَى طَرِيقِ الْحَقِّ وَالْيَقِينِ ... وَرَضِيَ الإِسْلاَمَ لِي بِدِينِ

وَلِلْهُدَى قَدْ بَعَثَ النَّبِيَّا ... لِلثَّقَلَيْنِ مُرْسَلاً أُمِّيَّا

عَلَيْهِ ذا قَدْ أَنزَلَ الْقُرْآنَا ... فَصَارَ لِلْحَقِّ لَنَا بَيَانَا

وَفَصَّلَ الْقُرْآنَ ثُمَّ أَكْمَلَهْ ... فِي سُوَرٍ مَّعْدُودَةٍ مُنَزَّلَةْ

فَجِئْتُ جَامِعاً لِتِلْكَ السُّوَرِ ... فِي سِلْكِ أَبْيَاتٍ وَذا فِي السَّفَرِ

مُصَلِّياً عَلَى الْحَبِيبِ الأَعْظَمِ ... فَصَلِّ يَا اَللهُ ثُمَّ سَلِّمِ

أَقُولُ فِي بَدْءِ الْكَلاَمِ سَائِلاً ... رَبِّي لأَن يُجِيبَنِي، وَقَائِلاً:

«فَاتِحَةُ الْكِتَابِ» ثُمَّ «الْبَقَرَةْ» ... فِي بَدْءِ تِلْكَ السُّوَرِ الْمُيَسَّرَةْ

وَ«آلُ عِمْرَانٍ» كَذا «النِّسَاءُ» عَنْ ... أَحْكَامِهِنَّ فَصَّلَتْهَا بِالْعَلَنْ

وَسُورَةُ «الْمَائِدَةْ» فَـ«الأَنْعَامُ» ... فِي حُكْمِهَا الْحَلاَلُ وَالْحَرَامُ

كَذلِكَ «الأَعْرَافُ» يَومَ الآخِرِ ... لِلنَّارِ وَالْجَنَّةِ ذا كَسَاتِرِ

وَسُورَةُ «الأَنفَالِ» لِلْقِتَالِ ... مَعَ الْعَدُوِّ تَابِعِ الضَّلاَلِ

وَبَعْدَهَا «التَّوْبَةُ» ثُمَّ «يُونُسُ» ... «هُودٌ» وَ«يُوسُفُ» كَذا «الرَّعْدُ» قِسُوا

وَجَاءَتْ «إِبْرَاهِيمُ» وَ«الْحِجْرُ» أَتَتْ ... وَ«النَّحْلُ» وَ«الإِسْرَاءُ» وَ«الْكَهْفُ» حَوَتْ

---

[*] كثيراً ما يخطُر بِبَالي أن أجمَع سُوَر (القُرآن الكريم) في شَكْل مَنظومةٍ وَجيزةٍ ليسهل على الطَّالب حِفظُها، فعندما كُنتُ فِي مدينة (السُّليمانيَّة) مُسافِراً، سَنَحَتْ لي الفُرصَة، فكَتَبتُها فِي مُدَّة أقَلَّ من ساعَتَين مُسوَّدةً، وبعد ذلك بَيَّضتُها على هذا الشَّكل ولله الحمد، وأرجو من الله تعالى أن أكون واحداً ممَّن خَدَموا (القُرآنَ الكَريم) وَلَو بشيءٍ قليلٍ. ونُشِرَتْ في العدد (٥٧) من مجلة (المنهج) سنة ٢٠١٠.

قِصَّةَ أَصْحَابِ لِكَهْفٍ لَجَأُوا ... لِذلِكَ الْكَهْفِ فَكَانَ النَّبَأُ

وَ«مَرْيَمُ»، «طَهَ» كَذاكَ «الأَنبِيَا» ... وَ«الْحَجُّ» ثُمَّ «الْمُؤْمِنُونَ» الأَتْقِيَا

وَ«النُّورُ» وَ«الْفُرقَانُ» ثُمَّ «الشُّعَرَا» ... فِي هَذِهِ أَحْكَامَ الأَشْعَارِ تَرَى

وَ«النَّمْلُ» بَعْدُ ثُمَّ تَأْتِي «الْقَصَصُ» ... فِيهَا حِكَايَاتٌ لِقَوْمٍ خُصِّصُوا

بِذِكْرِهِمْ فِي ذلِكَ الْكِتَابِ ... فَكُلُّهَا جَاءَتْ عَلَى الصَّوَابِ

وَ«الْعَنكَبُوتُ» تَأْتِي ضَرْباً لِلمَثَلْ ... وَذا لِوَهْنِ الْبَيْتِ مِن سُوءِ الْعَمَلْ

وَ«الرُّومُ»، «لُقْمَانُ» كَذاكَ «السَّجْدَةُ» ... وَسُورَةُ «الأَحْزَابِ» تِلْكَ النَّجْدَةُ

لِلْمُؤْمِنِينَ دَاخِلَ الْجِهَادِ ... فَاللهُ ذُو لُطْفٍ مَعَ الْعِبَادِ

وَ«سَبَأٌ» وَ«فَاطِرٌ»، «يَاسِينُ» فِي ... وَصْفِ الْحَبِيبِ الْمُصْطَفَى حُسْناً تَفِي

كَذلِكَ «الصَّافَّاتُ»، «صَادٌ» وَ«زُمَرْ» ... وَ«غَافِرُ» وَ«فُصِّلَتْ» ذاكَ اسْتَقَرّ

وَبَعْدَهَا «الشُّورَى» وَتَأْتِي «الزُّخْرُفُ» ... فِي هَذِهِ أَهْلُ الْغَبَاءِ وُصِفُوا

وَسُورَةُ «الدُّخَّانِ» ثُمَّ «الْجَاثِيَةْ» ... فَكُلُّ أُمَّةٍ لِكُلٍّ رَاثِيَةْ

كَذلِكَ «الأَحْقَافُ» ثُمَّ «مُحَمَّدُ» ... وَ«الْفَتْحُ» جَاءَتْ لِحَبِيبٍ، أَحْمَدُ

وَ«الْحُجُرَاتُ» ثُمَّ «قَافٌ» بَعْدَهَا ... وَ«الذارِيَاتُ» قَد أَتَتْ تِلْواً لَهَا

وَ«الطُّورُ» وَ«النَّجْمُ» كَذاكَ «الْقَمَرُ» ... فَهَذِهِ السُّورَةُ فِيهَا النُّذُرُ

وَسُورَةُ «الرَّحْمَنِ» ثُمَّ «الْوَاقِعَةْ» ... فِي وَصْفِ سَاعَةِ الْقِيَامِ وَاقِعَةْ

وَبَعْدَهَا «الْحَدِيدُ» وَ«الْمُجَادَلَةْ» ... وَ«الْحَشْرُ» لِلْعُقْبَى لِمَن قَدْ عَادَ لَهْ

كَذاكَ تَأْتِي بَعْدَهَا «الْمُمْتَحِنَةْ» ... وَ«الصَّفُّ» فِي يَوْمِ الْجِهَادِ مَأْمَنَةْ

وَسُورَةُ «الْجُمُعَةِ» الَّتِي رَعَتْ ... بَيَانَهَا لِكُلِّ أُمَّةٍ سَعَتْ

إِلَى الصَّلاَةِ وَاسْتِماعِ الْخُطْبَةِ ... وَتَرْكِ غَيْرِهَا وَلَوْ لِخِطْبَةِ

كَذلِكَ «الْمُنَافِقُونَ» الْكَفَرَةْ ... لِهَؤُلآءِ الْقَوْمِ ثُمَّ الْفَجَرَةْ

مِن بَعْدِهَا قَدْ أَتَتِ «التَّغَابُنُ» ... فَذاكَ يَوْمُ الدِّينِ ثُمَّ مُعْلَنُ

وَسُورَةُ «الطَّلاَقِ» فَـ«التَّحْرِيمُ» ... لِلْحِلِّ، فَاللهُ بِنَا رَحِيمُ

وَجَاءَتِ «الْمُلْكُ» وَبَعْدُ «الْقَلَمُ» ... فَذا لِمَنبَعِ الْعُلُومِ عَلَمُ

وَتِلْوَهَا «الْحَاقَّةُ» وَ«الْمَعَارِجُ» ... «نُوحٌ» لَهُ رَبُّ الْعِبَادِ فَارِجُ

وَ«الْجِنُّ» وَ«الْمُزَّمِّلُ» «الْمُدَّثِّرُ» ... كَذا «الْقِيَامَةُ» لِمَن يَعْتَبِرُ

وَسُورَةُ «الْإِنْسَانِ» هُمْ أُولَئِكَ ... وَ«الْمُرْسَلاَتُ» تِلْكَ لِلْمَلاَئِكَةْ

وَ«النَّبَأُ» الْعَظِيمُ ذاكَ لِلنَّبِي ... فِي وَصْفِ يَوْمٍ مُدْهِشٍ وَمُرْعِبِ

وَ«النَّازِعَاتُ» ثُمَّ تَأْتِي «عَبَسَ» ... كَذلِكَ «التَّكْوِيرُ» لَيْلٌ عَسْعَسَ

وَ«الْإِنفِطَارُ» وَ«الْمُطَفِّفِينَا» ... لِكَوْنِهِمْ لِلْوَزْنِ مُخْسِرِينَا

وَ«الْإِنشِقَاقُ» وَ«الْبُرُوجُ» لِلسَّمَا ... أَصْحَابُ الأُخْدُودِ بِهَا قَدْ وُسِمَا

وَ«الطَّارِقُ» «الأَعْلَى» كَذاكَ «الْغَاشِيَةْ» ... فَذاكَ يَوْمٌ كُلُّ نَفْسٍ مَاشِيَةْ

وَ«الْفَجْرُ» ثُمَّ «الْبَلَدُ» وَ«الشَّمْسُ» ... وَ«اللَّيْلُ» وَ«الضُّحَى» لِوَقْتٍ، هَمْسُ

وَ«الشَّرْحُ» وَ«التِّينُ» كَذاكَ «الْعَلَقُ» ... بِذاكَ عَيْشُ الْخَلْقِ ذا مُعَلَّقُ

وَ«الْقَدْرُ» وَ«الْبَيِّنَةُ» وَ«الزَّلْزَلَةْ» ... فَالنَّاسُ هُمْ عِندَئِذٍ فِي هَرْوَلَةْ

وَ«الْعَادِيَاتُ» ثُمَّ تَأْتِي «الْقَارِعَةْ» ... كَذا «التَّكَاثُرُ» لِنَفْسٍ بَارِعَةْ

وَ«الْعَصْرُ» وَ«الْهُمَزَةُ» وَ«الْفِيلُ» ... كَذا «قُرَيْشُ» مَا لَهُمْ سَبِيلُ

إلاَّ اتِّبَاعُ حَضْرَةِ النَّبِيِّ ... وَمَنْ عَصَاهُ صَارَ كَالْغَبِيِّ

كَذلِكَ «الْمَاعُونُ» ثُمَّ «الْكَوْثَرُ» ... ذا لِلْحَبِيبِ جَا إِلَيْنَا الْأَثَرُ

وَبَعْدَمَا أَتَى إِلَيْهِ وَالْتَمَسْ ... مِن بَعْدِهِ النَّاسُ إذا فِيهِ انْغَمَسْ

وَ«الْكَافِرُونَ» هُمْ أُولآءِ الْحُسَّدُ ... وَ«النَّصْرُ» لِلإِسْلاَمِ ثُمَّ «الْمَسَدُ»

كَذلِكَ «الإِخْلاَصُ» ثُمَّ «الْفَلَقُ» ... وَ«النَّاسُ» تَأْتِي فِي انتِهَاءٍ، فَثِقُوا

فَهَذِهِ الأَبْيَاتُ قَدْ نَظَمْتُهَا ... بَدَأْتُ بِالْحَمْدِ كَذا خَتَمْتُهَا

بِهِ وَبِالصَّلاَةِ لِلْحَبِيبِ ... سِتِّينَ بَيْتاً قَدْ أَتَتْ بِطِيبِ

***

پێڕست

❊❊❊